PAUL AUSTER

GÖRÜNMEYEN

ROMAN

Çeviri: SEÇKİN SELVİ

Invisible, Paul Auster

1. basım: 2010
7. basım: Eylül 2013, İstanbul
E-kitap 1. sürüm Ocak 2014, İstanbul
2013 tarihli 7. basım esas alınarak hazırlanmıştır.

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design
Kapak resmi: © iStockphoto.com / Shelly Perry

ISBN 9789750721083

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

PAUL AUSTER

GÖRÜNMEYEN

ROMAN

İngilizce aslından çeviren

Seçkin Selvi

Paul Auster'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Ay Sarayı, 1991
Yalnızlığın Keşfi, 1991
Son Şeyler Ülkesinde, 1992
Kırmızı Defter, 1993
Şans Müziği, 1993
Leviathan, 1994
Yükseklik Korkusu, 1995
Duman/Surat Mosmor, 1998
Timbuktu, 1999
Cebi Delik, 1999
Köşeye Kıstırmak, 2000
Yanılsamalar Kitabı, 2002
Kehanet Gecesi, 2004
New York Üçlemesi, 2004
Yazı Odasında Yolculuklar, 2007
Brooklyn Çılgınlıkları, 2007
Duvar Yazısı, 2008
Karanlıktaki Adam, 2008
Lulu Köprüde, 2009
Sunset Park, 2011
Kış Günlüğü, 2012
Şimdi ve Burada, 2013 (J.M. Coetzee ile birlikte)

PAUL AUSTER, 1947 yılında ABD'nin New Jersey eyaletinde, Newark'ta doğdu. Daha 12 yaşındayken, önemli bir çevirmen olan amcasının kitaplarını okuyarak edebiyata büyük bir ilgi duymaya başladı. Columbia Üniversitesi'nde Fransız, İngiliz ve İtalyan edebiyatı okuduktan sonra dört yıl kadar Fransa'da yaşadı, Fransız yazarlardan çeviriler yaptı. XX. yüzyıl Fransız şiiri üstüne önemli bir antoloji hazırladı. İlk kez 1987'de *New York Üçlemesi* adlı yapıtıyla büyük ilgi gördü. Daha sonra *Ay Sarayı, Kehanet Gecesi, Köşeye Kıstırmak*, *Son Şeyler Ülkesinde, Leviathan, Şans Müziği, Timbuktu, Yanılsamalar Kitabı, Yükseklik Korkusu, Brooklyn Çılgınlıkları, Yazı Odasında Yolculuklar*, *Karanlıktaki Adam* ve *Sunset Park* adlı romanları, *Yalnızlığın Keşfi* adlı anı-romanı, *Kırmızı Defter* adlı öykü kitabı birbirini izledi. Auster, eşi yazar Siri Hustvedt ve iki çocuğuyla birlikte New York, Brooklyn'de oturuyor.

SEÇKİN SELVİ, Üsküdar Amerikan Koleji'ni bitirdi. Öğrenimini Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde sürdürdü. *Tiyatro 70* ve *Edebiyat 81* dergilerini çıkardı. *Günaydın* ve *Sabah* gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. *Milliyet Sanat* dergisinde tiyatro eleştirileri yazıyor. MGS Merkezi ve Yeditepe Üniversitesi'nde eleştiri dersi verdi. Asaf Çiyiltepe Ödülü, Aydın Üstüntaş ve Çevirmenler Derneği Onur Ödülü alan Selvi, 1957' den başlayarak tiyatro, felsefe, edebiyat dallarında 150'nin üstünde yapıt çevirdi.

I

Onun elini ilk kez 1967 baharında sıktım. O tarihte Columbia'nın ikinci sınıfında, kitaplara meraklı ve günün birinde kendime şair diyebilecek kadar iyi şiir yazacağına inanan (ya da vehmeden) toy bir yeniyetmeydim; çok şiir okuduğum için onun adaşına Dante'nin cehenneminde, *Inferno*'nun yirmi sekizinci kıtasının son dizelerinde gezinen bir ölü olarak rastlamıştım. Kesik başını saçlarından tutup fener gibi bir öne bir arkaya sallayarak taşıyan, Provence'lı on ikinci yüzyıl şairi Bertran de Born – hiç kuşkusuz, kitap uzunluğundaki o sanrılar ve işkenceler kataloğunun en sakil görüntülerinden biriydi o. Dante, de Born'un yazdıklarının ateşli bir savunucusuydu; ama de Born, Prens Henry'yi babası Kral II. Henry'ye karşı isyana kışkırttığı, baba ile oğulun arasına ikilik sokarak onları birbirine düşman ettiği için, Dante de onu sonsuz lanete mahkûm etmişti. Dante'nin verdiği incelikli ceza, de Born'u kendisinden koparmaktı. İşte o yüzden, kafası kopuk beden, yeraltı dünyasında feryat figân ederek Floransalı gezgine kendi çektiğinden daha büyük eza olup olamayacağını soruyordu.

Kendisini Rudolf Born diye tanıştırınca, hemen şair düştü aklıma. Bertran'la bir akrabalığın var mı? diye sordum.

Ha, şu kafası kopan zavallı yaratık, dedi. Belki vardır ama olduğunu sanmıyorum. Benim adımda *de* yok. Onun için insanın soylu olması şart, ne yazık ki benim soylulukla uzak yakın ilintim yok.

Neden orada olduğumu hatırlamıyorum. Birisi onunla birlikte gitmemi istemiş olmalı ama o birisinin kim olduğu çoktan aklımdan uçup gitmiş. Partinin nerede verildiğini bile anımsamıyorum –şehir merkezinde mi daha uzakta mı, bir apartman dairesinde mi yoksa bir stüdyoda mı bilmiyorum–, o sıralarda tanımadığım insanların yanında utanıp sıkılmam, çene çalanların şamatasından kaçmam yüzünden kalabalık toplantılardan uzak durduğum için, daha baştan o daveti neden kabul ettiğimi de kestiremiyorum. Ama o

gece anlayamadığım bir nedenle evet dedim ve çoktan unuttuğum arkadaşımla beni götürdüğü her neresiyse oraya gittim.

Sadece şu kadarını anımsıyorum: O gecenin bir yerinde odanın köşesinde tek başıma dikiliyordum. Sigara içerek insanları, o mekâna ıkış tıkış doluşmuş düzinelerce genç bedeni seyrediyor, birbirine karışan sözcüklerle kahkahaların uğultusunu dinliyor, orada ne işim olduğuna şaşırıyor ve artık gitme vaktinin geldiğini düşünüyordum. Solumdaki radyatörün üstünde bir kül tablası duruyordu, sigaramı söndürmek için o tarafa dönünce izmarit dolu tablanın bir adamın elinde bana uzandığını gördüm. Ben farkına varmadan, iki kişi gelip radyatörün üzerine oturmuştu, ikisi de benden büyük, hatta oradakilerin hepsinden daha yaşlı bir erkekle bir kadın – adam otuz beş yaşlarındaydı, kadın yirmilerinin sonunda ya da otuzların başında.

Buruşuk, biraz lekeli beyaz keten takım ve yine buruşuk beyaz gömlek giyen Born ile tepeden tırnağa siyahlar içindeki (sonradan adının Margot olduğunu öğrendiğim) kadın birbiriyle uyuşmayan bir çift gibi geldi bana. Kül tablası için teşekkür ettiğim zaman Born başıyla nazik bir selam vererek çok hafif bir yabancı aksanıyla, Rica ederim, dedi. İngilizcesi neredeyse kusursuz olduğu için dilinin Fransızca'ya mı Almanca'ya mı çaldığını çıkaramadım. O ilk saniyelerde başka neler gördüm? Beyaz bir ten, (o devirde çoğu erkeklerinkinden daha kısa kesilmiş) dağınık, kızılımsı saçlar, hiçbir çarpıcı özelliği olmayan ablak bir surat (kalabalığın içinde fark edilmeyecek, göze çarpmayacak sıradan bir yüz), bakışlarını kaçırmayan kahverengi gözler, hiçbir şeyden korkusu yokmuş gibi görünen birinin keskin gözleri. Ne zayıf ne şişman, ne uzun ne kısa; yine de güçlü kuvvetli olduğu izlenimini uyandırıyordu, bu izlenim belki de ellerinin tıkızlığından kaynaklanıyordu. Margot'ya gelince; hayattaki temel görevi canı sıkkın görünmekmiş gibi hiç kıpırdamadan boşluğa bakıyordu. Ama siyah saçları, siyah balıkçı yaka kazağı, siyah mini eteği, siyah deri çizmeleri ve iri yeşil gözlerini çevreleyen ağır, siyah makyajıyla çekici, hele

benim yirmi yaş toyluğum için çok çekiciydi. Belki güzel değildi ama ince ve zarif görüntüsüyle o devrin ideal kadın anlayışına yaklaşan bir havası vardı.

Born, Margot'yla tam gitmeye hazırlanırlarken beni tek başıma o köşede gördüklerini ve çok mutsuz göründüğüm için gece sona ermeden gırtlağımı kesmemi önlemek niyetiyle beni neşelendirmeye karar verdiklerini söyledi. Bu sözleri nasıl yorumlamam gerektiğini bilemedim. Bu adam bana hakaret mi ediyor, yoksa mahzun bir yabancı delikanlıya içtenlikle şefkat göstermeye mi çalışıyor, diye bocaladım. Sözlerinde bir ölçüde şakacı, sıcak bir ifade vardı ama o sözleri söylerken bakışları öylesine soğuk ve mesafeliydi ki, anlayamadığım nedenlerden dolayı beni sınadığı, hatta alay ettiği duygusuna kapıldım.

Omzumu silktim, hafifçe gülümsedim ve, İster inan ister inanma ama hayatımda hiç bu kadar eğlenmemiştim, dedim.

İşte o zaman ayağa kalktı, elimi sıktı, adını söyledi. Bertran de Born'la ilgili soruma cevap verdikten sonra da beni Margot'yla tanıştırdı; Margot bana sessizce gülümseyip tekrar boş gözlerle boşluğa bakma işine döndü.

Born, Yaşına ve tanınmamış şairler hakkındaki bilgine bakılırsa öğrenci olmalısın. Hiç kuşkusuz edebiyat fakültesindesin. New York Üniversitesi mi, Columbia mı?

Columbia.

Columbia, diye içini çekti. Ne korkunç bir yerdir.

Orayı iyi bilir misin?

Eylülden beri Uluslararası İlişkiler Fakültesi'nde ders veriyorum. Bir yıllık sözleşmeyle konuk profesör olarak oradayım. Neyse ki nisan geldi, iki ay içinde Paris'e döneceğim.

Demek Fransız'sın.

Durumum, eğilimlerim ve pasaportum Fransız. Ama doğum yerim İsviçre.

Fransız İsviçresi mi, Alman İsviçresi mi? Telaffuzunda her iki şiveyi de algılıyorum.

Born hafifçe cık-cık-cık dedikten sonra gözlerimin içine baktı. Hassas bir kulağın var, dedi. Doğrusunu istersen, bende her ikisi de var – Almanca konuşan anneyle Fransızca konuşan babanın meleziyim. İki dil arasında gide gele büyüdüm.

Söze nasıl devam edeceğimi kestiremeden bir an durduktan sonra zararsız bir soru sordum: Peki bizim tatsız üniversitede ne dersi veriyorsun?

Hezimet.

Bu oldukça kapsamlı bir konu, öyle değil mi?

Özelde Fransız sömürgeciliğinin uğradığı hezimetler. Cezayir'in kaybedilişi üzerine bir ders veriyorum. Bir de Hindiçini'nin kaybedilişi üzerine.

Sizden bize miras kalan o şirin savaş.

Savaşın önemini sakın küçümseme. Savaş, insan ruhunun en yalın, en canlı ifadesidir.

Bizim kafası kopan şair gibi konuşmaya başladın.

Ya?

Galiba onu hiç okumadın.

Tek sözcüğünü bile okumadım. Onu yalnızca Dante'nin dizelerinden tanıyorum.

De Born iyi şairdi, hatta belki de mükemmel bir şairdi – ama son derece huzur kaçıran, rahatsız eden bir yazardı. Birtakım güzel aşk şiirleriyle, Prens Henry'nin ölümünden sonra çok dokunaklı bir de ağıt yazdı; ama asıl işlediği konu, gerçekten tutkunu olduğu tek şey savaştı. Savaş deyince coşuyor, kendinden geçiyordu.

Born, ironik bir gülümsemeyle, Anlıyorum, dedi. Tam benim kafama göre biri.

Ben, insanların birbirlerinin kafataslarını yarmalarını, şatoların yanıp yıkılışını, böğürlerine mızrak saplanmış ölüleri seyretmekten duyulan

hazdan söz ediyorum. Çok tüyler ürpertici, çok kanlı şeyler ama Born hiç umursamadan, hiç çekinmeden yazıyor. Savaş alanını düşünmek bile onu mutlu etmeye yetiyor.

Galiba senin askerlik yapmaya niyetin yok.

Hayır. Vietnam'da savaşacağıma hapse girmeyi yeğlerim.

Hapisten de askerlikten de sıyırırsan ne yapmayı planlıyorsun?

Hiçbir planım yok. Yapmakta olduğum şeye devam etmek istiyorum ve başarılı olmayı umuyorum.

Neymiş o?

Yazarlık. Yazı sanatı.

Ben de öyle tahmin etmiştim. Margot seni karşıdan görünce, Şu mahzun bakışlı, asık suratlı delikanlıya bak, bahse girerim ki şairdir, dedi. Gerçekten öyle mi, şair misin?

Evet, şiir yazıyorum. Ayrıca *Spectator* dergisine kitap eleştirileri de yazıyorum.

Öğrencilik özentileri.

Herkes bir yerden başlamak zorundadır.

İlginç...

Çok da ilginç değil. Tanıdıklarımın yarısı yazar olmak istiyor.

Neden *istiyor* diyorsun? Zaten yazıyorsan, bu gelecekte olacak bir iş değil. Şu anda da var demektir.

Yeterince iyi olup olmadığımı anlamak için daha çok erken.

Eleştirilerine para ödüyorlar mı?

Tabii ki hayır. Üniversite gazetesine yazıyorum.

Yazdıklarına para vermeye başladıkları zaman, yeterince iyi olduğunu anlarsın.

Cevap vermeme fırsat kalmadan Born birden Margot'ya dönüp, Haklıymışsın meleğim. Senin delikanlı şairmiş, dedi.

Margot değer biçen tarafsız bir gözlemci bakışıyla gözlerini bana doğru kaldırdı; kavalyesininkinden çok daha belirgin bir yabancı şivesiyle –

katışıksız bir Fransız aksanıyla– ilk kez konuştu. Ben hep haklıyımdır, dedi. Şimdiye kadar bunu öğrenmiş olman gerekirdi Rudolf.

Born hâlâ Margot'ya hitaben, Şairmiş, diye sözünü sürdürdü, ve tepedeki korkunç kalede öğrenciymiş, demek ki komşu sayılırız. Ama adı yok. En azından benim bildiğim bir adı yok.

Tokalaştığımız zaman kendimi tanıtmamış olduğumu fark edip, Adım Walker, dedim. Adam Walker.

Born, Margot'dan bana doğru dönüp yine gizemli bir gülümsemeyle, Adam Walker, diye yineledi. Güzel, oturaklı, gerçek bir Amerikalı adı. Çok güçlü, çok sıradan, çok güvenilir. Adam Walker. Sinemaskop bir kovboy filmindeki, iğdiş edilmiş doru atının üzerinde çiftesi ve altıpatlarıyla çölü arşınlayan ödül avcısı, yalnız kovboy. Ya da gündüz kuşağındaki bir pembe dizinin kahramanı, trajik bir biçimde aynı anda iki kadına âşık olan iyi kalpli, dürüst operatör.

Gerçek bir Amerikalı adı gibi görünüyor ama Amerika'da hiçbir şey gerçek değildir, diye cevap verdim. Büyükbabam bin dokuz yüz yılında Ellis Adası'na ayak bastığında ona bu adı vermişler. Anlaşılan, göçmen bürosundaki yetkililer, Walshinksky adını hecelemekle uğraşmaktansa, Walker deyip geçmişler.

Born, Ne biçim memleket, dedi. Okuması yazması olmayan görevliler, bir kalem darbesiyle insanı kimliğinden koparıveriyorlar.

Kimliğinden değil, dedim. Yalnızca adından koparıyorlar. Büyükbabam, Aşağı Doğu Yakası'nda tam otuz yıl koşer kasabı olarak çalıştı.

Ondan sonra daha bir hayli konuştuk, hemen hemen bir saat kadar daldan dala atlayarak sohbet ettik. Vietnam ve giderek yayılan savaş karşıtlığı. New York'la Paris arasındaki farklar. Kennedy suikastı. Küba'yla ticareti engelleyen Amerikan ambargosu. Kişisel olmayan sıradan konular ama Born'un her konuda, hem de çılgınca ve aykırı görüşleri vardı; üstelik hafifçe alaylı, biraz da küçümseyen bir tonda konuştuğu için ciddi olup olmadığını kestiremiyordum. Bir an savaş yanlısı bir sağcı gibi

konuşuyordu, bir an sonra ise bombacı bir anarşiste yaraşır fikirler öne sürüyordu. Beni kışkırtmaya mı çalışıyor, yoksa bu, bir cumartesi gecesi eğlenmek için uyguladığı sıradan bir yöntem mi acaba? diye merak ettim. Bu arada gizemli Margot, sigarasını benimkinden yakmak için tünediği radyatörden kalktı, sonra da oturmadı; konuşmaya pek katılmadan ayakta duruyor, ne zaman ağzımı açsam meraklı bir çocuk gibi gözlerini kırpmadan beni inceliyordu. Biraz tedirgin olsam da, bana bakmasından hoşlandığımı itiraf ediyorum. Bakışında belli belirsiz bir erotizm seziyordum; ama o tarihte bana bir işaret vermeye mi çalıştığını, yoksa sırf bakmış olmak için mi baktığını ayırt edemeyecek kadar deneyimsizdim. İşin doğrusu, o ana kadar onlara benzer insanlarla hiç karşılaşmamıştım; bana öylesine yabancıydılar, davranışları öylesine alışılmadıktı ki, konuşma uzadıkça giderek gerçek değilmiş gibi –kafamda kurduğum bir öykünün hayalî karakterleriymiş gibi– görünmeye başladılar.

İçki içip içmediğimizi anımsamıyorum; eğer o parti de New York'a ayak bastığımdan beri gittiğim öteki partiler gibiyse, şişeler dolusu ucuz kırmızı şarap ve bir yığın kâğıt bardak olmalıydı, demek ki biz de konuşmayı sürdürürken gittikçe daha çok sarhoş oluyorduk. Keşke neler konuştuğumuzu da iyi hatırlayabilsem ama 1967 çok gerilerde kaldı ve Born'la o ilk karşılaşmamızdaki sözcükleri, davranışları ve ağızdan kaçıveren görüşleri anımsamak için kendimi ne kadar zorlarsam zorlayayım, aklımda hemen hemen hiçbir şey kalmamış. Yine de o belirsizliğin içinden çok net olarak gözümün önüne gelen birkaç sahne var. Örneğin, Born'un keten ceketinin cebinden yarısı içilmiş bir puro çıkarıp kibritle puroyu yeniden yakarken bunun –o zamanlar ve hâlâ Amerika'da satışı yasak olan– en iyi Küba purosu Montecristo olduğunu söylemesi; puroyu Washington'daki Fransız elçiliğinde görevli biriyle olan *özel ilişkisi* sayesinde alabildiğini anlatması. Sonra Castro hakkında bir-iki olumlu söz söyledi – daha birkaç dakika önce Vietnam'daki komünizm belasıyla kahramanca savaştıkları için Johnson'ı, McNamara'yı ve Westmoreland'i

savunan da oydu. Bu derbeder siyasal bilimler hocasının yarısı içilmiş puroyu çıkarışı tuhafıma gitti, onu yıllarca balta girmemiş ormanlarda yaşadığı için çıldırmış bir Güney Amerikalı kahve plantasyonu sahibine benzettiğimi söyledim. Born bu sözlerime güldü ama dediklerimin pek de yanlış olmadığını çünkü çocukluğunun büyük bölümünü Guatemala'da geçirdiğini söyledi. Kendinden biraz daha söz etmesini rica edince, *bir başka sefer* diye geçiştirdi.

Sana bütün hikâyemi anlatacağım, dedi, ama daha sakin, sessiz bir yerde. Bugüne kadarki yaşamımın inanılmaz öyküsünü. Bak göreceksin, Mr. Walker. Günün birinde benim biyografimi yazacaksın. Seni temin ederim.

Born'un purosu, gelecekte onun Boswell'i olarak üstleneceğim rol, aynı zamanda Margot'nun sağ eliyle yüzüme dokunup, Kendine iyi davran, deyişi. Bunlar, partinin sonuna doğru, orada çıkmak üzereyken ya da aşağı inmemizden sonra olmuş olmalı ama oradan nasıl ayrıldığımı, onlara nasıl veda ettiğimi hiç hatırlamıyorum. Bütün bunlar, aradan geçen kırk yılda aklımdan silinip gitmiş. Onlar, gençliğimin New York'unda, artık var olmayan bir New York'ta bir bahar gecesi, gürültülü patırtılı bir partide karşılaştığım iki yabancıydı, hepsi bu. Yanılıyor olabilirim ama birbirimize telefon numaralarımızı vermek zahmetine bile girmediğimize neredeyse eminim.

Onları bir daha hiç görmeyeceğimi sanıyordum. Born yedi aydır Columbia'da ders veriyordu, onca zaman onunla karşılaşmadığıma göre bundan sonra karşılaşmam da pek olacak şey değildi. Ne var ki, tahminlerle gerçekler her zaman örtüşmüyor ve bir şeyin olası görünmemesi, hiç olmayacak anlamına gelmiyor. Partiden iki gün sonra öğleden sonraki son ders bitince, belki arkadaşlarımdan birini bulurum, diye West End Bar'a gittim. West End, kuytu arka kısmında bir düzineden fazla bölme ve masalar, ön salonun ortasında kocaman oval bir bar bulunan ve giriş

kapısının yakınındaki alanda –öğrencilerin, ayyaşların, çevre sakinlerinin uğrak yeri olan, benim de sık sık gittiğim– kafeterya tarzı, tatsız tuzsuz yemek verilen bir yerdi. Güneşli, ılık bir ikindi vaktiydi, o yüzden o saatte barda çok az müşteri vardı. Tanıdık bir yüze rastlar mıyım, diye barda dolanırken, arkadaki bölmelerden birinde tek başına oturan Born'u gördüm. Bir Alman gazetesi (galiba *Der Spiegel*) okuyor, Küba purolarından birini tüttürüyor, masanın sol tarafında duran yarısı boşalmış bira bardağına elini sürmüyordu. Sırtında yine o beyaz takım vardı –belki de bu başka bir takımdı; çünkü ceketi cumartesi gecesi giydiğinden daha temiz ve daha kırışıksızdı– ama beyaz gömleğin yerine kırmızı –tuğla rengiyle al arasında– parlak, kıpkırmızı bir şey giymişti.

Tuhaftır, ilk anda ona selam vermeden arkamı dönüp gitmeyi düşündüm. Bu duraksamamın üzerinde durulması gerektiğine inanıyorum; çünkü o tepkim Born' dan uzak durmakla iyi edeceğimi, onunla yakınlaşmanın başıma bela açabileceğini daha o zaman anladığımı gösteriyor. Bunu nasıl anlamıştım? Onun yanında bir saatten biraz fazla kalmıştım ama o kısacık sürede bile onda bir terslik olduğunu, itici bir yanı bulunduğunu sezinlemiştim. Bu, onun öteki özelliklerini –çekiciliğini, zekâsını, mizah duygusunu– yadsımak değildi; ancak bütün bunların altında beni sarsan, onun güvenilir biri olmadığı izlenimini uyandıran karanlık ve sinik bir şey vardı. Onun siyasal görüşlerine karşı olmasaydım, acaba hakkındaki izlenimim farklı mı olurdu? Bunu kestirmek olanaksız. Babamla ben gündemdeki hemen hemen her siyasal konuda ters düştüğümüz halde, bu onun temelde iyi bir insan olduğunu – en azından kötü biri olmadığını düşünmemi engellemedi. Oysa Born iyi değildi. Zekiydi, ilginçti, alışılmışın dışında, ne yapacağı, ne söyleyeceği önceden kestirilemeyen biriydi ama savaşı insan ruhunun en yalın, en canlı ifadesi olarak görmek, insanı otomatik olarak iyilik âleminin dışına atar. Eğer o sözleri, askerlik karşıtı bir öğrenciyi kızdırıp ona karşı çıkmaya ve bu konudaki görüşünü

açığa vurmaya kışkırtmak niyetiyle söylediyse, o zaman düpedüz sapık demektir.

Born, başını gazetesinden kaldırıp, Mr. Walker, diye eliyle yer göstererek beni masasına buyur etti. O sırada görmek isteyeceğim son kişiydi.

Bir bahane uydurabilir, başka bir sözüm olduğunu, geciktiğimi söyleyebilirdim ama söylemedim. Bu da, Born'la ilişkilerimin karmaşık denkleminin öteki yarısıydı. Her ne kadar uyanık olmaya çalışsam da, içinden geçenleri okumanın olanaksız olduğu bu tuhaf adam beni cezbediyordu; üstelik bana rastladığına gerçekten sevinmiş görünmesi, gururumun ateşini körüklüyor, hepimizin içinde kaynayıp yanan özsaygı ve hırsın o görünmez kazanını tutuşturuyordu. Hakkındaki çekincelerim, güvenilmez karakteriyle ilgili kuşkularım ne olursa olsun, onun beni beğenmesini, tornadan çıkma sıradan bir Amerikalı öğrenciden daha fazlası olduğumu düşünmesini, bende var olduğunu umduğum ama uyanık olduğum her on dakikanın dokuzunda varlığından kuşkulandığım gelecek vaat eden yeteneğimi görmesini arzulamaktan da kendimi alamıyordum.

Bölmeye girip oturunca, Born karşıdan bana baktı, purosundan kocaman bir duman salıverdi ve gülümsedi. Geçen gece Margot'yu çok etkilemişsin, dedi.

Ben de ondan etkilendim, diye cevap verdim.

Onun pek fazla konuşmadığını fark etmiş olmalısın.

İngilizcesi çok iyi değil. İnsanın zorlandığı bir dilde kendini ifade etmesi zordur.

Fransızcası kusursuzdur ama Fransızca'yla da çok şey söylemez.

Olsun, sözcükler her şey demek değildir.

Yazar olmayı hayal eden birinin ağzından bu yorumu duymak çok tuhaf.

Ben Margot'dan söz ediyorum.

Evet, Margot. Tastamam öyle. Bu da beni sözünü etmek istediğim konuya getiriyor. Çoğunlukla hiç konuşmaya yatkın bir kadın olmadığı

halde, cumartesi gecesi partiden eve dönerken yol boyunca susmak bilmedi.

Konuşmanın nereye varacağını pek kestiremeden, İlginç, dedim. Peki dilini çözen neydi?

Sendin evlat. Senden çok hoşlandı ama aynı zamanda çok kaygılandığını da bilmelisin.

Kaygılanmak mı? Ne diye kaygılanacakmış? Beni doğru dürüst tanımıyor bile.

Belki tanımıyor, yine geleceğinin tehlikede olduğunu kafasına takmış.

Herkesin geleceği tehlikede. Senin de iyi bildiğin gibi, özellikle on sekiz-yirmi yaşındaki Amerikalı erkeklerin geleceği tehlikede. Ama başaramayıp da okulu bırakmak zorunda kalmadığım sürece, mezun oluncaya kadar beni askere alamazlar. Bahse girmek istemem ama o zamana kadar da savaş bitmiş olabilir.

Sakın bahse gireyim deme Mr. Walker. Bu küçük kapışma yıllarca süreceğe benzer.

Bir Chesterfield yakıp başımı sallayarak onayladım. Bu seferlik seninle aynı fikirdeyim, dedim.

Her neyse; Margot Vietnam'dan söz etmiyordu. Evet, hapsi boylayabilirsin – ya da iki-üç yıl sonra bir tabut içinde ülkene dönebilirsin – ama Margot savaşı düşünerek konuşmuyordu. O, senin bu dünyanın tahammül edemeyeceği kadar iyi biri olduğuna, bu yüzden de sonunda dünyanın seni ezip geçeceğine inanıyor.

Bunu nereden çıkardığını anlamıyorum.

Yardıma ihtiyacın olduğunu düşünüyor. Margot, Batı dünyasının en zeki beynine sahip olmayabilir ama şair olduğunu söyleyen bir çocuğa rastlıyor ve aklına ilk gelen sözcük *açlıktan ölmek* oluyor.

Çok saçma. Margot ne söylediğini bilmiyor.

Seninle aynı görüşte olmadığım için bağışla beni ama partideyken gelecekle ilgili planlarını sorduğum zaman, planın olmadığını söyledin. Tabii, şiir yazma hevesinin dışında. Şairler kaç para kazanır Mr. Walker?

Genellikle bir şey kazanmazlar. Eğer şansın varsa kırk yılda bir biri önüne birkaç metelik atıverir.

Bu da bana açlıktan ölmek gibi görünüyor.

Ekmeğimi yazarlıktan çıkarmayı planlıyorum demedim hiç. İş bulmak zorundayım.

Nasıl bir iş?

Bunu kestirmek zor. Bir yayınevinde, bir dergide çalışabilirim. Kitap çevirebilirim. Denemeler, eleştiriler yazabilirim. Bu işlerden birini ya da birkaçını birden yapabilirim. Kesin bir şey söylemek için daha çok erken; hayata atılıncaya kadar da buna kafa yormanın anlamı yok, öyle değil mi?

Hoşuna gitse de gitmese de, çoktan hayata atılmışsın; kendini geçindirme yolunu ne kadar çabuk bulursan, o kadar iyi edersin.

Böyle birdenbire benimle ilgilenmek de nereden çıktı? Daha yeni tanıştık, başıma neler gelebileceği seni neden ilgilendirsin?

Çünkü Margot sana yardım etmemi istedi; çok ender olarak benden bir şey istediği için de onun isteğini yerine getirmek boynumun borcu.

Ona teşekkür ettiğimi söyle ama benim için zahmete girmene gerek yok. Ben idare ederim.

Born, bitmek üzere olan purosunu tablanın kenarına koyup suratını neredeyse suratıma yapıştıracak kadar öne uzanarak, Dediğin dedik, öyle değil mi? dedi. Sana iş teklif edecek olsam reddedeceğini mi söylemek istiyorsun?

İşin ne olduğuna bağlı.

Bakacağız. Aklımda birkaç şey var ama daha karar vermedim. Belki sen yardımcı olursun.

Ne demek istediğini anlayamıyorum.

Babam on ay önce öldü, bana da yüklüce bir miras kaldı. Bir şato ya da havayolu şirketi alacak kadar değil ama dünyada minik bir değişiklik yapmaya yetecek kadar var. Sana biyografimi yazma işini verebilirim ama bunun için çok erken. Daha otuz altı yaşındayım, bence ellisine gelmeden

bir insanın yaşamı hakkında bir şey söylemek doğru olmaz. Öyleyse, başka ne yapabilirim? Bir yayınevi kurmayı düşündüm ama o işin gerektireceği uzun vadeli planları göze alamam. Oysa dergi çıkarmak bana daha keyifli gibi görünüyor. Aylık ya da üç aylık bir dergi, yeni şeyler söyleyen, atak, insanları kışkırtan, her sayısı tartışma yaratan bir dergi. Buna ne dersin Mr. Walker? Bir dergide çalışmak seni ilgilendirir mi?

Tabii ilgilendirir. Tek bir soru: Neden ben? Birkaç ay içinde Fransa'ya döneceksin, o yüzden Fransızca bir dergiden söz ettiğini düşünüyorum. Fransızcam fena sayılmaz ama senin işine yarayacak kadar da iyi değil. Üstelik burada, New York'ta üniversiteye gidiyorum. Öyle ha deyince toplanıp taşınamam.

Taşınmaktan söz eden kim? Fransızca dergiden söz eden kim? Burada işi yürütecek sağlam bir Amerikalı kadro olursa, ben arada bir uğrayıp kontrol ederim ama işin dışında olurum. Dergi yönetmek gibi bir merakım yok. Benim kendi işim, kendi kariyerim var, dergiye ayıracak zamanım olmaz. Tek sorumluluğum bu işe para yatırmak olacak – sonra da kâra geçmeyi ummak.

Sen siyasal bilimcisin, ben edebiyat öğrencisiyim. Siyasal bir dergi çıkarmayı planlıyorsan, beni unut. Seninle ben sınır çizgisinin karşıt taraflarındayız, senin için çalışacak olsam iş batar. Yok eğer edebiyat dergisinden söz ediyorsan, o zaman evet, çok isterim.

Uluslararası ilişkiler dersi veriyor, hükümet politikaları ve ekonomi konularında yazı yazıyor olmam, sanatla alışverişim olmadığı anlamına gelmez. Ben de senin kadar anlarım sanattan Mr. Walker, aklımdaki bir edebiyat dergisi olmasaydı, sana dergide çalışmayı teklif etmezdim.

Bunun altından kalkabileceğimi nereden biliyorsun?

Bilmiyorum. Sadece seziyorum.

Bu çok anlamsız. Bana iş teklif ediyorsun ama yazdıklarımın tek kelimesini bile okumadın.

Hiç de değil. Daha bu sabah *Columbia Review*'un son sayısındaki dört şiirinle öğrenci gazetesindeki altı denemeni okudum. Melville hakkındaki yazını çok beğendim, mezarlık şiirin de beni duygulandırdı, *Bu da yok olup gidinceye kadar / Daha kaç gökyüzü olacak üzerimde?* Etkileyici.

Etkileyici bulduğuna sevindim. Daha da etkileyici olan, bu kadar çabuk harekete geçmiş olman.

Ben böyleyimdir. Hayat, oyalanmakla vakit kaybedilemeyecek kadar kısa.

Üçüncü sınıftaki hocam da bize aynı şeyi söylerdi – hem de kelimesi kelimesine aynı.

Bu sizin Amerika harika bir yer. Mükemmel bir öğrenim yapmışsın Mr. Walker.

Born sözlerinin saçmalığına güldü, birasından bir yudum içti, sonra hareket düğmesine bastığı fikir üzerinde düşünmek için arkasına yaslandı.

Sonunda, Senden bir plan yapmanı, bir proje tasarlamanı istiyorum, diye söze başladı. Dergide yer alacak yapıtları, her sayının kaç sayfa olacağını, kapak desenini, sayfa tasarımlarını, yayın aralığını, dergiye koymak istediğin adı ve buna benzer şeyleri belirt. Proje tamamlanınca ofisime bırak. İncelerim, fikirlerini beğenirsem, işe girişiriz.

Her ne kadar genç olsam da, Born'un beni aptal yerine koymuş olabileceğini fark edecek kadar tanıyordum dünyayı. Bir bara girip sadece bir kez gördüğünüz biriyle karşılaşmak ve o bardan çıkarken bir dergi yayımlama fırsatını yakalamış olmak insanın ömründe kaç kez başına gelebilir – özellikle de söz konusu o *insan*, kendini henüz hiçbir alanda kanıtlamamış yirmi yaşında biriyse? Bu, inanılmayacak kadar saçma. Herhalde Born, sonunda hayallerimi yerle bir etmek için baştan umut vermişti, hazırladığım projeyi çöpe atıp bu işle ilgilenmediğini söylemesini bekliyordum. Olacak şey değil ya, yine de Born'un doğru söylediği ve gerçekten sözünü tutacağı olasılığını hesaba katarak bir kez denemem gerektiğini hissediyordum. Hem ne kaybederdim ki? Olsa olsa düşünüp

yazmakla kaybedeceğim bir gündü. Sonunda Born önerilerimi reddederse, o da kendi bileceği işti.

Kendimi düş kırıklığına hazırlamış olarak, o geceden tezi yok, çalışmaya koyuldum. Ne var ki, yarım düzine potansiyel dergi adını listelemekten öteye pek fazla yol alamadım. Bu, ne yapacağımı bilememekten, yaratıcı fikirler bulamamaktan kaynaklanmıyordu; tek neden, bu projeye kaç para yatırmayı tasarladığını Born'a sormayı ihmal etmiş olmamdı. Her şey yatırımının miktarına bağlıydı; onun niyetini bilmeden, o akşamüstü sözünü ettiği kâğıt kalitesi, derginin kaç sayfa olacağı, yayın aralığı, cilt türü, görsel sanatlara yer verilip verilmeyeceği, yazarlara (ödeme yapılacaksa) ne kadar ödemeyi düşündüğü gibi önemli noktaları nasıl ele alabilirdim? East Village'deki genç şairlerin çıkardığı teksir makinesinde basılıp zımbayla tutturulan yeraltı dergilerinden ciddi, akademik üç aylık dergilere, *Evergreen Review* gibi daha ticarî yayınlardan her sayıda binlerce dolar kaybeden para babalarının omuz verdiği şatafatlı *objeler*e kadar çeşitli biçimlerde ve görünümlerde dergiler vardı. Born'la tekrar görüşmem gerektiğini anladım ve projeyi hazırlamak yerine, ona bu sorunumu anlatan bir mektup yazdım. Bu öylesine hüzünlü, öylesine acıklı –*Para meselesini konuşmamız gerekiyor*– bir mektuptu ki, onu göründüğüm kadar da budala olmadığıma inandırmak için zarfa bir şey daha koydum. Cumartesi gecesi Bertran de Born hakkındaki kısa konuşmamızdan sonra, bu on ikinci yüzyıl şairinin daha yırtıcı yapıtlarından birini okumaktan hoşlanacağını düşündüm. Bende trubadurların[1] şiirlerini içeren, ucuz baskılı –sadece İngilizce– bir antoloji vardı; ilk aklıma gelen bunlardan birini kopya edip göndermekti. Ama okudukça, beceriksiz, yetersiz bir çeviri olduğunu ve şiirin o tuhaf ve itici gücünün hakkını vermediğini gördüm; dönemin Provence lehçesinden tek sözcük bile bilmememe rağmen, Fransızca bir çeviriden daha iyi sonuç alabileceğimi kestirdim. Ertesi sabah aradığım şeyi Butler Kitaplığı'nda buldum: De Born'un toplu yapıtlarının sol sayfalarda Provence lehçesiyle yazılmış özgün şiiri, sağ sayfalarda

düzyazıyla Fransızca çevirisini içeren baskısı. Bu işi bitirmem birkaç saatimi aldı (yanlış hatırlamıyorsam o yüzden bir ders kaçırdım), sonuçta ortaya şu çıktı:

Severim baharın şenliğini
Tomurcuklanırken yapraklarla çiçekler,
Coşarım ağaçlıklarda çınlayan
Kuş cıvıltılarının neşesiyle;
Haz dolar içime görünce otlakların
Çadırlarla otağlarla dolduğunu;
Uçarım mutluluktan
Tarlaları kaplayınca
Zırhlı şövalyelerle atlar.
Heyecanlanırım izlerken keşif kollarının
Erkeklerle kadınları eşyalarını alıp kaçmaya
zorlayışını;
Sevinç dolar içime silahlılar sürüsü
Kovalarken onları;
Ve yücelir yüreğim
Görünce yıkılan surlarını
Kuşatılmış kalelerin
Görünce hendeklerinin kıyısında toplanan
askerlerin

Ve güçlü, sağlam barikatların
Hedefi dört yandan kuşatışını.

Ve yine coşar taşarım
Saldıran askerlerin başında bir baron varsa,
Dimdik atının üstünde, silahlı ve yürekli
Adamlarına güç veren

Yiğitliği ve bahadırlığıyla.
Ve başlayınca çarpışma
Askerlerin her biri hazır olmalı
Baronu gönüllü olarak izlemeye,
Çünkü hiçbir erkek erkek olamaz
Yemeden ve vurmadan
Darbeleri peş peşe.

Savaş kızışınca göreceğiz
Topuzları, kılıçları, kalkanları
Ve yarılıp parçalanmış rengârenk miğferleri,
Ve her yöne saldıran vasal sürülerini
Ve ölülerle yaralıların atlarını
Başıboş dolaşırken savaş alanında.
Savaş bir kez başladı mı
Her soylu sadece düşünmeli
Kırmayı kafalarla kolları, çünkü sağ kalıp
Yenilmektense, evladır ölmek.

Yemek, içmek, uyumak
Zevk vermez bana,
İki yandan duyulan, “hücum” komutu kadar
Zevk vermez “imdat” çığlıkları kadar
Ve büyüklerle büyük olmayanların birlikte
Çayırlara ve siperlere düşüşünü görmek kadar
Ve zevk vermez kırık uçlu, flamalı mızrakların
Delip geçtiği cesetleri görmek kadar.

Ey baronlar, evladır rehine koymak
Şatolarınızı, kasabalarınızı ve kentlerinizi,
Vazgeçmektense savaştan.

O akşamüstü mektubu ve şiiri koyduğum zarfı, Born'un Uluslararası İlişkiler Fakültesi'ndeki odasının kapısının altından attım. Hemen cevap vereceğini umuyordum ama birkaç gün geçip de beni aramayınca, acaba dergi projesi gerçekten o anlık bir hevesti de gelip geçti mi – ya da daha kötüsü, şiirden alınıp onu Bertran de Born'la bir tutuyorum ve savaş şakşakçısı olduğunu ima ediyorum sandı mı, diye kaygılandım. Meğer kaygılanmama gerek yokmuş. Cuma günü telefon edip aramadığı için özür diledi, çarşamba günü konferans vermek üzere Cambridge'e gittiğini ve ofisine döneli ancak yirmi dakika olduğunu anlattı.

Çok haklısın, diye sürdürdü sözünü. Geçen gün konuşurken para konusunu açmamakla aptallık ettim. Bütçeyi bilmeden nasıl proje yapabilirsin? Herhalde geri zekâlı olduğumu düşünüyorsundur.

Hiç de değil, dedim. Asıl ben aptallık ettim – sana sormadığım için. Ama senin ne kadar ciddi olduğunu kestiremediğim için zorlamak istemedim.

Ben ciddiyim Mr. Walker. İşi alaya almaktan hoşlandığımı itiraf ederim ama sadece küçük, önemsiz şeyleri. Böyle bir konuda seni işletecek değilim.

Bunu öğrendiğime sevindim.

Parayla ilgili sorunun cevabına gelince... Başarılı olacağımızı umuyorum ama bu tür bütün girişimlerde olduğu gibi bu işte de büyük risk var, o yüzden gerçekçi davranıp yatıracağım paranın her kuruşunu kaybetmeye hazır olmalıyım. Bu da şu soruya yol açıyor: Ne kadar para kaybetmeyi göze alabilirim? İleride kendime sorun yaratmadan, bana kalan mirasın ne kadarını çarçur edebilirim? Pazartesi günü konuştuğumuzdan bu yana epey düşündüm, cevabım yirmi beş bin dolar. Kesin sınırım bu. Dergi yılda dört kez yayımlanacak, sayı başına beş bin dolar koyacağım, beş bin de senin yıllık ücretin. Birinci yılın sonunda başa baş gelirsek, ikinci yılı da finanse edeceğim. Kâr edersek kazandığımızı dergiye yatıracağım, bu da bizi üçüncü yılın tamamında ya da bir bölümünde idare eder. Ama zarara

girersek, ikinci yıl sorunlu olur. On bin dolar zarardayız diyelim, o zaman on beş bin dolar yatıracağım, hepsi bu. İlkeyi kavradın mı? Ateşe atacağım yirmi beş bin dolar var ama bir dolar fazlasını harcamam. Ne dersin? Bu adil bir teklif mi, değil mi?

Son derece adil ve son derece cömert. Sayı başına beş bin dolarla birinci sınıf bir dergi, övünebileceğimiz bir iş çıkarırız.

Paranın tamamını yarın eline sayabilirim tabii ama bu fazla işe yaramaz, değil mi? Margot senin geleceğin için kaygılanıyor, bu dergiyi yürütebilirsen, geleceğin güvende olur. Doğru dürüst bir işin, doğru dürüst bir maaşın olur; boş vakitlerinde de istediğin gibi şiir yazarsın, ister insan kalbinin gizemleri üzerine uzun epik şiirler, ister papatyalar ve ballıbabalar hakkında kısa lirik şiirler döktürürsün, zulüm ve adaletsizlik üzerine ateşli yazılar döşenirsin. Tabii hapsi boylamaz ya da beynini dağıttırmazsan ama şimdi bu tatsız olasılıkları düşünmeyelim.

Sana nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum...

Bana teşekkür etme. Margot'ya, iyilik meleğine teşekkür et.

Onu yakında tekrar görmeyi isterdim.

Göreceğine eminim. Projen hoşuma giderse, onu istediğin kadar göreceksin zaten.

Elimden geleni yapacağım. Ama tartışma yaratacak, insanları kışkırtacak bir dergi düşünüyorsan, edebiyat dergisi buna pek uygun düşmez. Umarım bunu anlıyorsundur.

Anlıyorum Mr. Walker. Burada kaliteden söz ediyoruz... zarif, az rastlanır nitelikte şeyleri kastediyoruz. Sanat, mutlu azınlık içindir.

Ya da Stendhal söyleyecek olsaydı, onun telaffuzuyla: Myütlü azinlik.

Stendhal ve Maurice Chevalier. Bak, şövalye deyince aklıma geldi... şiir için teşekkür ederim.

Şiir. Tamamen unutmuştum.

Benim için çevirdiğin şiir.

Nasıl buldun?

İsyankâr ve çarpıcı buldum. *Sözde* atam gerçek bir çılgın samuraymış, değil mi? Ama en azından inançlarını savunacak kadar gözü pekmiş. En azından neyi temsil ettiğini, kimden yana olduğunu biliyormuş. Biz aksini düşünmek istesek de, 1186'dan bu yana dünya ne kadar az değişmiş. Dergi hayata geçerse, bence ilk sayıda de Born'un şiirini yayımlamalıyız.

Hem yüreklenmiş hem şaşırmıştım. Benim karamsar tahminlerimin tersine, Born sanki proje hayata geçmek üzereymiş gibi konuşmuştu, bu noktada hazırlayacağım taslak boş bir formaliteden öte bir şey değil gibiydi. Yapacağım plan ne olursa olsun, Born'un bunu onaylamaya hazır olduğunu seziyordum. Para sorunu olmayacak, üstelik bana da hayli yüksek bir ücret getirecek bir derginin başına geçmek fikri çok hoşuma gitmesine rağmen, Born'un ne yapmak istediğini bir türlü kestiremiyordum. Bu beklenmedik diğerkâmlık taşkınlığının, daha bir hafta öncesine kadar tanımadığı ve yayın yönetmenliğinde ya da yayıncılıkta veya işletmecilikte en ufak deneyimi olmayan bir delikanlıya böyle körü körüne güvenmesinin nedeni gerçekten Margot muydu? Öyleyse bile, benim geleceğim Margot'yu neden ilgilendiriyordu? Partide neredeyse hiç konuşmamıştık ve Margot her ne kadar beni dikkatle süzmüş ve yanağımı okşamışsa da, benim için bir muamma, hakkında hiçbir şey bilmediğim biriydi. Benim uğruma yirmi beş bin doları gözden çıkarmaya razı etmek için Born'a ne söylemiş olacağını hayal bile edemiyordum. Anladığım kadarıyla kendisi dergi yayımlamak fikrine pek sıcak bakmıyordu ve konuyla ilgilenmediği için de işi benim üzerime yıkmak işine geliyordu. Pazartesi günü West End'deki konuşmamızı yeniden aklımdan geçirince, baktım ki belki de bu fikri onun kafasına ilk ben sokmuştum. Üniversiteyi bitirdikten sonra bir yayıncıda ya da dergide çalışabilirim demiştim; bir dakika sonra da o mirasa konduğunu ve bu parayla bir yayınevi ya da dergi kurmayı düşündüğünü söylemişti. Ya tost makinesi üretimine girmek istiyorum deseydim ne olacaktı? O zaman da tost makinesi fabrikasına yatırım yapmak istediğini mi söyleyecekti?

Taslağı bitirmek sandığımdan daha uzun sürdü – galiba dört-beş gün ama kusursuz bir iş çıkartmak istediğim için böyle oldu. Born'u çalışkanlığımla etkilemek istiyordum; o yüzden her sayının içeriğiyle ilgili (şiir, kurmaca, denemeler, röportajlar, çeviriler, sinema, müzik ve görsel sanatlar) plan hazırlamakla kalmadım, bir de ayrıntılı mali rapor ekledim: baskı giderleri, kâğıt giderleri, cilt giderleri, dağıtım masrafları, baskı adedi, yazar ücretleri, gazete tezgâhında yer fiyatı, abone bedeli, ilan almanın artıları ve eksileri. Bütün bunlar zaman ve araştırma gerektiriyordu, matbaacılara ve mücellitlere telefonlar, başka dergilerin yayın yönetmenleriyle görüşmeler, ve o zamana kadar ticari sorunlara hiç kafa yormadığım için de kendi adıma yeni bir düşünce tarzı geliştirmek. Derginin adına gelince; kararı Born'a bırakmak için birkaç seçenek yazdım ama benim tercihim *Stylus*[2] idi – ölümünden kısa bir süre önce aynı adda bir dergi çıkarmaya çalışmış olan Poe'nun şerefine bu adı seçmiştim.

Born bu kez yirmi dört saat içinde aradı. Telefonu açıp onun sesini duyunca, bunu olumlu bir işaret olarak yorumladım; ama o kendine özgü tavrıyla konuya doğrudan girip planım hakkında ne düşündüğünü söylemedi. Öyle yapmak, onun gibi birine yaraşmayacak kadar basit, sıradan, fazlasıyla dobra dobra olurdu herhalde, o yüzden gerginliği uzatmak için birkaç dakika oyun oynadı, önerimi reddedince kırılmamı istemediği için sorduğunu düşündüğüm bir sürü gereksiz ve alakasız soru sordu.

Umarım sağlığın yerindedir Mr. Walker, dedi.

Öyle sanırım, diye cevap verdim. Tabii eğer farkına varmadığım bir hastalığa yakalanmadıysam.

Ama henüz bir belirti yok.

Hayır, kendimi çok iyi hissediyorum.

Miden nasıl? Bir rahatsızlığın var mı?

Şu anda yok.

Öyleyse iştahın yerinde.

Evet, yerinde.

Galiba büyükbaban koşer kasabıydı. Sen hâlâ o eski kurallara uyuyor musun, yoksa vaz mı geçtin?

O kurallara hiç uymadım.

Öyleyse yemek konusunda herhangi bir kısıtlama yok.

Hayır. Canımın istediğini yerim.

Balık mı, kümes hayvanı mı? Sığır mı, domuz mu? Kuzu mu, süt danası mı?

Ne olmuş onlara?

Hangisini tercih edersin?

Hepsini severim.

Demek, seçici değilsin, sana bir şey beğendirmek zor değil.

Yemek konusunda öyle. Ama başka konularda seçiciyimdir, yemekte değil.

O zaman Margot ile benim hazırlayacağım yemekleri kabul edeceksin demektir.

Pek anlayamadım.

Yarın akşam yedide. İşin var mı?

Hayır.

Güzel. Öyleyse akşam yemeğine bize geliyorsun. Bir kutlama yapmamız gerekiyor, sen de öyle düşünmüyor musun?

Bilmem. Neyi kutluyoruz?

Stylus'u arkadaş. Uzun ve verimli olacağını umduğum bir ortaklığın başlamasını.

Dergiye başlamayı mı istiyorsun?

Söylediklerimi bir daha baştan mı söylemem gerekiyor?

Projeyi beğendiğini mi söylüyorsun?

Bu kadar kalın kafalı olma evlat. Projeyi beğenmesem ne diye kutlamaya kalkışayım?

Onlara ne götürsem uygun olur, diye epey heyecanlanıp bocaladım –çiçek mi yoksa bir şişe şarap mı–, sonunda çiçekte karar kıldım. Onları etkileyebilecek bir şaraba param yetmezdi, üstelik biraz düşününce bir Fransız çifte şarap armağan etmenin ne kadar haddini bilmezlik, ne kadar özenti olduğunu fark ettim. Yanlış bir seçim yaparsam –öyle yapmam da neredeyse kaçınılmazdı– bu konudaki cehaletimi açığa vurmaktan başka bir şey yapmamış olacaktım, oysa geceye mahcup düşerek başlamak istemiyordum. Üstelik çiçekler her zaman evin hanımına verildiği için, çiçek götürmek Margot'ya teşekkürlerimi ifade etmenin daha kestirme yolu olurdu; eğer Margot çiçek seven bir kadınsa (bundan hiç emin değildim), Born'u beni desteklemeye zorladığı için ona teşekkür ettiğimi anlardı. Bir gün önce Born'la yaptığım telefon konuşması beni yarı şoka sokmuştu; yemeğe gittiğim o akşam evlerine doğru yürürken, başıma konan bu inanılmaz talih kuşuna hâlâ şaşırıyordum. O önemli olayın şerefine ceket giyip kravat takmıştım. Aylardır ilk kez doğru dürüst giyinmiştim ve *Bay Önemli* olarak sağ elimde koca bir çiçek buketi, *yayıncım* ile yemek yiyip iş görüşmek üzere Columbia kampüsünden yola çıkıyordum.

116. Cadde'nin hemen arkasındaki Morningside Yolu'nda, bir profesörün büyük ama gereğinden fazla eşyayla ıkış tıkış döşenmiş dairesini, profesörün izinli olduğu bir yıl[3] için kiralamıştı. Daire galiba üçüncü kattaydı; salonun doğu duvarındaki yere kadar inen pencerelerden Morningside Parkı ve arkasındaki İspanyol Harlem'i olduğu gibi görünüyordu. Kapıyı çalınca Margot açtı, yüzünü ve çiçekleri uzattığım zaman dudaklarını aralayan gülümseyişi hâlâ gözümün önünde ama ne giydiğini hiç anımsamıyorum. Belki yine siyah giymişti ama öyle olmayabilir de; çünkü onu görünce şaşırdığımı hayal meyal hatırlıyorum, demek ki ilk karşılaştığımız zamankinden farklı görünmüştü. Daha beni içeriye buyur etmeden önce kapının eşiğinde dururken, Margot sesini alçaltarak Rudolf'un cinlerinin tepesinde olduğunu söyledi. Evinde bir sorun varmış, ertesi sabah Paris'e gitmek zorundaymış ve en erken gelecek

haftaya kadar dönmeyecekmiş. Margot, onun şu anda yatak odasında, biletini ayarlamak için Air France'la telefonla görüştüğünü, o yüzden daha birkaç dakika yanımıza gelmeyeceğini de sözlerine ekledi.

İçeri girer girmez mutfakta pişen yemeğin kokusuyla çarpıldım – o güne kadar duyduğum en leziz, en iştah kabartıcı, en güzel kokuydu. İlk gittiğimiz yer mutfak oldu –çiçekleri koyacak vazo almaya gittik–, ocağa baktığımda o olağanüstü kokunun geldiği ağzı kapalı büyük tencereyi gördüm.

Tencereyi işaret ederek, İçinde ne olduğunu bilmiyorum; ama burnum bu işten anlıyorsa, bu akşam üç kişi için çok keyifli olacak, dedim.

Margot, Rudolf senin kuzu sevdiğini söyledi, ben de *navarin* yapmaya karar verdim – yani patatesli, *navet*'li[4] kuzu kapama, dedi.

Şalgam.

O kelimeyi bir türlü aklımda tutamıyorum. Bence çok çirkin bir sözcük, söylemesi bile ağzımı buruyor.

Peki öyleyse, bu sözcüğü İngilizce'den atalım gitsin.

Bu önerim Margot'nun hoşuna gitmiş gibiydi –en azından yine hafifçe gülümsetti onu– sonra Margot çiçeklerle uğraşmaya başladı, onları evyeye koydu, beyaz ambalaj kâğıdını çıkardı, dolaptan bir vazo aldı, saplarının ucunu makasla kesip çiçekleri vazoya yerleştirdikten sonra vazoya su koydu. O bu işleri yaparken ikimiz de konuşmadık ama vazoya çiçek koymak insanın bütün dikkatini vermesi ve özen göstermesi gereken çok incelikli bir işmiş gibi ağır ağır ve metodik bir biçimde çalışmasını hayretle izledim.

Sonunda elimizde içkilerimizle salona geçtik, kanepede yan yana oturup sigaralarımızı tüttürdük ve pencerelerden dışarıya bakarak gökyüzünü seyrettik. Alacakaranlık karanlığa dönüştü, Born hâlâ ortada yoktu ama Margot her zamanki sükûnetiyle onun yokluğundan hiç kaygılanmışa benzemiyordu. On-on iki gün önce partide karşılaştığımız zaman onun uzun suskunluklarından ve her şeye kayıtsız görünüşünden epey tedirgin

olmuştum; ama şimdi bu beklediğim bir tavır olduğu ve onun benden hoşlanıp *benim bu dünyanın tahammül edemeyeceği kadar iyi biri olduğumu*, düşündüğünü bildiğim için, artık daha rahattım. Sonunda erkeği ortaya çıkıncaya kadar ikimiz neler konuştuk? New York'tan (Margot New York'u çok pis ve kasvetli buluyordu), ressam olma hevesinden (Güzel Sanatlar Fakültesi'nde derslere giriyordu ama yeteneksiz ve kendini geliştiremeyecek kadar tembel olduğunu düşünüyordu), Rudolf'u ne kadar zamandır tanıdığından (kendini bildi bileli) ve dergi konusunda ne düşündüğünden (işler yolunda gitsin, uğur getirsin, diye işaretparmağını ortaparmağının üstüne çaprazladı) söz ettik. Ona yardımı için teşekkür etmeye kalkıştığım zaman, hayır gibisinden başını salladı, abartmaya gerek olmadığını, bu konuyla hiç ilintisi bulunmadığını söyledi.

Tam ne demek istediğini soracağım sırada Born içeri girdi. Ayağında yine o buruşuk beyaz pantolon vardı, saçları yine darmadağındı ama bu kez ceket yerine, yine renkli –yanlış hatırlamıyorsam açık yeşil– gömlek giymişti ve başparmağıyla işaretparmağının arasında –hiç farkında değilmiş gibi göründüğü– sönmüş bir puro vardı. Velinimetim öfkeliydi, kendisini ertesi gün Paris'e gitmek zorunda bırakan sorun her neyse ona olan kızgınlığıyla, bana merhaba bile demeden, küçük kutlama törenimizdeki evsahipliği rolünü umursamadan, doğrudan bana ya da Margot'ya değil de odadaki eşyalara, duvarlara, dünyaya hitaben konuşmaya başladı.

Her şeyi ellerine yüzlerine bulaştıran aptallar. Salya sümük sızlanan beceriksizler. Kafalarında beyin yerine patates püresi taşıyan geri zekâlı görevliler. Dünya alev alev yanıyor, bunlar çaresizlik içinde ellerini ovuşturup dünyanın yanmasını seyrediyorlar.

Margot son derece sakin, hatta hafifçe dalga geçer bir tavırla konuştu: İşte bu yüzden sana ihtiyaçları var sevgilim. Çünkü sen kralsın.

Born, Birinci Rudolf, diye cevap verdi. Koca kamışlı, parlak oğlan. Yapmam gereken tek şey, pantolonumu indirip alevlerin üzerine işemek, o zaman sorun çözülecek.

Margot o ana kadar görmediğim bir biçimde, ağzı kulaklarına vararak gülümseyip, Tastamam öyle, dedi.

Born, Artık dayanamıyorum, diyerek içki dolabına gitti, purosunu bıraktı, kendine koca bir kadeh sek cin doldurdu. İçkisinden bir yudum alarak, Onlara kaç yılımı feda ettim? diye sordu. Sen birtakım ilkelere inandığın için bunu yapıyorsun ama başka kimsenin umurunda değil. Savaşı kaybediyoruz arkadaşlar. Gemi batıyor.

Bu, o güne kadar tanıdığım Born'dan –kendi esprilerine bayılan o keskin zekâlı soytarıdan, güle oynaya dergi çıkartmayı planlayan ve yirmi yaşındaki delikanlıları evine yemeğe davet eden o yerini yurdunu şaşırmış beyzadeden– çok farklı bir Born'du. İçinde bir öfke kabarıyordu, bu ikinci yüzü ortaya çıkınca, onun her an patlamaya hazır, aslında kendi öfkesinden *zevk alan* biri olduğunu anlayınca biraz irkildim. İkinci kadeh cini de yuvarladıktan sonra, orada olduğumu ilk kez görüyor gibi bakışlarını bana çevirdi. Yüzümde ne gördüğünü bilmiyorum –şaşkınlık mı? mahcubiyet mi? üzüntü mü?– her ne gördüyse termostatı kapatıp derhal ısıyı düşürmesi gerektiğini fark etti. Kendini gülümsemeye zorlayarak, Merak etme Mr. Walker, dedi. Biraz istim boşaltıyorum, hepsi bu.

Yavaş yavaş öfkesini bastırdı; yirmi dakika sonra sofraya oturduğumuzda fırtına dinmiş gibi görünüyordu. Ya da Margot'nun yemek pişirmekteki ustalığını ve aldığı şarabı övünce bana öyle geldi; meğer fırtınanın dinmesi geçiciymiş, saatler ilerledikçe keyfimizi kaçıran yeni boralar, yeni kasırgalar patladı. Born'u bu hale getiren cin ve Burgonya şarabı mıydı çünkü gerçekten içkiyi fazla kaçırdı –en azından Margot ile benim içtiğimizin iki katı kadar içti– yoksa akşamüstü aldığı tatsız haber mi moralini bozdu bilemiyorum. Belki ikisinin de etkisi oldu, belki tamamen başka bir nedeni vardı ama o yemek boyunca ev ha parladı ha parlayacak, diye korktum.

Olay, Born'un dergimizin doğumu şerefine kadehini kaldırdığı an başladı. Kısa, içtenlikli bir konuşma yaptı; ama ben de söze girip ilk sayı

için yazı isteyeceğim bazı yazarları saymaya başlayınca, Born lafımı ağzıma tıkayıp hiçbir zaman sofrada işten söz etmememi, bunun hazımsızlık yapacağını ve artık bir yetişkin gibi davranmayı öğrenmem gerektiğini söyledi. Kaba ve hoş olmayan sözlerdi bunlar, yine de dediklerini kabul ediyormuşum gibi yaparak gururumun incindiğini açığa vurmadım, sonra da Margot'nun pişirdiği etten bir lokma daha aldım; Born hemen çatalını bıraktı, Beğendin, değil mi Mr. Walker? dedi.

Neyi beğendim? diye sordum.

Navarin'i. Çok lezzetli bulmuş gibi yiyorsun.

Belki de bu yıl yediğim en güzel yemek.

Yani Margot'nun yemeklerine bayıldın.

Hem de nasıl. Çok lezzetli.

Ya Margot'nun kendisini nasıl buluyorsun? Ona da bayılıyor musun?

Margot tam karşımda oturuyor. Sanki o yokmuş gibi hakkında konuşmak bana hiç doğru gelmiyor.

O aldırış etmez. Eder misin Margot?

Margot, Hayır, dedi. Hiç umurumda değil.

Görüyor musun Mr. Walker? Hiç umurunda değilmiş.

Peki öyleyse, dedim. Bence Margot çok cazip bir kadın.

Born, Kıvırtıyorsun, dedi. Ben sana onun cazip olup olmadığını sormadım, *seni* cezbediyor mu, diye sordum.

O senin karın Profesör Born. Bu soruya cevap vermemi bekleyemezsin. Burada olmaz, şimdi olmaz.

Ya, ama Margot karım değil. Deyim yerindeyse, o benim özel arkadaşım ama evli değiliz, ileride de evlenmeyi düşünmüyoruz.

Birlikte yaşıyorsunuz. Bana sorarsan, bu evli olmakla aynı kapıya çıkar.

Hadi oradan, geri kafalılık etme. Margot'yla herhangi bir bağım olduğunu unut, tamam mı? Burada soyut konuşuyoruz, varsayalım diyoruz.

Çok güzel. Varsayalım diyorsak, evet, Margot'nun beni cezbettiğini varsayabiliriz.

Born, ellerini ovuşturup gülümseyerek, İyi, dedi. İşte şimdi bir yerlere varıyoruz. Ama ne kadar cezbediyor? Onu öpmek isteyecek kadar mı? Çıplak vücudunu kucaklamak isteyecek kadar mı? Onunla yatmak isteyecek kadar mı?

Bu sorulara cevap veremem.

Bakir olduğunu söylemiyorsun, değil mi?

Hayır. Sadece sorularına cevap vermek istemiyorum, hepsi bu.

Bu sözden, Margot kollarına atılıp da onu becermeni isterse, ilgilenmeyeceksin anlamını mı çıkarmalıyım? Bunu mu demek istiyorsun? Zavallı Margot. Onun kalbini ne kadar kırdığını tahmin edemezsin.

Sen neden söz ediyorsun?

Neden ona sormuyorsun?

Margot birdenbire uzanıp elimi tuttu. Canını sıkma, dedi. Rudolf biraz eğlenmek istiyor, hepsi bu. Yapmak istemediğin hiçbir şeyi yapmak zorunda değilsin.

Born'un eğlenme kavramı hiç bana göre değildi ve o yaştayken, onun beni sürüklemek istediği oyuna ayak uydurabilecek donanımım da yoktu. Hayır, bakir değildim. O zamana kadar birtakım kızlarla yatmış, birkaç kez âşık olmuş, daha iki yıl önce büyük bir aşk acısı yaşamıştım ve dünyadaki genç erkeklerin çoğu gibi benim aklım da hep seksteydi. İşin doğrusu, Margot'yla yatmaya can atardım ama Born'un beni itirafa zorlayan oyununa da gelmeyecektim. Varsayalım diye geçiştirilecek bir mesele değildi bu. Born düpedüz kadın adına bana teklif yapıyordu; onların cinsel kuralları ne olursa olsun, başkalarıyla ne tür oyunlar oynarlarsa oynasınlar, ne biçim sapık ilişkiler kurarlarsa kursunlar, bu işler bana çirkin, uygunsuz, iğrenç geliyordu. Belki de ne düşündüğümü açık seçik söylemem gerekirdi ama korktum – Born'dan değil, onu projemizden vazgeçecek kadar öfkelendirmekten korktum. Derginin hayata geçmesini deliler gibi istiyordum ve Born bunu desteklemeye razı olduğu sürece, her türlü tatsızlığa, rahatsızlığa katlanmaya hazırdım. O yüzden kendimi tutmak,

sinirlenmemek, atımdan düşmeden *darbe üstüne darbeyi* savuşturmak, ona direnmek, ama aynı zamanda yatıştırmak için elimden geleni yaptım.

Born, Beni hayal kırıklığına uğrattın, dedi. Şimdiye kadar seni bir maceracı, bir isyankâr, geleneklere burun kıvıran biri sanıyordum, oysa aslında sen de ötekiler gibi bir göstermelikten, bir budala burjuvadan başka bir şey değilmişsin. Ne yazık. Provence'lı şairlerinle, yüce ideallerinle, askere gitmeyi reddeden korkaklığınla ve o gülünç kravatınla çalım satıp kendini bulunmaz hintkumaşı sanıyorsun; oysa karşımdaki baba parası yiyen şımarık bir orta sınıf piçi, numaracının teki.

Margot, Yeter Rudolf, dedi. Rahat bırak artık.

Born ona döndü, Biraz sert çıkıştığımın farkındayım, dedi. Ama genç Adam'la ben artık ortağız ve onun ne mene biri olduğunu öğrenmek istiyorum. Hakarete, aşağılanmaya direnebiliyor mu, yoksa bir saldırı karşısında darmadağın mı oluyor?

Çok içtin, dedim, üstelik anladığım kadarıyla günün de epey tatsız geçmiş. Belki artık gitsem iyi olacak. Fransa'dan döndüğün zaman konuşmamıza devam ederiz.

Born yumruğunu masaya indirerek, Saçmalama, dedi. Daha eti yiyoruz, arkadan salata var, salatadan sonra peynir, peynirden sonra da tatlı. Margot bu gece yeterince kırıldı, hiç değilse burada oturup hazırladığı enfes ziyafeti bitirebiliriz. Belki sen de bu arada bize New Jersey'nin Westfield'i hakkında bir şeyler anlatabilirsin.

Born'un büyüdüğüm yeri bilmesine şaşırarak, Westfield mi? dedim. Westfield'i nasıl öğrendin?

Pek zor olmadı, dedi. Aslına bakarsan, son birkaç gün içinde hakkında epey bir şeyler öğrendim. Örneğin daha çok Bud diye tanınan elli dört yaşındaki baban Joseph Walker, şehrin ana caddesindeki Shop-Rite marketinin sahibi ve işletmecisi. Annen Marjorie, kısa adıyla Marge, kırk altı yaşında, üç çocuk doğurmuş: Ablan Gwyn'i Kasım 1945'te, seni Mart 1947'de, kardeşin Andrew'yu Temmuz 1950'de dünyaya getirmiş. Çok

üzücü bir olay. Minik Andy yedi yaşındayken boğulmuş, bu kaybın hepiniz için nasıl dayanılmaz olduğunu düşünmek bana acı veriyor. Benim kız kardeşim de aşağı yukarı aynı yaşta kanserden öldü, öyle bir ölümün aileyi nasıl yıktığını iyi bilirim. Baban haftada altı gün, günde on dört saat kendini işe vererek acının üstesinden gelmeye çalışmış; annen içine kapanmış, depresyonla baş edebilmek için yüklü dozlarda reçeteli ilaçlar içmiş, haftada iki kez psikiyatra gitmiş. Bu felakete senin ve ablanın nasıl dayandığı bence bir mucize. Gwyn, Vassar Üniversitesi' nin son sınıfında olan ve önümüzdeki sonbahar burada, Columbia'da İngiliz edebiyatı üzerine yüksek lisans yapmayı planlayan güzel ve yetenekli bir kız. Sana gelince benim genç entelektüel dostum, benim tomurcuklanan yazarım ve tanınmamış Ortaçağ şairleri çevirmenim, lisedeyken müthiş bir beyzbolcuymuşsun, boru değil, okul takımının eş-kaptanıymışsın. *Mens sana in corpore sano.*[5] Sözün kısası, bilgi kaynaklarım bana senin sağlam ahlâklı, ılımlı, mantıklı biri olduğunu ve sınıf arkadaşlarından çoğunun aksine uyuşturucuya bulaşmadığını anlattılar. İçki evet ama uyuşturucu asla – arada sırada marihuana bile tüttürmemişsin. Bunun nedeni nedir, Mr. Walker? Halüsinojenlerin ve uyuşturucuların insanı özgürleştiren gücü hakkındaki onca propagandaya karşın, sen neden yeni ve uyarıcı bir deneyimi tatmak isteği duymadın?

Born'un ailem hakkındaki afallatıcı konuşmasının şaşkınlığını henüz atlatamamış bir halde, Neden mi? dedim. Nedenini anlatayım sana ama önce sen bana bu kadar kısa sürede bizim hakkımızda bu kadar bilgiyi nasıl topladığını söyle.

Bir sorun mu var? Söylediklerimde yanlışlar mı var?

Hayır. Sadece biraz şaşırdım, hepsi bu. Sen polis ya da FBI ajanı olamazsın ama Uluslararası İlişkiler Fakültesi'ndeki bir konuk profesörün bir tür haberalma örgütüyle bağlantısı olabilir pekâlâ. Sen öyle misin? CIA casusu musun?

Ben bunu söyler söylemez, Born yüzyılın esprisini duymuş gibi kahkahalarla gülmeye başladı. CIA ha! diye haykırdı. CIA! Bir Fransız neden CIA için çalışsın? Güldüğüm için kusuruma bakma ama bu o kadar komik ki, kendimi tutamıyorum.

Peki, öyleyse nasıl yaptın?

Ben işi şansa bırakmayan bir adamım, Mr. Walker, gerekli olan her şeyi öğreninceye kadar adım atmayan biriyim ve neredeyse hiç tanımadığım bir insana yirmi beş bin dolar yatırım yapmak üzere olduğum için de o insan hakkında toparlayabileceğim bütün bilgileri toparlamam gerektiğini düşündüm. Telefonun ne kadar yararlı bir araç olduğunu bilsen şaşarsın.

Margot kalktı, bir sonraki yemeği getirmek üzere tabakları toplamaya başladı. Ona yardım etmeye davrandım ama Born eliyle oturmamı işaret etti.

Tekrar benim soruma dönelim, olur mu? dedi.

Konuşmanın nasıl başlayıp nereye gittiğini artık izleyemediğim için, Hangi soru? dedim.

Neden uyuşturucu kullanmadığın sorusu. Sevgili Margot bile arada bir çift kâğıt sarar; sana karşı tamamen dürüst olmak istediğim için itiraf ederim ki, ben de ottan keyif alırım. Ama sen almazsın. Bunun nedenini merak ediyorum.

Çünkü uyuşturucular beni ürkütür. Liseden iki arkadaşım aşırı dozdan öldü. Üniversite birinci sınıftayken oda arkadaşım aşırı anfetamin yüzünden çığrından çıktı ve okulu bırakmak zorunda kaldı. Kaç kez LSD krizleri yüzünden insanların –çığlık atarak, tir tir titreyerek, ölmeye hazır olarak– duvarlara tırmanışına tanık oldum. Bunların hiçbirini istemiyorum. İsterse bütün dünya kendini uyuşturucuya kaptırsın, ben hiç ilgilenmiyorum.

Ama içki içiyorsun.

Kadehimi kaldırıp şarabımdan bir yudum alarak, Evet, dedim. Hatta çok zevk aldığımı da söyleyebilirim. Özellikle de böyle iyi içki olursa.

Ondan sonra salataya geçtik, onu bir tabak çeşitli Fransız peyniri, peynirleri de Margot'nun o gün pişirdiği tatlı izledi (elmalı pasta mıydı? ağaççilekli pasta mıydı?); sonraki otuz dakika içinde yemeğin başında baş gösteren gerginlik sona erdi. Born bana yeniden kibar davranmaya başladı ve şarabı peş peşe yuvarlamaya devam etmesine rağmen kaprisli, yarı-çatlak evsahibim yeniden parlamadan ya da hakaret yağdırmadan yemeğin sonunu bulacağımıza inanmaya başladım. Sonra Born bir şişe konyak açtı, Küba purolarından birini yaktı ve politikadan söz açtı.

Neyse ki bu konuşması korktuğum kadar korkunç olmadı. Kadehine konyağı koyarken zaten yükünü almıştı, o kehribar rengi, yakıcı içkiden biraz içtikten sonra da konuşmayı tutarlı bir çizgide sürdüremeyecek kadar sapıttı. Evet, Vietnam'a gitmeyi reddettiğim için bana yine korkak dedi ama daha çok kendi kendine konuşuyordu; ben sesimi çıkarmadan oturuyordum, Margot mutfakta bulaşık yıkıyordu, o da pelteleşmiş diliyle birbiriyle ilgisi olmayan konularda uzun bir monoloğu sürdürüyordu. Söylediklerini ancak bölük pörçük anımsıyorum ama aklımdan çıkmayan bazı temel noktalar var, özellikle de Cezayir'deki savaş anılarıyla, *iğrenç Arap teröristleri* sorguya çekişiyle ve adalete olan inancını yitirişiyle ilgili sözlerini hatırlıyorum. Bütün hükümetlere –geçmişteki, bugünkü, gelecekteki, solcu, sağcı, merkezdeki hükümetlere– veryansın ediyor, öfkeli genellemeler, acı eleştiriler yapıyor, sözüm ona uygarlığımızın aslında barbarlık ve zalimliğin sonu gelmeyen saldırılarını örten ince bir örtüden başka bir şey olmadığını söylüyordu. İnsanların hayvan, benim gibi ılımlı estetlerin de çocuktan farksız olduğunu, dünyanın temel gerçeğiyle karşı karşıya gelmemek için kılı kırk yaran sanat ve edebiyat felsefeleriyle uğraştığımızı söylüyordu. Değişmeyen tek şey güçtü, yaşamın yasası ya öleceksin ya öldüreceksin, ya hükmedeceksin ya canavarın vahşetinin kurbanı olacaksın görüşüydü. Stalin'den, 1930'lardaki kolektifleştirme hareketi sırasında milyonlarca kişinin öldüğünden söz etti. Nazilerden ve savaştan dem vurdu, sonra Hitler'in Amerika Birleşik Devletleri'ne hayran olduğu ve bu hayranlık

yüzünden Avrupa'yı fethetmeye kalkışınca Amerikan tarihini örnek aldığı teorisini işlemeye başladı. Paralelliklere bak, aralarında büyük fark yok, dedi. Kızılderililere yapılan soykırım, orada Yahudi soykırımına dönüştü; doğal zenginlikleri ele geçirmek için Batı'ya yayılma, orada aynı amaçlarla Doğu'ya yöneldi; iş gücü maliyetini düşürmek için siyahların köleleştirilmesi, orada aynı sonucu almak için Slavların kullanılması biçimini aldı. Kadehlerimize yeniden konyak koyarken, Yaşasın Amerika, Adam, dedi. Yaşasın içimizdeki karanlık.

Bu atıp tutmalarını duydukça, ona acımaya başladım. Dünya hakkındaki fikirleri korkunçtu, kendini böylesine karamsarlığa kaptıran, insanlarda sevgi, zarafet ya da güzellik olabileceği olasılığını bile bile yok sayan bu adama acımadan edemiyordum. Born daha otuz altısındaydı ama şimdiden yanıp tükenmiş bir ruh, parçalanmış bir insan enkazı haline gelmişti; onun çok acı çekmiş olduğunu, umutsuzluğun, tiksintinin ve kendine öfkelenmenin sivri bıçaklarıyla parçalandığını tahmin ediyordum.

Margot yemek odasına geldi ve Born'un ne halde olduğunu –gözlerinin kan çanağına döndüğünü, dilinin peltekleştiğini ve gövdesinin sandalyeden düşecekmiş gibi sola kaykıldığını– görünce, elini onun sırtına koydu, Fransızca konuşarak, sevecen bir tonda akşamın sona erdiğini, artık yatağa gitmesi gerektiğini söyledi. İşin tuhafı, Born hiç karşı çıkmadı. Başını sallayarak ve anlamsız, zar zor duyulan bir sesle birkaç kez *merde*[6], diye mırıldanarak Margot'nun yardımıyla ayağa kalktı ve hemen onun peşinden dairenin arka tarafına giden koridora gitti. Bana iyi geceler dedi mi? Anımsamıyorum. Beni uğurlasın, diye Margot'nun gelmesini bekleyerek birkaç dakika daha oturdum ama kadın bana çok uzun gelen bir süre görünmeyince kalkıp sokak kapısına yürüdüm. O sırada onun koridorun dibindeki bir yatak odasından çıktığını gördüm. Margot bana doğru gelirken ben de durup bekledim; ilk işi elini kolumun üzerine koyup Rudolf'un yaptıkları için özür dilemek oldu.

İçince hep böyle mi olur? diye sordum.

Hayır, hemen hemen hiç olmaz. Ama şimdi sinirleri çok bozuk, bir sürü şey düşünüyor.

Olsun, hiç değilse sıkıcı değildi.

Sen çok nazik davrandın.

Sen de öyle. Yemek için de teşekkürler. *Navarin*'in tadı damağımda kalacak.

Margot her zamanki gibi belli belirsiz gülümsedi, Sana yine yemek yapmamı istersen haber ver, dedi. Rudolf Paris'teyken sana bir yemek daha vermek hoşuma gider.

Onu aramaya cesaret edemeyeceğimi bildiğim halde, bu davete sevinerek, Hiç fena olmaz, dedim.

Yine hafif bir gülümseme ve âdet yerini bulsun, diye yanaklara kondurulan iki öpücük. İyi geceler Adam, dedi. Aklım sende olacak.

Aklının bende olup olmadığını bilmiyorum ama Born ülke dışında olduğu için, benim aklım fena halde Margot'ya takıldı, o akşamdan sonraki iki gün boyunca onu düşünmediğim bir an olmadı. Margot'nun gözlerini bana dikip dikkatle yüzümü incelediği partideki o ilk geceden Born'un yemekte ona ne kadar bayıldığım konusundaki sinir bozucu konuşmasına kadar aramızda cinsel bir akım vardı ve benden on yaş büyük olması, kendimi onun koynunda hayal etmemi, onunla yatmayı arzulamamı engellemiyordu. Beni yine yemeğe çağırma teklifi üstü kapalı bir davet miydi, yoksa sadece iyilik yapmak, ucuz lokantalarda karnını doyuran ya da önceden pişirilmiş spagettiyi ısıtıp ısıtıp yiyen genç bir öğrenciye yardım etmek için mi söylenmişti? Bunu öğrenmeyi göze alamayacak kadar çekingendim. Onu aramak istiyordum ama elim ne zaman telefona gitse, bunu yapamayacağımı anlıyordum. Margot, Born'la birlikteydi ve Born her ne kadar evlenmeyeceklerini ısrarla söylemişse de kadının sahibi vardı, onun peşine düşmeye hakkım olmadığını hissediyordum.

Sonra o beni aradı. Yemekten üç gün sonra, sabah saat onda telefonum çaldı; hattın öteki ucunda onu aramadığım için biraz hayal kırıklığına uğramış, biraz kırgın sesiyle o vardı; tanıştığımızdan bu yana ilk kez kendine özgü tarzıyla bastırılmış duygularını açığa vuruyordu.

Özür dilerim ama ben de bu akşamüstü seni arayacaktım, diye yalan söyledim. Sen benden birkaç saat önce davrandın.

Komik çocuk, diyerek yalanımı yutmadığını belirtti. İstemiyorsan gelmek zorunda değilsin.

Son derece içtenlikle, Ama istiyorum, dedim. Hem de çok.

Bu gece?

Bu gece harika olur.

Rudolf'u kafana takma, Adam. O gitti, ben de istediğimi yapmakta özgürüm. Hepimiz özgürüz. Hiç kimse bir başkasına sahip olamaz. Bunu anlıyor musun?

Galiba.

Balığa ne dersin?

Denizdeki balık mı, tabaktaki balık mı?

Izgara dilbalığı. Yanında haşlanmış patates ve *choux de Bruxelles*[7]. Sever misin, yoksa başka bir şey mi istersin?

Hayır. Daha şimdiden dilbalığına ağzım sulanıyor.

Saat yedide gel. Bu sefer çiçek getirmeye kalkma. Paran olmadığını biliyorum.

Telefonu kapattıktan sonraki dokuz saati sabırsızlıktan kıvranarak geçirdim; öğleden sonra derslerde hayal kurdum, cinsel çekiciliğin, şehvetin gizemlerine kafa yordum, Margot'nun beni böylesine heyecanlandıran özelliğinin ne olduğunu anlamaya çalıştım. Bendeki ilk izlenimi pek de olumlu olmamıştı. Bana tuhaf, donuk biri gibi gelmişti. Belki iyi kalpliydi, belki ilginç bir görünümü vardı ama insana elektrik vermeyen, insanlarla gerçekten kaynaşmasını engelleyen iç dünyasına hapsolmuş bir kadına, başka bir gezegenden gelmiş sessiz bir ziyaretçiye benziyordu. İki gün

sonra West End’de Born’a rastlamıştım ve Margot’nun partideki karşılaşmamızla ilgili düşüncelerini anlatınca kadına karşı duygularım değişmişti. Anlaşılan beni sevmiş ve geleceğim için kaygılanmıştı; birinin sizi sevdiğini öğrendiğiniz zaman sizin de ilk tepkiniz onu sevmek olur. Sonra yemek gelip çattı. Margot’nun çiçeklerin saplarını kesip vazoya yerleştirirkenki ağır ve özenli hareketleri içimde kıpır kıpır bir his uyandırdı ve onu seyretmek birden hipnotize eden, büyüleyen bir nitelik aldı. Derinlerde yatan şehvetli bir yanı olduğunu keşfettim ve o donuk, kayıtsız, kafasında tek bir düşünce kırıntısı yokmuş gibi görünen kadın tahmin ettiğimden çok daha akıllı çıktı. Yemek sırasında, tam işler kontrolden çıkacakken araya girerek beni iki kez Born’a karşı savundu. Sakin, hep sakin bir tavırla, fısıltıya yakın sesini hiç yükseltmeden konuştu ama her seferinde de sözleri gereken etkiyi yaptı. Born’un kışkırtıcı imaları yüzünden, beni –Margot ile sevişmemi seyretmek gibi– bir röntgencilik sapkınlığına sürüklemek istediğini düşünmüş ve Margot’nun da işin içinde olduğunu sandığım için onların oyununa gelmeyi reddetmiştim. Oysa şimdi Born okyanusun öteki yakasındaydı ve Margot hâlâ beni görmek istiyordu. Bunun sadece bir tek nedeni olabilirdi. Partide beni tek başıma gördüğü andan itibaren de hep aynı nedenin geçerli olduğunu şimdi anlıyordum. Born o yüzden yemekte o kadar huysuzluk etmişti – cinsel bir sapkınlığı tahrik etmek istediği için değil, beni çekici bulduğunu söyledi, diye Margot’ya öfkelendiği için hırçınlaşmıştı.

Margot peş peşe beş gece bize yemek yaptı ve peş peşe beş gece koridorun dibindeki konuk odasında yattık. Daha büyük ve daha rahat olan öteki yatak odasında yatabilirdik; ama ikimiz de oraya girmek istemedik. Orası Born’un odasıydı, Born’un sevişme dünyasıydı; biz de o beş günde olanların sonuçta aşkla uzaktan yakından ilgisi olmamasına rağmen aşk yatağı dediğimiz daracık yataklı, penceresi parmaklıklı ufak odada yatarak beş gece boyunca kendimize bir dünya yaratmayı iş edindik. Deyime uygun olarak birbirimize vurulmadık ama vuruştuk ve o kısa, kısacık süre boyunca

yaşadığımız son derece mahrem yerde tek yaptığımız haz duymak oldu. Yiyip içmekten alınan haz, cinsellikten alınan haz, bakmak ve dokunmaktan, ısırmaktan, yalamaktan, okşamaktan oluşan sözsüz bir dilin hayvansı diyaloğunu sürdürmekten duyulan haz. Bu hiç konuşmadık demek değil ama konuşmayı en aza indirgemiştik, o da –*Yarın akşam ne yiyelim?* gibi– sadece yemeğe odaklanmıştı; yemekte konuştuklarımız da kesik kesik, önemsiz, sıradan sözlerdi. Margot benimle ilgili hiçbir soru sormuyordu. Geçmişimi merak etmiyor, edebiyat ya da politika hakkındaki düşüncelerime aldırmıyor, okulda ne okuduğumla ilgilenmiyordu. Beni, sadece kafasında neyi temsil ediyorsam o olarak –o anki seçimi, arzuladığı fiziksel varlık olarak– görüyordu; ona her bakışımda, elini uzatsa tutabileceği yakınlıkta olmam onu tatmin etmeye yetiyormuş gibi beni gözleriyle içine çekiyordu. O günler boyunca Margot hakkında neler öğrendim? Çok az, hemen hemen hiç. Paris'te büyümüştü, üç kardeşin en ufağıydı, kardeş torunları oldukları için Born'u tanımıştı. İki yıldır birlikteydiler ama bu ilişkinin süreceğine inanmıyordu. Born'un ondan sıkılmaya başlamış gibi göründüğünü, kendisinin de kendisinden sıkıldığını söyledi. Bunu söylerken omuz silkti, yüzündeki dünyadan kopuk ifadeyi görünce kendisini şimdiden yarı ölü gibi gördüğünü sezinledim. Ondan sonra bana açılması için onu zorlamayı bıraktım. Beraber olmamız yeterliydi ve kazara ona acı verecek bir şeye değinmekten korkuyordum.

Margot makyajsızken, etrafındakilere sergilediği o çarpıcı dişi objeden çok daha yumuşak, çok daha ayağı yerde görünüyordu. Margot çıplakken, yeniyetme göğüsleri, ince kalçaları, çırpı gibi kolları ve bacaklarıyla zayıf, hatta çelimsiz görünüyordu. Dolgun dudaklı ağzı, göbek noktası hafifçe çıkık düz karnı, yumuşak elleri, kasıklarında sık tüyleri, eti sıkı kalçaları ve o zamana kadar dokunduğum bütün ciltlerden çok daha yumuşak teni vardı. Bir bedenin parçaları, önemsiz, değerli ayrıntılar. Başlangıçta biraz çekingendim, ne bekleyeceğimi bilmiyordum; benden çok daha deneyimli bir kadının yanında bulunmaktan, işini bilen birinin kollarındaki acemi

olmaktan, o güne kadar hep karanlıkta, tercihen yorgan altında ve hep kendisi kadar utangaç ve toy kızlarla sevişmiş olan ve çıplaklığından utanıp sıkılan bir beceriksiz durumuna düşmekten korkuyordum. Ama Margot öylesine rahattı, ısırmak, yalamak, öpmek sanatlarında öylesine bilgiliydi, beni elleriyle ve diliyle keşfetmeye, atağa geçmeye, baygın düşmeye öylesine coşkulu, kendini hiç çekinmeden ve utanmadan vermeye öylesine hazırdı ki, çok geçmeden ben de kendimi kapıp koyverdim. Margot bir noktada, Eğer iyi geliyorsa iyidir, dedi ve o beş gece boyunca bana verdiği armağan bu oldu. Artık kendimden korkmamayı öğretti bana.

Bitmesini istemiyordum. O tuhaf cennette, tuhaf, anlaşılamaz Margot'yla yaşamak, başıma gelen en iyi, en olmayacak şeylerden biriydi ama Born ertesi akşam Paris'ten dönecekti ve beraberliği burada kesmek zorundaydık. O sırada bunun sadece geçici bir ateşkes olduğunu sanıyordum. Son sabah vedalaşırken ona üzülmemesini, er geç ilişkimizi sürdürmenin bir yolunu bulacağımızı söyledim; ama kendime bu kadar güvenerek konuşmama rağmen Margot huzursuz görünüyordu, tam kapıdan çıkacağımız sırada bir anda gözleri doluverdi.

İçimde kötü bir his var, dedi. Neden bilmiyorum ama içimde bir ses burada bittiğini, seni son görüşüm olduğunu söylüyor.

Böyle söyleme, dedim. Buradan sadece birkaç sokak ötede oturuyorum. İstediğin zaman bana gelebilirsin.

Deneyeceğim Adam. Elimden geleni yapacağım ama yapabileceğimden fazlasını bekleme. Ben sandığın kadar güçlü değilim.

Anlamıyorum.

Rudolf. Geldiği zaman beni kapının önüne koyacağını sanıyorum.

Bunu yaparsa, benim yanıma taşınabilirsin.

Pis bir dairede iki üniversiteli oğlanla mı yaşayacağım. Bunu kaldıramayacak kadar yaşlıyım.

Ev arkadaşım o kadar da kötü biri değil. Ev de temiz sayılır, en azından bizim koşullarımıza göre temiz.

Bu ülkeden nefret ediyorum. Bu ülkenin her şeyinden nefret ediyorum, bir tek sen hariç; senin gücün de beni burada tutmaya yetmez. Rudolf artık beni istemezse, pılımı pırtımı toplayıp Paris'e, memleketime dönerim.

Sanki böyle olmasını ister gibi, ilişkiyi bitirmeye zaten kendin niyetliymişsin gibi konuşuyorsun.

Bilmiyorum. Belki de öyledir.

Peki ya ben? Geçirdiğimiz günlerin senin için hiçbir anlamı yok muydu?

Olmaz olur mu hiç. Seninle birlikte olmak çok hoşuma gitti ama süremiz doldu, bu kapıdan çıktığın anda artık bana ihtiyacın olmadığını anlayacaksın.

Doğru değil bu.

Evet, doğru. Sadece henüz farkında değilsin.

Ne demek istiyorsun?

Zavallı Adam. Ben çözüm değilim. Senin için çözüm değilim – belki hiç kimse için.

Benim için öylesine önemli olan o günler kederli bir biçimde sona erdi; yıkılmış, şaşırmış, belki biraz da öfkelenmiş bir halde evden çıktım. Sonra günlerce o son konuşmamızı tekrar tekrar düşündüm, ne kadar irdelesem, kurcalasam, o kadar anlamsız görünüyordu. Öte yandan Margot tam ayrılacağımız anda perişan olmuş, beni bir daha göremeyeceğinden korktuğunu itiraf etmişti. Demek ki ilişkimizin sürmesini istiyordu; ama benim evimde buluşmayı önerdiğimde çekindi, bunun olanaksız olduğunu söyledi. Neden olanaksızdı? Nedeni yoktu – sadece sandığım kadar güçlü değilmiş. Bunun ne anlama geldiğini hiç kestiremedim. Sonra Born'dan söz etmeye başladı, konuşması hızla bir çelişkiler ve zıt istekler yumağına dönüştü. Born'un kendisini kapının önüne koyacağından korkuyordu ama bir an sonra istediği tam da buymuş gibi görünüyordu. Dahası, belki kendisi ondan önce davranıp adamı terk edecekti. Bir dediği bir dediğine

uymuyordu. Beni hem istiyor hem istemiyordu. Born’u hem istiyor hem istemiyordu. Ağzından çıkan her söz, bir an önce söylediğinin tam tersiydi ve sonuçta onun duygularını anlayabilmek olanaksızdı. Belki kendisi de anlayamıyordu. Bana en akla yakın açıklama bu gibi geliyordu –Margot ıstırap çekiyordu, eşit ve zıt güçler Margot’yu iki farklı yöne çekiyordu– yine de o beş geceyi onunla geçirdikten sonra şimdi kalbimin kırılmasını, kendimi terk edilmiş hissetmeyi engelleyemiyordum. Moralimi bozmamaya çalıştım –telefon edeceğini, fikrini değiştirip koşa koşa bana döneceğini umuyordum– ama içten içe artık bittiğini, beni bir daha görmeyeceğinden korkmasının bir kehanet olmadığını, hayatımdan kesinlikle çıktığını biliyordum.

Bu arada Born New York’a dönmüştü ama aradan koca bir hafta geçtiği halde beni hâlâ aramamıştı. Ondan ses seda çıkmayışı geciktikçe, aslında beni aramasından ne kadar korktuğumu fark ediyordum. Margot, o yokken neler yaptığımızı anlatmış mıydı? İkisi hâlâ birlikte miydi, yoksa Margot Fransa’ya dönmüş müydü? Üç-dört gün daha geçince, Born’un beni unutmuş olmasını ve onu bir daha görmemeyi umduğumu fark ettim. Tabii bu durumda dergi de olmayacaktı ama artık o da umurumda değildi. Sevgilisiyle yatarak ona ihanet etmiştim; bunu aklıma sokan biraz da kendisi olmasına rağmen, yaptığımla gurur duymuyordum – hele Margot artık ona ihtiyacım olmayacağını söyledikten sonra hiç gurur duymuyordum, çünkü o sözler aslında Margot’nun artık bana ihtiyacı olmadığı anlamına geliyordu. Kendimi utanılacak, içinden çıkılamayacak bir duruma sokmuştum ve belki de korkak olduğum için, onları görmektense karyolamın altına saklanmayı yeğlerdim.

Ama Born beni unutmamıştı. Her şeyin bittiğini düşünmeye başladığım sırada bir akşam telefon edip biraz sohbet edelim, diye beni evine çağırdı. Kullandığı sözcük buydu –*sohbet*– sesinden anladığım kadarıyla öyle neşeli, öyle canlı, enerjik ve keyifli olmasına şaşırdım.

Seni aramakta geciktiğim için kusuruma bakma, dedi, Bin kere özür dilerim Walker ama işim vardı, çok meşguldüm, bin şeyle uğraştım, o yüzden bin kere özür diliyorum; ama zaman geçiyor, oturup iş konuşmanın sırası geldi. İlk sayı için sana bir çek vermem gerek, biraz sohbet ettikten sonra seni yemeğe götürürüm. Epeydir görüşmedik, konuşacağımız şeyler birikmiştir diyorum.

Gitmek istemiyordum ama gittim. Ürkmüyor değildim, midemi buran bir paniğe kapılmamış değildim; ama sonuçta başka seçeneğim olmadığını da hissediyordum. Mucizevi bir biçimde dergi projesi yaşıyordu; benimle bu konuyu konuşmak istiyorsa, projeyi desteklemek için çekler kesmeye hazırsa, davetini nasıl reddedebilirdim. *Konuşacağımız şeyler birikmiştir diyorum.* İstesem de istemesem de, arkasından çevirdiklerimizi Born' un bilip bilmediğini –ve eğer biliyorsa bu konuda tam olarak ne yapmış olduğunu– öğrenmek üzereydim.

Yine beyazlar giyinmişti: Takım elbise, yaka düğmesi açık gömlek ama bu sefer temiz ve kırışıksızdı, tam bir İspanyol soylusu görünümündeydi. Tıraş olmuş, saçlarını taramıştı, her zamankinden daha şık, daha derli toplu, daha bakımlı bir hali vardı. Kapıyı sıcak bir gülümsemeyle açtı, ben içeri girerken elimi kuvvetle sıktı, beni içki dolabının yanına götürürken sırtıma dostça vurdu ve ne içmek istediğimi sordu; ama Margot yoktu, hiçbir yerde izi yoktu, onun ortalıkta görünmemesinin belirli bir anlamı olması gerekmezdi ama ben en kötüsünden kuşkulanmaya başlıyordum. Parka bakan büyük pencerelerin yakınına oturduk, ben kanepede, o karşıdaki koltukta, sehpanın karşılıklı iki yanında oturuyorduk; Born keyifle sırıtıyordu, Paris seyahatinin çok başarılı olduğunu, meslektaşlarını çileden çıkaran karmaşık sorunların sonunda çözümlendiğini anlatırken kendinden çok hoşnuttu, çok mutluydu. Derslerimle, son okuduğum kitaplarla ilgili rastgele birkaç soru sorduktan sonra arkasına yaslandı ve durup dururken, Sana teşekkür etmek istiyorum Walker. Bana çok önemli bir hizmette bulundun, dedi.

Teşekkür mü? Ne için?

Bana gerçeğin ışığını gösterdiğin için. Kendimi sana borçlu hissediyorum.

Neden söz ettiğini hâlâ bilmiyorum.

Margot.

Ne olmuş ona?

Bana ihanet etti.

Born bana gülümsemeye devam ediyordu; bense utançtan kıvranıp kendimi komik duruma düşmüş gibi hissederken, bir yandan da aptalı oynamaya çalışarak, Nasıl? diye sordum.

Seninle yattı.

Bunu sana o mu söyledi?

Başka kusurları olsa da, Margot hiç yalan söylemez. Yanlış anlamadıysam, onunla beş gece geçirmişsin – hem de bu evde.

Born'la göz göze gelemeyecek kadar utandığım için yere bakarak, Çok özür dilerim, dedim.

Hiç özür dileme. Seni bu işe ben yönlendirdim, öyle değil mi? Ben de senin yerinde olsaydım, herhalde aynı şeyi yapardım. Margot'nun seninle yatmak istediği ortadaydı. Sağlıklı, genç bir erkek böyle bir fırsatı ne diye tepsin?

Margot'nun bunu yapmasını sen istediysen, şimdi neden kendini ihanete uğramış hissediyorsun?

Ya, ama onun bunu yapmasını istemiyordum. Sadece istermiş gibi yaptım.

Neden öyle yaptın?

Onun sadakatini sınamak için. Kaltak da yemi yuttu. Üzülme Walker. Ondan kurtuldum ve onu kapı dışarı etmemi sağladığın için sana teşekkür borçluyum.

Şimdi nerede?

Herhalde Paris'te.

Onu kovdun mu, yoksa kendi isteğiyle mi gitti?

Bunu kestirmek zor. Galiba biraz öyle, biraz böyle. En iyisi karşılıklı istek üzerine ayrılma diyelim.

Zavallı Margot...

Mutfakta harika bir kadın, yatakta harika bir kadın ama özünde ötekiler gibi kafasız bir sürtük. Onun için üzülme Walker. Buna değmez.

İki yıl boyunca hayatını paylaştığın biri için çok acımasız sözler.

Olabilir. Çoktan fark etmiş olduğun gibi bazen dilimi tutamıyorum. Ama bir de gerçekler var ve gerçek şu ki, günden güne gençleşmiyorum. Artık evlenmeyi düşünmemin zamanı geldi, aklı başında hiçbir adam da Margot gibi bir kızla evlenmeyi aklının ucundan geçirmez.

Aklında belli biri mi var, yoksa sadece ileriye dönük niyetlerinden mi söz ediyorsun?

Nişanlandım. İki hafta oldu. Paris seyahatimde başardığım şeylerden biri de bu oldu. O yüzden bu akşam keyfim yerinde.

Kutlarım. Peki mutlu gün ne zaman?

Daha belli değil. Birtakım karmaşık işler var, o yüzden düğün en erken gelecek ilkbahardan önce olamaz.

Bu kadar beklemek kötü.

Başka çare yok. Kadın teknik olarak hâlâ bir başkasıyla evli ve yasanın görevini yapmasını beklemek zorundayız. O kadar beklemeye de değer. Bu kadını senin yaşında olduğum zamandan beri tanırım, örnek bir insandır, ömrüm boyunca aradığım eştir.

Onu bu kadar seviyorsan, son iki yılı neden Margot'yla geçirdin?

Çünkü onu Paris'te tekrar görünceye kadar âşık olduğumu bilmiyordum.

Margot çıkar, karın girer. Yatağın uzun süre boş kalmayacak, öyle değil mi?

Bana haksızlık ediyorsun delikanlı. Onunla bir an önce aynı evde yaşamayı çok istememe rağmen, evleninceye kadar uzak duracağım. Bu bir

ilke meselesi.

Şövalye tavrı.

Tam üstüne bastın. Şövalye tavrı.

Tıpkı Périgord'lu eski dostumuz, o her zaman kibar, her zaman barışsever Bertran gibi.

Şairin adı geçince Born donup kaldı. Sol avucuyla dizine vurarak, *Merde!* dedi, neredeyse unutuyordum. Sana borcum var, değil mi? Sen otur, ben çeklerimi bulayım. Bir dakika bile sürmez.

Born bunu söyler söylemez koltuğundan fırlayıp evin arka tarafına koştu. Ben de bacaklarımı esnetmek için kalktım, ben kanepeden ancak üç-dört metre ötedeki yemek masasının yanına gidinceye kadar Born geri gelmişti bile. Bir sandalye çekip oturdu, çek defterini açtı, yeşil benekli, kalın uçlu, koyu lacivert mürekkepli bir dolmakalemle yazmaya başladı.

Sana altı bin iki yüz elli dolar veriyorum, dedi. Beş bini birinci sayının masrafları, bin iki yüz elli doları da yıllık ücretinin dörtte biri. Acele etme, Adam. Derginin içeriğini... Dur bakalım... ağustos sonuna ya da eylül başına kadar toparlayabilirsen geç sayılmaz. Tabii o zamana kadar ben çoktan gitmiş olurum ama postayla sürekli haberleşebiliriz ve çok acil bir şey çıkarsa beni ödemeli olarak telefonla da arayabilirsin.

Bu, ömrümde gördüğüm en yüksek meblağlı çekti ve Born çeki defterden koparıp bana uzattığı zaman üzerindeki tutara baktığım anda kaygı ve korkudan başım döndü. Bu işe devam etmek istediğine emin misin? diye sordum. Biliyorsun, bu çok büyük para.

Tabii ki devam etmek istiyorum. Bir anlaşma yaptık, şimdi de yapabileceğin en güzel birinci sayıyı kotarmak sana düşüyor.

Ama artık Margot yok. Artık onun için bir şey yapmak zorunda değilsin.

Sen neden söz ediyorsun?

Bu Margot'nun fikriydi, unuttun mu? Bana bu işi onun yüzünden verdin.

Saçmalama. Baştan beri benim fikrimdi. Margot'nun tek istediği seninle yatağa girmekti. Ne işi umursadığı vardı ne dergiyi ne de senin geleceğinin karanlık olmasını. Bunu o istedi, diye yapıyorum dememin nedeni, seni mahcup etmemek içindi.

Benim için böyle bir şey yapmak nereden aklına geldi?

Doğrusunu istersen, bilmiyorum. Ama sende bir şeyler, hoşuma giden bir şeyler görüyorum Walker ve anlaşılmaz bir nedenle senin üzerine kumar oynamak istiyorum. Senin bu işi başaracağına bahse giriyorum. Yüzümü kara çıkarma.

Ilık bir ilkbahar akşamıydı; rüzgâr, hatta en ufak bir esinti yoktu, bulutsuz gökyüzüyle, havayı dolduran çiçek kokularıyla tatlı, güzel bir akşamdı. Born beni Broadway'le 109. Cadde'nin kesiştiği köşedeki bir Küba lokantasına (İdeal adındaki en sevdiği lokantaya) götürecekti ama Columbia kampüsünden batıya doğru yürürken, Broadway'i geçip Riverside Yolu'na uzanmamızı, orada birkaç dakika durup Hudson Nehri'ni seyrettikten sonra parkın kıyısını izleyerek yolumuza devam etmemizi önerdi. Bu akşam tam havası, acelemiz olmadığına göre ne diye yolu biraz uzatıp güzel havanın tadını çıkarmayalım? dedi. Güzelim bahar havasında, dergiden, Born'un evlenmeyi planladığı kadından, Riverside Park' taki ağaçlardan ve fundalardan, nehrin karşı yakasındaki New Jersey'nin dik yamaçlı kıyılarının jeolojik yapısından konuşa konuşa yürüdük. Mutlu olduğumu, kendimi derin bir mutluluk duygusuna kaptırdığımı anımsıyorum; Born hakkında olumsuz düşüncelerim vardıysa bile hepsi eriyip gitmeye başlamıştı, en azından şimdilik rafa kaldırılmıştı. Margot'nun beni baştan çıkarmasına izin verdim, diye beni suçlamamıştı. Elime hayli yüklü bir çek tutuşturmuştu. Sapkın politik görüşleriyle kafamı ütülemiyordu. Kırk yılda bir gevşemiş ve savunmasız görünüyordu, belki de gerçekten âşık olmuştu, belki de yaşamı yeni ve daha iyi bir yönde ilerleyecekti; ben de en azından o bir tek gece için ondan kuşkulanmamaya niyetliydim.

Riverside Yolu'nun doğu tarafındaki yaya kaldırımından şehir merkezine doğru yürümeye başladık. Sokak lambalarından birkaçının ampulü patlamıştı, Batı 112. Cadde'nin köşesine yaklaştığımız sırada öbür köşeye kadar yolun karanlık olduğunu gördük. O sırada artık gece olmuştu ve bir-iki metre ötemizden başka bir şeyi görmek olanaksızdı. Bir sigara yaktım ve ağzımın yakınındaki kibrit alevinin ışığında karanlık bir kapı ağzından fırlayan birinin gölgesini gördüm. O anda Born kolumu tutup durmamı söyledi. Sadece tek sözcük: *Dur*. Tuttuğum kibriti bıraktım, sigarayı kaldırımın kenarındaki suyoluna attım. Gölge bize doğru geliyordu, kesinlikle bizim yönümüzde ilerliyordu; birkaç adım sonra onun siyahlar giymiş, siyah bir çocuk olduğunu gördüm. Kısa boylu sayılırdı, on altı-on yedi yaşlarında olmalıydı; ama birkaç adım daha atınca Born'un kolumu neden tuttuğunu sonunda anladım, onun gördüğünü sonunda ben de gördüm. Oğlanın sol elinde silah vardı. Silah bize doğrultulmuştu ve bir saniye içinde bütün evren değişmişti. Oğlan artık bir insan değildi. Sadece bir silahtı, her New Yorklunun hayalindeki silah kâbusuydu, karanlık bir sokakta sizi yalnız yakalayıp erkenden mezara göndermeyi hedefleyen o kalpsiz, o insanlıktan uzak silahtı. Paraları sökül. Ceplerini boşalt. Sesini kes. Daha bir an önce dünyanın doruklarındaydım, oysa şimdi hayatımda hiç korkmadığım kadar korkuyordum.

Çocuk aramızda yaklaşık yarım metre kalınca durdu, tabancayı göğsüme doğrultup, Kımıldamayın, dedi.

Şimdi yüzünü seçebileceğim kadar yakındı ve gördüğüm kadarıyla korkuyordu, ne yaptığından emin değildi. Bunu nasıl anlamıştım? Belki gözlerindeki bir şeyden, belki altdudağının titrediğini gördüğüm için – bilemiyorum. Korku beni kör etmişti, onunla ilgili algıladıklarım bilinç yoluyla edinilmemiş, sanki bir tür bilinçaltı osmozla gözeneklerimden geçmişti. Ama çocuğun bu işte daha yeni olduğundan, ilk ya da ikinci soygununa yeltenen bir acemi olduğundan neredeyse emindim.

Born solumdaydı, bir an sonra, Bizden ne istiyorsun? dediğini duydum. Sesi hafifçe titriyordu ama hiç değilse konuşabilmişti, ben o kadarını bile becerecek halde değildim.

Çocuk, Paranızı, dedi. Paranızla saatlerinizi. İkiniz de. Önce cüzdanlar. Çabuk olun. Bütün gece sizi bekleyecek değilim.

Cüzdanımı çıkarmak için elimi cebime attım ama Born beklenmedik bir çıkış yapmaya kalktı. Bence aptalca, ikimizin de ölümüne neden olabilecek bir hareketti, ama yapabileceğim bir şey yoktu.

Peki parayı vermek istemezsem ne olacak? diye sordu.

Çocuk, O zaman seni vururum bayım, dedi. Vururum ve cüzdanını yine de alırım.

Born teatral bir tavırla uzun uzun göğüs geçirdi. Buna pişman olacaksın küçük adam, dedi. Ne diye bizi rahat bırakıp basıp gitmiyorsun?

Çocuk sözlerini pekiştirmek istercesine silahı havada birkaç kez sallayarak, Sen ne diye o sikindirik çeneni kapatıp cüzdanını vermiyorsun? diye karşılık verdi.

Born, Nasıl istersen, dedi. Ama seni uyarmadığımı söyleme.

Hâlâ çocuğa baktığım için Born'u ancak yan gözle seçebiliyordum ama son anda başımı hafifçe sola çevirdim ve Born'un elini ceketinin göğüs cebine soktuğunu gördüm. Cüzdanını çıkaracağını sandım ama elini cebinden çıkardığında, sanki bir şey saklıyormuş, avucunda bir şey varmış gibi yumruğunu sıktığını gördüm. Avucunda ne olabileceğini tahmin etmeye fırsat kalmadan bir çıt sesi duydum ve bir sustalı kılıfından fırladı. Born sustalıyı hızla yukarıya doğru savurarak çocuğa sapladı – tam midesinden, tam ölü noktadan vurdu. Çelik etini delip geçerken oğlan inledi, sağ eliyle midesini tuttu ve yavaşça yere yığıldı.

Bok canına, dedi. Silah dolu bile değildi.

Tabanca elinden düştü, kaldırıma yuvarlandı. Gördüklerimi kavrayamıyordum. O kadar kısa zamanda o kadar çok şey olmuştu ki, hiçbiri artık gerçek gibi gelmiyordu. Born tabancayı aldı, ceketinin yan

cebine koydu. Çocuk iki elini midesine bastırmış, kaldırımda kıvranarak inliyordu. Ortalık ayrıntıların seçilemeyeceği kadar karanlıktı ama birkaç saniye sonra yere kan aktığını gördüğümü sandım.

Sonunda, Onu hastaneye götürmemiz gerek, diyebildim. Broadway'de bir telefon kulübesi var. Sen onun yanında bekle, ben bir koşu gidip telefon edeyim.

Born ceketime yapışıp beni sarsarak, Aptallaşma, dedi. Ne hastanesi. Oğlan ölüyor, bu işe bulaşamayız.

Ambulans on-on beş dakika içinde gelirse ölmez.

Ya yaşarsa, o zaman ne olacak? Önümüzdeki üç yılı mahkemelerde sürünerek mi geçirmek istiyorsun?

Hiç umurumda değil. Sen istiyorsan git. Eve gidip bir şişe cin daha iç ama ben ambulans çağırmak için koşa koşa Broadway'e gidiyorum.

Çok güzel. Nasıl biliyorsan öyle yap. İyi birer izciymişiz gibi davranalım, ben burada bu süprüntünün yanında oturup senin gelmeni bekleyeyim. İstediğin bu mu? Benim ne kadar budala olduğumu sanıyorsun Walker?

Ona cevap vermek zahmetine girmedim. Arkamı dönüp 112. Cadde'den yukarıya, Broadway'e doğru koşmaya başladım. Gidip dönmem on, bilemediniz on beş dakika sürdü, ama Born'la yaralı çocuğu bıraktığım yere döndüğümde ikisi de görünürlerde değildi. Kaldırımın üzerinde kurumaya yüz tutmuş kan dışında, sanki hiç orada olmamışlar gibi ikisinden de iz yoktu.

Eve gittim. Artık ambulansı beklemenin anlamı yoktu, tekrar yokuş yukarı yürüyüp Broadway'e çıktım ve şehir merkezine doğru yürümeye başladım. Kafamın içi bomboştu, tutarlı bir tek fikir bile gelmiyordu aklıma ama dairemin kapısını açarken ağladığımı, aslında son birkaç dakikadır ağlamakta olduğumu fark ettim. Neyse ki ev arkadaşım dışarıdaydı, böylece o haldeyken onunla konuşmak zorunda kalmayacaktım. Odamda ağlamaya

devam ettim, gözyaşlarım sonunda dinince Born'un çekini yırttım, yırtık parçaları zarfa koyup ertesi sabah erkenden ona postaladım. Zarfın içine mektup koymamıştım. Bu jestin ne demek istediğimi anlatmaya yeterli olduğunu, zarfı açınca onunla işimin bittiğini ve o pis dergisiyle de bir alışverişim kalmadığını anlayacağından emindim.

O akşamüstü *New York Post*'un akşam baskısında, on sekiz yaşındaki Cedric Williams'ın göğsüne ve midesine bir düzineden fazla bıçak darbesi yemiş cesedinin Riverside Park'ta bulunduğu haberi vardı. Bunu yapanın Born olduğu konusunda zerrece kuşkum yoktu. Ben ambulans çağırmaya gider gitmez, o da kan içindeki Williams'ı kaldırıp kaldırımda başladığı işi bitirmek için parkın içine taşımıştı. Riverside Yolu'ndaki yoğun trafiği düşününce, kucağında çocukla yürüyen Born'u kimsenin görmemiş olmasını aklım almıyordu; ama gazetedeki habere göre olayı araştıranlar henüz ipuçlarını bulmaya çalışıyorlardı.

Neler bildiğimi düşünürsek, karakolu arayıp onlara Born'u ve bıçağı ve Williams'ın bizi soymaya kalkışmasını anlatmam gerekiyordu. Gazeteyi öğrenci merkezinin zemin katındaki Lion's Den kafeteryasında kahve içerken görmüştüm, paralı bir telefonu kullanmaktansa 107.Cadde'deki evime yürüyüp karakolu oradan aramaya karar verdim. Olanları henüz hiç kimseye anlatmamıştım. Poughkeepsie'deki kız kardeşime –içimi dökebileceğim tek insana– ulaşmaya çalışmıştım ama evde yoktu. Evime gidince asansöre binmeden önce apartmanın girişindeki posta kutuma baktım. Bir tek mektup gelmişti; üzerinde büyük harflerle adımın yazılı olduğu, üçe katlanıp posta kutusunun dar boşluğundan atılmış, pulsuz, elden getirilmiş bir zarf. Dokuzuncu kata çıkarken asansörde açtım mektubu. *Tek kelime etmeyeceksin Walker. Unutma: Bıçak hâlâ bende ve kullanmaktan hiç korkmam.*

Mektupta imza yoktu, zaten gerek de yoktu. Korkunç bir tehditti bu; Born'un yaptığını gördükten, nasıl vahşileşebileceğine tanık olduktan sonra, dediğini yapmakta hiç tereddüt etmeyeceğinden kesinlikle emindim. Onu

ele verirsem peşimi bırakmazdı. Hiçbir şey yapmazsam, beni rahat bırakırdı. Hâlâ polisi aramaya niyetliydim ama o gün geçti, günler geçti, yapamadım. Korku beni susturdu; ama sadece sessiz kalmak, yollarımızın bir daha kesişmesinden koruyabilirdi beni, şu anda da benim için önemli olan tek şey buydu: Born'u hayatımdan sonsuza kadar çıkarmak.

Bu şekilde harekete geçememek, yaptığım en kınanacak şeydi, insan olabilme çabamın dibe vurduğu noktaydı. Bu davranışım, sadece bir katilin elini kolunu sallaya sallaya gezmesini sağlamıyor, aynı zamanda kendi ahlâki zaaflarımla yüzleşmeye, hiçbir zaman sandığım kişi olmadığımı, sandığımdan daha kötü, daha güçsüz, daha korkak olduğumu kabullenmeye zorluyordu beni. Korkunç, bağışlanmaz, acımasız gerçekler. Korkaklığım midemi bulandırıyordu ama insan sustalıdan nasıl korkmaz? Born o sustalıyı Williams'ın karnına hiç duraksamadan ve pişman olmadan saplamıştı, o ilk darbe bir kendini savunma olarak haklı görülse bile, parkta bıçağı on iki kez daha saplaması, o soğukkanlı öldürme kararlılığı nasıl açıklanabilirdi? Hemen hemen bir hafta kendime işkence ettikten sonra, kız kardeşimi yeniden arama cesaretini buldum ve iki saati aşan konuşmamızda Gwyn'e o pis hikâyeyi olduğu gibi anlatırken başka seçeneğim olmadığını fark ettim. Ortaya çıkmalıydım. Olanları polise anlatmazsam, kendime olan bütün saygımı yitirecektim ve bunun utancı ömrümün sonuna kadar yakamı bırakmayacaktı.

Bana inandıklarına neredeyse eminim. Birincisi, onlara Born'un yazdığı notu verdim, notta imza olmasa da bıçaktan söz ediliyordu, tehdit açıkça belliydi ve yazarın kimliği konusunda bir kuşku varsa, bir elyazısı uzmanı bunun Born'un elinden çıktığını onaylayabilirdi. Sonra Riverside Yolu ile Batı 112. Cadde'nin köşesi yakınındaki kaldırımda kan izi de vardı. Sonra ambulans çağırmak için ettiğim ve onlardaki kayıtlarla da örtüşen telefon vardı, ayrıca ambulans geldiği zaman olay yerinde kimsenin olmadığını da söylüyordum. İlk önce Columbia Üniversitesi'nin Uluslararası İlişkiler Fakültesi'nde ders veren bir profesörün, bırakın cebinde sustalıyla

dolaşmayı, bu kadar hunharca bir sokak cinayeti işleyebileceğine inanmak istemediler; ama sonunda bu konuyu araştıracaklarını söylediler. Olayın kısa sürede çözümleneceğine inanarak karakoldan çıktım. Mayıs sonlarıydı, yani sömestrin bitmesine daha iki ya da üç hafta vardı; Williams'ın cesedinin bulunmasından sonra altı gün polise gitmediğim için de, Born tehdit notunun işe yaradığını düşünmüştür, diye yorumladım. Oysa yanılmışım, fena halde yanılmışım. Polisler dedikleri gibi onu sorguya çekmeye gittiler; ama Uluslararası İlişkiler Fakültesi'ndeki bir yönetici, Born'un hafta başında Paris'e döndüğünü söyledi. Annesi aniden ölmüş, sömestrin bitmesine de çok az kaldığı için son dersleri bir başkası verecekmiş. Bir başka deyişle, Profesör Born geri gelmeyecekti.

Demek her şeye rağmen benden korkmuştu. Tehdit mektubuna rağmen, tehdidini hiçe sayıp polise gideceğimi varsaymıştı. Evet, polise gitmesine gittim – ama yeterince çabuk değil, hiç çabuk davranmadım ve ona fazladan zaman kazandırdığım için o da bu fırsattan yararlanıp ülkeden kaçtı, New York yasalarından yakasını kurtardı. Annesinin öldüğü masalının yalan olduğunu adım gibi biliyordum. Nisan ayındaki partide ilk karşılaştığımız zaman bana annesiyle babasının öldüklerini söylemişti; annesi bu arada yeniden dünyaya gelmediyse, nasıl olup da iki kez öldüğüne aklım ermiyordu. Dedektif beni arayıp bunları haber verince kendimi ezilmiş, aşağılanmış gibi hissettim, donup kaldım. Born beni yenmişti. Bana, kendi hakkımdaki duygularımı kökten değiştiren bir şey göstermişti ve ömrümde ilk kez birinden nefret etmenin ne demek olduğunu anladım. Onu hiç bağışlamayacaktım – kendimi de hiç bağışlamayacaktım.

1. X. ve XIII. yüzyıllarda İtalya ve Fransa'daki gezgin saz şairleri. (Ç.N.)

2. Kil tabletlerden madenî levhalara kadar çeşitli malzeme üzerine yazı yazmak ya da oymak için kullanılan sivri uçlu araç, mürekkepli kalem ucu, stilo. (Ç.N.)

3. ABD'de üniversite öğretim üyelerinin genellikle her yedi yılda bir, bir yıl ücretli izin hakkı vardır. (Ç.N.)

4. (Fr.) Şalgam. (Ç.N.)
5. (Lat.) Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur. (Ç.N.)
6. (Fr.) Bok. (Ç.N.)
7. (Fr.) Brükselllahanası. (Ç.N.)

II

Gençliğimizin karanlık çağlarında Walker'la arkadaştık. 1965'te New Jersey'li, on sekiz yaşında iki üniversite öğrencisi olarak Columbia'ya girdik ve sonraki dört yıl boyunca aynı çevrelerde dolaştık, aynı kitapları okuduk, aynı hevesleri paylaştık. Sonra mezun olduk ve onunla bağlantıyı kaybettim. 1970'lerin başında rastlaştığım birisi Adam'ın Londra'da (Roma da olabilirdi, emin değildi) yaşadığını söyledi, bu da onun adını son duyuşum oldu. Sonraki otuz küsur yıl içinde Adam çok nadiren aklıma geldi, her hatırlayışımda da izini nasıl böyle tamamen kaybettirdiğini merak ettim. Üniversitedeki uyumsuz gençler çetemizin üyeleri arasında bana geleceği en parlak görünen Walker'dı ve er geç onun yazdığı kitaplarla ilgili eleştiriler okuyacağıma ya da bir dergide yayımladığı bir yapıtına –şiirler, romanlar, öyküler, eleştiriler, belki sevdiği Fransız şairlerinden yaptığı çevirilere– rastlayacağıma kesin gözüyle bakıyordum; ama o an hiç gelmedi, ben de edebiyat dünyasında yaşamayı hedefleyen bir delikanlının başka şeylerle uğraşmayı seçtiğine inandım.

Bir yıldan daha kısa süre önce (2007 ilkbaharında), Brooklyn'deki evime UPS kuryesiyle bir paket geldi. İçinde Walker'ın (bu kitabın I. bölümündeki) Rudolf Born hakkındaki hikâyesi, bir de Adam'ın aşağıdaki mektubu vardı:

Sevgili Jim,

Bu kadar uzun zaman seni aramayıp da şimdi aradığım için beni bağışla. Hafızam beni yanıltmıyorsa, son görüştüğümüzden bu yana otuz sekiz yıl geçmiş; gelecek ay San Francisco'da etkinlik yapacağını bildiren ilana rastladım geçenlerde (ben Oakland'de oturuyorum), acaba bana ayırabilecek vaktin var mı, diyordum –örneğin evimde yemek yiyebiliriz– çünkü acil yardıma ihtiyacım var ve bu yardımı yapabilecek tek tanıdığım (bir zamanlar tanıdığım) sensin. Ama merak etme, kötü bir şey yok;

yazdığın kitaplara büyük hayranlık duyduğum ve seninle iftihar ettiğim için, bir zamanlar arkadaşlarından biri olmaktan övünç duyduğum için seni arıyorum.

Önceden bir fikrin olsun diye, yazmaya çalıştığım bir kitabın henüz bitmemiş birinci bölümünün taslağını gönderiyorum. Kitaba devam etmek istiyorum ama bir mücadele ve belirsizlik –aradığım sözcük korku da olabilir– duvarına tosladım ve belki beni bu duvarı aşmaya yüreklendirirsin, diye seninle görüşmek istiyorum, yoksa yırtıp atacağım. Ayrıca (eğer kuşkun varsa) bilesin ki bu bir kurmaca değil.

Melodramatik gibi görünme riskini göze alarak, sağlığımın pek iyi olmadığını da belirtmeliyim, lösemiden yavaş yavaş ölüyorum, şansım varsa bir yıl daha yaşarım. Bu işe katılmaya karar verirsen, neyle karşılaşacağını bil diye söylüyorum. Bu günlerde berbat görünüyorum (tek tel saç yok, dal gibi inceyim!) ama artık benim dünyamda kibre, gösterişe yer yok, tedavilerle boğuşurken bile başıma gelen bu şeyle iyi geçinmek için elimden geleni yaptım. Birkaç yüzyıl önce, altmış yaş ihtiyarlık sayılırdı ve bir zamanlar hiçbirimiz otuzumuzu geçmeyi düşünmediğimize göre onun iki katı kadar yaşamak yarısı kadar kötü sayılmaz, öyle değil mi?

Daha devam edebilirim ama fazla zamanını almak istemiyorum. Bu taslağı sana gönderme kararı, kolay bir karar değildi (herhalde saçma sapan insanlardan ya da romancı adaylarından sayısız mektup alıyorsundur) ama –sabırsızlıkla beklediğim– davetimi kabul edersen, hayatımın son kırk yıl içindeki inişlerini çıkışlarını anlatırım sana. Taslağa gelince, buraya gelinceye kadar çok meşgulsen, onu okumayı California uçağına bırakabilirsin. Bir saatten az zamanda okunacak kadar kısa.

Cevap vermeni umutla bekliyorum.

Dayanışma içinde dostlukla,

Adam Walker

Çok yakın arkadaş değildik – ne sırlarımızı paylaşmıştık ne uzun uzun sohbet etmiştik ne de mektuplaşmıştık; ama Walker’ı severdim, onun da bana aynı gözle baktığından kuşkum yoktu çünkü hep saygılı ve iyi niyetli davranmıştı. Biraz çekingen olduğunu anımsıyorum; utangaçlık, son derece zeki, aynı zamanda kampüsün en yakışıklı çocuklarından olan –bir keresinde kız arkadaşım *sinema yıldızı kadar yakışıklı* olduğunu söylemişti– birinde tuhaf kaçan bir özellikti. Ama küstah olmaktansa utangaç olmak, çekilmez bir kusursuz insan olarak başkalarını yıldırmaktansa insanlarla nazik bir biçimde kaynaşmak daha iyiydi galiba. Walker yalnızlığı severdi ama kozasından çıkıp insanların arasına girdiği zaman da keskin zekâsı ve alışılmadık espri anlayışıyla çevresindekileri güldüren, hoşa giden, sevimli biriydi; en beğendiğim yanı da, çok farklı konulara ilgi duyması, Cavalcanti ya da John Donne hakkındaki kapsamlı bilgisiyle konuşurken, bir anda konuyu değiştirip aynı kavrayış ve ilgi donanımıyla beyzbol hakkında o ana kadar hiç aklınıza gelmemiş bir şeyi söyleyivermesiydi. Ama iç dünyası hakkında hiçbir şey bilmezdim. Bir ablası olduğunun dışında (hemen belirteyim, ablası da insana bütün Walker sülalesinin melekler soyundan geldiğini düşündürtecek kadar güzeldi), ailesi ya da geçmişi hakkında bilgim yoktu, erkek kardeşinin öldüğünü de hiç bilmiyordum. Şimdi Walker da ölüyordu ve altmışıncı doğum gününden bir ay sonra çevresiyle vedalaşmaya başlamıştı; çekimser, dokunaklı mektubunu okuyunca geçmişteki parlak delikanlıların artık yaşlanmaya başladıklarını ve çok geçmeden bizim kuşağın dünyadan silinip gideceğini düşünmeden edemedim. Adam’ın öğüdünü tutup taslağı okumayı California uçağına bırakmak yerine hemen oturup okumaya başladım.

Tepkimi nasıl tanımlasam? Büyülenme, keyif, giderek artan bir gerilim ve sonra dehşet. Bunun gerçek bir öykü olduğu söylenmemiş olsa, taslağı okumaya dalar, sonra o altmış küsur sayfayı bir romanın başlangıcı olarak kabul ederdim (ne de olsa yazarlar kimi zaman kurmaca yapıtlarına kendi adlarını taşıyan karakterler yerleştirirler), sonunu da pek inandırıcı

bulmazdım –ya da bıçakla kesilmiş gibi bir son olurdu, o da doyurucu olmazdı– ama okumaya başlarken bir otobiyografi gözüyle baktığım için Walker'ın itirafları beni çok sarstı ve üzüntüye boğdu. Zavallı Adam. Kendisini acımasızca eleştiriyor, Born'la ilişkisinde gösterdiği zayıflıktan dolayı öfkeleniyor, küçük özlemlerinden, gençlik heveslerinden tiksiniyor, bir canavarla karşı karşıya olduğunu fark etmediği için kahroluyordu; ama Born gibi birinin kuşatan o çok bilmişlik ve ahlâksızlık karmaşası içinde pusulayı şaşırdı, diye yirmi yaşındaki bir delikanlıyı kim suçlayabilir? *Bana, kendi hakkımdaki duygularımı kökten değiştiren bir şey göstermişti.* Peki Walker ne yanlış yapmıştı? Bıçaklama olayının olduğu gece ambulansı çağırmış, bir süre cesaretini toplayamasa da sonra polise gidip ifade vermişti. O koşullarda hiç kimse bundan fazlasını yapamazdı. Kendisi hakkındaki duygularını değiştiren, olayın sonundaki davranışı olamazdı. Onu rahatsız eden işin başlangıcı, yani baştan çıkarılmaya razı oluşu olmalıydı, ondan sonra da ömrü boyunca bu yüzden kendine işkence etmiş, hatta ölüme yaklaştığı günlerde bile geçmişe dönüp utancının hikâyesini anlatmak zorunluluğunu duyacak kadar acı çekmişti. Mektupta yazdığına göre, bu romanın daha ilk bölümüydü. Arkasının nasıl gelebileceğini merak ediyordum.

O akşam Walker'a cevap yazdım, paketi aldığımı haber verdim, sağlık durumunu merak ettiğimi ve tasalandığımı söyledim, yine de bunca yıl sonra ondan haber aldığıma sevindiğimi, yayımladığım kitaplarla ilgili övgülerinin beni duygulandırdığını belirttim. Programımı onun evine, yemeğe gidecek biçimde ayarlayacağımı bildirdim, anılarının ikinci bölümüyle ilgili sorunlar varsa onları da konuşmaya hazırım dedim. Mektubumun bende kopyası yok ama yüreklendiren, destekleyen bir havada yazdığımı anımsıyorum; gönderdiği bölümü hem *mükemmel* hem *tedirgin edici* bulduğumu yazdım ya da bu anlama gelecek bir şeyler söyledim ve projenin sonunu getirmeye değer olduğunu belirttim. Daha fazla bir şey

söylememe gerek yoktu ama merakım ağır bastı ve bir münasebetsizlik ettim. Sorduğum için kusuruma bakma, diye yazdım; ama son görüşmemizden bu yana neler yaptığını öğrenmek için önümüzdeki aya kadar sabredemeyeceğim. Eğer sen de istersen, evine gelmemden önce senden bir mektup daha almaya can atıyorum. Tabii her şeyin dökümünü değil, bana anlatmak istediğin kadarını özetleyebilirsin.

Mektubumu ABD Posta Servisi'nin laubaliliğine teslim etmek istemediğim için ertesi sabah ekspres postayla gönderdim. İki gün sonra da Walker'ın ekspres postayla yolladığı cevabı geldi.

Çok sevindim, teşekkür ederim, gelecek ayı iple çekiyorum.

Sorunun cevabına gelince, hikâyemi hayli sıradan ve sıkıcı bulacağından korkmakla beraber, neler yaptığımı seve seve anlatacağım. Haziran 1969. Hatırlıyorum da, tokalaştık, haberleşmeye söz verdik, sonra aksi yönlere yürüyüp bir daha hiç karşılaşmadık. Ben birkaç gün kalmak üzere annemle babamın New Jersey'deki evlerine gittim, o gece ablamla içip sarhoş olduk, ayağım tökezledi, merdivenlerden düşüp bacağımı kırdım. Şanssızlık gibi görünse de sonuçta başıma gelebilecek en iyi şeydi. On gün sonra, *Tebligat!* Askerlik muayenesine çağrıldım. Askerlik şubesine koltuk değnekleriyle gittim, bacağım kırık olduğu için askerliğimi tecil ettiler, kırık iyileşinceye kadar da İhtisas Ayırma Hizmeti[8] kura sistemini uygulamaya başladı. Kurada büyük sayı çektim, utanılacak kadar büyük bir sayı (346) ve onca zamandır korktuğum şey bir anda, göz açıp kapayana kadar geleceğimden tamamen silinip gidiverdi.

Tanrıların başlangıçtaki o lütfu dışında boyuna bir yerlere toslayıp durdum, dengemi korumak için hep mücadele ettim, iyimserlik anlarıyla insanın gözünü karartan umutsuzluk dönemleri arasında gidip geldim. Anlatılamaz, şaşırtıcı, şaşkın günler geçirdim. 1969 sonbaharında Londra'ya yerleştim – İngiltere'ye bayıldığımdan değil, Amerika'da yaşamaya daha fazla dayanamayacağım için. Vietnam zehri, Vietnam gözyaşları, Vietnam kanı. O sıralarda hepimiz kafayı yemiştik, öyle değil

mi? Nefret ettiğimiz, iğrendiğimiz ve durduramadığımız bir savaş bizi çıldırtmıştı. Böylece ben de güzel memleketimizi bıraktım, Hammersmith'te boktan bir daire buldum ve sonraki dört yılı Grub Caddesi'nin bok çukurunda çalışarak geçirdim – serbest yazar olarak sayısız kitap eleştirisi yaptım, gelen bütün çeviri tekliflerini kabul ettim, çoğunlukla Fransızca kitapları çevirdim, bir-iki tane de İtalyanca'dan yaptım, Ortadoğu tarihi üzerine sıkıcı bir akademik araştırmadan vudu büyüsünün antropolojik incelemesine ve polisiye romanlara kadar aklına ne gelirse hepsini İngilizce'ye aktardım. Bu arada anlaşılmaz, gnostik şiirlerimi yazmayı da sürdürdüm. 1972'de Manchester'daki tanınmamış bir yayınevi kitabımı yayımladı, üç yüz ya da dört yüz tane bastılar; aynı derecede tanınmamış, az satan bir dergide bir eleştiri çıktı, yaklaşık elli kitap satıldı – (senin çok beğendiğini bildiğim) *Krapp'ın Son Bandı*'ndaki[9] o gülünç sözlerde olduğu gibi: "On biri yabancı ülkelerdeki parasız kitap veren kütüphanelere maliyet fiyatından olmak üzere on yedi adet satıldı. Şanım yürüdü." Evet, gerçekten şanım yürüdü.

Bir yıl daha şiir yazmakta direndim, sonra kendimle acımasız bir hesaplaşma yapıp yeterince gelişmediğime karar vererek şiiri bıraktım. Yazdıklarımın kötü olduğunu düşünmüyordum. Arada bir parlak şeyler çıkıyordu, yeni ve çarpıcı nitelikte görünen birkaç şiir, gerçekten iftihar ettiğim birkaç dize yazıyordum ama genelde sonuç sıradandı ve yaşamımı sıradan biri olarak sürdürmek fikri beni şiirden vazgeçirecek kadar korkuttu.

Londra yılları. Kısa süren umutların tükenişiyle kabullenilen tatsız gerçekler, fahişelerin yataklarındaki aşksız seks, Dorothy adında bir İngiliz kızla ciddi başlayan ama kızın Yahudi olduğumu öğrenmesiyle bir anda biten bir ilişki. Ama ister inan ister inanma, bütün bunlar ne kadar korkunç ve umutsuz görünürse görünsün, giderek güçlendiğimi, sonunda yaşam sorumluluğunu üstlenebilecek olgunluğa geldiğimi düşünüyorum. Son şiirimi 1973 Haziranı'nda bitirdim, mutfak evyesinin içinde törensel bir

havada yaktım ve Amerika'ya döndüm. Son Amerikalı asker Vietnam'dan dönünceye kadar Amerika'ya gitmemeye yemin etmiştim ama şimdi yeni bir planım vardı ve göstermelik yüce gönüllü tavırlarıyla kaybedecek zamanım yoktu. Kendimi siperlere atacak ve çıplak yumruklarımla savaşıp hayatımı kazanacaktım. Elveda edebiyat. Merhaba gerçek, merhaba gerçeklerin sinir sistemi.

Berkeley, California. Üç yıl hukuk fakültesi. Düşüncem hayra geçecek bir şeyler yapmak, yoksullarla, ezilenlerle çalışmak, suratlarına tükürülenler ve hesaba katılmayanlarla haşır neşir olmak, onları Amerikan toplumunun zalimliğine ve umursamazlığına karşı savunmayı denemekti. Yoksa bu da göstermelik, sahte bir yüce gönüllülük müydü? Kimileri öyle yorumlayabilir ama bana hiç öyle gelmiyordu. Şiirden adalete geçiş. İstersen şiirsel adalet diyebilirsin. Çünkü acı gerçek değişmiyor: Dünyada adaletten çok şiir var.

Hastalığım çalışmayı bırakmamı gerektirince, beni bu yaşam biçimini seçmeye yönelten nedenleri uzun uzun düşünecek zamanım oldu. Bu seçim en somut olarak 1967'de, Born'u Cedric Williams'ın karnını bıçaklarken gördüğüm –ve ben ambulans çağırmaya gittikten sonra çocuğu parka taşıyıp öldürdüğü– gece başladı. Nedensiz, hiçbir neden olmadan çocuğu öldürmesi, dahası yaptığının yanına kalması, elini kolunu sallayarak ülkeden kaçması, işlediği suç yüzünden hiç yargılanmadan paçayı kurtarması, beni etkiledi. O olayın bana o zaman verdiği, hâlâ da vermeye devam ettiği acının büyüklüğünü anlatmak için ne söylesem azdır. Adalet ihanet etti. Öfke ve hayal kırıklığı dinmedi, eğer böyle düşünüyorsam, içimde alev alev yanan şey eğer bu adalet duygusu ise, o zaman kendim için en doğru yolu seçtiğime eminim.

Yirmi yedi yıl yasal konularda danışmanlık, yardım hizmeti, avukatlık; Oakland ve Berkeley'in zenci mahallelerinde toplumsal eylemler, kira grevleri, çeşitli kuruluşlara açılan sınıfsal ayrım davaları, polislerin gaddarlığına karşı açılan davalar, liste böyle uzayıp gidiyor. Uzun vadede

fazla bir şey yaptığımı sanmıyorum. Evet, gururlandığım birtakım zaferler kazandım; ama bu ülke bugün o zamankinden daha az zalim değil, belki daha da gaddar, yine de hiçbir şey yapmadan duramazdım. Öyle yapsam, kendime sahtekârlık etmiş olurdum.

Söylediklerim, kendini hep üstün, hep haklı gören bir ukala izlenimi mi bırakıyor? Umarım, öyle değildir.

Kazancım azdı tabii. Benim yaptığım iş insanı zengin etmez. Ama ebeveynimizin (annemin 1974'te, babamın 1976'da) ölümlerinden sonra – bana ve ablama– kalan aile mirası vardı. Evi ve babamın süpermarketini iyi fiyatla sattık; Gwyn zeki ve pratik bir kadın olduğu için o parayla akıllı yatırımlar yaptı, ben de o sayede yaptığım işlerden ne kazandığımı fazla dert etmeden (mütevazı ama rahat) yaşayabildim. Sistemi yenmek için sistemin oyununu oynamak. Belki biraz ikiyüzlülük, biraz kıvırtmaca; ama herkesin sofrasında yemeğe, herkesin başını sokacak bir yere ihtiyacı var. Ne yazık ki, son iki yıl içinde sağlık giderleri bütçemde büyük bir gedik açtı ama –sonun fazla gecikmeyeceği varsayımıyla, ki öyle görünüyor– beni sonuna kadar idare eder sanıyorum.

Gönül meselelerine gelince, yıllar boyu, çok uzun yıllar boyunca çeşitli yataklara girip çıkarak, çeşitli kadınlara âşık olarak ağır aksak gittim; ama otuz altı yaşıma kadar, hayatımda benim için anlamı olan tek kadınla karşılaşıncaya kadar bir düzen kurmayı, evlenmeyi hiç istemedim; kadın Sandra Williams adında bir sosyal hizmet görevlisiydi –evet, soyadı öldürülen çocukla aynıydı, bir köle adı, milyonlarca değilse de yüz binlerce Afro-Amerikalının taşıdığı yaygın bir köle adı– ırklar arası evlilik evlenenlere (her iki taraftan da) birtakım sosyal sorunlar yarattığı halde bunu evlenmemize engel olarak görmedim çünkü Sandra'yı seviyordum, ilk günden son güne kadar sevdim onu. Akıllı kadındı, yürekli kadındı, canlı, neşeli ve güzel kadındı, benden altı ay küçüktü, tanıştığımızda o daha önce evlenip ayrılmıştı, on iki yaşında bir kızı vardı, Rebecca, üvey kızım, şimdi evli, iki çocuk annesi; Sandra'yla geçirdiğim on dokuz yıl beni eskisinden

daha iyi, evlenmesem ya da bir başkasıyla evlensem olacağımdan çok daha iyi bir insan yaptı; o öldükten sonra (beş yıl önce rahim kanserinden öldü) onu aramadığım, özlemediğim tek bir gün geçmiyor. Pişman olduğum tek şey ortak bir çocuğumuzun olmaması ama çocuklu bir aile kurmak, doğuştan kısır bir erkeğin gücünü aşıyor.

Anlatacak başka ne kaldı? Hizmetçim (sen geldiğin akşam yemeği o pişirecek) bana iyi bakıyor, Rebecca'yla ailesini sık sık görüyorum, hemen her gün ablamla telefonda konuşuyorum, pek çok dostum var. Sağlığım elverdikçe kitapları (şiirler, tarih, yayımlandıkları an aldığım seninkiler dahil, romanlar) hatmetmeyi sürdürüyorum, (onmaz hastalığım) beyzbolla hâlâ yakından ilgileniyorum, (bu dünyadaki yalnızların ya da eve kapananların sadık dostu DVD sayesinde) film seyrederek gerçeklerden kaçma illetine teslim oluyorum. Ama en çok geçmişi, eski günleri, başıma onca şeyin geldiği, içimde ve çevremde onca şeyin olduğu o çok gerilerde kalan yılı (1967) düşünüyorum; beni iyisiyle kötüsüyle yaşadığım hayata sürükleyen o yılın beklenmedik gelişmelerini ve keşiflerini, o yılın çılgınlığını düşünüyorum. Hiçbir şey ölümcül bir hastalık kadar insanın düşüncelerini keskinleştirmiyor, hesapları kapatmak, son bir hesaplaşma yapmak isteği uyandırmıyor. Planım üç kısımlı, üç bölümlü bir kitap yazmak. Uzun olmayacak, karmaşık olmayacak ama doğru yapılması gerek ve ikinci bölümde takılmak işi sarpa sardı. Merak etme, senden bu sorunu çözmeni beklemiyorum. Belki dayanaksız bir sezgi ama seninle konuşmanın, kıçıma inip beni ilerletmesine ihtiyacım olan tekme işini göreceğini seziyorum. Onun ötesinde –ve ondan önce– yani önemsiz dertlerim bir yana, her şeyden önce seni tekrar görmenin sevinci var...

Bir-iki satırla cevap vermesini bekliyordum ama birkaç paragraftan daha uzun yazacağı, hayatıyla ilgili bu kadar ayrıntılı bilgileri benimle –o noktada artık neredeyse yabancı sayılacak olan benimle– paylaşmak zahmetine gireceği ve zaman ayıracağı hiç aklıma gelmemişti. *Pek çok dost*

olsa da olmasa da yalnızlık çekiyor olmalıydı; çaresizlikten, umutsuzluktan da ötede bir yerde olduğunu düşünüyordum; sırdaş olarak neden beni seçtiğini hâlâ anlayamasam da, beni kendine bu kadar yakın gördüğü için ben de elimden geleni esirgemeyecektim. Hava ne kadar da çabuk dönüyor. Ölmek üzere olan bir arkadaş neredeyse kırk yıllık aradan sonra yeniden hayatıma girmişti, ben de kendimi onu hayal kırıklığına uğratmamak zorunda hissediyordum. Ama ona nasıl bir yardımda bulunabilirdim? Kitabıyla ilgili sorunları vardı ve anlaşılmaz bir nedenden dolayı ona yeniden yazma gücünü verecek sihirli kelimeleri benim söyleyeceğime inanıyordu. Ona, tıkanma noktasına gelmiş yazarları iyileştirecek ilacın reçetesini vermemi mi bekliyordu? Benden bütün istediği bu muydu? Bu o kadar önemsiz, temel sorundan o kadar uzak görünüyordu ki. Walker akıllı adamdı, kitabının yazılması gerekiyorsa bunun yolunu da bulabilirdi.

İkinci mektubumda ona aşağı yukarı bunları yazdım. Ama doğrudan o konuya girmedim; (karısının ölümüne üzüldüğümü, seçtiği mesleğe şaşırdığımı, yaptığı işlere, verdiği savaşlara hayran olduğumu belirtmek gibi) önce değinilmesi gereken konulardan söz ettikten sonra, bu sorunu kendi başına çözmesi gerektiğini lafı dolandırmadan açık seçik söyledim. İlk mektubunda kendisinin yazdığı sözcüğü tekrarlayarak, Korku iyi şeydir, diye devam ettim, korku bizi risk almaya, kendimizi aşmaya yöneltir; kendini güvende hisseden hiçbir yazar değerli bir yapıt üretemez. Sözünü ettiği duvara gelince, herkesin o duvarlara tosladığını, çoğunlukla da tıkanma noktasına gelmenin yazarın düşünce sistematiğindeki bir yanlıştan kaynaklandığını, yani söylemeye çalıştığı şeyi kendisinin iyi kavramadığını ya da incelikle belirtmek gerekirse konuya yanlış bir açıdan yaklaştığını söyledim. Örnek olarak da, iki bölümden oluşan ve yine (bir tür) anı olan eski bir kitabımı yazarken yaşadığım sorunları anlattım. Kitabın birinci bölümü birinci tekil şahıs ağzından yazılmıştı, (ilk bölüme oranla daha çok doğrudan benimle ilgili olan) ikinci bölüme yine birinci tekil şahıs olarak devam etmeye başladım ama yazdıklarım hoşuma gitmedi ve sonunda

bıraktım. Yazmaya verdiğim ara birkaç ay (zor, sancılı aylar) sürdü, sonra bir gece çözümü birden buluverdim. Yaklaşımımın yanlış olduğunu fark ettim. Kendi hakkımda birinci tekil şahıs ağzıyla yazarak kendimi gizlemiş, görünmeyen bir duruma getirmiştim, o yüzden de aradığım şeyi bulmam olanaksız olmuştu. Kendimi kendimden ayırmam, geri çekilip kendimle (yine kendim olan) kitaptaki kişinin arasına mesafe koymam gerekiyordu; o yüzden ikinci bölümün başına döndüm ve üçüncü tekil şahıs olarak yazmaya başladım. *Ben, O* oldu ve bu ufak değişikliğin yarattığı mesafe kitabı bitirmemi sağladı. Belki onun da (Walker' ın) aynı sorunla boğuştuğunu öne sürdüm. Belki kitabın kahramanına gereğinden fazla yakındı. Belki konu, birinci şahıs ağzından gereken nesnel bakışı yakalayamamayacağı kadar kişisel ve yüreğini burkan bir konuydu. Bu düşüncemi nasıl buluyordu? Yeni bir yaklaşım yazmayı sürdürmesini sağlayacak fırsat olabilir miydi?

Mektubu gönderdiğim sırada, California'ya gitmeme daha altı hafta vardı. Birlikte yiyeceğimiz yemeğin tarihini ve saatini Walker'la daha önceden kararlaştırmıştık, o da bana evine nasıl gideceğimi tarif etmişti, o yüzden yola çıkmadan önce başka mektup beklemiyordum. Aradan bir ay, belki biraz daha fazlası geçti ve en beklemediğim anda beni yine aradı. Bu kez mektupla değil, telefonla. Son konuşmamızdan bu yana yıllar geçmişti ama sesini hemen tanıdım – yine de (bunu nasıl ifade edebilirim?) tam hatırladığım ses değildi ya da aynı sesti ama bir şeyler eklenmiş ya da bir şeyler eksilmişti; biraz farklı tondaki aynı ses. Walker kendinden ve dünyadan biraz kopmuştu, güçsüzdü, hastaydı, alçak sesle, ağır ağır konuşuyordu, havayı nefes borusundan yukarı itip telefona ulaştırabilmek için var gücüyle çabalıyormuş gibi ağzından çıkan her sözcüğün içine belli belirsiz bir titreme yerleşmişti.

Merhaba Jim, dedi. Yemeğin ortasında rahatsız etmediğimi umarım.

Hayır etmedin, dedim. Yemeğe oturmamıza daha yirmi-otuz dakika var.

İyi. Öyleyse kokteyl saati. Eğer hâlâ içiyorsan.

Hâlâ içiyorum. Biz de şimdi tam o işi yapıyorduk. Karımla bir şişe şarap açtık, fırındaki tavuk pişene kadar yavaştan kafayı bulacağız.

Aile hayatının hazları.

Senden ne haber? Senin işler ne âlemde?

Bundan iyisi olamaz. Geçen ay biraz aksilik oldu ama artık düzeldi, deliler gibi çalışıyorum. Bunu haber vermek istedim.

Kitap üzerinde mi çalışıyorsun?

Kitap üzerinde çalışıyorum.

Demek tıkanıklık sona erdi.

Ben de o yüzden aradım. Son mektubun için sana teşekkür etmek istiyorum.

Öyleyse yeni bir yaklaşım mı?

Evet, çok da yararlı oldu.

Bu iyi haber.

Umarım öyledir. Korkarım biraz acımasız bir konu. Yıllardır yüzleşmeye yüreğimin de aklımın da yetmediği çirkin şeyler ama artık onları aştım ve deliler gibi üçüncü bölümün planını yapıyorum.

Yani ikinci bölüm bitti demek mi istiyorsun?

Taslak bitti. On gün kadar önce bitti.

Neden bana göndermedin?

Bilmem. Belki aşırı gerginim. Kendime güvenemiyorum.

Gülünç olma.

Sana göstermeden önce hepsini bitirsem daha iyi olur, diye düşündüm.

Hayır olmaz, ikinci bölümü hemen gönder; gelecek hafta Oakland'de buluştuğumuz zaman onun üzerinde konuşuruz.

Okuduktan sonra buraya gelmek istemeyebilirsin.

Ne demek istiyorsun?

İğrenç, tiksindirici bir şey Jim. Ne zaman aklıma gelse, kusacak gibi oluyorum.

Sen yine de gönder. Tepkim ne olursa olsun, yemekten vazgeçmeyeceğime söz veriyorum. Seni tekrar görmeyi çok istiyorum.

Ben de seni görmek istiyorum.

İyi, o zaman sorun yok. Ayın yirmi beşinde, saat yedide.

Bana çok iyilik ettin.

Ben hiçbir şey yapmadım.

Bilmediğin kadar iyilik ettin beyim, bilmediğin kadar.

Kendine iyi bakmaya çalış, tamam mı?

Elimden geleni yaparım.

Öyleyse ayın yirmi beşinde görüşürüz.

Evet, yirmi beşinde. Saat tam yedide.

Bu konuşmanın beni ne kadar tedirgin ettiğini ancak telefonu kapattıktan sonra fark ettim. Birincisi, Walker'ın sağlığı konusunda yalan söylediğine emindim –sağlığı iyi değildi, hiç iyi değildi ve kuşkusuz her geçen dakika daha da kötüye gidiyordu– gerçeği benden saklamak istemesi, stoacılara özgü sahte bir neşeyle (*Bundan iyisi olamaz*!) ona acımamı önlemeye çalışması anlaşılabilir bir tavırdı; yine de (bu düpedüz paradokstu) sözlerinin içinde bir *kendine acıma* tınısı varmış, konuşmamızın başından sonuna kadar gözyaşlarını tutmaya çalışıyormuş, telefonda hüngür hüngür ağlamamak için kendini zorluyormuş, gibi geldi. Fiziksel durumu zaten yeterince üzücüydü ama şimdi bir de ruh sağlığı için tasalanıyordum. Konuşmamızın kimi yerlerinde moral çöküntünün eşiğine gelmiş, kendini kopmaya yüz tutmuş birkaç ip ve tel parçasıyla bir arada tutmaya çalışan biri izlenimini uyandırmıştı. Kitabının yeni bölümünü yazmak onu bu kadar yıpratmış olabilir miydi? Yoksa kitap pek çok nedenden sadece biri miydi? Her şey bir yana, Walker ölüyordu ve belki de yaklaşan ölümü, yaklaşan ölümün yarattığı tüketici dehşet artık direnemeyeceği kadar fazla geliyordu. Ama sesindeki o titrek, ağlamaklı ton, aldığı bir ilaca bünyenin tepkisi, onu hayatta tutmaya yardım eden bir

ilacın yan etkisi olabilirdi. Bilmiyordum. Hiçbir şey bilmiyordum ama kitabının birinci bölümünde kendisini saklısız gizlisiz anlatışından ve bana gönderdiği o iki mektuptaki açık sözlülüğünden ve yürekliliğinden sonra şimdi eskisinden bu kadar farklı görünmesi beni biraz kaygılandırdı. Onun giderek çöken, harap olan benliğinin özel dünyasında birlikte bir akşam geçirmenin nasıl olacağı kafamı kurcaladı ve davetini kabul ettiğimden bu yana ilk kez buluşmamızdan ürkmeye başladım.

Telefon görüşmemizden iki gün sonra kitabın ikinci bölümü ekspres postayla evime geldi. Taslakla birlikte gönderdiği kısa mektupta, sonunda kitaba ad bulduğunu, *1967* olacağını ve her bölümün bir mevsimin adını taşıyacağını yazıyordu. Birinci bölüm *İlkbahar*'dı, yeni gelen *Yaz* ve halen yazmakta olduğu da *Sonbahar*. Telefonda yeni sayfalardan söz etmişti; *acımasız, çirkin, tiksindirici* sözcükleri aklımda kaldığı için kendimi dayanılamaz, kaldırılamaz bir şeyle, *İlkbahar*'dan daha sert ve sarsıcı bir hikâyeyle karşılaşmaya hazırladım.

Yaz

İlkbahar yaza dönüyor. Senin için Rudolf Born baharından sonraki yazdı bu, dünyanın geri kalanı içinse Altı Gün Savaşı'nın, Amerika'nın yüzden fazla şehrinde ırkçılık karşıtı ayaklanmaların olduğu yazdı, Aşk Yazı'ydı. Yirmi yaşındasın ve üniversite ikinci sınıfı yeni bitirmişsin. Ortadoğu'da savaş patlayınca, yeminli bir pasifist olmana ve o güne kadar Siyonizm'le hiç ilgilenmemene karşın, İsrail Ordusu'na yazılıp asker olmayı düşünüyorsun; ama senin karar verip plan yapmana kalmadan savaş birden bitiyor ve sen New York'ta kalıyorsun.

Ne var ki, ülkeden gitmek, şimdi bulunduğun yerden başka bir yerde olmak istiyorsun; o yüzden de (babanla uzun bir konuşma yaptıktan ve onu istemeye istemeye razı ettikten sonra) dekana çıktın ve Üçüncü Sınıfı Yabancı Ülkede Okuma Programı'na katılmak istediğini söyledin. Paris'i

seçmiştin. İlk kez iki yıl önce gittiğin Paris'i oraya bayıldığın için seçmedin; ama şimdilik idare edecek kadar bildiğin ama daha ilerletebileceğin Fransızcanı kusursuz hale getirmek istiyorsun. Born'un Paris'te olduğunu biliyorsun, en azından öyle sanıyorsun; olasılıkları kafanda tartıyorsun ve onunla karşılaşma ihtimalinin az olduğu kararına varıyorsun. Öyle bir şey olursa, o andaki koşullara göre hareket etmeye hazırsın. Başını öteye çevirerek yürüyüp gitmek senin için ne kadar zor olacak? Kendi kendine bunu söylüyorsun ama içten içe başını öteye çevirmediğin, sokağın ortasında karşısına dikilip çıplak ellerinde boğarak öldürdüğün sahneleri aklından geçiriyorsun.

Broadway ile Amsterdam Bulvarı'nın arasındaki Batı 107. Cadde'deki iki odalı bir apartman dairesinde oturuyorsun. Ev arkadaşın okulu bitirmiş ve şehirden gidiyor; evi paylaşacak birine ihtiyacın olduğu için, öteki yatak odasında kalsın diye ablanı davet ediyorsun – şans eseri o da Vassar'dan mezun olmuş ve Columbia'nın Edebiyat Bölümü'nde yüksek lisans yapmaya geliyor. Ablanla aran hep iyiymiş, iki iyi arkadaş, yaramazlıkta iki suç ortağı olmuşsunuz, ölen kardeşinizin anısını yaşatmak için elinizden geleni yapmışsınız, ikiniz de edebiyat fakültesine gitmişsiniz, sırdaş olmuşsunuz, birbirinize güvenmişsiniz hep – evdeki bu yeni düzene seviniyorsun. Bu düzen sadece yaz boyu sürecek, çünkü eylülde Paris'e gideceksin; ama haziranın bir bölümü ile temmuz ve ağustosun tamamında beraber olacak, yıllar sonra ilk kez aynı çatının altında yaşayacaksınız. Sen gittikten sonra kontratı ablan üstüne alacak ve senin boşalttığın odaya yeni bir kiracı arayacak.

Ailenin hali vakti yerinde ama bir elleri yağda bir elleri balda denilecek kadar değil, zenginlerin standartlarına göre zengin sayılmazlar; baban senin temel ihtiyaçlarını karşılayacak harçlığı verecek kadar cömert olsa da, almak istediğin kitaplarla plaklar, görmek istediğin filmler, içmek istediğin sigaralar için daha çok para gerekiyor, o yüzden sen de yazın çalışacağın bir iş arıyorsun. Ablan iş buldu bile. Senden sadece on altı ay büyük ama

dünyayla etkileşiminde senden çok daha sağduyulu, çok daha sağgörülü; Columbia'da okuyacağı ve Batı 107. Cadde'deki evini paylaşacağı kesinleşir kesinleşmez, ilgisi ve yeteneği olan alanlara uygun bir iş aramaya koyuldu. Böylece her şey önceden halloldu, New York'a gelir gelmez şehir merkezindeki büyük bir ticari yayınevinde editör yardımcısı olarak işe başlayacak. Oysa sen her zamanki dağınık, sallapati tavrınla iş aramayı son dakikaya bıraktın, kravat takıp haftada kırk saat bir ofiste pineklemek istemediğin için de önüne çıkan ilk fırsata balıklama atladın. Bir arkadaşın yaz tatilinde şehir dışına gitti, sen de onun Columbia kampüsündeki Butler Kütüphanesi'nde kitaplık görevlisi olarak çalıştığı işine talip oldun. Ücret, ablanın alacağı paranın yarısından az ama işyerinin yürüme mesafesinde olduğunu, böylelikle günde iki kez eviyle işi arasında gidip gelen tere batmış kalabalığın ıkış tıkış doldurduğu metroya binmekten kurtulacağını düşünerek kendini avutuyorsun.

Seni işe almadan önce sınava sokuyorlar. Kıdemli bir kütüphaneci, sana bir deste kart veriyor, her birinde kitabın adı, yazarı, yayımlandığı yıl ve hangi rafa yerleştirilmesi gerektiğini gösteren bir Dewey sayısı olan belki seksen, belki yüz kart. Kütüphaneci, Miss Greer adında, uzun boylu, asık suratlı, altmışlarında bir kadın; daha şimdiden senden kuşkulanmış gibi, gözünü açtırmamaya kararlı. Seni şu anda gördüğüne ve kim olduğunu bilmesi olanaksız olduğuna göre, –temel ilkesi uyarınca– bütün gençlere şüpheyle baktığını, o yüzden de sana bakarken seni sen olarak değil, otoriteyle savaşan yeni bir gerilla, onun kutsal kitaplığına dalıp iş istemeye cüret eden bir asi olarak görüyor. Yaşadığın, ikinizin de yaşadığınız devir işte öyle bir dönem. Kartları sıraya koymanı söylüyor, bunu becerememeni nasıl da canı yürekten istediğini, işe başvurunu reddetmekten ne kadar memnun olacağını seziyorsun ve o seni işe almamayı ne kadar istiyorsa sen de işe girmeyi o kadar istediğin için hiç yanlış yapmamaya özen gösteriyorsun. On beş dakika sonra kartları teslim ediyorsun. Kadın oturuyor, kartlara bakmaya başlıyor, her birini tek tek inceliyor, suratındaki

kuşkulu ifadenin yavaş yavaş yerini şaşkınlığa bıraktığını görünce, işin üstesinden geldiğini anlıyorsun. Kadının taş gibi donuk suratında hafif bir gülümseme beliriyor. Hiç kimse bu sıralamayı kusursuz yapamaz, diyor. Bu, otuz yıldır ilk kez oluyor.

Pazartesiden cumaya, sabah ondan öğleden sonra dörde kadar çalışıyorsun. Elinde dönüşümlü kesekâğıdındaki öğle yemeğin, James Gamble Rogers'ın tasarladığı, klasik mimari taklidi geniş ve gösterişli binaya dakika sekmeden tam zamanında gelmeyi âdet edindin. Tantanası ve soğuk görünümü bir yana, bu bina görkemi ve kunt yapısıyla seni her zaman etkiliyor; ancak binanın cephesine yontulmuş olan ünlü ölülerin adlarını –Herodotos, Homeros, Platon ve daha başkaları– budalalığın dik âlâsı, büyük ayıp olarak görüyor ve her sabah gelirken, üzerinde başka adlar yer alsa kütüphane nasıl görünürdü, diye düşünüyorsun: örneğin cazcıların adları olsa (Fats Waller, Charlie Parker, Benny Goodman) ya da 1940'ların film yıldızları (Ingrid Bergman, Hedy Lamarr, Gene Tierney) ya da fazla tanınmayan, zar zor hatırlanan beyzbolcular (Gus Zernial, Wayne Terwilliger, Clyde Kluttz) veya en basiti senin arkadaşlarının adları. İşte gün böyle başlıyor. Ön kapıdan, parlak pirinç rezeli ağır kapıdan giriyor, mermer merdivenlerden çıkıyor, (üniversitenin eski rektörü, sonra çocukluğun boyunca hüküm süren devlet başkanı) Eisenhower'ın portresine göz atıyor, danışma masasının yanındaki küçük odaya giriyor, amirin olan ve sana günlük işlerini veren, baykuş gözü gibi gözlüklü, koca göbekli, kısa boylu Mr. Goines'e günaydın diyorsun. Aslında yapılacak sadece iki görev var. Ya kitapları yeniden raflarına yerleştiriyorsun ya da üst katlardan birinden yeni istenen kitapları git-gel dolapla yönetici masasına gönderiyorsun. Her görevin iyi yanları da var, kötü yanları da ve her ikisini de meyve sineği kadar beyni olan herkes becerebilir.

Kitapları raflara yerleştirirken koyacağın kitaptaki Dewey sayısının soldaki kitabın sayısından bir büyük, sağdakinden de bir küçük olduğunu iyice kontrol etmelisin. Kitaplar dört tekerlekli, tahta bir arabaya yüklenir,

her raf yerleştirme görevinde yaklaşık elliyle yüz arası kitap olur; küçük arabanı labirent gibi sıralanan rafların arasında sürerken yalnızsındır, tamamen yalnız, tek başına; çünkü kütüphane görevlileri dışındakilerin rafların bulunduğu bölümlere girmesi yasaktır ve göreceğin tek kişi ancak git-gel dolabın başındaki masada oturan bir başka görevlidir. Kütüphane katlarının her biri ötekilerin aynısıdır: Bu kitapların içinde kaç milyar, kaç trilyon sözcük olduğunu düşündüğün zaman kitapları çok seven seni bile şaşkına çeviren, heyecanlandıran, başını döndüren binlerce, on binlerce, yüz binlerce kitapla, bir milyon kitapla tıka basa dolu, yüksek, gri metal rafların sıra sıra dizildiği, penceresiz, kocaman bir alan. Burada her gün saatlerce dış dünyadan kopuksun; havasız bir baloncuğun içinde gibisin, nefes alabildiğine göre içeride hava olması gerek ama bu hava ölü, yüzyıllardır tazelenmemiş hava, bu boğucu ortamda sık sık başın dönüyor, kendinden geçecek gibi oluyorsun, yere uzanıp uyumamak için kendini zor tutuyorsun.

Yine de kitap yerleştirme görevin kimi zaman beklenmedik keşiflere yol açıyor ve seni saran sıkıntı bulutu bir süre açılıyor. Örneğin *Kayıp Cennet*'in 1670 baskısı çıkıveriyor karşına. 1667 tarihli ilk baskı olmasa da neredeyse onun kadar önemli, Milton hayattayken basılan, hatta belki de şairin eline alıp baktığı bir kitap; bu değerli yapıtın nadir kitaplara ayrılan, ısı kontrollü kapalı bir yerde saklanmayıp bu havasız, ıkış tıkış ortamda, ortalık yerde tutulmasını aklın almıyor. Bu keşif senin için neden bu kadar önemli, kitabı açıp sayfalarını karıştırırken neden ellerin titriyor? Çünkü son birkaç ay gözün John Milton'dan başkasını görmedi, okuduğun başka hiçbir şairi onun kadar kapsamlı incelemedin. Rudolf Born'lu o korkunç ilkbaharda Edward Tayler'ın, yani o yıl içindeki en önemli profesörün Milton dersi verdiği sınıfa yazılan birkaç öğrenciden biriydin, hem derslere hem seminerlere girdin, *Areopagitica* (sansür karşıtı bir yapıt), *Kayıp Cennet*, *Paradise Regained*, *Samson Agonistes*[10] kitaplarını ve birtakım daha kısa yapıtlarını sindire sindire öğrendin; Milton'u sevdiğin ve onu döneminin öteki şairlerinden üstün tuttuğun için, şimdi Butler

Kütüphanesi’nin rafları arasında günlük görevini yaparken bu üç yüz yıllık kitaba rastlayınca sevinçten deliye dönüyorsun.

Ne yazık ki, böyle sevinçler sık sık yaşanmıyor. Kütüphanedeki işini sevmiyor değilsin ama zaman ilerleyip orada geçirdiğin saatler arttıkça, görevin fazla kafa yormayı gerektirmese de aklını işine vermekte zorlanmaya başlıyorsun. Dilsiz raf sıralarının arasına adımını attığın anda gerçekdışı bir duyguya kapılıyorsun, gerçekten orada değilmişsin, sana ait olmaktan çıkmış bir gövdenin içine hapsolmuşsun gibi geliyor. O yüzden, kitaplık görevlilerinin tarihinde tam puanla sınavı geçen ilk kişi olarak işe alınmandan sadece iki hafta sonra, Ortaçağ Alman tarihi bölümündeki kitapları yerleştiririrken arkandan gelen birisi omzuna dokununca yüreğin ağzına geliyor. Herkesin giremediği bu alana, hiç kuşkusuz bulduğu ilk kurbana saldırmak ve/veya soymak için gizlice girmiş olan bu kişiyle yüz yüze gelmek için hemen arkanı dönüyorsun; yüzünde hüzünlü bir ifadeyle sana bakan Mr. Goines’i görünce rahat bir nefes alıyorsun. Mr. Goines tek söz söylemeden sağ elini havaya kaldırıyor, işaretparmağını kıvırıp sana uzatarak, sabırsız bir tavırla kendisini izlemeni işaret ediyor. Ufak tefek adam paytak paytak yürüyerek rafların arasından ilerliyor, koridora gelince sağa dönüyor, bir sıra, ardından ikinci bir sıra rafın önünden geçip yeniden sağa saparak Ortaçağ Fransız tarihi bölümüne giriyor. Sen ve araban yirmi dakika önce bu koridorda, onuncu yüzyılda Normandiya’daki yaşamla ilgili birkaç kitabı raflara yerleştirmekle meşguldün; Mr. Goines de doğruca senin çalıştığın noktaya gidiyor. Rafı işaret ederek, Şuna bak, diyor, sen de eğilip bakıyorsun. Önce olağandışı bir şey çarpmıyor gözüne ama sonra Mr. Goines raftan iki kitabı, birbirlerinden yirmi beş-otuz santim aralıkla duran ve aralarında başka üç ya da dört kitap bulunan iki kitabı çekip alıyor. Kitapların sırtındaki Dewey sayılarını görmen için kitapları burnunun dibine uzatıyor; yaptığın yanlışı ancak o zaman anlıyorsun. Kitapları yanlış yerleştirmişsin, önce gelmesi gerekeni sonraya, ikinci olması gerekeni de birincinin yerine koymuşsun. Mr. Goines kibirli bir tavırla, Bunu sakın bir

daha yapmayın lütfen, diyor. Bir kitap yanlış yere konursa, yirmi yıl, belki daha fazla, hatta hiç bulunamayabilir.

Bu belki ufak bir sorun ama ihmal ettiğin için kendini küçük düşmüş gibi görüyorsun. Seni üzen o iki kitabın kaybolma olasılığı değil (zaten aynı raftalar, hepsi hepsi aralarında birkaç santim var) ama Mr. Goines'in belirtmek istediği şeyi anlıyorsun ve adamın o tepeden bakan tavrı sinirini bozsa da özür dileyip bundan sonra daha dikkatli olmaya söz veriyorsun. Yirmi yıl diye düşünüyorsun, yirmi yıl! Hatta hiç bulunamayabilir! Bu fikir seni şaşırtıyor. Bir şeyi yanlış yere koyarsan, hâlâ koyduğun yerde –büyük olasılıkla burnunun dibinde– durduğu halde sonsuza kadar kaybolabilir.

Yeniden arabanın başına dönüp Ortaçağ Alman tarihi kitaplarını raflara yerleştirmeye devam ediyorsun. Şu ana kadar, gözetlendiğinin farkında değildin. Bunu fark etmek ağzında mide bulandıran bir burukluk bırakıyor, bundan böyle daha dikkatli olmaya, tetikte durmaya, bir üniversite kütüphanesinin insanın uykusunu getiren kasvetli ortamında bile bir daha hiçbir şeyi oluruna bırakmamaya söz veriyorsun kendi kendine.

Rafları yerleştirme işi yaklaşık yarım gününü alıyor. Günün diğer yarısı da üst katlardaki bir masanın başında, aşağıda şu ya da bu kitabı bekleyen öğrencinin ya da profesörün istek formunu taşıyan metal tüpün binanın bağırsaklarından yukarıya uçup sana ulaşmasını beklemekle geçiyor. Metal tüp hedefine doğru yol alırken belirgin, takır tukur bir ses çıkarıyor ve tüp yukarıya fırlatıldığı andan itibaren bu sesi duyabiliyorsun. Kitap rafları birkaç katı kapladığı ve sen de bu katlardaki masaların başında oturan birkaç görevliden biri olduğun için, istek formunu getiren tüpün sana mı, öteki iş arkadaşlarından birine mi geldiğini bilmiyorsun. Bunu son ana kadar da anlayamazsın ama eğer sana gönderilmişse metal silindir arkandaki bir aralıktan fırlayıp itici bir vuruşla kutunun içine düşüp bütün katın tavanını bir uçtan öteki uca sıra sıra kaplayan kırk-elli kırmızı ampulü yakıyor. Bu ampuller çok gerekli; çünkü genellikle tüp geldiği sırada sen başka bir kitabı aramak için masanın başından ayrılmış oluyorsun, lambalar

yanınca yeni bir istek geldiğini fark ediyorsun. Masanın başındaysan istek formunu tüpten çıkartıyor, istenilen kitabı ya da kitapları buluyor, yeniden masaya gelip istek formlarını (üstten birkaç santim dışarıda kalacak biçimde) kitapların içine yerleştiriyor, kitapları masanın arkasındaki duvarda bulunan git-gel dolaba koyup ikinci katın düğmesine basıyorsun. İşlemi tamamlamak için boş tüpü duvardaki ufak bir delikten içeri tıkıyorsun. Tüp hava boşluğuna çekilirken hoş bir *vjjjt* sesi çıkarır, sen de çoğunlukla orada birkaç saniye durup tüpün tıkırdayarak borudan aşağı inişine kulak veriyorsun. Sonra masana dönüyorsun. Koltuğuna yerleşiyorsun. Oturuyor ve bir sonraki siparişi bekliyorsun.

Dışarıdan bakılınca kolaymış gibi görünüyor. Kitapları git-gel dolaba koyup düğmeye basmaktan daha basit, daha kolay bir şey olabilir mi? Rafları yerleştirme işi bittikten sonra masa başındaki görev bir dinlenme fırsatı gibi gelir. Aranacak kitap olmadığı sürece (çoğu günler onca saat içinde tüp üç ya da dört kez sana gönderilir), canının istediğini yapabilirsin. Örneğin okuyup yazabilir, katta gezinip ilginç kitaplara bakabilir, resim çizebilir, arada bir şekerleme yapabilirsin. Bunların hepsini şu ya da bu aralıkta yapıyor ya da yapmaya kalkışıyorsun ama kitaplıktaki hava öylesine baskıcı ki, dikkatini uzun süre okuduğun kitaba ya da yazmaya çalıştığın şiire odaklayamıyorsun. Bir kuluçka makinesine hapsedilmişsin gibi geliyor ve yavaş yavaş kütüphanenin sadece tek bir şeye, cinsel fanteziler kurmaya yaradığını anlıyorsun. Bunun neden başına geldiğini kestiremiyorsun; ama o soluk alınamaz havada ne kadar uzun kalırsan, kafan o kadar çok çıplak kadın, güzel çıplak kadın hayaliyle doluyor ve (bu bağlamda *düşünmek* sözcüğü uygun düşer mi bilmiyorum ama) düşünebildiğin tek şey güzel, çıplak kadınları düzmek oluyor. Bir kadının duygulara hitap edecek tarzda döşenmiş yatak odasında değil, sessiz sakin bir çayırda değil, şuracıkta, kitaplığın zemininde, milyonlarca kitaptan havalanan toz zerreciklerinin arasında kan ter içinde yuvarlanarak Hedy Lamarr'ı beceriyorsun. Ingrid Bergman'ı beceriyorsun, Gene Tierney'yi

beceriyorsun. Sarışınlar ve esmerlerle, kara derililerle ve Çinli kadınlarla, şimdiye kadar aklına düşmüş ne kadar kadın varsa hepsiyle düzüşüyorsun, teker teker, ikişer ikişer, üçer üçer. Saatler ağır ağır ilerliyor, Butler Kütüphanesi'nin dördüncü katındaki masanda otururken kamışının sertleştiğini hissediyorsun. Artık hep sert, hep taş gibi, bazen basınç öyle artıyor ki masandan kalkıp koridorun sonundaki erkekler tuvaletine koşuyor, pisuarda mastürbasyon yapıyorsun. Kendinden iğreniyorsun. Zaaflarına ne kadar çabuk kapıldığına şaşırıyorsun. Fermuarını çekerken bir daha yapmayacağına yemin ediyorsun, oysa aynı cümleyi yirmi dört saat önce de söylemiştin. Masana dönerken utançtan yerin dibine geçiyor ve oturup kendinde bir anormallik olup olmadığını merak ediyorsun. Hiç bu kadar yalnızlık çekmediğini, dünyanın en yalnız insanı olduğunu düşünüyorsun. Sinir krizi geçireceğim, diye kaygılanıyorsun.

Ablan diyor ki: Ne dersin Adam, hafta sonu evimize mi gidelim, yoksa burada kalıp New York sıcağında tere mi batalım?

New Jersey'ye yapacağınız otobüs yolculuğunu ve annenle, babanla saatlerce konuşman gerekeceğini düşünerek, Burada kalalım, diyorsun. Apartman çok sıcak olursa sinemaya gideriz. Cumartesi, pazar New Yorker'da ve Thalia'da iyi filmler var, klima da olduğu için sıcağı hissetmeyiz, diyorsun.

Temmuzun başı, iki haftadır ablanla aynı evde yaşıyorsunuz. Bütün arkadaşlarınız yaz tatiline gittiği için, Gwyn'den başka kimseyi görmüyorsun – kütüphanede birlikte çalıştığın insanları saymıyoruz, zaten onlar sayılmaya değmez. Şu anda sevgilin yok (yattığın son kadın Margot'ydu), ablan da son bir buçuk yıldır birlikte olduğu genç profesörle geçenlerde yollarını ayırdı. O yüzden birbirinizle arkadaşlık etmek zorundasınız, senin açından bunda hiç sakınca yok, üstelik ablanın senin yanına taşınmasından sonraki düzeninizden memnunsun. Onun yanında çok rahat ediyorsun, tanıdığın herkesten çok ona içini açabiliyorsun, çok iyi

geçiniyorsunuz. Zaman zaman ablan bulaşıkları yıkamadığın ya da banyoyu toplamadığın için sinirleniyor ama sen her seferinde kusurlarını düzeltmeye söz veriyorsun ve gerçekten de yavaş yavaş düzeltiyorsun.

Gwyn'e evi paylaşmanızı önerdiğin zaman beklediğin gibi her şey yolunda gidiyor, Esnemeler Şatosu'ndaki işin seni çıldırtmak üzere olduğu için de ablanla aynı evde yaşamak akıl sağlığını korumana yardımcı oluyor, seni umutsuzluktan, karamsarlıktan kurtarmaya ondan başka kimsenin gücü yetmez. Öte yandan, yeniden bir arada olmanızın, baharda güçlerinizi birleştirmeye karar verdiğiniz zaman aklına gelmeyen birtakım kaçınılmaz sonuçları ortaya çıkıyor. Şimdi bunları nasıl öngöremediğini, nasıl bu kadar kör olabildiğini soruyorsun kendine. Gwyn'le abla-kardeşsiniz, aynı ailedensiniz, o yüzden de uzun sohbetlere dalınca aileyle ilgili bazı konuların açılması –annenle ve baban hakkındaki fikirlerinizin, eski günlerin, çocukluğunuzun ortak anılarından birtakım ayrıntıların gündeme gelmesi– çok doğal; birlikte geçirdiğiniz haftalar boyunca bu konulardan o kadar sık söz açıldı ki, şimdi yalnızken bile onları düşünmekten kendini alıkoyamıyorsun. Onları düşünmek istemiyorsun, yine de düşünüyorsun. Son iki yıldır annen ve babanla bir arada olmamak, araya mesafe koymak için elinden geleni yaptın; Westfield'e ancak Gwyn'in de kesinlikle orada olacağını bildiğin zaman gittin. Anneni babanı hâlâ sevmesine seviyorsun ama onlara özel bir düşkünlüğün kalmadı. Liseyi bitirmene iki yıl kala ablan seni yalnız bırakıp üniversiteye gidince ve sonunda sen de üniversiteye başlayınca bu karara vardın, hapisten kurtulmuş gibi oldun. Böyle düşündüğün için kendinle övünüyor değilsin tabii, –işin doğrusu övünmek şöyle dursun, öfkeleniyorsun, soğukluğuna, duygusuzluğuna sinirleniyorsun– okul taksitlerini ve cep harçlığını veren babandan para aldığın için kendine içerliyorsun; ama ondan ve annenden uzak olmak için üniversiteye gitmek zorundasın, kendine ait paran yok, baban da ailenin ekonomik durumu nedeniyle burs alabilmen için üst sınır olan meblağdan daha fazla kazanıyor, bu durumda ikiyüzlü tavrının rezilliğini

kabullenmekten başka seçeneğin var mı? O yüzden kaçıyorsun, kaçarken de canını kurtarmak için kaçtığını biliyorsun; annen ve babanla arandaki mesafeyi korumazsan solup öleceksin, tıpkı kardeşin Andy'nin 10 Ağustos 1957'de New Jersey'deki Echo[11] Gölü'nde, tekinsiz adına uygun o ufak gölde boğulduğu gibi; çünkü Ekho da sevgilisi Narkissos gölde boğulduktan sonra kederinden sararıp soldu ve öldü, geriye bir yığın kemiğinden ve gövdesiz olmayan susturulamayan feryatlarının sesinden başka bir şey kalmadı.

Bunları düşünmek istemiyorsun. Annenle babanı, bir matem evinde kapanıp kaldığın sekiz yılı hatırlamak istemiyorsun. Andy öldüğünde sen on yaşındaydın, Gwyn'le seni New York Eyaleti'nde bir yaz okuluna göndermişlerdi, yani kaza olduğu zaman ikiniz de yoktunuz. Annen yedi yaşındaki Andy'yle yalnızdı; hafta sonunda babanın 1949'da, ablanla sen daha bebekken aldığı, ailece gidip dumanı tüten barbekülerle, sivrisinek istilasındaki günbatımlarıyla dolu yazları geçirdiğiniz göl kıyısındaki ufak bungalova gitmeyi planlamıştı; işin tuhafı evi satıyorlardı, bu Echo Gölü'ndeki son yaz olacaktı; kışlık evinizden bir saatlik mesafedeydi ancak her yerde yeni evler mantar gibi bitmeye başlayınca o eski sessiz sakin yer olmaktan çıkmıştı; her neyse, baban işlerinin çokluğu nedeniyle gidemeyecekti ama iki büyük çocuğu evde olmadığı için nostalji duygusallığına kapılan annen Andy'yi alıp göle gitmeye karar verdi. O tarihte Andy henüz iyi yüzemiyordu, kendini geliştirmeye çalışıyordu ama cin gibi bir çocuktu, öyle şirin yaramazlıklar yapardı ki, herkes onun büyüyünce komik bir şov ustası olacağını düşünürdü. Oraya gittiklerinin üçüncü günü, sabahın altısında annen henüz uyurken, Andy yanında kendisini kollayacak kimse olmadan yüzmeyi aklına koydu. Bu yedi yaşındaki serüvenci evden çıkmadan önce de acemi yazısıyla –*Sevgili annecim, ben gölün içineyim sevgiler, Andy*– diye kısa bir not yazıp ayaklarının ucuna basarak bungalovdan çıktı, suya atladı ve boğuldu. *Ben gölün içineyim.*

Bunu düşünmek istemiyorsun. Oradan kaçtın; feryatlar ve suskunluklarla dolu o eve dönmeye, annenin yukarıdaki yatak odasından gelen hıçkırıklarını dinlemeye, yeniden ilaç dolabını açıp sakinleştirici ve antidepresan ilaç şişelerini saymaya, doktorları ve sinir krizlerini, sen on iki yaşındayken tanık olduğun intihar girişimini ve hastanedeki o uzun süreyi hatırlamaya cesaretin yok. Babanın gözlerini, yıllarca seni delip geçiyor gibi görünen bakışlarını, her sabah tam altıda robot gibi uyanıp gece dokuza kadar işten eve dönmeyişini, sana ya da ablana ölen oğlunun adını hiç anmayışını anımsamak istemiyorsun. Artık babanı çok az görüyordun, annen de evi çekip çevirecek, yemek yapacak durumda olmadığından bütün ailenin birlikte sofraya oturduğu akşam yemeği geleneği de sona erdi. Temizlik ve yemek işleri, sık sık değişen hizmetçilerle yürüyordu; bunlar hep elli-altmış yaşlarında, yorgun, tükenmiş zenci kadınlardı; çoğu akşam annen odasında tek başına yemeyi yeğlediğinden, ablanla sen mutfaktaki formika masada karşılıklı oturup yemeğinizi yerdiniz. Babanın nerede yediğini bilmezdin. Lokantalara, belki her akşam aynı lokantaya gittiğini tahmin ediyordun ama o tek söz etmezdi.

Bunları düşünmek sana acı veriyor ama şimdi ablan yeniden yanında olduğu için, anımsamadan edemiyorsun, anılar senin iradeni hiçe sayarak hücum ediyor ve ne zaman haziranda başladığın uzun şiir üzerinde çalışmaya otursan, dizenin yarısında duruyor, pencereden dışarıya dalıyor ve çocukluğunu anımsıyorsun.

Onlardan sandığından çok daha önce kaçmaya başladığını şimdi fark ediyorsun. Andy ölmeseydi, evden ayrılıncaya kadar uyumlu, sorumluluklarını bilen bir oğul olarak kalırdın; ama aile dağılmaya başlayınca –annen suçluluk duygusuyla karışık sonu gelmez bir yasa büründükten ve baban neredeyse hiç evde olmadığından– sen de varlığını sürdürebilmek için yaşanabilir başka bir ortam aramaya başladın. Çocukluğun sınırlı dünyasında, başka bir yer demek ancak okul, bir de arkadaşlarınla oynadığın top sahaları demekti. Yaptığın her şeyde kusursuz

olmak istiyordun, belirli bir zekâya ve güçlü bir bedene sahip olacak kadar şanslı olduğun için hep sınıfın en iyilerinden biriydin, hangi sporu yapsan orada da hemen sivriliyordun. Bunları oturup düşünmedin (bunu yapabilecek yaşta değildin daha) ama bu başarılar evde seni kuşatan acıyı bir ölçüde azaltıyordu ve ne ölçüde başarılı olursan, annen ve babandan o ölçüde bağımsız oluyordun. Tabii onlar senin iyiliğini istiyorlardı, sana karşı bir tavırları yoktu ama öyle bir an geldi ki, (galiba on bir yaşındaydın) annenle babanın sevgisini istediğin kadar, arkadaşlarının hayranlığını kazanmayı da ister oldun.

Annen akıl hastanesine götürüldükten saatler sonra, ömrünün sonuna kadar iyi insan olmaya kardeşinin anısı üzerine ant içtin. Banyodaydın; bunu anımsıyorsun, gözyaşlarını tutmaya çalışarak banyoya kapanmıştın, iyi derken dürüst, iyi kalpli ve cömert olmayı kastediyordun; kimseyle alay etmemeyi, kendini kimseden üstün görmemeyi, kimseyle kavgaya tutuşmamayı kastediyordun. On iki yaşındaydın. On üç yaşına gelince Tanrı'ya inanmayı bıraktın. On dördünde, babanın süpermarketinde çalışacağın peş peşe üç yazın birincisine başladın (paketleme, raflara yerleştirme, kayıt tutma, mal teslimatında irsaliyeyi imzalama, çöpü çıkarma işlerini yapıyordun – Columbia'da kitaplık görevlisi olarak iyi puanla işe alınmanı sağlayan becerilerini böylelikle geliştirdin). On beş yaşındayken Patty French adında bir kıza âşık oldun. Aynı yıl, ablana şair olacağını söyledin. Sen on altı yaşındayken Gwyn evden ayrıldı, sen de kendini kendi içine sürgün ettin.

Gwyn olmasa o kadar da dayanamazdın. Ailenin elinin altında olmayan bir yaşam kurmayı ne kadar istersen iste, yaşadığın yer evdi ve o evde seni koruyacak Gwyn olmasaydı sen ezilir, yok sayılır ve delirme raddesine getirilirdin. Çok eski anılar aklında kalmamış; Gwyn'i ilk beş yaşındaki haliyle gözünün önüne getiriyorsun, ikiniz de çıplak olarak banyo küvetinde oturuyorsunuz, annen Gwyn'in başını yıkıyor, ablan gülerek başını arkaya attıkça şampuanın köpükleri etrafa saçılıyor, sen şaşkınlıkla seyrediyorsun.

Daha o zamandan onu dünyada herkesten çok severdin ve altı-yedi yaşına kadar ömür boyu onunla yaşayacağını, sonunda karıkoca olacağınızı sanırdın. Arada bir kavga ettiğinizi, birbirinize kötü oyunlar oynadığınızı söylemeye gerek yok ama başka kardeşler kadar sık kapışmazdınız. Siyah saçlarınız, gri-yeşil gözleriniz, ince uzun bedeniniz ve ufak ağızlarınızla birbirinize o kadar çok benzerdiniz ki, aynı kişinin erkek ve dişi kopyaları gibiydiniz; sonra açık tenli, sarı bukleli, kısa boylu, tıknaz Andy çıkageldi, daha ilk günden ikiniz de onu çok komik buldunuz, sadece sizi eğlendirmek amacıyla aileye katılmış, bezi düşük, akıllı bir cüce gibi gördünüz. Bir yaşına kadar ona bir oyuncak ya da ev hayvanı muamelesi yaptınız ama konuşmaya başlayınca istemeden de olsa onun insan olduğuna karar verdiniz. Gerçek bir insan ama ablanın ve senin tam tersi, ölçülü, terbiyeli küçük kardeşinizin tavrı sema yapan bir derviş gibi sürekli dönüp değişiyordu, kimi zaman gürültücü kimi zaman suskundu, bir anda kontrol edemediği ağlama nöbetlerine tutuluyor ya da katılırcasına gülmeye başlıyordu. İç halkaya girmeye çalışmak, ablasına ve ağabeyine ayak uydurmaya çabalamak onun için hiç de kolay olmamıştı herhalde ama büyüdükçe aralarındaki uçurum kapanmaya başladı, hırçınlıkları giderek azaldı, sonunda o ağlayıp zırlayan bebek iyi bir çocuğa dönüştü, zaman zaman çılgınlık yapıyordu (*Ben gölün içineyim*) ama yine de iyi çocuktu.

Andy doğmadan hemen önce ablanla seni üçüncü kattaki yan yana yatak odalarına taşıdılar. Orası saçak altında ayrı bir dünyaydı, evin geri kalan bölümlerinden kopuk minik bir prenslikti ve 1957 Ağustosu’nda Echo Gölü’ndeki felaketten sonra ablanla ikinizin sığınağınız, o keder kalesinde yaslı annenle babandan kaçabildiğiniz tek yer oldu. Hiç kuşkusuz siz de üzülüyordunuz ama sizinki çocuklara özgü bir kederdi, daha kendinize dönüktünüz, belki daha ciddiydiniz; Andy’ye yaptığınız –sataşmak, içe işleyen sözler söylemek, alay etmek, itip kakmak, yumruklaşırken şaka ölçüsünü aşmak gibi– kötülükleri düşünüp aylarca kendinize işkence ettiniz, sanki içten içe bir suçluluk duygusuyla kendinizi kefaret ödemek, yıllar

boyunca yaptığınız haksızlıkları sayıp dökerek kendinizi suçlamak zorunda hissediyordunuz. Bu sayıp dökmeler hep geceleri, yatağa girdikten sonra karanlıkta oluyordu; odalarınızın arasındaki açık kapıdan ya da biriniz ötekinin yatağına gidip yan yana sırtüstü yatarak karanlıkta görünmeyen tavana baka baka konuşurdunuz. O sıralarda kendinizi ana-babasının hayaletleri alt katta dolaşan birer öksüz gibi hissediyordunuz, zamanla koyun koyuna uyumak doğal bir refleks, acıya katlanmanızı kolaylaştıran bir rahatlık, Andy'nin ölümünden sonraki aylarda sık sık tutulduğunuz titreme ve ağlama nöbetlerini savuşturacak bir çözüm oldu.

Bu tür yakınlıklar, ablanla ilişkinizin temelinde vardı. Ta baştan beri, kendini bildin bileli onun yanında utandığın ya da çekindiğin bir an olmadı. Küçükken beraber yıkanırdınız, "doktorculuk" oynayarak merakla birbirinizin vücudunu keşfederdiniz, eve kapanmak zorunda kaldığınız fırtınalı ikindi vakitlerinde Gwyn'in en sevdiği oyun çırılçıplak soyunup karyolanın üzerinde zıplamaktı. Gwyn'in deyimiyle sadece eğlenceli olduğu için değil, zıplarken penisinin yukarı aşağı sallanması Gwyn' in hoşuna gittiği için yapıyordunuz bunu; o yaşta çükünün pek kıymeti harbiyesi olmasa da ablanı güldürdüğü ve seni de hiçbir şey onu gülerken görmek kadar mutlu etmediği için bunu seve seve yapardın. Kaç yaşındaydın? Dört mü? Beş mi? Zamanla çocuklar bebekliğin o yabanıl çıplaklığından uzaklaşırlar, altı-yedi yaşlarına gelince de utangaçlık bariyerleri sınırları çizmiş olur. Nedendir bilinmez, Gwyn'le senin ilişkinizde böyle olmadı. Artık banyo küvetinde birbirinize su atmıyordunuz, belki artık doktorculuk oynamıyordunuz, artık yatağın üzerinde zıplamıyordunuz ama bedenleriniz konusunda Amerikalılarda hiç görülmeyen bir rahatlık içindeydiniz. Ortak banyonuzun kapısı çoğunlukla açık dururdu, kapının önünden geçerken sen kaç kez Gwyn'i çişini yaparken gördün, Gwyn kaç kez seni çırılçıplak duştan çıkarken gördü? Birbirinizi çıplak görmek tamamen doğal geliyordu; şimdi, yani 1967 yazında kalemi elinden bırakıp çocukluğunu anımsamak için pencereden

dışarıya bakarken bu sakınmasız tavrınızı düşünüyor ve kendi vücudunun ona ait olduğunu, ikiniz de birbirinize ait olduğunuzu hissettiğiniz için başka türlü davranamayacağınız sonucuna varıyorsun. Gerçi zamanla ikiniz de biraz daha çekingen oldunuz ama gövdeleriniz değişmeye başlayınca bile birbirinizden çok sakınmadınız. Gwyn'in odana girip yatağa oturarak, tomurcuklanan meme uçlarını, memelerinin büyümeye başlamasının o ilk işaretini göstermek için bluzunu yukarı sıyırdığı günü anımsıyorsun. Ona kasıklarında çıkmaya başlayan tüyleri ve yeniyetmeliğin ilk ereksiyonlarından birini gösterdiğini hatırlıyorsun. Gwyn ilk âdetini gördüğünde banyoda onun yanında durup bacaklarından aşağı süzülen kana baktığın geliyor aklına. Bu mucizeler olunca hiç düşünmeden birbirinize koşardınız. İnsanın yaşamını değiştiren olaylara tanık gerekir, bu role başka kim ikinizden daha uygun olabilirdi?

Sonra büyük deneyimin gecesine sıra geldi. Annenle baban hafta sonunda bir yere gideceklerdi, sizin başınızda kimse olmadan idare edecek kadar büyüdüğünüze karar verdiler. Gwyn on beş yaşındaydı, sen on dört. O neredeyse kadınlık çağına gelmişti, sen de yeni yeni çocukluktan çıkıyordun; ikiniz de yeniyetmeliğin sancılarını çekiyor, sabahtan akşama seksten başka şey düşünmüyor, sürekli mastürbasyon yapıyor, arzudan deliye dönüyordunuz; gövdeleriniz şehvetli fantezilerle tutuşuyordu, birinin size dokunmasını, sizi öpmesini arzuluyordunuz, açtınız ve doyumsuzdunuz, cinselliğiniz uyanıyordu ve tek başınaydınız, kahroluyordunuz. Annenlerin gidişinden bir hafta önce ikiniz oturup yaşadığınız bu ikilemi, cinselliği arzulayacak kadar büyümüş olmakla henüz bunu uygulayacak kadar büyümemiş olmak arasındaki çelişkiyi açık açık konuştunuz. Dünya, size yirminci yüzyılın ortasında, gelişmiş bir endüstri ülkesinin vatandaşları olmak gibi bir kazık atmıştı; oysa Amazon'da ya da Karayip Denizi'nde bir yerlerde, ilkel bir aşirette dünyaya gelmiş olsaydınız o yaşta hâlâ bakir olmazdınız. Planınızı işte o zaman –o

konuşmadan hemen sonra– yaptınız ama uygulamaya koymak için annenle babanın gitmesini beklediniz.

Bir defa yapacaktınız, sadece bir defacık. Bu bir deneme olacaktı, yeni bir yaşam biçimi değil ve ne kadar zevk alırsanız alın, o tek geceden sonra bir daha olmayacaktı; çünkü devam ederseniz işler çığrından çıkabilirdi, kolayca kendinizi kaptırabilirdiniz ve ikinizin de yüksek sesle dile getirmeye cesaret edemediğiniz o korkunç, o akıl almaz olasılık şöyle dursun, kanlı çarşafların hesabını vermek zorunda kalabilirdiniz. Karar verdiniz, her şeyi yapacaktınız ama duhûl olmayacaktı; istediğiniz kadar ve istediğiniz süre, akla gelebilecek her şeyi ve her pozisyonu deneyecektiniz ama bu cinsel ilişkinin olmadığı bir cinsellik gecesi olacaktı. Daha önce ikiniz de başka biriyle cinselliği yaşamadığınız için bu beklenti yeterince heyecan veriyordu, annenle babanın gideceği güne kadar planın gözü pekliğinden şoka girerek, deliye dönerek, ölesiye korkarak sabırsızlıkla kıvrandınız.

Onu ne kadar çok sevdiğini, ne kadar güzel bulduğunu Gwyn’e söyleyeceğin, dilini onun ağzına sokarak aylardır hayal ettiğin biçimde öpeceğin ilk fırsattı bu. Soyunurken titriyordun, yatağa girip de onun sana sarıldığını hissettiğinde tepeden tırnağa tir tir titriyordun. Oda karanlıktı ama ablanın gözlerindeki parıltıyı, yüzünün çizgilerini, vücudunun siluetini hayal meyal seçebiliyordun ve yorganın altına süzülüp o vücudun çıplaklığına değdiğin, on beş yaşındaki ablanın çıplak tenini senin çıplak tenine bastırdığını hissettiğin anda kanını tutuşturan duygulardan neredeyse soluğun kesilerek ürperdin. Birkaç dakika birbirinize sarılarak yattınız; bacaklarınız birbirine dolanmıştı, yanaklarınız birbirine değiyordu, birbirinize sarılmak dışında bir şey yapmaktan ürküyor ve salt korku yüzünden kopup ayrılmamak için dua ediyordunuz. Sonunda Gwyn ellerini senin sırtında gezdirmeye başladı, sonra ağzını senin yüzüne yaklaştırdı ve seni öptü, şiddetle, hiç beklemediğin bir ataklıkla öptü ve dili senin ağzına girerken dünyada onun öptüğü gibi öpülmekten daha iyi bir şey olmadığını,

bu öpüşün yaşamanın, var olmanın tartışmasız en önemli nedeni ve amacı olduğunu anladın. Uzun bir süre öpüştünüz, dilleriniz birbirine sürtünür ve tükürüğünüz dudaklarınızdan aşağı akarken kedi gibi mırıldayıp birbirinizi tırmalayarak yattınız. Sonunda cesaretini topladın, avuçlarını onun göğüslerinin, henüz tam büyümemiş küçük memelerinin üzerine koydun ve ömründe ilk kez, bir kızın çıplak memelerini elliyorum, dedin kendi kendine. Ellerini bir süre onun memelerinde gezdirdikten sonra dokunduğun yerleri öpmeye, dilini meme uçlarında dolaştırmaya, meme uçlarını emmeye başladın ve meme uçları sertleşip dikelince, tıpkı çıplak ablanın üzerine çıktığın andan itibaren penisinin sertleşip dikeldiğinde olduğu gibi olunca şaşırdın. Bu, dayanamayacağın kadar fazla geldi, kadın anatomisinin görkemli özellikleriyle bu ilk tanışma seni dayanma sınırlarının ötesine itti ve Gwyn'in yönlendirmesi olmaksızın gecenin ilk boşalmasını yaşadın, müthiş bir kasılma ve kızın bütün karnına yayılan vahşi bir patlama. Neyse ki mahcubiyetin uzun sürmedi, çünkü özsuyun daha boşalmaya devam ederken Gwyn gülmeye başladı ve senin bu büyük başarını kutlar gibi neşeyle karnını sıvazladı.

Saatlerce sürdü. İkiniz de öyle genç ve deneyimsiz, ikiniz de öyle doymak ve yorulmak bilmez, ikiniz de birbirinize öyle delice aç olduğunuz ve bunun bir tek kez olacağına söz verdiğiniz için ikiniz de sona ermesini istemiyordunuz. Devam ettiniz. Kendini tutamayıp boşaldıktan sonra, on dört yaşının gücü ve kuvvetiyle hemen toparlandın, ablan eliyle (görkemli bir geçiş ve anlatılamaz bir hazla) yeniden canlanan penisini kavrayınca, sen de ellerini ve ağzını onun vücudunun değişik yerlerinde gezdirerek anatomi dersini ilerlettin. Göbeğin altındaki ve baldırın iç kısmındaki lezzetli, yumuşak alanları, sırt çukurunun ve kalçaların verdiği anlatılamaz doyumu, yalanan kulağın dayanılmaz tadını keşfettin. Dokunmanın, ellemenin verdiği mutluluk, onun yanı sıra Gwyn'in o gecenin şerefine sürdüğü parfümün kokusu, vücutlarınızın giderek artan terle kayganlaşması, gece boyunca tek tek ve birlikte çıkardığınız seslerin minik senfonisi:

iniltiler, mırıltılar, göğüs geçirmeler, çığlıklar, sonra Gwyn'in (sol elinin ortaparmağını bastırıp klitorisiyle oynayarak) ilk gelişinde burun deliklerinden girip çıkan havanın sesi, nefesinin giderek hızlanması, son noktada soluğunun kesilmesi. Birinci seferi izleyen iki, hatta belki üç sefer daha. Sana gelince; o zamansız solo patlayışın ötesinde, ablanın penisini kavrayan eli vardı; sen gittikçe artan bir heyecan sisinin içinde sırtüstü yatarken onun penisini yukarı aşağı sıvazlayan eli, sonra yine yukarı aşağı hareket eden ağzı, yeniden sertleşmiş penisini kavrayan ağzı ve sen o ağzın içine boşalınca ikinizin de hissettiğiniz derin mahremiyet ve samimiyet duygusu – bir vücudun sıvılarının ötekine geçmesi, bir insanın ötekiyle kaynaşması, ruhların birleşmesi. Sonra ablan sırtüstü yatağa düştü, bacaklarını açtı ve onu ellemeni söyledi. Hayır orayı değil, dedi, burayı, senin elini tuttu, dokunmanı istediği yere, daha önce hiç gitmediğin yere götürdü, o geceden önce hiçbir şey bilmeyen sen, yavaş yavaş insan olma öğrenimine başladın.

Altı yıl sonra Batı 107. Cadde'deki ablanla paylaştığın dairenin mutfağında oturuyorsunuz. 1967 Temmuzu'nun başları, az önce hafta sonu New York'ta kalmak istediğini, otobüste kan ter içinde kalarak annenlere gitmek istemediğini söyledin ona. Mavi şortla beyaz tişört giymiş ve sıcaktan bunaldığı için uzun siyah saçlarını tepesinde toplamış olan Gwyn masada, karşında oturuyor; kollarının güneşten yandığını fark ediyorsun, ofiste çalıştığı için günün büyük bölümünü kapalı yerde geçirmesine karşın, teni gözleme rengini anımsatan tatlı bir zencefil kahverengisine dönecek kadar güneşe çıkmış olmalı. Bir perşembe akşamı saat altı buçuk, ikiniz de işten dönmüş, doğruca teneke kutudan bira içiyor ve filtresiz Chesterfield tüttürüyorsunuz. Bir saat kadar sonra –yemeklerinden çok klimanın hatırı için– ucuz bir Çin lokantasına yemeğe gideceksiniz; ama şimdi hiçbir şey yapmadan oturmak, Esnemeler Şatosu demeye başladığın kütüphanedeki yorucu günden sonra kendini toplamak hoşuna gidiyor. New Jersey'ye

gitmeyeceğini söylemenden sonra Gwyn'in annenlerden söz etmeye başlayacağına hiç kuşkun yok. Buna hazırsın, konuşman gerekirse konuşacaksın, yine de konuşmanızın uzun sürmemesi için dua ediyorsun. Marge ile Bud destanının bir milyonuncu bölümü. Ablanla sen ne zaman annenle babandan adlarıyla söz eder oldunuz? Tam olarak anımsamıyorsun ama aşağı yukarı Gwyn'in üniversiteye gitmek üzere evden ayrıldığı sıralarda olmalı. Onların yanındayken hâlâ anne ve baba diyorsunuz ama ablanla yalnızken Marge ve Bud oluyorlar. Belki biraz yapmacık bir tavır ama kafanda sizi onlardan ayırmaya, aranıza mesafe koymaya yardım ediyor, buna ihtiyacın olduğunu, bu mesafeyi her şeyden çok istediğini söylüyorsun kendi kendine.

Ablan, Bir türlü anlayamıyorum, diyor. Hiç oraya gitmek istemiyorsun artık.

Omzunu silkip kendini savunmaya geçiyorsun. Gitmek isterdim, diyorsun, ama ne zaman o eve ayak basacak olsam, bir güç beni gerisin geriye geçmişe çekiyormuş gibi oluyorum.

Bu o kadar korkunç mu? Bütün anılarının kötü olduğunu söyleyemezsin. Gülünç olur. Hem gülünç hem doğru değil.

Hayır, hayır, bütün anılarım kötü demedim. İyisi de var, kötüsü de. Ama işin tuhafı, oraya gidince sadece kötü anılar aklıma geliyor. Orada değilken de daha çok iyileri anımsıyorum.

Ben neden öyle düşünmüyorum acaba?

Bilmem. Belki erkek olmadığın için.

Ne fark eder?

Andy erkekti. Bir zamanlar iki erkek çocuktuk, oysa şimdi yalnızca ben varım – batan gemiden kurtulan tek kişi.

Ne olmuş yani? Birinin kurtulması, kimsenin kurtulmamasından iyidir.

Annemlerin bakışları Gwyn, bana bakarken yüzlerinde beliren ifade. Bir an bana sitem ediyorlarmış gibi geliyor. Sanki, Neden sen? diye soruyorlar. Kardeşin ölürken sen niçin hayatta kaldın? Bir an sonra ise bakışlarındaki

şefkatle, o kaygılı, itici, aşırı koruyucu sevgiyle boğuyorlar beni. Fırlayıp gitmek istiyorum.

Abartıyorsun. Sitem ettikleri yok Adam. Seninle öyle gurur duyuyorlar ki, sen yokken senden nasıl bahsettiklerini bir bilsen. Yarattıkları harika çocuğa, Walker hanedanının veliahtına sonsuz övgüler yağdırıyorlar, seni yere göğe koyamıyorlar.

Şimdi de sen abartıyorsun.

Hiç de değil. Seni bu kadar çok sevmesem, kıskançlıktan ölürdüm.

Nasıl dayanabildiğini bilmiyorum. Yani onları bir arada görmeye demek istedim. Ne zaman onlara baksam, neden hâlâ evli kaldıklarını soruyorum kendime.

Evli olmak istiyorlar da ondan.

Bir anlamı yok ki. Artık birbirleriyle konuşmuyorlar bile.

Birlikte bir yangının içinden geçtiler. İçlerinden gelmiyorsa konuşmak zorunda değiller. Bir arada yaşamayı istedikleri sürece, bu birlikteliği nasıl götürdükleri bizi ilgilendirmez.

Annem ne kadar güzeldi.

Hâlâ güzel.

Güzel olamayacak kadar kederli. Onun kadar acı çeken biri hâlâ güzel olamaz.

Kendi sözlerini sindirmek için bir an duruyorsun. Bir sonraki cümleni kurarken ablana bakamayarak bakışlarını öteye çevirip konuşuyorsun:

Ona öyle acıyorum ki Gwyn. Bilemezsin, kaç kez evi arayıp ona her şeyin yolunda olduğunu, artık kendinden nefret etmekten vazgeçmesini, bunca zamandır kendini cezalandırmasının yettiğini söylemek istedim.

Bunu yapmalısın.

Onu küçük düşürmek istemem. Acımak öylesine korkunç, öylesine yararsız bir duygu ki – insan onu bastırıp içinde tutmalı. Acıdığını ifade etmeye kalktığın anda her şeyi berbat etmiş oluyorsun.

Ablan sana biraz yersiz gelen bir tarzda gülümsüyor ama yüzünü incelediğin ve gözlerindeki ciddi ve düşünceli bakışı gördüğün zaman, senin böyle bir şey söylemeni beklediğini, görünmeye çalıştığın kadar insanlarla arana duvar örmediğine ve sevgisiz olmadığına, her şeye rağmen yüreğinde bir sevecenlik kaldığına sevindiğini anlıyorsun. Tamam küçük kardeşim, diyor. Canın istiyorsa New York'ta ter dök. Ama bilesin ki, arada bir eve gitmek birtakım ilginç keşiflere neden olabilir.

Ne gibi?

Son gidişimde karyolamın altında bulduğum kutu gibi.

Ne vardı kutuda?

Birkaç şey. Biri de lisedeyken birlikte yazdığımız bir oyundu.

Yoksa...

Kral İkinci Übü.

Açıp baktın mı?

Meraktan dayanamadım.

Peki?

Korkarım, çok harika değil. Ama komik sözler vardı, hatta iki sahne beni neredeyse kahkahaya boğacaktı. Übü'nün karısını sofrada geğirdiği için tutuklattığı sahne, bir de Kızılderililere geri vermek için Amerika'ya savaş açtığı bölüm.

Çocuk zırvası. Ama iyi vakit geçirmiştik, öyle değil mi? Yerlerde yuvarlandığımızı ve mideme sancılar girinceye kadar güldüğümüzü hatırlıyorum.

Galiba cümleleri sırayla yazmıştık. Yoksa bir tiradı sen, bir tiradı ben mi yazdık?

Tiratları. Ama mahkemede böyle olduğuna yemin etmem doğrusu. Yanılmış olabilirim.

O zamanlar ne çılgındık, değil mi? İkimiz de – birimiz diğerimiz kadar çılgındık. Öyle olduğumuz da kimsenin aklına gelmezdi. Başarılı, uyumlu

çocuklarmışız gibi görürlerdi. Herkes bize gıpta eder, değer verirdi ama içten içe delinin tekiydik.

Tekrar ablanın gözlerinin içine bakıyorsun, o büyük deneyden söz etmek, yıllardır ikinizin de ağzınıza almadığınız o konuyu açmak istediğini sezinliyorsun. Bunu açmanın şimdi sırası mı, yoksa konuyu değiştirsem mi, diye düşünüyorsun. Sen ne yapacağına karar veremeden ablan atılıyor:

O gece yaptığımız şey tamamen delilikti demek istiyorum.

Öyle mi düşünüyorsun?

Sen öyle düşünmüyor musun?

Kesinlikle hayır. Gerçi o geceden sonra çüküm bir hafta sızlamıştı ama hâlâ ömrümün en güzel gecesi olduğunu düşünüyorum.

Çoğu kişinin doğaya karşı işlenmiş bir suç, ölümcül bir günah olarak göreceği olaya böylesine umursamaz, böylesine kayıtsız bir tavırla yaklaşman Gwyn'in kafasındaki kuşkuları yok ediyor. Gülümseyerek, Suçluluk duymuyor musun? diye soruyor.

Hayır. O zaman da duymadım, şimdi de duymuyorum. Senin de öyle düşündüğünü sanıyordum.

Ben suçluluk duymak istiyorum. Kendi kendime suçluluk duymam gerektiğini söylüyorum ama doğrusunu istersen duymuyorum. İşte o yüzden deli olduğumuzu düşünüyorum ya. Çünkü o olay üzerimizde derin, kötü bir iz bırakmadan geçip gitti.

Yanlış bir şey yaptığını düşünmedikçe suçluluk duymazsın. O gece yaptığımız yanlış değildi. Kimseye zarar vermedik, kimseyi incitmedik, değil mi? Birbirimizi istemediğimiz bir şey yapmaya zorlamadık. Hatta işi son noktaya kadar bile götürmedik. Yaptığımız şey, küçük bir gençlik deneyiydi, hepsi bu. O denemeyi yaptığımıza da memnunum. Doğrusunu istersen, bir daha yapmadığımıza pişmanım sadece.

Ya. Demek sen de benim gibi düşünüyormuşsun.

Bana neden söylemedin?

Galiba fazlasıyla korkuyordum. Devam edersek başımız gerçekten belaya girer, diye korkuyordum.

Devam etmek yerine sen de gidip kendine bir sevgili buldun. Dave Cryer, hayvanlar kralı.

Sen de Patty French'e tutuldun.

Köprülerin altından çok sular geçti arkadaş.

Evet, artık her şey geçmişte kaldı, öyle değil mi?

Ablanla geçmişten konuşuyorsunuz, annenizle babanızın suskun evliliklerinden, ölen kardeşinizden, yıllar önce bir ilkbaharda yazdığınız çocukça komediden bahsediyorsunuz; ama bunlar birlikte geçirdiğiniz vaktin çok ufak bir bölümünü kaplıyor. Zamanın bir başka diliminde de (alışveriş, temizlik, yemek, ev kirası ve elektrik, su, gaz vb. faturaların ödenmesi gibi) evin çevrilmesiyle ilgili konulara değiniyorsunuz. Ama o yaz konuştuklarınızın büyük bölümü o günlerle ve gelecekle ilgili, Vietnam Savaşı, kitaplar ve yazarlar, şairler, müzisyenler, sinemacılar, bunların yanı sıra işyerlerinizden eve taşıdığınız hikâyeler. Ablanla sen hep konuşurdunuz, çok ufak yaşlardan beri karmaşık, sonu gelmez bir diyaloğu sürdürdünüz, belki de dostluğunuzu en iyi tanımlayan özellik, düşüncelerinizi ve fikirlerinizi paylaşmayı bu kadar istemenizdir. Pek çok konuda aynı şeyleri düşünürsünüz ama her konuda değil, görüş farklılıklarınızı tartışmak da hoşunuza gider. Çeşitli yazarlar ve sanatçılarla ilgili çekişmelerinizin gülünç bir yanı da vardır çünkü birbirinizin fikrini değiştirmeyi de pek başaramazsınız. Örneğin, ikiniz de Emily Dickinson'ı on dokuzuncu yüzyılın en büyük Amerikan şairi kabul ediyorsunuz; ama sen Whitman'ı beğenirken Gwyn onu şişirilmiş, ham, sahte peygamber olarak görüyor. Whitman'ın kısa liriklerinden birini *The Dalliance of the Eagles*[12] ona yüksek sesle okuyorsun; Gwyn kusura bakma, diyor. Kartalların havada düzüşmesi onun kanını donduruyormuş. Örneğin, Gwyn,

Middlemarch’ı[13] bütün romanlardan üstün tutuyor; sen ellinci sayfadan sonrasını okuyamadığını itiraf edince bir kez daha denemeye zorluyor seni, deniyorsun ve bu sefer ellinci sayfaya kadar bile dayanamıyorsun. Örneğin, savaş ve Amerika’nın politikasıyla ilgili görüşleriniz hemen hemen aynı ama sen üniversiteyi bıraktığın anda askere çağrılacağın için senin savaş karşıtlığın onunkinden daha ateşli ve şamatacı; sen ne zaman Johnson hükümetine verip veriştirmeye başlasan Gwyn gülümsüyor, parmaklarıyla kulaklarını tıkıyor ve senin susmanı bekliyor.

Tolstoy ve Dostoyevski’yi, Hawthorne ve Melville’i, Flaubert ve Stendhal’i ikiniz de seversiniz; ama Gwyn, Henry James’in devlerin devi olduğunu, onun yanında bütün öteki romancıların cüce gibi kaldığını savunurken sen yaşamının bu dönemecinde James’e tahammül edemiyorsun. Kafka ile Beckett’in büyüklüğü konusunda ikiniz de görüş birliği içindesiniz; ama sen Céline’in de onlarla aynı kefede olduğunu söyleyince, ablan seninle alay ederek onun faşist bir manyak olduğunu iddia ediyor. Wallace Stevens konusunda da sorun yok; ama sen ikinci sıraya Gwyn’in bütün yapıtlarını ezbere bildiği T.S. Eliot’ı değil, William Carlos Williams’ı yerleştiriyorsun. Sen Keaton’ı savunurken o Chaplin diyor, Marx Kardeşler’i gördüğünüz anda gülmeye başlıyorsunuz ama senin bayıldığın W.C. Fields onu gülümsetmiyor bile. Truffaut ikinizi de duygulandırırken, Gwyn, Godard’ı yapmacık buluyor ama sana öyle gelmiyor; o Bergman ve Antonioni’yi evrenin ikiz ustaları diye nitelendiriyor, oysa sen onların filmlerini izlerken sıkıldığını söylüyorsun. Klasik müzik konusunda hiçbir anlaşmazlığınız yok. S. Bach ikiniz için de liste başı; ancak sen caza giderek artan bir ilgi duyarken, Gwyn artık sana fazla bir şey söylemeyen rock-and-roll çılgınlığını hâlâ sürdürüyor. O dans etmeyi sever, sen sevmezsin. O senden daha çok güler, senden az sigara içer. O senden daha serbest, daha mutlu biridir; onun yanındayken dünya gözüne daha parlak, daha sevecen, içedönük benliğinin rahat edebileceği bir yuva gibi görünür.

Konuşmalarınız yaz boyu devam ediyor. Kitaplardan, filmlerden, savaştan söz ediyorsunuz; işlerinizi, gelecekle ilgili planlarınızı, geçmişi ve bugünü konuşuyorsunuz, Born'u da konuşuyorsunuz. Gwyn senin acı çektiğini biliyor. Yaşadığın olayın ağırlığı altında hâlâ ezildiğini anlıyor ve sen öyküyü tekrar tekrar anlatırken sabırla dinliyor, aynı öyküyü bir daha bir daha, ruhuna işleyen ve varlığının bir parçası durumuna gelen, saplantı olan öyküyü al baştan dinliyor. Seni yanlış yapmadığına, yapabileceğin başka bir şey olmadığına inandırmaya çalışıyor; Cedric Williams'ın katledilmesini önleyemeyeceğini sen de kabul ediyorsun ama polise hemen gitmekten korktuğun için Born'un kaçmaya fırsat bulduğunu biliyorsun ve bu yüzden kendini bağışlayamıyorsun. Günlerden cuma, New York'ta kalmaya karar verdiğin temmuz başlarındaki hafta sonu tatilinin ilk akşamı, ablanla mutfak masasında oturmuş iş dönüşü biralarınızı içer, sigaralarınızı tüttürürken söz dönüp dolaşıp yine Born'a geliyor.

Gwyn, Düşünüp taşındım da, diyor, bana kalırsa her şey Born'un sana cinsel açıdan ilgi duymasından kaynaklandı. Sorun sadece Margot değildi. İkisi birdendi.

Ablanın teorisiyle şaşkına dönerek bir an duralıyorsun, bunda gerçek payı olup olmadığını tartmak için Born'la olan karmaşık ilişkiler düğümüne bir de bu farklı açıdan bakıyorsun ve sonunda Hayır, diyerek bu görüşü kabul etmiyorsun.

Gwyn, Bir düşün, diye ısrar ediyor.

Düşünüyorum, diyorsun. Öyle olsaydı niyetini belli ederdi. Etmedi. Bana hiç dokunmaya kalkmadı.

Bunun önemi yok. Hatta belki kendisi de farkında değildi. Ama hiç kimse, geleceği için kaygılanıyor, diye yirmi yaşındaki bir yabancıya binlerce dolar vermez. Olsa olsa bunu homoerotik bir dürtüyle yapar. Born sana âşıktı, Adam. Kendisinin bunu bilip bilmemesi önemli değil.

Hâlâ aklım yatmadı ama sen söyleyince düşünüyorum da, *keşke* bana asılmış olsaydı. O zaman suratının ortasına yumruğu çakıp siktir ederdim,

böylece Riverside Yolu'ndan geçmezdik, Williams denilen o çocuk da ölmezdi.

Hiç kimse sana öyle yaklaştı mı?

Nasıl?

Bir erkek. Sana asılan bir erkek oldu mu hiç?

Anlamlı anlamlı bakanlar oldu ama hiç kimse bu konuda tek kelime etmedi.

Yani hiç yapmadın.

Neyi yapmadım?

Bir erkekle sevişmedin.

Hayır, ne münasebet.

Küçükken bile olmadı mı?

Sen ne diyorsun? Oğlan çocukları seks yapmazlar. Yapamazlar – nedeni de basit çünkü küçük çocuklardır.

O kadar küçüğünü kastetmedim. Erginlikten hemen sonra demek istiyorum. On üç-on dört yaşındayken. O yaştaki çocukların birbirlerine mastürbasyon yapmaktan hoşlandıklarını sanıyordum.

Ben öyle değildim.

Peki ya halka halinde oturup yapılan şu meşhur mastürbasyon çemberine ne diyorsun? Bunlardan birine katılmış olmalısın.

Son kez yaz kampına gittiğimde kaç yaşındaydım?

Hatırlamıyorum.

On üç... On üçümde olmalıydım, çünkü on dört yaşında Shop-Rite'da çalışmaya başladım. Her neyse, kampa gittiğim son yıl benim bungalovda kalan çocuklardan bazıları bunu yaptı. Altı-yedi çocuk, ben onlara katılamayacak kadar utangaçtım.

Utanıyor muydun, kaçıyor muydun?

Herhalde ikisi de. Erkek vücudu bana hep itici gelmiştir.

Umarım kendi vücudun için de aynı şeyi düşünmüyorsundur.

Başka erkeklerin vücudunu kastediyorum. Erkeklere dokunmak da, çıplak görmek de gelmiyor içimden. Doğrusunu istersen kadınların erkekleri nasıl çekici bulduğunu da çok merak ederim. Kadın olsaydım, herhalde lezbiyen olurdum.

Gwyn bu tuhaf sözlerine gülümsüyor. Erkek olduğun için öyle yorumluyorsun, diyor.

Peki, ya sen? Sen hiç bir kızdan hoşlandın mı?

Tabii. Kızlar hep birbirlerine tutulurlar. Kızların doğasında vardır bu.

Ben cinsel açıdan diyorum. Sen hiç bir kızla yatmak istedin mi?

Ben sadece kızların gittiği bir üniversiteyi daha yeni bitirdim, unuttun mu? Öyle kapalı ortamlarda bazı şeylerin olması kaçınılmazdır.

Sahi mi?

Evet, sahi.

Bana hiç söylemedin.

Hiç sormadın.

Sormam mı gerekiyordu? 1961'deki Sır-Yok antlaşmasına ne oldu?

Bu sır değil ki. Sır sayılamayacak kadar sıradan, önemsiz bir şey. Kayda geçsin –sen yanlış bir izlenim edinmeyesin– diye söylüyorum, sadece iki kez oldu. Birincisinde esrar içmiştim, kafam iyiydi. İkincisinde de zilzurna sarhoştum.

Ve?

Seks sekstir, Adam, iki taraf da istediği sürece her türlü seks iyidir. Bedenler dokunulmaktan, öpülmekten hoşlanır, gözlerini kaparsan kimin dokunduğu, öpenin kim olduğu önemli değildir.

Kuramsal olarak tamamen aynı fikirdeyim. Sadece hoşuna gidip gitmediğini merak ediyorum; bir de eğer hoşuna gittiyse neden daha sık yapmadığını.

Hoşuma gitti. Ama çok değil, erkeklerle sevişmekten aldığım zevk kadar değil. Senin bu konudaki görüşünün tersine, ben erkek vücuduna hayranım, kadınların vücudunda olmayan o şeye de özel bir hayranlığım

var. Bir kızla birlikte olmak keyifli ama babadan kalma karşı cinsle yatıp yuvarlanmanın gücü yok.

Daha coşkusuz.

Evet. Yıldız takımlar ligi.

Daha doğrusu ikinci lig.

Gwyn gülmesini tutarak sigara paketini sana fırlatıyor ve güya öfkelenmiş gibi haykırıyor: Hiç çekilmezsin!

Evet, tastamam öylesin: Hiç çekilmezsin. Bu söz ablanın ağzından çıktığı anda, yaptığın soğuk şakaya pişman oluyorsun ve bütün gece, hatta ertesi günün büyük bölümünde o kelime bir lanet gibi, kim ve ne olduğunun acımasız hükmü gibi aklından çıkmıyor. Evet, çekilmezsin. Sen de yaşamın da çekilmezsiniz, bu umutsuzluğa, bu kendine lanet okuma noktasına nasıl geldiğini merak ediyorsun. Bu hale gelmenin tek sorumlusu Born mu? Bir anlık cesaretsizlik, gelecekten umudunu kesecek kadar kendine güvenini sarsabilir mi? Daha birkaç ay önce parlak zekânla dünyayı tutuşturmaya niyetleniyordun, oysa şimdi kendini aptal ve yetersiz buluyorsun; iğrenç bir işin kapanına kısılmış, budala bir mastürbasyon makinesi gibi görüyorsun. Gwyn olmasa hastaneye yatmayı bile düşünebilirsin. Konuşabildiğin, sana canlı olduğunu hissettiren tek insan Gwyn. Ne var ki, yeniden birlikte olduğunuza çok sevinsen de, kendi dertlerinle kıza yüklenmemen gerektiğini, onun senin göğsünü yararak kırık kalbini onaracak bir operatöre dönüşeceğini beklememen gerektiğini biliyorsun. Kendi derdine kendin çare bulmalısın. İçinde bir şeyler kırılmışsa, o parçaları kendi ellerinle toplayıp onarman gerek.

Yirmi dört saat kendini irdeleyip düşüncelerini tarttıktan sonra acı yavaş yavaş azalıyor. Geri dönüş New York’ta kalmaya karar verdiğiniz temmuz başlarındaki hafta sonu tatilinin ikinci akşamı başlıyor. Yemekten sonra

Carl Dreyer'in 1955'te çektiği *Ordet* (Kelam, Kutsal Kitap) filmini izlemek için ablanla 104 numaralı otobüse binip Broadway'e, New Yorker sinemasına gidiyorsunuz. Normal olarak Hıristiyanlık ve dinsel inanç sorunları hakkındaki bir filme ilgi duymazsın; ama Dreyer'ın yönetmenliği öylesine kusursuz ve sarsıcı ki, sana bir müzik parçasını anımsatan, sanki film Bach'ın iki bölümlük bir bestesinin görsel yorumuymuş duygusunu veren öyküye kendini kaptırıyorsun. Filmin bir yerinde Gwyn'in kulağına, Lutherciliğin estetiği, diye fısıldıyorsun; ancak o senin neler düşündüğünü bilmediği için neden söz ettiğini anlamıyor ve şaşkın bir ifadeyle kaşlarını çatıyor.

Hikâyenin şaşırtıcı çapraşıklığını al baştan irdelemeye gerek yok. O karışıklıklar, girift olaylar çarpıcı olsa da, öykü bu konudaki sayısız öyküden sadece birisi, film de sayısız filmden yalnızca birisi olmaktan öteye geçmiyor. Son sahnesi de olmasa, *Ordet* o güne kadar seyretmiş olduğun herhangi bir iyi filmden daha çok etkilemez seni. Önemli olan filmin sonu; çünkü o son, sana hiç beklenmedik bir şey yapıyor, bir meşe ağacını deviren baltanın olanca gücüyle tepene iniyor.

Doğum yaparken ölen çiftçi kadın üzeri açık tabutta yatıyor, hıçkıra hıçkıra ağlayan kocası da yanında oturuyor. Kendisini ikinci kez dünyaya gelen İsa sanan deli kardeş, ailenin genç kızının elinden tutarak odaya dalıyor. Ufak bir grup halindeki yaslı akraba ve dostlar, deli kardeşin bu acı yüklü anda dine saygısızlık etmesinden, günah işlemesinden kaygılanırken Nâsıralı İsa'nın sözde dirilen sureti, dingin ve alçak bir sesle ölü kadınla konuşmaya başlıyor. Ayağa kalk, diye buyuruyor kadına, tabutundan çık ve yaşayanların dünyasına geri dön. Birkaç saniye sonra ölü kadının elleri kımıldamaya başlıyor. Bunun bir halüsinasyon olduğunu düşünüyorsun, bakış açısının nesnel gerçeklikten deli kardeşin zihnine çevrildiği yorumunu yapıyorsun. Ama hayır. Kadın gözlerini açıyor, yeniden canlanmış olarak kalkıp oturuyor.

Sinema kalabalık; seyircilerin yarısı bu mucizevi diriliş sahnesini görünce kahkahayı basıyor. Onların bu septik tavrına öfkelenmiyorsun ama senin için mantığı aşan bir an oluyor bu ve gözyaşların yanaklarından aşağı süzülürken, ablanın koluna yapışıp öylece oturuyorsun. Olamayacak olan oluyor ve sen tanık olduğun sahne karşısında şaşkınlıktan donakalıyorsun.

O olaydan sonra içinde bir şeyler değişiyor. Değişenin ne olduğunu bilmiyorsun; ama o kadının canlandığını görünce döktüğün gözyaşları içinde birikmiş olan zehrin bir kısmını yıkayıp yok etmiş gibi. Günler geçiyor. Zaman zaman New Yorker sinemasının balkonundaki o ağlama krizinin kardeşin Andy ile, ya da Andy değilse Cedric Williams'la veya ikisiyle birden bağıntılı olabileceğini düşünüyorsun. Bazen de özneyle nesnenin tuhaf bir örtüşmesi sonucunda kendini dirilirken gördüğüne inanıyorsun. O geceyi izleyen iki hafta boyunca üzerindeki ağırlık yavaş yavaş azalıyor. Hâlâ hüzünlüsün ama darağacına götürülürken bir veda esprisi patlatabilecek ya da kukuletalı celladınla şakalaşabilecek bir havaya giriyorsun.

Kardeşinizin ölümünden beri her yıl ablanla sen onun doğum gününü kutladınız. Sadece ikiniz; anne babanızın, akrabaların ya da başka konukların bulunmadığı bir kutlama. İlk üç yıl, yazları yatılı kampta geçirecek kadar ufakken partiyi açıkhavada yapardınız; gecenin bir yarısı ayaklarınızın ucuna basa basa kulübelerinizden çıkar, ellerinizde o akşam yemeğinden sonra yemekhaneden çaldığınız birer kek ya da kurabiyeyle karanlık top sahalarından kampın kuzey ucundaki çayıra koşar, sonra ağaçları ve ağaçların altındaki çalılıkları el fenerlerinizle aydınlatarak koruya dalardınız. Kamp çağınız geçtikten sonraki üç yaz ikiniz de babanızın süpermarketinde çalıştınız; o yüzden de yirmi altı Temmuz'da evde oluyor ve kardeşinizin doğum gününü Gwyn'in üçüncü kattaki odasında kutlayabiliyordunuz. Sonraki iki yıl zordu çünkü yazları ikiniz de başka başka yerlere gidiyordunuz ve o gün birbirinizden uzakta

oluyordunuz, yine de telefonda kısa bir kutlama törenini yerine getiriyordunuz. Geçen yıl sen otobüsle Gwyn'in o sıradaki sevgilisiyle birlikte yaşadığı Boston'a gittin, ikiniz aranızdan ayrılmış olan Andy'nin şerefine kadeh kaldırmak için bir lokantaya gittiniz. Şimdi temmuzun yirmi altısı yine yaklaşıyor ve uzun zamandır ilk kez yazı beraber geçiriyor ve Batı 107. Cadde'deki dairenizin mutfağında düzenleyeceğiniz küçük partinize hazırlanıyorsunuz.

Bu sözcüğün alışılmış anlamında bir parti değil. Yıllar içinde ablanla sen bu olayla ilgili değişmez kurallar geliştirdiniz; her yirmi altı Temmuz, o yıl kaç yaşında olduğunuza bağlı ufak tefek değişikliklerle son on yıldaki bütün yirmi altı Temmuzların tekrarı oluyor. Temelde doğum günü yemeği üç bölüme ayrılmış bir konuşmadan oluşuyor. Yemek servisi yapılıyor, yeniyor ve o üç bölümlük konuşma sona erince ortasında tek bir mumun yandığı çikolatalı ufak kek masaya geliyor. İyi ki doğdun şarkısını söylemiyorsunuz. Şarkının sözlerini fısıldar gibi alçak sesle, bir ağızdan mırıldanıyorsunuz ama şarkıyı yüksek sesle söylemiyorsunuz. Mumu da üflemiyorsunuz. Sonuna kadar yanmasını bekliyor, alevin pastanın çikolatasına gelip sönerken çıkardığı cızırtıyı dinliyorsunuz. Birer dilim pasta yedikten sonra bir şişe İskoç viski açıyorsunuz. Alkol bu kutlamalarda yeni bir öğe, 1963'e (senin on altı, Gwyn'in on yedi yaşında olduğunuz süpermarket yazlarınızın sonuncusuna) kadar içki yoktu; ama sonraki iki yıl birbirinizden uzakta olduğunuz için yine içkisiz geçti, geçen yıl da kalabalık bir yerde olduğun için çok içmemeye dikkat ettin. Ama New York'taki evinizde baş başa olacağınız bu yıl iyice kafayı bulmaya niyetlisiniz.

Gwyn akşam yemeğine hazırlanırken dudağını boyamış, makyaj yapmış; altın halka küpeleri ve gri-yeşil gözlerini daha da parlak gösteren açık yeşil bir çuval elbiseyle sofraya geliyor. Sen kısa kollu, yaka uçları düğmeli, beyaz pike gömlek giymişsin; boynunda da olup olacağı tek kravatın, hani geçen bahar Born'un alay ettiği kravat var. Gwyn seni o kılıkta görünce gülüyor, Mormonlara –kutsal bir görev üstlenip insanların

dinini değiştirmek için bütün dünyayı kapı kapı dolaşıp broşür dağıtan o inançlı delikanlılardan birine– benzemişsin, diyor. Saçmalama, diyorsun. Saçların asker tıraşı değil, sarışın da değilsin, o yüzden kimsenin seni Mormon sanmayacağını söylüyorsun. Gwyn, yine de çok, çok farklı göründüğünü söylüyor. Mormon'a değilse bile toy bir muhasebeciye benziyorsun, diye sürdürüyor sözünü. Ya da matematik öğrencisi. Veya astronot özentisi. Hayır, diye parlıyorsun, Güney'de çalışan bir sosyal hizmet görevlisi. Tamam, sen kazandın, diyor; sen de kravatı da gömleği de çıkarıp mutfaktan çıkıyorsun, üzerine başka bir şey geçirip geliyorsun. Gwyn gülümsüyor ve bir daha kıyafetinle ilgili tek söz etmiyor.

Hava her zamanki gibi sıcak; mutfak daha fazla ısınmasın, diye ocağı yakmayıp hafif bir yaz yemeği hazırladınız: soğuk çorba, soğuk et tabağı (jambon, salam, rozbif), bir de domatesle karışık yeşil salata. Bir somun İtalyan ekmeği, hasır kılıflı bir şişe soğutulmuş Chianti (o dönemde öğrencilerin tercih ettiği ucuz şarap) var. Soğuk suteresi çorbasından birer yudum içince, üç bölümlük konuşmanıza başlıyorsunuz. Sizin için olayın özü, her yıl düzenlediğiniz gösterinin en önemli nedeni bu. Geri kalan her şey –yemek, pasta, mum, doğum günü şarkısının sözleri, içki– sadece işin süsü.

Birinci Bölüm: Andy'den "di"li geçmiş kipinde söz ediyor, sağlığındaki anılarınızı sayıyorsunuz. Hiç değişmez biçimde, törenin en uzun bölümü bu. Geçmiş yıllarda söz ettiğiniz anıları tazeliyorsunuz, bu arada bilinçaltınızdan yeni yeni anılar çıkıyor ortaya. Konuşmayı hafif, neşeli bir havada sürdürmeye gayret ediyorsunuz. Marazi bir iş yapmıyorsunuz ki, bu bir kutlama, gülmek serbest. Yeni konuştuğu sırada yanlış söylediği sözcükleri yineliyorsunuz: hamburger yerine hanburger, insan yerine ihsan, öpüştüler yerine ötüştüler, çok mantıklı ama tamamen yanlış olarak annemin "Elimde ben var" sözünden kaynaklanan "Elimde annem var" deyişi. Andy'nin böcek koleksiyonunu, Süpermen pelerinini, suçiçeği çıkarışını konuşuyorsunuz. Ona bisiklete binmeyi nasıl öğrettiğinizi

hatırlıyorsunuz. Bezelyeden nefret edişini anımsıyorsunuz. Okula (salya sümük) ilk başladığı günü, dirseklerinin nasıl soyulduğunu, hıçkırık nöbetlerini anıyorsunuz. Dünyada geçirilmiş yalnızca yedi yıl; ama Gwyn'le sen her yıl aynı sonuca varıyorsunuz: Anılar listesinin sonu gelmez. Yine de her yıl ondan biraz daha bir şeylerin eksilip kaybolduğunu; unutmamak için gösterdiğiniz bütün çabalarınıza rağmen aklınıza gelenlerin giderek azaldığını, onun silinip gitmesini durdurmaya gücünüzün yetmediğini hissediyorsunuz.

İkinci Bölüm: Ondan şimdiki zaman çekimiyle söz ediyorsunuz. Bugün sağ olsaydı nasıl biri olurdu, diye konuşuyorsunuz. On yıldır içinizdeki gölge varlığını sürdürüyor, bir başka boyutta büyüyen, görünmeyen ama soluk alan, soluk alan ve düşünen, düşünen ve hisseden hayalet varlık; sekiz yaşından bu yana, ölümünden sonra geçen yılların yaşadığı yıllardan daha çok olduğu bu süre boyunca onu izliyorsunuz; şimdi on yedi yaşında, aranızdaki yaş farkı daha da azaldı, daha da önemsizleşti; artık on yedi yaşında olduğuna göre herhalde bakir olmadığını, esrar içmiş, sarhoş olmuş olabileceğini, tıraş olduğunu, mastürbasyon yaptığını, araba kullandığını, ağır kitaplar okuduğunu, hangi üniversiteye gideceğini düşündüğünü ve sizinle eşit olmanın eşiğine geldiğini fark ettikçe sen de ablan da şaşırıyorsunuz. Gwyn daha fazla dayanamayacağını, artık durmak istediğini söyleyerek ağlamaya başlıyor ama sen birkaç dakika daha dayanmasını, bunu ömrünüzün sonuna kadar bir daha hiç yapmak zorunda olmadığınızı, bunun son doğum günü partisi olduğunu ve Andy'nin hatırı için sonuna kadar götürmeniz gerektiğini söylüyorsun.

Üçüncü Bölüm: Gelecekten söz ediyorsunuz; bugünle gelecek doğum günü arasında Andy'ye neler olabileceğini konuşuyorsunuz. Bu, her zaman en kolay, en keyifli bölümdü; sen ve Gwyn geçmiş yıllarda bu olasılıklar kısmını büyük heyecan ve coşkuyla yaşardınız. Oysa bu yıl öyle değil. Konuşmanın üçüncü ve son bölümüne başlamadan önce sinirleri bozulan

ablan ellerini ağzına kapatarak sandalyesinden kalkıp mutfaktan dışarı fırlıyor.

Onu oturma odasında, kanepeye oturmuş ağlarken buluyorsun. Yanına oturup kolunu omzuna atıyor ve yatıştırıcı bir sesle konuşuyorsun. Sakin ol, diyorsun. Tamam Gwyn. Özür dilerim... seni bu kadar zorladığım için özür dilerim. Kabahat benim.

Gwyn'in titreyen omuzlarının zayıflığını, teninin altındaki incecik kemiklerini, kaburgalarının senin kaburgalarına, kalçasının senin kalçana, bacağının senin bacağına bastırdığını hissediyorsun. Kendimi bildim bileli şunca yıl içinde onu hiç bu kadar perişan, üzüntüden bu kadar mahvolmuş gördüm mü acaba, diye düşünüyorsun.

Gwyn sonunda yere bakarak ve yere doğru konuşarak, Yararı yok, diyor. Onunla bağlantımı kaybettim. O artık gitti, bir daha bulamayacağız. İki hafta sonra on yıl dolacak. Bu senin yarı yaşın demek, Adam. Gelecek yıl benim yarı yaşım olacak. Bu fazlasıyla uzun bir zaman. Aradaki boşluk giderek büyüyor. Zaman giderek uzuyor ve her geçen dakika Andy bizden biraz daha uzaklaşıyor. Güle güle Andy. Bir ara bize bir kart at, olur mu?

Sen hiçbir şey söylemiyorsun. Kolunu ablana dolamış öyle oturuyorsun ve müdahale etmenin bir şeye yaramayacağını, bu patlamanın kendi sürecini doldurmasına izin vermen gerektiğini bildiğin için ağlamasına ses çıkarmıyorsun. Ne kadar sürer acaba? En ufak bir fikrin yok ama bir an geliyor, gözyaşlarının kesildiğini fark ediyorsun. Sol elinle, ablanın omzundaki değil de serbest duran elinle çenesini tutup yüzünü sana doğru çeviriyorsun. Gözleri kızarmış, şişmiş. Rimelleri yanaklarından aşağı akmış. Sümüğü burnundan damlamak üzere. Sol elini çekip pantolonunun kıç cebinden mendil çıkarıyorsun. Mendili onun yüzüne hafif hafif bastırarak gözyaşlarını, sümüğü, siyah rimeli siliyorsun. Hayli uzun süren bu zahmetli iş boyunca ablan kımıldamıyor. Ayırt edilebilir herhangi bir duygu ifade etmeyen sabit bakışlarla sana bakıyor, sen fırtınanın yaptığı

hasarı onarırken hiç kıpırdamadan oturuyor. İş bitince ayağa kalkıp, İçki saati geldi Miss Walker, diyorsun. Ben viskiyi getireyim.

Mutfağa gidiyorsun. Bir dakika sonra bir şişe Cutty Sark, iki kadeh ve buz kabıyla oturma odasına döndüğünde, Gwyn'i bıraktığın yerde – kanepenin arkalığına başını dayamış, gözlerini yummuş, soluğu yeniden normale dönmüş olarak otururken buluyorsun. İçki malzemelerini, bir gün eski ev arkadaşınla sokakta bulup sehpa niyetine kanepenin önüne ters çevirerek yan yana dizdiğiniz üç tane tahta süt kasasının üzerine koyuyorsun. Gwyn gözlerini açıyor, öyle birden patladığı için af dilercesine gülümseyerek bakıyor; oysa bağışlanacak, konuşulacak, onu suçlayacağın hiçbir şey yok; kadehlere içki ve buz koyarken Andy meselesi artık kapandığı, olmayan kardeşin için bir daha doğum günü kutlaması yapılmayacağı, ablanla sen sonunda bu çocukça şeyi geride bıraktığınız için kendini rahatlamış, hafiflemiş hissediyorsun.

Gwyn'e içkisini verdikten sonra, kanepeye, onun yanına oturuyorsun. Birkaç dakika ikiniz de susuyorsunuz. Viskinizi yudumlayarak karşınızdaki duvara bakarken, bu gece ne olacağını ikiniz de biliyorsunuz, bunu damarlarınızın içinde şaşmaz bir gerçek olarak duyuyorsunuz; ama sabırlı olmanız, içkinin etkisini göstermesine zaman tanımanız gerektiğini de biliyorsunuz. Sen ikinci kadehleri doldurmak için sehpaya eğildiğinde, Gwyn on sekiz ay kadar önce hayatına giren ve geçen nisanda, hemen hemen senin Born'la ilk kez tokalaştığın sırada hayatından çıkan otuz yaşındaki Doçent Timothy Krale ile yaşadığı aşkı anlatmaya başlıyor. Modern şiir dersinin hocası olan adam onun peşine düşmekle işini tehlikeye atmış, Gwyn de ona fena vurulmuş; özellikle ilk başlarda, gizli buluşmalarla, New York'un kuzeyindeki küçük kasabaların uzak motellerindeki hafta sonu kaçamaklarıyla dolu ilk aylarda onun için deli divane olmuş. Sen de adamı birkaç kez gördüğün için Gwyn'in onda ne bulduğunu anlıyorsun; Krale'in çekici ve kültürlü biri olduğunu görmüştün ama aynı zamanda adamda bir donukluk, ona ısınmayı, yakınlık duymayı

zorlaştıran bir insanlardan kopukluk olduğunu da sezmiştin. Gwyn onun evlenme teklifini reddedip ilişkiyi bitirince de şaşırmadın. Gwyn, Krale'e kendisini henüz evlenecek yaşta hissetmediğini, uzun vadeli bir bağlılığa hazır olmadığını söyledi; oysa şimdi sana gerçek nedenin bu olmadığını, Krale'i yeterince sevecen bir sevgili olarak görmediği için terk ettiğini anlatıyor. Adamın onu sevdiğinden, kendince sevebileceği kadar çok sevdiğinden kuşkusu olmadığını söylüyor; ama yatakta bencil, kayıtsız, yalnızca kendi keyfini düşünen biri olduğunu ve ömrünün sonuna kadar böyle bir insana katlanamayacağını anlatıyor. Sana dönüyor, son derece ciddi ve inanmış bir ifadeyle aşktan ne anladığını söylüyor, senin de aynı görüşte olup olmadığını soruyor. Gerçek aşk, diyor, zevk almaktan olduğu kadar zevk vermekten de haz duymaktır. Sen ne düşünüyorsun Adam? Haklı mıyım, haksız mı? Ona haklı olduğunu söylüyorsun. Onun bu sözlerinin hayatındaki en anlamlı sözlerden biri olduğunu söylüyorsun.

Ne zaman başlıyor? İkinizin de aklını kurcalayıp duran fikir ne zaman fiziksel dünyada harekete geçiyor? Üçüncü kadehin yarısında Gwyn öne eğilip kadehini uydurma sehpanın üzerine koyduğu zaman. İlk adımı atanın sen olmayacağına, o sana dokununcaya kadar ona dokunmamaya söz vermiştin kendi kendine; çünkü ancak o zaman onun da senin istediğin şeyi istediğini, onun arzularını senin yanlış yorumlamadığını kuşkuya yer bırakmayacak şekilde anlayacaktın. Tabii biraz çakırkeyifsin ama aklını, mantığını yitirecek kadar sarhoş değilsin, yapmak üzere olduğunuz şeyin öneminin farkındasın. Ablan da sen de, o büyük deneyin gecesindeki toy, cahil çocuklar değilsiniz artık; şimdi niyetlendiğiniz şey ise insanoğlunun ve Tanrı'nın yasalarına göre her türlü ölçüyü aşan, kara, kötücül bir günah. Ama umursamıyorsun. Çok yalın bir gerçek var: Hissettiklerinden utanmıyorsun. Kardeşini seviyorsun. Bu aşağılık dünyada tanıdığın ve tanıyacağın herkesten çok seviyorsun; üstelik yaklaşık bir ay içinde bu ülkeden gidip koca bir yıl dönmeyeceğine ve bu süre içinde Gwyn'in hayatına yeni bir Timothy Krale'in girmesi kaçınılmaz olduğuna göre, bu

senin tek şansın, ikiniz için de tek fırsat. Hayır, on iki yaşındayken kendi kendine ettiğin yemini, ömrün boyunca ahlaklı biri olarak yaşamaya söz verdiğini unutmadın. İyi bir insan olmak istiyorsun, ölen kardeşinin anısı üzerine ettiğin yemine uymak için her gün çaba gösteriyorsun ama kanepede oturmuş, ablanın kadehini sehpaya koyuşunu izlerken, aşkın bir ahlak meselesi olmadığını, arzunun bir ahlak sorunu olmadığını ve birbirinizi ya da bir başkasını incitmediğiniz sürece yeminini bozmuş olmayacağını söylüyorsun kendine.

Bir an sonra sen de kadehini bırakıyorsun. Kanepede arkanıza yaslanıyorsunuz, Gwyn elini tutuyor, parmaklarını senin parmaklarına doluyor. Korkuyor musun? diye soruyor. Hayır, diyorsun. Korkmadığını, çok mutlu olduğunu söylüyorsun. Gwyn, Ben de, dedikten sonra yanağından öpüyor, hafifçe, belli belirsiz bir dokunuş, dudaklarının senin tenine şöyle bir değmesi. Her şeyin çok ağır, minik adımlarla ilerlemesi gerektiğini, uzun bir süre duraklamalarla, evet hayırlarla yürüyen bir dans biçiminde olacağını anlıyorsun; sen de böyle olmasını istiyorsun çünkü ikinizden biri vazgeçecek olursa geri dönüş için, bu işi aklınızdan çıkarmak için vakit kalır, diye düşünüyorsun. Çoğu zaman insanın hayallerindeki şeylerin hayalde kalması en iyisidir; Gwyn de biliyor bunu. Düşünmekle yapmak arasındaki mesafenin büyük olduğunu, dünya kadar kocaman bir uçurum olduğunu bilecek kadar akıllıdır. O yüzden denizde suyun derinliğini yoklayarak ilerler gibi bebek adımlarıyla ilerliyorsunuz, dudaklarınızı birbirinizin boynunda, ağzında gezdiriyorsunuz ama dakikalarca dudaklarınızı aralamıyorsunuz ve birbirinize sıkı sıkı sarıldığınız halde elleriniz kıpırdamıyor. Koca bir yarım saat geçiyor, ikiniz de durmaya niyetlenmiyorsunuz. İşte tam o anda ablan dudaklarını aralıyor, işte tam o anda sen dudaklarını aralıyorsun ve birlikte gecenin içine balıklama dalıyorsunuz.

Artık hiçbir kural yok. Büyük deney tek seferlik bir olaydı; ama şimdi ikiniz de yirminizi aştığınız için yeniyetmelik korkularının getirdiği kısıtlamalar artık geçersiz ve o geceyi izleyen otuz dört gün boyunca, yani sen Paris'e gidinceye kadar her gün sevişiyorsunuz. Ablan doğum kontrol hapı alıyor, ayrıca çekmecesinde sperm öldürücü kremler ve jeller, senin de prezervatiflerin var; ikiniz de korunduğunuzu, o ağza alınmaz olasılığın söz konusu olmadığını, bu yüzden de hayatlarınızı zehir etmeden birbirinize her istediğinizi yapabileceğinizi biliyorsunuz. Bunu hiç dile getirmiyorsunuz. Kardeşinizin doğum günü gecesi geçen kısa konuşmanın (*Korkuyor musun? Hayır, korkmuyorum*) dışında, olanlarla ilgili tek söz etmiyorsunuz; bir aylık ilişkinizin, bir aylık evliliğinizin getirebileceği sonuçları sorgulamayı reddediyorsunuz; bu ilişkiniz aslında bir evlilik, siz yeni evli genç bir çiftsiniz, sonu gelmeyen, baskın bir şehvetin sancısına kısılmış iki yeni evlisiniz – iki seks hayvanı, en yakın iki arkadaş: Evrende kalan son iki kişisiniz.

Dışarıdan bakılınca yaşamlarınız eskisi gibi sürüyor. Haftada beş gün çalar saat sizi erkenden uyandırıyor; portakal suyu, kahve, tereyağlı ekmekten oluşan hafif bir kahvaltıdan sonra ikiniz de evden fırlayıp işlerinize koşuyorsunuz; Gwyn, Manhattan'ın göbeğindeki bir cam kulenin on sekizinci katındaki ofisine gidiyor, sen de Hiçlik Sarayı'ndaki kitaplık görevlisi masanın başına. Onun bir an bile gözünden ırak olmasını istemiyorsun, hiç yanından ayrılmasa çok mutlu olacaksın; ama bu kaçınılmaz ayrılıklar sana biraz acı verse de, öte yandan ona duyduğun özlemi, arzuyu da artırıyor; sonunda bunun fena bir şey olmadığına karar veriyorsun çünkü günlerini soluk kesen bir bekleyişle, her an tetikte, her an hazır olarak onu tekrar görüp kucaklayacağın ana kadar saatleri sayarak geçiriyorsun. Yoğun. Kendini tanımlamak için kullandığın sözcük bu. Gerginsin, yoğunsun. Duyguların yoğun. Yaşamın hızla yoğunlaştı.

Artık kütüphanedeki masanda oturup Ingrid Bergman ve Hedy Lamarr fantezileri kurmuyorsun. Arada bir yine pantolonunun içinde patlayacakmış

gibi bir ereksiyon oluyor ama artık el atman gerekmiyor; koridorun dibindeki erkekler tuvaletine koşmayı bıraktın. Ne de olsa burası bir kütüphane ve çıplak kadınlarla ilgili düşünceler kütüphanede çalışmanın ayrılmaz bir parçası; ancak şimdilerde düşündüğün tek çıplak vücut ablanınki, sadece beyninde var olan bir hayal değil, gecelerini paylaştığın gerçek kadının gerçek vücudu. Gwyn'in Hedy Lamarr kadar güzel olduğu su götürmez, hatta belki daha güzel – hiç kuşkusuz çok daha güzel. Bu nesnel bir gerçek; son yedi yılını onunla sokakta karşılaşan erkeklerin donup kalmasını izleyerek geçirdin, kaç kişinin şaşkın bakışlarla başlarını çevirip ona baktığına, metroda, lokantalarda, sinemalarda kaç kaçamak bakışa tanık oldun – gözlerinde aynı çapkın, arzulu, buğulu, afallamış bakış olan yüzlerce, evet, yüzlerce erkeğin ona bakışını gördün. Evet, bu yüz, bin kişinin umudunu tutuşturan yüz, bin kirli düşü doğuran yüz ve sen masanda ikinci kattan tıkırdayarak gelecek istek tüpünü beklerken bu yüzü kafanın içinde görüyorsun, Gwyn'in iri, canlı, gri-yeşil gözlerine bakıyorsun, o gözler senin gözlerine bakarken onun beyaz yazlık elbisesinin sırtındaki fermuarı indirip giysisini uzun, ince vücudundan aşağı bırakmasını seyrediyorsun.

Banyoda beraber oturuyorsunuz. Bu yeni âdetiniz; işten dönünce kardeşinizin doğum gününden önce yaptığınız gibi bir saat mutfakta oturmak yerine, ılık su dolu küvete girip biralarınızı ve sigaralarınızı orada içiyorsunuz. Küvette oturmak sadece günün cehennem sıcağından sonra ferahlık vermekle kalmıyor, birbirinizi seyretmeniz için bir fırsat daha yaratıyor; çıplak bedenlerinize bakmaktan hiç bıkıp usanmıyorsunuz. Onu seyretmeyi ne kadar çok sevdiğini, diri, parlak teninin her santimine nasıl hayran olduğunu ve erkeklerin hayaline giren dişi organlarının ötesinde onun dirseklerine ve dizlerine, el ve ayak bileklerine, elinin üstüne, ince uzun parmaklarına taptığını ablana defalarca anlatıyorsun (bir gün başparmakları küt bir kadına hiç arzu duyamayacağını söylüyorsun – bu tuhaf, ama içtenlikli bir söz); onunki gibi incecik bir gövdenin aynı

zamanda bu kadar da güçlü olması, onun hem bir kuğu hem bir kaplan oluşu, mitolojik bir varlığa benzemesi ikinizi de şaşırtıyor, büyülüyor. O senin göğsündeki (son on iki ay içinde gelişen) tüylere bayılıyor; penisinin değişkenliği, yani biyoloji ders kitaplarında gösterilen sarkık, pörsük organdan arzunun doruğundayken dimdik bir fallik ilaha dönüşümü, boşaldıktan sonra da tükenmiş küçük adam haline gelişi Gwyn için sürekli bir ilgi odağı. Senin kamışına varyete gösterisi diyor. Çükünün çok kimlikli olduğunu söylüyor. Onu evlat edineceğim, diye tutturuyor.

Böylesine mahrem koşullarda yaşamaya başlayınca Gwyn'in şimdiye kadar tanıdığın kişiden biraz farklı olduğu ortaya çıkıyor. Sandığından daha matrak ve daha müstehcen, daha bayağı ve daha kendine özgü, daha sevecen, daha cilveli; onun açık saçık konuşmaya, yırtık seks argosuna düşkünlüğüne şaşırıyorsun. Gwyn senin yanında pek ender küfreder. Grameri düzgün cümlelerle konuşan iyi eğitim görmüş, okumuş bir kız ve yıllar önceki o büyük deney gecesi dışında onun cinselliği hakkında bir bilgin yok, o yüzden büyüyünce seks yapmayı olduğu kadar seksten söz etmeyi de seven bir genç kadına dönüşeceğini tahmin edemezdin. Yirminci yüzyılın sıradan sözcükleri onun ilgisini çekmiyor. Örneğin *aşk yapmak, sevişmek* yerine vuruşmak, yiyişmek, tokmaklamak gibi daha eski, daha gümbür gümbür terimleri yeğliyor. İyi bir orgazma kemik-titreten diyor. Poposuna kıç, apışarasına yarık, kutu, kuku demeyi seviyor. Göğüsleri onun ikiz kızları, aptal karılar. Penisine kâh kılıç diyor, kâh höpürdeten, kâh mızrak, yıldırım, matkap, kimi zaman da Charles Dickens, Dick Driver ve Adam Junior.[14] Bu sözcükleri onu tahrik ediyor, eğlendiriyor; ilk şoku atlatınca sen de tahrik olmaya, eğlenmeye başlıyorsun. Ancak, orgazma yaklaşırken Gwyn duygularını ifade etmek için çağdaş sözcüklere, İngilizce'nin en basit, en kaba, en yakası açılmadık terimlerini kullanmaya başlıyor. A.cık, g.t, y.r.k, s.k beni Adam. Tekrar tekrar aynı sözler. S.k beni Adam. Koca bir ay boyunca o sözcüğün tutsağı, o sözcüğün gönüllü mahkûmu, o sözcüğün cisimleşmiş hali oluyorsun. Et âleminde yaşıyorsun

ve bardağını doldurup taşırıyorsun. Hiç kuşkusuz yaşamının her gününde iyilik ve merhamet senin yoldaşın olacak.

Ne var ki, ablan da sen de yaptığınız şey hakkında hiç konuşmuyorsunuz. Hatta bu konuyu neden açmadığınızı bile konuşmuyorsunuz. Paylaşılan bir sırrın içinde yaşıyorsunuz, içinde yaşadığınız alanın duvarları sessizlikten örülmüş, bu öylesine çılgın bir suskunluk ki, ancak o duvarları başınıza yıkma tehlikesini göze alırsanız bozulabilir. Böylece ılık suyla dolu küvetinizde oturuyor, sabunla birbirinizin bedenlerini ovalıyorsunuz; yemekten önce yerde sevişiyorsunuz, yemekten sonra Gwyn'in yatağında sevişiyorsunuz, sonra ölü gibi uyuyup sabah erkenden çalar saatin sesiyle aklınızı toparlıyorsunuz. Hafta sonları el ele tutuşmak, herkesin içinde öpüşmek arzunuzu gemleyip Central Park'ta uzun yürüyüşler yapıyorsunuz. Sinemalara gidiyorsunuz. Tiyatrolara gidiyorsunuz. Haziranda başladığın şiir, Andy'nin doğum günü gecesinden bu yana tek dize ilerlemedi, zaman hızla geçiyor, yola çıkmana şunun şurasında kaç gün kaldı, geçirebildiğin her anı onunla geçirmek, birlikte yaptığınız o çılgın şeyi kalan zamanın son anına kadar sürdürmek istiyorsun.

Son gün geliyor. Tam yetmiş iki saattir sürekli bir karmaşa içinde, sürekli tırmanan bir korku içinde yaşadın. Yolculuğu iptal edip New York'ta ablanla kalmak istiyorsun; ama aynı zamanda bunun söz konusu olamayacağını, bir günah evliliği yaşadığınız ayın sadece bir aylık süre olduğu için yaşanabildiğini, ensesti sürdürmenin de bir sınırı olduğunu biliyorsun ve bu ilişkinin bittiği gerçeğiyle yüzleşemediğin için de perişan bir durumda, acıdan kanının donduğunu hissediyorsun.

İşin kötüsü New York'taki son gününü annenlerle geçirmek zorundasınız. Bud ve Marge, kocaman arabalarına atlayıp şehrin göbeğindeki pahalı bir lokantada sana ve ablana ailece bir veda yemeği yedirmeye geldiler – oradan da son öpüşmeler, son kucaklaşmalar, son

vedalaşmalar için havalimanına gidilecek. Sinirleri bozuk olduğu için boyuna ilaç içen annen yemekte fazla konuşmuyor ama baban o gün alışık olmadığınız kadar keyifli. Sana adınla hitap etmek yerine *oğul* diyor, babanın kötü bir niyeti olmadığını bildiğin halde, bu hitap tarzının seni kişiliğinden koparıp bir nesneye, bir şeye dönüştürdüğünü düşünerek tepen atıyor. Adam değil de Oğul, bir nesnenin mülkiyetinden söz eder gibi, benim oğlum, benim yarattığım şey, benim vârisim, der gibi. Paris'te seni bekleyen maceraları düşündükçe sana gıpta ettiğini söylüyor; onun gözünde Paris hafifmeşrep kadınların ve gecenin geç saatlerindeki yaramazlıkların başkenti (ha-ha-ha diye gülmeler, göz kırpmalar); kendisi böyle bir fırsatı hiç bulamadığı, yabancı bir ülkede bir yıl öğrenim yapmak şöyle dursun üniversiteye gidecek parası bile olmadığı için, hayat okulunun para bölümünü iyi dereceyle bitirip de, oğlunu Avrupa'ya, iyi yaşamın, zengin yaşamın, kendisinin Westfield, New Jersey'de parlak bir örnek sayıldığı orta sınıf Amerikan başarısının simgesi olan Avrupa'ya gönderebilecek duruma geldiği için gurur duyuyor. Gwyn'le baş başa olabilmeyi isteyerek, sabrını kaybetmemeye çalışıyor ve babanın konuşmalarına katlanıyorsun. Ablan her zamanki gibi serinkanlı, sakin, bu buluşmanın neden olduğu gerginlik yüzünden her an tetikte ama inatla gerginliğin farkında değilmiş gibi davranıyor. Havalimanına giderken, ikiniz arabanın arkasında oturuyorsunuz. Gwyn elini tutup iyice sıkıyor ve kırk dakikalık yol boyunca hiç bırakmıyor; bu korkunç gündeki, günlerin son günündeki duyguları hakkında verdiği tek ipucu bu, oysa bu yetmiyor, senin elini avucunda sıkan bu el yetmiyor ve bugünden sonra hiçbir şeyin bir daha yeterli olmayacağını biliyorsun.

Çıkış kapısında annen sana sarılıp ağlamaya başlıyor. Seni bir yıl görmemeye dayanamayacağını, seni özleyeceğini, gece gündüz aklının sende kalacağını söylüyor; doğru dürüst yemek ye, mektup yaz, sıla hasreti çekersen telefon et, ne zaman ararsan beni karşında bulacaksın, diyor. Zavallı anneciğim, perperişan anneciğim, diye düşünerek ona sıkı sıkı

sarılıyorsun. Her şeyin yolunda gideceğini söylüyorsun ama bundan hiç emin değilsin, sözlerin inandırıcı olmuyor, sesinin titrediğini duyuyorsun. Annenin omzunun üstünden, o uzak, içekapanık bakışlarıyla sana bakan babanı görüyorsun; seni hangi kefeye koyacağını bilmediğini, onun gözünde hep gizemli, anlaşılmaz biri olduğunu biliyorsun ama şimdi ömründe ilk kez babanla aynı görüştesin çünkü sen de kendini hangi kefeye koyacağını kestiremiyorsun ve kendi gözünde de anlaşılmaz bir insansın.

Gwyn'e son kez bakıyorsun. Ablanın gözleri yaşlı ama senin için mi, yoksa annen için mi ağladığını, bu gözyaşlarının oğlunun kollarında hıçkıran sinirleri tükenmiş kadına duyduğu acımadan ya da sevecenlikten olup olmadığını kestiremiyorsun. Artık işin sonu geldiği için Gwyn'in de senin kadar acı çekmesini istiyorsun. Şu anda sizi bir arada tutan tek şey acı ve onun acısı seninki kadar büyük olmadıkça son bir aydır içinde yaşadığınız o minik, kusursuz evrenden geriye hiçbir şey kalmayacak. Onun ne düşündüğünü bilmen olanaksız, annen ve babanla aranızda bir metre bile olmadığı için ona düşüncelerini, duygularını soramıyorsun. Ablana sarılıp kulağına, Gitmek istemiyorum, diye fısıldıyorsun. Bir daha yineliyorsun: Gitmek istemiyorum. Sonra ondan ayrılıyorsun, başını eğip gidiyorsun.

8. İhtisas Ayırma Hizmeti (Selective Service): İnsan gücünün seferber edilmesiyle ilgili olarak 1940'ta Mecburi Eğitim ve Hizmet Kanunu ile kurulmuş bir hükümet bürosu. Vietnam Savaşı sırasında bu büro doğum tarihine göre kurayla askere alma uygulaması başlattı. (Ç.N.)

9. Samuel Beckett'in 1958'de yazdığı oyun, Türkiye'de ilk kez 1959-1960 tiyatro sezonunda *Son Bant* adıyla Devlet Tiyatroları'nda Asuman Korad tarafından oynandı. (Ç.N.)

10. (İng.) Yeniden Bulunan Cennet, Samson'un Mücadelesi. (Y.N.)

11. Yazar mitolojideki öyküye gönderme yaparak Ekho adının uğursuzluğunu vurguluyor. (Ç.N.)

12. (İng.) Kartalların Oynaşması. (Ç.N.)

13. (İng.) George Eliot'ın ünlü romanı. (Ç.N.)

14. Dick argoda penis anlamına geldiği için yazar burada kelime oyunu yapıyor. (Ç.N.)

III

Yaz bölümünü okuduktan bir hafta sonra, Oakland, California'da Walker'ın evinin kapısını çalıyordum. Kitabının ikinci bölümü hakkındaki düşüncelerimi söylemek için ona mektup yazmamıştım, telefon da etmemiştim; o da mektupla ya da telefonla ne düşündüğümü sormamıştı. Onunla yüz yüze gelinceye kadar yorum yapmamanın daha iyi olacağını hissediyordum; üstelik kararlaştırdığımız akşam yemeğinin tarihi yaklaştığı için bu fırsatı yakında bulacaktım. Buna neden bu kadar önem verdiğimi bilmiyorum ama yazdıklarından iğrenmediğimi, (kendi deyimiyle) acımasız, çirkin, tiksindirici bulmadığımı, kitabın birinci ve ikinci bölümlerini okumuş olan karımın da benimle aynı fikirde olduğunu söylerken onun gözlerimin içine bakıyor olmasını istiyordum. Taksiyle San Francisco ile Oakland arasındaki köprüden geçerken kafamda hazırladığım kısa konuşma buydu ama söylemek istediklerimi hiç söyleyemedim. Walker bana metni gönderdikten yirmi dört saat sonra ölmüş, ben onun kapısına vardığımda da külleri toprağa serpileli üç gün olmuştu.

Bunları bana Rebecca, Adam'ın ikinci mektubunda sözünü ettiği üvey kızı anlattı. Rebecca, otuz beş yaşında, uzun boylu, geniş omuzlu, açık kahverengi tenli, derin bakışlı, alışılagelmiş güzellikte olmasa bile çekici yüzü olan bir kadındı; annesinin beyaz kocasından üvey babası olarak söz etmiyor, babam, diyordu. Onun baba sözcüğünü kullanmasına sevindim, Walker'ın kendinden olmayan bir çocukta böylesine sevgi ve bağlılık uyandırabilmiş olmasına sevindim. Bu tek sözcük, Walker'ın Oakland'deki bu ufak evde Sandra Williams ve zamanla öz kızı gibi olan, hatta annesinin ölümünden sonra da sonuna kadar onun yanında kalan kızıyla kurduğu yaşamı hakkında her şeyi anlatmaya yetti.

Rebecca, kapıyı açıp beni içeri buyur ettikten birkaç saniye sonra Walker'ın ölüm haberini verdi. Şaşırmamam gerekirdi, oysa şaşırdım. Telefonla konuşurken sesinden sezdiğim güçsüzlüğüne ve korkusuna karşın,

sonun yaklaştığından emin olmama rağmen, bu kadar çabuk olacağını sanmıyordum; biraz daha zaman olduğunu, en azından kararlaştırdığımız yemeğe, hatta belki de kitabını bitirmeye yetecek kadar zaman vardır, diye düşünüyordum. Rebecca, *Babam altı gün önce vefat etti,* deyince öyle sarsıldım, bu sözdeki kesinliği kabullenmeyi öylesine istemedim ki, birden başım döndü ve oturmak için izin istedim. Rebecca beni oturma odasındaki bir koltuğa oturttuktan sonra su getirmek için mutfağa gitti. Odaya geldiğinde aptallığını bağışlamamı istedi, oysa özür dilenecek bir şey de yoktu, kadın da hiç aptal değildi.

Babamla sizin bu akşam yemekte buluşmayı planladığınızı öğreneli daha bir saat bile olmadı, dedi. Cenazeden bu yana eve gelip babamın eşyalarını toparlıyorum ama bu akşam altıya kadar iptal etmem gereken randevuları var mıydı, diye onun ajandasına bakmak kalın kafama dank etmedi. Yedideki randevuyu görünce hemen Brooklyn'deki evinizi aradım. Karınız San Francisco'daki otelinizin numarasını verdi ama oteldekiler de odanızda olmadığınızı söylediler. O zaman buraya gelmek için yola çıktığınızı anladım, kocamı arayıp çocukları yedirmesini söyledim, ben de sizi beklemek için burada kaldım. Belki farkında değilsiniz ama zili saat tam yedide çaldınız.

Öyle anlaşmıştık, dedim. Saat tam yedide burada olacağıma söz vermiştim. Dakikliğim babanın hoşuna gider, diye düşünmüştüm.

Rebecca, hüzünlü bir sesle, Eminim, hoşuna giderdi, dedi.

Cevap vermeme fırsat kalmadan Rebecca konuyu değiştirdi ve yine özür dilenmemesi gereken bir şey için özür diledi. Ben de birkaç gün içinde sizi aramayı düşünüyordum, dedi. Adınız aranacaklar listesinde var, daha önce davranamadığım için özür dilerim. Babamın çok arkadaşı vardı, pek çok dostu vardı. Aramam, haber vermem gereken bir sürü insan; tabii bir de cenaze törenini düzenlemem ve daha bir milyon ıvır zıvırla ilgilenmem gerekiyordu, yani işim başımdan aşkındı. Şikâyet ettiğimi sanmayın. Böyle bir zamanda oturup ağlamaktansa, insanın bir şeylerle oyalanması daha iyi,

öyle değil mi? Ama sizi daha önce arayamadığım için gerçekten çok üzgünüm. Geçen ay mektubunuz gelince babam öyle sevinmişti ki. Kendimi bildim bileli babam sizden bahsedip dururdu, neredeyse sizi hayatım boyunca tanıyormuş gibiyim. Babamın üniversiteden arkadaşı, şu koca dünyaya nam salmış biri. Sonunda sizinle tanışmak benim için büyük bir onur. Biliyorum, en iyi koşullarda karşılaşmadık ama kötü günde de olsa buraya geldiğinize seviniyorum.

Rebecca'nın yumuşak, dingin sesiyle biraz avunmuş olarak, Ben de seviniyorum, dedim. Baban bir şey yazıyordu, diye sözümü sürdürdüm. Haberin var mıydı?

Bahsetmişti. *1967* adında bir kitap.

Okudun mu?

Hayır.

Tek kelimesini bile okumadın mı?

Tek harfini bile. Birkaç ay önce babam, kitabı bitirmeden ölecek olursa yazdıklarını bilgisayarından silmemi söyledi. Sil ve unut, hiç önemli değil, dedi.

Yani sildin mi?

Tabii sildim. Ölüm döşeğindeki birinin son arzusunu yerine getirmemek büyük günahtır.

İyi, diye düşündüm. Bu kadının Walker'ın yazdıklarını görmek zorunda olmaması iyi olmuş. Babasının sırrını öğrenmek zorunda kalmaması çok iyi olmuş, yoksa kesinlikle çok incinir, aklı karışır, utanç duyardı. Ben o yazılanlardan yaşamımı değiştirecek ölçüde etkilenmem, bunun tek nedeni var, Walker'ın akrabası değilim. Ama çocuğunun o elli sayfayı okuduğunu bir düşünün hele. Akıl alacak şey değil.

Oturma odasında yumuşak koltuklara gömülmüş, karşı karşıya oturuyorduk. Çok az eşya vardı, duvarda çerçeveli iki afiş (Braque, Miró), öteki duvarda tavandan yere kadar kitap dolu bir kitaplık, odanın ortasında pamuk ipliğinden örülmüş ufak bir halı, pencerelerin dışında sarımsı, donuk

ve ılık bir California günbatımı: İşte Walker'ın mektubunda sözünü ettiği konforlu ama mütevazı yaşam biçimi. Rebecca'nın verdiği suyun kalanını da içip bardağı aramızda duran alçak ayaklı, yuvarlak sehpaya koydum. Sonra, Peki Adam'ın kardeşinden ne haber? diye sordum. Onu 1960'larda tanımıştım, ne âlemde olduğu sık sık aklıma takılır.

Gwyn Hala. O doğuda yaşıyor, o yüzden pek iyi tanımam. Ama hep sevmişimdir. Gönlü zengin, keyifli, komik bir kadındır, annemle ikisi çok iyi anlaşırlardı. Tabii cenazeye geldi, burada, evde kaldı ve daha bu sabah döndü. Babamın ölümü onu çok sarstı. Babamın hasta olduğunu hepimiz biliyorduk, çok yaşamayacağını da biliyorduk ama halam son zamanlarda gelmediği için babamın nasıl elimizden hızla kayıp gittiğini göremedi, o yüzden de bu kadar çabuk öleceğini tahmin etmemişti. Cenazede hiç durmadan ağladı; gerçekten perişan oldu, yıkıldı, hıçkıra hıçkıra ağladı; ona sarılıp kendimi tutmaya çalışmaktan başka bir şey gelmedi elimden. Benim küçük Adam'ım, diyor da başka bir şey demiyordu. Vah zavallı Adam'cığım.

Vah zavallı Gwyn'cik.

Gözleri birden dolan Rebecca, Vah hepimize, dedi. Birkaç saniye sonra sol gözünden bir tek damla yaş yanağından aşağı yuvarlandı, Rebecca gözyaşını silmedi.

Gwyn evli mi?

Philip Tedesco adında bir mimarla evli.

Adını çok duydum.

Evet, çok ünlüdür. Evleneli çok olmuş, boyu kadar iki kızı var. Kızlardan biri benim yaşıtım.

Gwyn'i son gördüğümde edebiyat yüksek lisansını yapıyordu. Doktorasını verdi mi?

Kesin olarak bilmiyorum. Tek bildiğim, yayımcılık alanında çalıştığı. Boston bölgesindeki bir üniversite yayınevinin yayın yönetmeni. Büyük,

önemli bir yayınevi ama şu anda adını hatırlamam olanaksız. Lanet olası. Belki sonra aklıma gelir.

Sıkma canını. O kadar önemli değil.

Hiç düşünmeden elimi cebime atıp yirmili yaşlarımdan beri içtiğim, ince, Hollanda purosu Schimmelpennincks'in teneke kutusunu çıkardım. Tam kutunun kapağını açacakken Rebecca'nın bana baktığını fark edip duraksadım. Evin içinde sigara içmemde bir sakınca olup olmadığını sormama fırsat olmadan, Rebecca, Ben kül tablası getireyim, diyerek ayağa fırladı. Doğal, sempatik, Tütün Polisi'nin saflarına katılmamış son Amerikalılardan biri. Galiba babamın çalışma odasında bir tabla olacaktı, sözü ağzından çıktığı anda elinin tersini alnına vurarak öfkeyle söylendi: Hey Tanrım, bugün bana ne oluyor anlamadım.

Rebecca'nın sinirlenip üzüldüğünü görünce ben de şaşırdım, Bir sorun mu var? diye sordum.

Size vereceğim bir şey var, dedi. Babamın masasında duruyor, şu ana kadar tamamen unutmuştum. Size postalayacaktım ama randevu defterine bakıp da bu akşam geleceğinizi görünce, elden veririm, diye düşündüm. Ama yemin ederim ki, babamın çalışma odasından söz etmeseydim sizi buradan eli boş gönderecektim. Bunuyorum galiba.

Rebecca'yla birlikte çalışma odasına gittim; burası zemin katta, orta büyüklükte, bir duvarı kitap raflarıyla, dosya dolaplarıyla kaplı bir odaydı, tahta bir masa, bir dizüstü bilgisayar ve bir de telefon vardı – bir avukatın minyatür ev ofisinden çok, Walker'ın gençliğindeki şairliğinden kalma bir düşünme, fikir üretme yerine benziyordu. Kapalı duran bilgisayarın üstünde A-4 kâğıtların sığabileceği bir sarı zarf vardı. Zarfın üzerinde matbaa harfleriyle adım yazılıydı, onun altında daha küçük harflerle, "*Sonbahar* için notlar" yazısını okudum.

Rebecca, Babam bunu ölümünden iki gün önce bana verdi, dedi. Saat altı suları olmalı çünkü onun yanındaki refakatçi görevim bitince hastaneden doğru buraya geldim. İki saat kadar önce sizinle telefonda

konuştuğunu ve eğer, şayet, artık o sözcüğü söylemek istemiyorum, bildiğiniz-o-durum-olursa bunu en kısa zamanda size ulaştırmamı söyledi. Bunları söylerken öyle süzülmüş, öyle tükenmiş bir hali vardı ki, iyice kötülediğini, gücünün onu terk etmeye başladığını görebiliyordum. Son iki ricası bunlar oldu. *1967*'nin metnini bilgisayardan silmem ve zarfı size vermem. Buyurun. "*Sonbahar* için notlar" ibaresinin ne anlama geldiğini bilmiyorum. Siz biliyor musunuz?

Hayır, diye yalan söyledim. En ufak bir fikrim yok.

O gece otel odamda zarfı açtım, içinden Walker'ın el yazısıyla kısa bir mektup ve bilgisayarında tek aralıkla yazıp çıktısını aldığı otuz bir sayfa yazı çıktı. Mektupta şöyle diyordu:

Telefon konuşmamızdan beş dakika sonra. Beni yüreklendirdiğin için çok teşekkür ederim. Yarın sabah ilk işim, evdeki yardımcıma ikinci bölümü ekspres postayla sana yollatmak olacak. İğrenç bulursan –korkarım öyle bulacaksın– senden özür dilerim, lütfen bağışla. Bu zarftaki sayfalara gelince, bunlar üçüncü bölümün taslağı. Çok acele –telgraf yazar gibi– yazdım ama çabuk çalışmak hatıralarımı, bir tufan gibi taşan anılarımı tazelememe yardımcı oldu, bölümün ana hatları tamamlandı ama bunu düzgün bir biçimde yazabilecek gücüm olup olmadığını bilmiyorum. Yorgunum, korkuyorum, aklım başımda değil. Taslağın çıktısını zarfa koyup kızıma vereceğim, o kadar sözünü ettiğimiz, ünlü yemek randevumuza kadar yaşamazsam kızım zarfı sana gönderecek. Öyle güçsüzüm, öyle az zaman kaldı, zamanım bitiyor. Yaşlılığımdan yoksun kalacağım. Bunu dert etmemeye çalışıyorum ama bazen kendimi tutamıyorum. Yaşam boktan bir şey, bunu biliyorum, yine de tek istediğim biraz daha yaşamak, Tanrı'nın unuttuğu şu dünyada birkaç yıl daha kalmak. Zarftaki sayfalara gelince, onları ne istersen yap. Sen arkadaşımsın, en iyi dostumsun, insanların hasısın, her konuda senin kararına güvenirim. Çıkacağım yolculukta bana şans dile. Sevgiler,

Adam

Mektubu okumak yüreğimi büyük, kontrol edilemez bir üzüntüyle doldurdu. Daha birkaç saat önce Rebecca, Walker'ın ölüm haberini vererek beni sarsmıştı; şimdi de Walker yeniden benimle konuşuyordu, bir ölü konuşuyordu benimle; sanki mektubu elimde tuttuğum sürece, o mektuptaki sözcükler gözümün önünde durduğu sürece Walker dirilmiş, bana yazdığı sözlerle bir an için yaşama dönmüş gibiydi. Belki tuhaf bir tepki, hiç kuşkusuz utanılacak kadar ahmakça bir tepki ama duygularımı kontrol edemeyecek derecede üzülmüştüm; o yüzden mektubu altı-yedi kez daha, on-on iki kez daha, elimden bırakmak cesaretini bulmadan önce hatmedip her bir sözcüğü ezberleyene kadar bir daha, bir daha okudum.

Minibarı açtım, iki ufak şişe viskiyi büyük bir bardağa koydum ve Walker'ın kitabının üçüncü ve son bölümünün taslağını alıp yatağa oturdum.

Telgraf gibiydi. Tam bir cümle yoktu. Baştan sona kadar bu biçimde yazılmıştı. Dükkâna gidiyor. Uyuyor. Sigara yakıyor. Bu kez üçüncü şahıs ağzından yazılmıştı. Üçüncü şahıs, şimdiki zaman, o yüzden onun izinden gidip yazıyı aynı şekilde toparlamaya karar verdim – üçüncü şahıs, şimdiki zaman çekimi. *Zarftaki sayfalara gelince, onları ne istersen yap.* Walker bana izin vermişti, ben de Mors şifrelerine benzeyen karalamaları düzgün cümlelere dönüştürmenin Walker'a ihanet demek olduğunu hiç sanmıyorum. Benim bir tür editörlük işlevi yapmam dışında, bir hikâyeyi anlatmak anlamında *Sonbahar*'ın her sözcüğü Walker'ın elinden çıktı.

Sonbahar

Walker derslerin başlamasından bir ay önce Paris'e geliyor. Öğrenci yurdunda kalma fikrini en baştan reddettiği için kalacak bir yer ayarlaması gerekiyor. Okyanusu aştıktan sonraki ilk sabah, iki yıl önce Paris'e ilk

gelişinde birkaç hafta kaldığı otele gidiyor. Daha iyi bir yer buluncaya kadar burada kalmayı planlıyor; ancak, iki günlük sakalı olan yarı sarhoş otel müdürü onu önceki gelişinden hatırlıyor ve bütün yıl kalacağını duyunca, geceliği iki dolardan aza gelen aylık bir ücret öneriyor. 1967 Parisi'nde hiçbir şey pahalı değil ama o zamanın koşullarında bile bu son derece ucuz bir fiyat, neredeyse bedava; Walker adamın önerisini kabul etmeye karar veriyor. El sıkışıyorlar, sonra müdür onu arka odada birer kadeh şarap içmeye davet ediyor. Saat sabahın onu. Walker kadehi ağzına götürüp buruk *vin ordinaire*'den[15] bir yudum alınca içinden, Elveda Amerika, diyor. Öyle ya da böyle artık Paris'tesin. Kendini dağıtmamaya bak.

Hôtel du Sud, altıncı bölgede, Mazarine Sokağı'nda, Saint-Germain Bulvarı'ndaki Odéon metro istasyonuna yakın köhne bir yer. Amerika'da olsa, bu kadar bakımsız bir yapıyı yıkma kararı alınır ama burası Amerika değil, üstelik bu döküntü bina tarihî eser; Walker on yedinci yüzyılda, belki ondan da önce yapılmış olduğunu tahmin ediyor; yani pisliğine ve bakımsızlığına karşın, dönerek çıkan köhne merdivenin gıcırdayan basamaklarına karşın, başını sokacağı bu yeni yer hiç de yabana atılacak gibi değil. Tabii kalacağı oda da, yer yer soyulmuş duvar kâğıtları, çatlamış döşeme tahtaları, eski tip yaylı somyalı yatağı, ortası çökmüş şiltesi, taş gibi sert yastıklarıyla perişan durumda. Ufak yazı masasının bacakları sallanıyor, masanın önündeki koltuk herhalde Avrupa'daki en rahatsız koltuk, gardırobun bir kapısı eksik. Ama bütün bu kusurlarını bir yana bırakırsak, oda hayli büyük, çift kanatlı iki pencereden bol ışık alıyor, sokaktan da gürültü gelmiyor. Otel müdürü kapıyı açıp odayı gösterdiğinde, Walker buranın şiir yazmaya çok uygun bir yer olduğu duygusuna kapılıyor. Uzun vadede önemli olan da bu zaten. Burası, tam şiir yazılacak türde bir oda, insanın ruhunu parçalayıp sürekli olarak kendi kendisiyle savaşmaya zorlayan türde bir oda. Walker bavuluyla daktilo makinesini karyolanın ayak ucuna bırakırken, günde en az dört saati yazmakla geçirmeye, şiirlerini

her zamankinden daha özenli ve dikkatli yazmaya içinden yemin ediyor. Odada telefon olmaması, koridorun dibinde ortak bir tuvalet olması, hiçbir yerde duş ya da banyo olmaması, çevresindeki her şeyin eski püskü olması hiç önemli değil. Walker daha genç ve burası kendini yeniden yaratacağı yer.

Halledilmesi gereken üniversite meselesi var; Yabancı Ülkede Bir Yıllık Eğitim Programı'nın yöneticisiyle konuşuyor, katılacağı dersleri seçiyor, formları dolduruyor, o yılı Paris'te geçirecek olan öteki öğrencilerle tanışmak için onlarla yemek yemek zorunda kalıyor. Altı kişiler (Barnard'dan üç kızla Columbia'dan üç oğlan), hepsi de samimi, dostça bir havada onu gruba almaya istekli görünseler de, Walker onlarla olabildiğince az görüşmeye kararlı. Bir gruba girmeyi, hele hele zamanını İngilizce konuşarak boşa harcamayı hiç istemiyor. Paris'e gelmesinin tek nedeni Fransızcasını kusursuz hale getirmek. Bunu yapabilmek için de, utangaç, çekingen Walker'ın, Fransızlarla yakınlık kuracak cesareti toplaması gerekiyor.

Birden Margot'nun annesiyle babasını aramak aklına geliyor. Jouffroy'ların yedinci bölgede, otelinden fazla uzak olmayan l'Université Sokağı'nda oturduklarını hatırlıyor ve Margot'yu nerede bulacağını onlardan öğrenebileceğini düşünüyor. Margot'yu yeniden görmeyi neden istediği yanıtlaması zor bir soru ama Walker şimdilik bu soruyu sormaya bile yanaşmıyor. Paris'e geleli altı gün oldu ve işin doğrusu, biraz yalnızlık çekmeye başlıyor. Öğrenci grubuyla arkadaşlık kurmama planını değiştirmek yerine, yalnızlığı yeğliyor, öğleye kadar odasından çıkmadan, bacakları sallanan masasına oturup yeni şiirler yazıyor, düzeltip yeniden yazıyor ve sonra karnı acıktığı için sokağa çıkınca (çoğunlukla Mazet Sokağı'nın köşesindeki, bir-iki franka tatsız ama doyurucu yemek yiyebildiği öğrenci kafeteryasına gidiyor) akşama kadar şehirde rastgele yürüyor, kitapçılara giriyor, parklarda oturup kitap okuyor, çevresindeki dünyanın farkında olarak ama o dünyanın içine karışmadan dolaşıyor;

mutsuz mu, hayır değil; yine de sürekli yalnız olmaktan beziyor. Paris'te, Born dışında geçmişte bir şeyler paylaşmış olduğu tek kişi Margot. Eğer Margot ve Born yeniden birleştilerse, Walker'ın onu görmemesi gerek, öyle de yapacak; ama gerçekten ayrılmışlarsa, ayrılıkları gerçekten şu son üç küsur aydır sürüyorsa, o zaman bir fincan kahve içmek için masum bir buluşmanın ne sakıncası olur? Adam, Margot'nun fiziksel ilişkilerini yinelemeye pek niyetli olacağını sanmıyor ama olursa kadınla yeniden sevişme fırsatını güle oynaya kabullenecek. Ne de olsa, yaz sonundaki o çılgınlıklara yol açan erotik girdabı tetikleyen cüretkâr, dizginlenemez Margot'ydu. Walker iki olay arasında bir bağ olduğundan emin. Margot'nun etkisi olmasaydı, yüreğindeki karmaşık gelişmeleri öğreten Margot'nun vücudu olmasaydı, Gwyn'le yaşananlar hiçbir zaman olamazdı. Korkusuz Margot, suskun Margot, gizemli Margot. Evet, Walker sadece bir fincan kahve içmek gibi masum bir buluşma bile olsa, Margot'yu tekrar görmeyi çok istiyor.

Köşe başındaki kafeye gidiyor, barmenden telefon jetonu alıyor, rehberden Jouffroy'ların numarasına bakmak için alt kata iniyor. Telefon daha birinci çalışta açılınca seviniyor – telefonu açanın Margot olduğunu anlayınca afallıyor.

Walker Fransızca konuşmakta direniyor. İlkbaharda birkaç kez Fransızca konuşmuşlardı ama daha çok İngilizce konuşuyorlardı, Margot az konuşan biri olsa da Walker onun kendi dilinde kendini daha rahat ifade edebildiğini biliyor. Şimdi Paris'te olduğuna göre Margot'nun Fransızlığını ona geri vermeyi amaçlıyor ve kadının kendi memleketinde, kendi dilinde daha başka biri gibi olup olmayacağını merak ediyor. Margot, tahammül edemediği Amerika'daki o sevgisiz, soğuk turist olmaktan çıkıp doğup büyüdüğü şehirde rahatlayıp gerçek kişiliğini gösterebilirdi.

Alışılmış soruları ve cevapları yineliyorlar. Paris'te ne işin var? Ne var ne yok? Telefonu senin açman sadece rastlantı mı, yoksa ailenin yanına mı taşındın? Şimdi neler yapıyorsun? Buluşup bir fincan kahve içecek vaktin

var mı? Margot bir an duraksadıktan sonra, Neden olmasın? diyerek Walker'ı şaşırtıyor. Bir saat sonra La Palette' de buluşmak için sözleşiyorlar.

Saat öğleden sonra dört, Walker buluşma saatinden on dakika önce geliyor. Kahve söylüyor, sonra her geçen dakika kadının kendisini atlattığına biraz daha inanarak yarım saat bekliyor, tam kalkacağı sırada Margot içeri giriyor. O ağır, dalgın yürüyüşüyle, dudaklarında hafif bir gülümsemeyle geliyor, Walker'ı iki yanağından içtenlikle öpüyor, karşısındaki koltuğa geçip oturuyor. Geciktiği için özür dilemiyor. Margot bunu yapacak tipte biri değil, Walker da onun özür dilemesini beklemiyor zaten, Margot'dan başkalarının kurallarına göre hareket etmesini istemeyi aklından bile geçirmez.

Margot, *En français, alors?*[16] diyor.

Walker, Fransızca, Evet, diye cevap veriyor. Bunun için buradayım. Pratik yapıp Fransızcamı ilerletmek için. Tanıdığım tek Fransız da sen olduğun için seninle pratik yaparım, diye umuyordum.

Ya, demek öyle. Yani eğitimini ilerletmek için beni kullanmak istiyorsun.

Bir anlamda evet. Ama konuşma, eğitimin sadece bir bölümü. Yani istemezsen her dakika konuşmak zorunda değiliz.

Margot gülümsüyor, sonra Walker'dan sigara isteyerek konuyu değiştiriyor. Walker onun Gauloise'ını yakarken yüzüne bakıyor ve birden kafasında hiçbir zaman Margot'yu Born'dan ayıramayacağını fark ediyor. Bu, insanın suratına şamar gibi inen bir durum ve Walker'ın başlatmaya çalıştığı cilveli, baştan çıkarıcı havayı yıkıp geçiyor. Onu aramakla, ilkbahardaki dehşet hiç olmamış gibi yaparak onu tekrar sevişmeye razı edeceğini düşünmekle aptallık ettiğini geçiriyor içinden. Margot artık Born'un yaşamının bir parçası olmasa bile, Walker'ın kafasında hâlâ Born'a bağlı, ona bakmanın Born'a bakmaktan hiç farkı yok. Walker kendini tutamıyor, o New York' tan gittikten sonraki mayıs akşamı Riverside

Yolu'nda yaptıkları yürüyüşü anlatmaya başlıyor. Bıçaklama olayını tarif ediyor. Born'un kesinlikle Cedric Williams'ın katili olduğunu söylüyor.

O gecenin ve onu izleyen günlerin korkunç ayrıntılarını anlatırken dikkatle Margot'yu süzüyor; Margot ilk kez normal bir insan gibi, vicdanı ve acı duyma yetisi olan, insanlığını yitirmemiş bir yaratık gibi görünüyor; Walker ondan hoşlanmasına rağmen onu böyle tedirgin etmekten, incitmekten, iki yıl birlikte yaşadığı, muhtemelen sevdiği bir adama olan inancını yerle bir etmekten zevk aldığını fark ediyor. Margot ağlıyor. Walker, New York'ta onun kendisine yaptıkları yüzünden mi böyle davranıp davranmadığını kestiremiyor. Daha maceralarının başında hiç habersiz terk edilmiş olmanın intikamı mı bu? Hayır, öyle olduğunu sanmıyor. Margot'yla konuşuyor çünkü bundan böyle ne zaman ona baksa Born'u göreceğini anladığı için bu onu son görüşü olacak ve ikisi de kendi yollarına gitmeden önce Margot'nun gerçeği bilmesini istiyor. Walker hikâyesini bitirince Margot yerinden fırlayıp tuvalete koşuyor.

Walker onun geri dönüp dönmeyeceğini kestiremiyor. Margot tuvale giderken çantasını da aldı, dışarıda hava ılık ve rüzgârsız olduğu için kafeye girerken üzerinde ceket ya da manto yoktu, yani koltuğun sırtına asılmış ne bir ceket var ne de manto. Walker, çeyrek saat içinde Margot gelmeyecek olursa kalkıp gitmeye karar veriyor. Bu arada garsona bir sipariş daha veriyor. Bu seferki kahve değil, diyor. Bir bira getir.

Margot daha on dakika olmadan geri geliyor. Yerine oturunca, Walker onun gözkapaklarının şiştiğini, gözlerinin cam gibi parladığını ama makyajının yerinde olduğunu, yanaklarına akan rimellerin silindiğini fark ediyor. Düşünüyor: Andy'nin doğum günü gecesinde Gwyn'in rimeli, Paris'teki bir eylül ikindisinde Margot'nun rimeli; ölüme ağlayan rimel.

Margot yumuşak bir sesle, Özür dilerim, diye konuşmaya başlıyor. Bana anlattıkların... bilmiyorum... artık ne düşüneceğimi bilemiyorum, diyor.

Ama bana inanıyorsun, değil mi?

Evet, inanıyorum. Kimse böyle bir şeyi uyduramaz.

Özür dilerim. Seni üzmek istemezdim ama olur da bir gün ona dönmeyi düşünürsen, olanları bilmen gerekir, diye düşündüm.

İşin tuhafı, hiç şaşırmadım...

Born hiç seni dövdü mü?

Sadece bir kez. Suratıma tokat attı. Suratımın ortasına inen öfkeli, sert bir şamar.

Sadece bir kez mi?

Sadece bir kez. Ama şiddete yatkındır. Bütün çekiciliğinin ve zeki şakalarının altında gerçek öfke, gerçek şiddet yatar. Bunu şimdi itiraf etmekten utanıyorum ama o tarafı galiba beni heyecanlandırıyordu. Ona güvenip güvenemeyeceğimi hiç bilememek, ne yapacağını hiç kestirememek. Bana bir kez vurdu ama beraberliğimiz sırasında birkaç sefer erkeklerle dövüştü. Onun nasıl birden parladığını sen de gördün. Sarhoş olunca nasıl davrandığını biliyorsun. Sanırım bunlar, askerlik yaptığı, savaşa gittiği, savaşta korkunç şeyler yaptığı günlerden kalma şeyler. Tutsaklara işkence yapmaktan. Bir seferinde Cezayir'de tutsaklara işkence yaptığını itiraf etti bana. Ertesi gün inkâr etti, inanmış gibi yaptıysam da inanmadım. İlk anlattıklarının doğru olduğunu biliyordum.

Cebinde taşıdığı bıçak için ne diyorsun? O bıçaktan hiç korkmadın mı?

Ben insanları oldukları gibi kabul ederim Adam. Fazla soru sormam. Bıçak taşımak istiyorsa, kendi bileceği iş, diye düşündüm. Tehlikeli bir dünyada yaşadığımızı ve bir erkeğin kendini koruması gerektiğini söylerdi. O gece New York'ta başınıza gelenlerden sonra, onun pek de haksız olduğunu söyleyemezsin, öyle değil mi?

Ablamın bir teorisi var. Akla yakın mı, değil mi bilmiyorum ama Born'un cinsel bir ilgi duyduğu için o gece partide benimle konuşmaya başladığını düşünüyor. Onun deyimiyle homoerotik bir ilgi. Sen ne dersin? Ablamın savı doğru olabilir mi, yoksa değil mi?

Olabilir. Her şey mümkün.

Sana hiç erkeklere ilgi duyduğundan söz etti mi?

Hayır. Ama söylememiş olması hiç önemli değil. Onunla yaşamaya başlamamdan önce ne yaptığını bilemem. Beraber olduğumuz zaman bile yaptıklarının hepsini bilmiyorum. İnsanın gizli arzularının ne olduğunu kim bilebilir? O kişi bu arzularını eyleme dönüştürmedikçe ya da bunlardan söz etmedikçe, bir ipucu yakalayamazsın. Sadece kendi gözlerimle gördüklerimi anlatabilirim – gördüğüm de şuydu: İlişkimizin çok başlarında Rudolf ve ben bir erkekle üçlü seks yaptık. Fikir benden çıktı. Rudolf sırf beni memnun etmek, her isteğimi yerine getirmeye hazır olduğunu göstermek için bunu yaptı. Öteki adam benim eski bir arkadaşımdı, daha önce yattığım biriydi ve son derece yakışıklı bir çocuktu. Eğer Rudolf ona yakınlık duysa onu öperdi, değil mi? Kamışına yumulur, emerek onu orgazma getirirdi. Ama bunları yapmadı. François'nın benimle sevişmesini seyretmek hoşuna gitti, François içime girdiği anda Rudolf'un müthiş tahrik olduğunu gördüm ama kendisi ona elini sürmedi. Bu, bir şeyi kanıtlar mı? Orasını bilemem. Söyleyebileceğim tek şey şu: New York'taki partide seni görünce Rudolf'a senin ömrümde gördüğüm en güzel çocuklardan biri olduğunu söyledim. O da benim görüşüme katıldı. Senin çile çeken bir Adonis'e, sinir krizinin eşiğindeki Lord Byron'a benzediğini söyledi. Bu seni çekici bulduğu anlamına gelir mi? Gelir de, gelmez de. Sen özel bir vakasın Adam, seni özel yapan şey de başkalarının üzerindeki etkini bilmiyor olman. Eşcinsellikle ilintisi olmayan bir erkeğin bile sana vurulabilmesi bana son derece mümkün görünüyor. Belki Rudolf'a da böyle oldu. Yine de kesin bir şey söyleyemem, sana tutulduysa bile bana bu konuda tek söz etmedi.

Evleniyor. Biliyor muydun? En azından son görüştüğümüzde öyle söyledi.

Evet, biliyorum. Hepsini biliyorum. O olay benim bu maceradan çıkış vizemdi. İhanet eden Margot kaltağına gül güle, melek gibi Hélène Juin'e hoş geldin.

Sana koymuş bu.

Yo hayır, koymadı. Sadece şaşırdım. Kadını tanırım, hem de uzun zamandır tanırım, o yüzden hiç anlam veremiyorum. Hélène, Rudolf'tan beş-altı yaş büyük olmalı, on sekiz yaşında kızı var; onun hakkında son derece sıkıcı, son derece sıradan, son derece renksiz biri olduğundan öte bir şey söyleyemem. İyi insandır, trajik öyküsü olan, çalışkan bir burjuvadır ama Rudolf'un onda ne bulduğunu anlamıyorum. Çılgın Rudolf çok geçmeden can sıkıntısından deliye döner.

Onu sevdiğini söyledi.

Belki seviyordur. Ama bu onunla evlenmesini gerektirmez.

Şu trajik öykü. Galiba ilk kocasıyla ilgili bir şeydi, öyle değil mi? Born'un neden söz ettiğini pek anlayamadım.

Juin, Rudolf'un yakın arkadaşıdır. Altı-yedi yıl önce feci bir araba kazası geçirdi. Kırılmadık, incinmedik yeri kalmadı, kafatası yarıldı, iç organlarının hepsi zarar gördü ama sağ kalmayı başardı. Daha doğrusu, ölmedi diyelim. O zamandan beri komada, beyin ölümü yarı yarıya gerçekleşti, bir hastanede yaşam desteğine bağlı yatıyor. Hélène yıllarca umudunu kesmeyi reddetti ama Juin'in durumu hiç düzelmedi, hiçbir zaman da düzelmeyecek, sonunda Hélène'in arkadaşları ve ailesi onu boşanma davası açmaya ikna ettiler. Dava önümüzdeki ilkbahar sonuçlanınca Hélène özgür olacak ve yeniden evlenebilecek. Bu, onun için iyi bir şey ama evleneceği adamın Rudolf olması aklımın köşesinden geçmezdi. Üçümüz birlikte en az on-on iki kere yemek yedik; ikisinde de âşık olduklarını gösteren bir tavır sezmedim. Dostluk evet, arkadaşlık evet... ama... şey yoktu... tam sözcüğü bulamıyorum, ne yoktu?

Kıvılcım.

Evet, tamam. Kıvılcım yoktu.

Onu hâlâ özlüyorsun, değil mi?

Artık özlemiyorum. Bugün bana anlattıklarından sonra özlemiyorum.

Ama daha önce özlüyordun.

Evet. Özlemek istemiyordum, yine de özlüyordum.

Adam manyağın teki, biliyorsun.

Doğru. Ama manyaklara âşık olunmaz diyen bir yasa mı var?

Söyleyecek, düşünecek başka bir şey bulamayınca bir süre susup oturuyorlar. Margot saatine bakıyor, Walker onun başka bir sözü olduğunu, çok geciktiğini söyleyerek gideceğini sanıyor. Oysa Margot ona akşam yemeği için bir programı olup olmadığını soruyor, Eğer yoksa benimle bir lokantaya gelir misin? diyor. Des Grands Augustins Caddesi'nde iyi bir yer biliyormuş; Walker'ın parası yoksa kendisi seve seve ısmarlarmış yemeği. Walker olamayacağını, onu bir daha görmeyi düşünmediğini, arkadaşlıklarına son vermeleri gerektiğine inandığını söylemek istiyor ama bir türlü söyleyemiyor. Kadının önerisini geri çeviremeyecek kadar yalnızlık çekiyor, iradesi Paris' te tanıdığı tek kişiye arkasını dönemeyecek kadar zayıf. Evet, diyor. Onunla yemeğe gitmekten sevinç duyacağını söylüyor. Ama saat daha altı bile olmadığı için, yemeğe kadar ne yapacaklarını soruyor. Margot, Sen her ne istersen onu yaparız, diyor ve sözcüğün gerçek anlamıyla Walker'ın isteyeceği şeyi kastediyor; çünkü Walker'ın en çok istediği şey onunla yatmak. Walker, gülünç derecede çirkin ve sefil odasını göstermek için Mazarine Sokağı'ndaki oteline gitmelerini öneriyor. Sevişmek fikri Margot' nun aklından da pek düşmediğinden, Walker'ın niyetini seziyor ve hafifçe gülümseyerek anladığını belli ediyor.

Sana New York'ta pek iyi davranmadım, değil mi? diyor.

Son derece iyi davrandın. En azından bir süre. Ama sonra hayır, sonra iyi davranmadın.

Seni kırdığım için özür dilerim. Çok kötü günler geçiriyordum. Ne yaptığımı bilmiyordum, sonra birden New York'u bırakıp gitmekten başka bir şey düşünemez oldum. Beni suçlama.

Suçlamıyorum. Birkaç hafta çok öfkelendiğimi itiraf ederim ama öfkem uzun sürmedi. Seni suçlamaktan vazgeçeli çok oluyor.

Artık dost olabiliriz, değil mi?

Umarım.

Unutma, çok içli dışlı olmaz. Her dakika, her gün olmaz. Buna hazır değilim. Bir daha da hazır olabilir miyim, bilmiyorum. Ama birbirimizle biraz ilgilenebiliriz, biraz yakınlık gösterebiliriz. Bu ikimize de iyi gelebilir.

Otele yürürlerken, Walker yanındaki kadının geçen bahar New York'ta tanıştığı eski Margot olmadığını sezinliyor. Margot'nun kendi dilinde, kendi şehrinde, Born'dan ayrıldıktan sonra daha farklı olacağını düşünmekte haklıydı; kafedeki konuşmadan sonra da onun tahmin ettiğinden daha açık sözlü, daha konuşkan olduğu sonucuna varıyor. Yine de, otele bir an önce varmayı –döner merdivenden çıkmayı, anahtarı kapının kilidine sokmayı, soyunmalarını, Margot'nun ufak tefek, çıplak vücudunu görmeyi, onun bedeninin kendi bedenine değmesini– beklerken, öte yandan da çok büyük bir yanlış yapıp yapmadığını düşünüyor.

Başlangıçta işler iyi gitmiyor. Margot, ya fazlasıyla kibar ya da fazlasıyla kayıtsız olduğu için odası hakkında tek söz etmiyor ama Walker odaya onun gözüyle baktıkça kadını böylesine perişan, böylesine sefil bir yere sürüklediği için utanıyor. Morali bozuluyor; yatağa oturup öpüşmeye başladıkları zaman da dalgınlaşıyor, uzaklaşıyor. Margot geri çekiliyor, bir terslik mi var? diye soruyor. Böyle surat asma Adam, diyor. Bu keyif işi, yoksa unuttun mu?

Walker, aklına Gwyn'in takıldığını, Margot'yla dudakları birbirine değdiği anda, dudağının son kez ablasının dudağına değişini anımsadığını ve şu anda Margot'yu öpmeye çalışırken ablasını bir daha hiç böyle kucaklayamayacağını düşündüğünü söyleyemiyor.

Neyim var bilmiyorum, diyor. Öyle hüzünlüyüm ki... çok, çok kederliyim.

Margot sevecenlikle onun sırtını okşayarak, Belki gitsem daha iyi olacak, diyor. Sevişmek şart değil ya. Bir başka gün deneriz.

Hayır, gitme. Gitmeni istemiyorum. Sadece bana zaman tanı. Birazdan düzelirim, söz veriyorum.

Margot ona zaman tanıyor; sonunda Walker tamamen olmasa da, Margot soyununca kadının çıplak vücuduna sarıldığında tahrik olacak kadar, onunla sevişecek kadar, iki kez sevişecek kadar sıyrılıyor o melankolik halinden. İki sevişme arasında, önceden odaya koyduğu kırmızı şarabı şişeden içerlerken, Margot kadınlarla cinsel ilişkilerinden söz açarak, (kendi göğüsleri küçük olduğu için) büyük memelere dokunmayı, öpmeyi sevdiğini, kadınların apışaralarıyla oynayıp yalamaktan, dilini köküne kadar g.tlerine sokmaktan haz duyduğunu anlatarak Walker'ı yeniden tahrik ediyor; Walker bu hikâyelerin gerçek mi, yoksa ikinci bir atış için onu sertleştirmeyi amaçlayan yalanlar mı olduğunu kestiremese de, tıpkı Batı 107. Cadde'deki evde Gwyn'in galiz konuşmalarını dinlemekten hoşlandığı gibi şimdiki galiz sözlerden de zevk alıyor. Sözcükler seksin temel öğelerinden biri olabilir mi, sonuçta konuşmak dokunmanın gizli bir biçimi sayılmaz mı, kafamızda dönüp duran hayaller kucakladığımız gövdeler kadar önemli değil mi? diye düşünüyor. Margot hayatta önem verdiği tek şeyin seks olduğunu, seks yapamazsa kendi teninin içine hapsolmanın sıkıntısı ve tekdüzeliği yüzünden kendini öldürebileceğini söylüyor. Walker susuyor ama ikinci kez onun içine boşalırken Margot'yla aynı görüşte olduğunu fark ediyor. Seks için deli oluyor. En umutsuz, en karamsar, en köşeye kıstırılmış anlarında bile seks için deli oluyor. Seks, bu dünyadaki tanrı ve kurtarıcı, tek kurtuluş yolu.

Lokantaya gidemiyorlar. Şarabı bitirdikten sonra yemeği unutup uyuyakalıyorlar. Ertesi sabah erkenden, daha şafak sökmeden Walker gözlerini açıyor ve yatakta yalnız olduğunu görüyor. Yanındaki yastığın üzerinde küçük bir kâğıt duruyor, Margot'nun notu: *Kusura bakma. Yatak dayanılmayacak kadar rahatsızdı. Beni gelecek hafta ara.*

Walker onu arama cesaretini bulup bulamayacağını merak ediyor. Sonra, gerçek sorunu, yani onu aramamak, onu bir daha görmeye direnmek cesaretini bulup bulamayacağını soruyor kendine.

İki gün sonra Walker, Saint-André des Arts Meydanı'ndaki bir kaldırım kafesinde oturmuş, bir bardak bira içiyor ve ufak bir deftere yazı yazıyor. Akşamın altısı olmuş, bir iş günü daha sona ermiş, Walker da yaşamını Paris ritmine uydurmaya başladığı için, bu saatin belki de şehrin en canlı zamanı olduğunu anlıyor; sokaklar işten eve dönen, ailelerine, dostlarına ya da yalnız yaşamlarına kavuşmak için acele eden erkekler ve kadınlarla dolu; Walker dışarıda, o kalabalığın arasında, havayı dolduran kolektif solukların ortasında olmanın tadını çıkarıyor. Az önce anne ve babasına kısa, Gwyn'e daha uzun birer mektup yazdı, şimdi de hayranı olduğu çağdaş Amerikalı şair George Oppen'in yapıtı üzerine inandırıcı bir şeyler karalamaya çalışıyor. Oppen'in en son kitabı, *This in Which*'ten[17] şu dizeleri kopya ediyor:

Dünyanın varlığından kuşku duyulamaz: çünkü görülebiliyor
Ve çünkü ondan cayılamıyor
Anlaşılması olanaksız ve bu gerçeğin ölümcül olduğuna inanıyorum.

Walker bu dizeler hakkındaki yorumunu yazmak istiyor ama daha yazmaya başlamadan defterin üzerine bir gölge düşüyor. Walker başını kaldırıyor, tam karşısında Rudolf Born duruyor. Walker'ın bir şey söylemesine ya da yapmasına fırsat kalmadan Hélène Juin'in müstakbel kocası yanındaki sandalyeye oturuveriyor. Walker'ın yüreği güm güm atmaya başlıyor. Soluğu kesiliyor, dili tutuluyor. İçinden, Böyle olmayacaktı, diyor. Günün birinde yolları kesişirse, Born'u önce kendisinin görmesini hayal etmişti, tam tersini değil. Walker kalabalık bir caddede yürüyecek, Born'u görünce başını çevirip fark edilmeden geçip gidebilecek bir konumda olacaktı. Karşılaşmalarını hep böyle kurmuştu, oysa şimdi ortalık yerde, savunmasız olarak ve Born orada yokmuş gibi yapamayacak bir durumda, kıçının üzerinde oturuyordu.

Beyaz takım elbise gitmiş, yerine krem rengi bir ceket gelmişti, boynundan aşağı, hiç kuşkusuz gömleğinin açık mavisini dengelemek için seçilmiş mavi-yeşil desenli bir fular sarkıyordu – Walker, hep o eski buruşuk kırışık şıklık, hep o eski alaycı gülümseme diye düşünüyor.

Born yapmacık bir neşeyle ve sözcükleri yapmacık olduğunu belirtecek biçimde vurgulayarak, Vay, vay, vay, diyor. Bak hele, demek yeniden karşılaştık Walker. Bu ne güzel sürpriz.

Walker onunla konuşmak zorunda kalacağını biliyor ama o anda ağzından tek bir sözcük çıkaramıyor.

Born, Seninle karşılaşmayı umuyordum, diye devam ediyor. Paris küçük şehirdir, er geç karşılaşırdık.

Walker sonunda, Burada olduğumu kim söyledi? diye soruyor. Margot mu?

Ne Margot'su? Onunla görüşmeyeli aylar var. Onun burada olduğunu bile bilmiyordum.

Peki öyleyse, kim söyledi?

Columbia'da ders verdiğimi unutuyorsun galiba. Orada tanıdıklarım var, üstelik senin program yönetmenin yakın arkadaşım. Geçen gece birlikte yemek yedik, senin burada olduğunu o haber verdi. Mazarine Sokağı'nda bir pire yuvasında kaldığını söyledi. Neden Reid Hall'a[18] gitmedin? Odaları pek büyük değildir ama en azından haşarat yoktur.

Walker, yaşam koşullarını Born'la tartışmayı istemiyor, havadan sudan konularla zaman kaybetmek istemiyor. Soruyu duymazdan gelerek, Biliyor musun, hiç unutmadım, diyor. Sürekli onu düşünüyorum.

Neyi düşünüyorsun?

O çocuğa yaptığını.

Ben ona bir şey yapmadım.

Hadi canım...

Bıçağı bir kez sapladım, hepsi o. Sen de oradaydın. Neler olduğunu gördün. Oğlan bize ateş edecekti. Ben önce davranmasaydım, ikimiz de

ölecektik.
Ama silah dolu değildi.
Orasını bilmiyorduk, öyle değil mi? Ateş edeceğini söyledi, biri burnuma silahı dayayıp ateş edeceğini söylerse, dediğini yapacağına inanırım.
Peki ya parkta olanlar? İlk darbeden sonra on iki kez daha bıçaklanmış. Bunu neden yaptın?
Ben yapmadım. Bana inanmadığını biliyorum ama o olayla benim hiç ilgim yok. Evet, sen gittikten sonra çocuğu parka taşıdım ama oraya vardığımızda zaten ölmüştü. Ölmüş birini ne diye bıçaklamaya devam edeyim? Bütün istediğim, oradan bir an önce uzaklaşmaktı.
Peki öyleyse kim yaptı?
En ufak bir fikrim yok. Hasta ruhlu biri. Bir gece cini. Ne de olsa New York uğursuz bir yer. Herhangi biri olabilir.
Biliyor musun, ben polise gittim. Gitmemem için yaptığın sert uyarıya rağmen gidip ifade verdim.
Öyle yapacağını tahmin etmiştim. O yüzden apar topar kaçtım.
Madem suçsuzdun, öyleyse neden kalıp da mahkemede kendini savunmadın?
Ne için savunacaktım? Sonunda nasılsa beraat edecektim, ben de kendimi savunmak için o kadar zaman yitirmek istemedim. Oğlan ölmeyi hak etmişti. Öldü. Hepsi bu.
Yani pişman değilsin.
Hayır, değilim. Hiç pişman değilim. Bana cephe alıp polise gittiğin için seni suçlamıyorum. Sen doğru bulduğun şeyi yaptın. Tabii yanılmıştın ama bu senin sorunun, benim değil. Ben senin hayatını kurtardım Adam, sakın unutma. Silah dolu olsaydı, şu anda yaptığım şey için bana teşekkür ederdin. Silahın boş olması aslında hiçbir şeyi değiştirmiyor, öyle değil mi? Biz dolu sandığımız sürece, dolu sayılırdı.

Walker bu görüşü kabul etmeye istekli ama park olayı, çocuğun nasıl ve ne zaman öldüğü sorunu hâlâ askıda – hem Walker, Born'un anlattıklarının doğru olmadığından emin – çünkü çocuk o kadar çabuk ölemezdi. Mideye saplanan bıçak darbesi ölüme yol açabilir ama bu ağır ağır, uzun sürede olur; demek ki Born parka vardığında Williams yaşıyordu, öyleyse çocuğu öldüren yeni darbeler Born'un bıçağından çıkmıştı. Bunun başka izahı yok. Bir başkası, zaten ölmüş olan bir çocuğa ne diye on iki kez daha bıçak saplamak zahmetine girsin? Born parktan ayrılırken Williams hâlâ sağ olsaydı, ikinci bir saldırgandan söz edilebilirdi –pek uzak bir olasılık olsa da bu olabilirdi– ama sadece çocuğun parasını çalmak için yapılırdı bu, oysa polis ta o zaman Walker'a çocuğun soyulmadığını söylemişti. Cüzdanı cebinden çıkmış, içindeki on altı dolara da el sürülmemiş, bu durumda cinayet nedeni olarak hırsızlık varsayımı suya düşüyordu. *Ölmüş birini ne diye bıçaklamaya devam edeyim?* Çünkü ölmemişti ve öldüğüne emin oluncaya kadar onu bıçaklamaya devam ettin, hatta işini bitirdikten sonra da öfkeden deliye döndüğün ve yaptığından zevk aldığın için bıçaklamaya devam ettin.

Walker, Bunu daha fazla konuşmak istemiyorum, diyerek biranın parasını ödemek için cebinden biraz bozukluk çıkarıyor. Gitmem gerek, diye sözünü tamamlıyor.

Born, Nasıl istersen, diyor. Ama ben savaş baltalarını gömüp yeniden dost oluruz, diye umuyordum. Hatta müstakbel karımın kızıyla tanışmak hoşuna gider, diye düşünmüştüm. Cécile on sekiz yaşında, güzel, akıllı bir kız – edebiyat öğrencisi, yetenekli bir piyanist, tam senin ilgini çekecek tipte biri.

Walker, ayağa kalkarak, İstemem, teşekkür ederim, diyor. Bana çöpçatanlık etmene ihtiyacım yok. Bunu bir kez yaptın, anımsıyor musun?

Neyse, fikrini değiştirirsen beni ara. Onu sana tanıştırmaktan memnun olurum.

Tam o anda, Walker gitmek üzereyken, Born krem rengi blazer ceketinin cebinden üzerinde adresinin ve telefon numarasının yazılı olduğu bir kartvizit çıkarıyor. Walker'a uzatarak, Al bunu, diyor. Bana buradan ulaşabilirsin. Hani gerekirse.

Walker bir an kartı yırtıp yere fırlatmak istiyor –tıpkı geçen bahar New York'ta çeki yırttığı gibi– ama sonra yırtmamaya, böylesine ucuz ve adi bir hakaretle kendini küçük düşürmemeye karar veriyor. Kartı cebine koyup, Hoşçakal, diyor. Born başıyla selam veriyor ama bir şey söylemiyor. Walker giderken güneş gökyüzünde kurşun gibi hızla kayıp yüz binlerce kızgın ışık parçasına bölünerek patlıyor. Eiffel Kulesi yerle bir oluyor. Paris'teki bütün binalar tutuşuyor. I. Perde'nin sonu. Ve perde.

Walker kendini savunulamaz bir duruma getiriyor. Born'un nerede bulunacağını bilmediği sürece, olası bir karşılaşmanın belirsizliğiyle yaşayacak, şansının yaver gideceğine, o korkunç karşılaşma anının hiç gelmeyeceğine ya da geç geleceğine, Paris'teki kalan günlerinin yeni karşılaşmaların korkusuyla zehir olmayacağına inanarak avunmuştu. Şimdi o karşılaşma gerçekleşti, hem de onun ihtimal verdiğinden çok önce gerçekleşti, Walker, bu durumda Born'un adresini cebinde taşıyıp da onun tutuklanması istemiyle polise gidemeyişini hazmedemiyor. Cedric Williams'ın katilinin yargılanması kadar hiçbir şey sevindiremez onu. Sonunda beraat etse bile, dava masrafları ve yargılanmak yüzünden küçük düşmesi ona yeterince pahalıya patlardı. Dava açılmasa, dosya mahkemeye intikal etmese bile, en azından soruşturma için polis tarafından çağırılma tatsızlığına katlanırdı. Ama Born'u kaçırıp New York'a gönderemeyeceğine göre, Walker ne yapabilir? Bu konuyu bütün gün ve gecenin büyük bir bölümünde düşünüp tarttıktan sonra aklına bir fikir, hem de şeytani bir fikir geliyor; bu öylesine habis ve sinsi bir fikir ki, böyle bir şeyi düşünebildiğine şaşırıyor. Bu, Born'u hapse tıkmaz ama hayatını zehir eder ve Walker planını başarıyla uygulayabilirse, Hélène Juin'in müstakbel kocası hayatta

en çok tamah ettiği şeyden de yoksun kalır. Walker, kafasından geçenlerden hem heyecanlanıyor hem de onlardan tiksiniyordu. Hiçbir zaman intikam peşinde koşan biri olmamıştı, hiçbir zaman birine zarar vermeye kalkışmamıştı ama Born farklı bir kategoriye giriyor; Born bir katil, Born cezalandırılmayı hak ediyor, Walker da ömründe ilk kez kana kan peşinde koşuyor.

Plan, deneyimli bir yalancı, ikiyüzlülük sanatında ustalaşmış bir sosyal cambaz olmayı gerektiriyor, bunların ikisi de Walker'ın becerileri içine girmediğinden, kendine verdiği görev için en uygunsuz kişi olduğunu biliyor. İşin başından itibaren kendi doğasına aykırı hareket etmek zorunda kalacak, kafasında çizdiği savaş alanında ayağını sağlam basacağı bir yer ararken defalarca kayıp düşecek; yine de bütün bu olumsuzluklara karşın ertesi sabah Café Conti'ye gidiyor, bir telefon jetonu alıp planını uygulamaya koyuyor. Bu cüretine, ataklığına şaşırıyor. Born telefonu üçüncü çalışında açtığı zaman, adamın sesindeki şaşkınlık elle tutulacak kadar belirgin.

Şaşkınlığını gizlemek için elinden geleni yaparak, Adam Walker, diyor. Beni aramasını beklediğim dünyadaki en son kişi.

Walker, Rahatsız ettiğim için özür dilerim, diyor. Dünkü konuşmamızdan sonra ciddi ciddi düşündüğümü haber vermek istedim.

İlginç. Peki, düşüncelerin seni nasıl bir karara vardırdı?

Savaş baltasını gömmeye karar verdim.

Bu daha da ilginç. Dün beni cinayetle suçluyorsun, bugünse bağışlamaya ve unutmaya hazırsın. Bu ani değişiklik nereden çıktı?

Beni doğru söylediğine ikna ettin.

Bunu samimi bir özür dileme olarak mı yorumlayayım – yoksa benden yine sana arka çıkmamı mı isteyeceksin? Sakın, ölmüş dergini canlandırmaya çalışıyor olmayasın?

Tabii ki hayır. Hepsi geçmişte kaldı.

Yaptığın çok kırıcı bir hareketti Walker. Çeki paramparça edip tek söz söylemeden bana göndermen. Bu büyük bir hakaretti, beni derinden yaraladı.

Seni kırdımsa, gerçekten üzülürüm, özür dilerim. Olanlardan sonra bir tür şoka girmiştim. Ne yaptığımı bilmiyordum.

Peki şimdi ne yaptığını biliyor musun?

Sanırım.

Demek öyle sanıyorsun. Söyle bakalım delikanlı, tam olarak ne istiyorsun?

Hiçbir şey. Seni aramamı söylediğin için aradım. Hani, fikrini değiştirirsen demiştin.

Demek yeniden bir araya gelelim diyorsun. Öyle mi? Yani yeniden dost olmamızı istiyorsun.

Öyle düşündüm. Beni nişanlınla, onun kızıyla tanıştırmaktan söz etmiştin. Bu, dostluğumuza yeniden başlamak için hoş bir adım olabilir, diye düşündüm.

Hoş. Amma yavan bir sözcük. Sıradan, alelade olmakta siz Amerikalıların üstüne yok.

Hiç kuşkun olmasın. Ama biz, yanlış yaptığımızı anlayınca özür dilemeyi de iyi biliriz. Benimle görüşmek istemiyorsan, açık açık söyle. Anlayışla karşılarım.

Bağışla beni Walker. Yine edepsizlik ettim. Galiba bu, insanın yetiştiği topraktan kaynaklanıyor.

Hepimizin öyle anları vardır.

Tabii. Demek Hélène ve Cécile'le yemek yemek istiyorsun. Dünkü davetim geçerli. Bu işi olmuş bil. Ben işi ayarlar ayarlamaz oteline not bırakırım.

Yemek için, ertesi akşam Saint-Germain Bulvarı'daki yirminci yüzyıl başlarından kalma Vagenende Lokantası'nda buluşmaları kararlaştırılıyor.

Walker tam sekizde orada oluyor, ilk gelen o; garson onu Mösyö Born'un masasına götürürken, Walker heyecandan ve dalgınlıktan çevresine pek dikkat edemiyor; koyu renk meşe kaplamalı duvarları, pirinç donanımları, kolalı beyaz örtülerle peçeteleri, salonun diğer bölümlerindeki alçak sesli konuşmaları, porselen tabaklara değen gümüş çatal bıçakların sesini fark etmiyor. Born'la yaptığı o akıl almaz, alçakça konuşmadan otuz dört saat sonra yalanlarının kendisine kazandırdığı şey şu: sonsuz bir korku, kendisine duyduğu sınırsız bir öfke ve Born'un müstakbel karısı ve üvey kızıyla tanışmak gibi paha biçilmez bir fırsat. Her şey Hélène ve Cécile Juin'le neler yapabileceğine bağlı. Eğer onlarla, en azından ikisinden biriyle Born'dan bağımsız olarak bir ilişki kurabilirse, er geç Riverside Yolu'nda olanları anlatma fırsatını da bulur ve Cedric Williams'ın öldürülme hikâyesine onları inandırabilirse belki, hatta kesinlikle evlilik rafa kaldırılır ve müstakbel karısı, Born'u yüzüstü bırakır. Walker'ın bütün niyeti bunu başarmak: resmî işlemler gerçekleşmeden evliliği önlemek. Belki cinayet suçu için yeterince ağır bir ceza değil ama aksi halde yakasını kurtarma olasılığı göz önüne alınırsa yine de yeteri kadar ağır bir ceza, hiç yoktan iyi. Reddedilen Born. Küçük düşen Born. Sefalete mahkûm olan Born. Walker, yalandan özür dileyerek, samimi olmayan dostluk yeminleri ederek adama yanaştığı için kendisinden nefret etse de, başka çaresi olmadığını biliyor. Şayet Hélène'le Cécile'i ikna edemezse vazgeçecek ve yenilgiyi sessizce kabullenecek. Ama şayet ve eğer onları yola getirmezse bu işin ucunu bırakacak, o ana kadar da şeytanla kumar oynamaya devam edecek.

Walker'ın ilk izlenimi fazla umutlu değil. Ya yaradılışlarının ya da koşulların etkisiyle anne de kız da mütevazı, ölçülü ve mesafeli görünüyorlar; kolayca yakınlık kurmaya, hatta havadan sudan sohbet etmeye pek yatkın değiller; başlangıçta tanıştırmalar, açıklamalar ve çeşitli yorumlarla konuşmayı daha çok Born götürdüğü için, anne-kız pek fazla konuşmuyor. Walker, Paris'teki ilk günlerini kısaca anlatırken, Hélène onun Fransızcasını övüyor; bir ara Cécile de donuk bir tavırla, otelde kalmaktan

memnun olup olmadığını soruyor. Anne uzun boylu, sarışın, iyi giyimli bir kadın; güzel denilemez (Walker yüzünün aşırı uzun, biraz at suratlı olduğunu düşünüyor) ama elli bir yaşındaki, orta sınıf Fransız kadınlarının çoğu gibi kendini özgüvenli ve şık bir biçimde taşımayı biliyor – bu belki bir tarz meselesi ya da Galya bilgeliğinin dişilikle ilgili gizemli bir özelliği. On sekizine yeni basan kız, Hôtel de Sud'a beş dakikalık mesafede olan l'Éperon Caddesi'ndeki Fénelon Lisesi'nde okuyor. Annesinden daha ufak tefek, daha silik bir kız, kestane rengi saçları kısa, bilekleri ince, omuzları dar, bakışları dikkatli ve keskin. Walker, kızın gözlerini kıstığını fark ediyor ve normalde gözlük kullandığı halde bu akşamki yemeğe gelirken takmadığını tahmin ediyor (sonradan bu tahmini doğru çıkıyor). Güzel bir kız değil, aslına bakılırsa biraz fare suratlı ama yine de dikkati çeken bir yüzü var: Çenesi ufak, burnu ince uzun, yanakları dolgun, ağzı biçimli. Arada bir o ağız, gülümseme olmasa da belli belirsiz bir neşeyle hafifçe aralanıyor ama o kadarı bile kızın gelişmiş bir mizah duygusu olduğunu, her an esprilere açık olduğunu göstermeye yetiyor. Çok zeki olduğu kesin (son dört dakika içinde Born onun edebiyat ve felsefeden aldığı yüksek notları, piyano tutkusunu, Eski Yunanca'yı çok iyi bildiğini anlatıp duruyor), ne yazık ki Cécile'in bütün bu olumlu özelliklerine karşın, Walker ondan hoşlanmadığını, en azından umduğu kadar çekici bulmadığını fark ediyor. Fiziksel arzunun sınırsız ve sonsuz karmaşıklığına bahane olarak sık sık kullanılan, belirsiz bir terime sığınıp kızın tipi olmadığını geçiriyor aklından. Peki ama, onun tipi ne? Walker bunu düşünüyor. Öz ablası mı? Kendinden on yaş büyük, sekse doymayan Margot mu? İstediğinin hangisi olduğunu bilmiyor ama Cécile Juin olmadığı kesin. Ona bakınca karşısında bir çocuk, kişiliğinin biçimlenme süreci henüz tamamlanmamış bir kız görüyor; yaşamın bu noktasındaki kız, bir erkeği peşinden koşturacak erotik sinyaller veremeyecek kadar içine kapanık ve utangaç. Böyle olması, Walker'ın onunla arkadaşlık kurmak için elinden geleni yapmayacağı

anlamına gelmiyor; ama öpmek, okşamak, romantik duygulara kapılmak, kızı yatağa atmaya kalkışmak yok.

Walker böyle şeyler düşündüğü, masum Cécile'e bir seks objesi, (eğer varsa) baştan çıkarma yeteneğinin bir kurbanı gözüyle baktığı için kendini ayıplıyor ama aynı zamanda bir savaş verdiğini, bir yeraltı gerilla savaşı yürüttüğünü, bu yemeğin de o savaşın ilk muharebesi olduğunu biliyor ve eğer bu çarpışmayı hasmının müstakbel üvey kızını baştan çıkararak kazanacaksa ondan da kaçınmayacak. Ama toy Cécile baştan çıkarılmaya aday değil, o yüzden Walker amacına ulaşmak için daha esnek taktikler uygulayacak, –kendini onlara sevdirip sonunda da kendi yanına çekebilmek için– kıza her cepheden saldırıya geçmekten anneye ve kıza aynı anda iki kanattan hücum etmeye kadar her seçeneği deneyecek. Bütün bunların, Born'un her an tetikteki gözlerinin önünde, görmeye tahammül edemediği bu adamın dayanılmaz, boğucu varlığının yanında yapılması gerekiyor. Kurnaz, kuşkucu Born, Walker'ın ikiyüzlülük ettiğinden kesinlikle şüpheleniyordur; delikanlının özür dilemesini de onun gerçek niyetini öğrenmek için kabul etmiş gibi görünmediğini kim bilebilir? Born'un sesinde, o hoş sohbetin ve yapmacık yumuşaklığın altında gizlenen bir gerginlik, tetikte olduğunu sezdiren sinirli bir ton var. Walker, onunla bir daha görüşmek doğru olmayacak, diye düşünüyor; bu durumda bu gece yemek bitmeden Juin'lerle barış yapması kaçınılmaz bir zorunluluk oluyor.

Kadınlar masanın öteki tarafındalar. Walker, Cécile' in karşısında oturuyor, Walker'ın solundaki Born da Hélène'le karşı karşıya. Kadın nişanlısına bakarken Walker dikkatle onun gözlerini inceliyor ve o bakışta en ufak bir aşk kıvılcımı görmediği anda Margot kadar şaşırıyor. O gözlerde başka duygular var –belki arzu, sevecenlik, hüzün– ama aşk yok, dahası mutluluktan ya da neşeden en ufak bir iz yok. Hélène'in durumundaki bir kadın, yarı ölü haldeki kocasının hastanede yattığı son altı-yedi yılı acı içinde ve yaşamla ilişkisini askıya alarak geçirmiş bir kadın nasıl mutlu olabilirdi zaten? Walker, bomboş, büyük bir koğuşun tek hastası olarak

sayısız makinelere ve solunum borularına bağlanmış yatan, yaşayan ama yaşamayan, ölen ama ölemeyen, komadaki Juin'i düşünüyor ve birden iki ay önce New Yorker sinemasının balkonunda ablasıyla birlikte seyrettiği, Carl Dreyer'in *Ordet* filmi aklına geliyor, tabutta yatan ölü kadını ve kadın dirilip kalkınca nasıl ağladığını anımsıyor, kendi kendine Yok hayır, diyor, o sadece bir hikâyeydi, uydurma bir dünyada geçen uydurma bir öyküydü, oysa bu o dünya değil, Juin hiçbir zaman mucizevi bir biçimde canlanmayacak, Hélène'in kocası hiç kalkıp oturmayacak, hiç dirilmeyecek. Walker'ın aklı, Juin'in hastane yatağından başka bir yatağa gidiyor ve kendini kontrol edip düşündüklerine son vermeye fırsat kalmadan, birkaç gün önce Margot'nun anlattığı o iğrenç sahne gözünün önüne geliyor: Margot iki erkekle yatakta, Born ve öteki adamla, neydi adı, François, evet Margot, Born ve François ile yatakta, üçü de çıplak, düzüşüyorlar, François'nın sertleşmiş kamışını Margot'ya sokmasını seyreden Born'u görüyor Walker; tıknaz, iğrenç et yığını Born'un sevgilisini başka bir erkekle düzüşürken seyredip tahrik oluşunu, boşalmasını görüyormuş gibi oluyor...

Walker bu görüntüyü, bu hayali kovmak için Cécile'e gülümsüyor, kız da –biraz şaşırarak, ama bu ilgiden hoşlanarak– ona tebessüm ediyor; Walker, Born'un Hélène'le evlenmek istemesinde bu sapkınlığının rolü var mıdır, diye merak ediyor. Öyle ya, Born belki de kendine sırt çevirmeye, ahlaksız, pis sapıklıklarına direnmeye çalışıyordur ve belki de Hélène onun gözünde saygınlığın simgesidir, kendi çılgınlığının önünü kesen settir. Walker, onun Hélène'in yanında çok terbiyeli, adaba erkâna uygun davrandığına, kadına *sen* diye değil de *siz* diye hitap ettiğine dikkat ediyor. Bu, kontlarla konteslerin dili, üst tabakanın da kaymak tabakasındaki evliliklerin hitap tarzı; bu dil insanın hem kendi kendisiyle hem de dünyayla arasına mesafe koyarak bir tür savunma mekanizması oluşturur. Born'un aradığı aşk değil, güvence. Şehvet düşkünü Margot, adamın içindeki kötülüğü ortaya çıkardı. Sakin ve ölçülü Hélène onu yeni birine

dönüştürebilecek mi? Walker içinden, Hayal kurmaya devam et, diyor. Senin zekânda birinin bunu düşünmeyecek kadar akıllı olması gerekir.

Yemeklerini söyledikleri sırada, Walker, Hélène'in on dördüncü bölgedeki bir klinikte konuşma terapisti olarak çalıştığını öğreniyor. 1950'lerin başından beri, yani kocasının kazasından çok önceden bu işi yapmaya başlamış – her ne kadar şimdilerde küçük ailesini geçindirmek için bu paraya muhtaçsa da, Walker aslında onun kendini mesleğine adadığını, kariyerinin onu hoşnut ettiğini, hatta belki de yaşamının en önemli öğesi olduğunu anlıyor. Sorunlar, dertler denizinde boğulmak üzere olduğunuz zaman, çok çalışmak sizi suyun üzerinde tutan bir sal işlevi yapabilir. Walker bunu kadının gözlerinde okuyor, Born bu konuyu açınca o gözlerin nasıl parlamaya başladığını görünce etkileniyor, kadının ilgilendiği bir konuda diyalog kurabilme fırsatını görüyor. Aslında Walker kadının yaptığı işle gerçekten ilgileniyor. Jakobson ve Merleau-Ponty'nin afazi ve konuşmayı yeniden öğrenme hakkında yazdıklarını okumuş, kendisi de sözcüklerle uğraştığı için bu konuları uzun boylu düşünmüştü; o nedenle kadına sorular sormaya başlayınca sahtekârlık yapıyormuş duygusuna kapılmıyor. Onun bu heyecanı, merakı başlangıçta Hélène'i şaşırtıyor ama onun samimi olduğunu, gerçekten ilgilendiğini anlayınca kliniğe gelen çocuklardaki konuşma bozukluklarını, sözcükleri yanlış telaffuz eden, peltek konuşan, kekeme çocukları tedavi yöntemlerini anlatmaya başlıyor. Hayır, sadece çocuklarla değil, yetişkinlerle, yaşlılarla, felç geçiren ya da beyinleri hasara uğramış olanlarla, afazi hastalarıyla, konuşma yetisini yitirenlerle, sözcükleri anımsayamayan ya da *kalem* yerine *kâğıt, ağaç* yerine *ev* diyecek kadar kelimeleri karıştıranlarla da çalışıyordu. Walker, afazinin birkaç türü olduğunu, beynin hasar gören bölgesine bağlı olarak Broca afazisi, Wernicke afazisi, nakletme afazisi, beyin zarı duyumsal afazisi, anomik afazi gibi çeşitleri olduğunu öğreniyor. Hélène lokantaya girdiğinden beri ilk kez gülümseyerek, sonunda gerçekten gülümseyerek, Dil olmadan düşüncenin var olamayışı ne kadar ilginç, değil mi? diyor; Dil

de beynin bir işlevi olduğuna göre, dil –yani simgeler aracılığıyla sözcük oluşturma yetisi– bir anlamda insanın fiziksel özelliğidir diyebiliriz, bu da şu eski beyin-beden ikiliği görüşünün saçmalığını kanıtlar, öyle değil mi? O halde *adieu*[19] Descartes. Beyin ve beden bir ve tektir.

Walker onları tanımak için en iyi yolun kendinden söz etmemek, cevap vermek yerine soru sormak, onları kendileri hakkında konuşturmak olduğunu anlıyor. Ne var ki, bu tarz kişiler arası konuşmaları yönlendirmeye alışık değil ve Born, İsrail Ordusu'nun Sina Yarımadası'ndan ve Batı Şeria'dan çekilmeyi reddetmesini sertçe eleştirmeye başlayınca Walker susup kalıyor. Born'un kendisini tartışmaya çekmeye çalıştığını seziyor ama işin kötüsü kendisi de Born'la aynı fikirde ama bunu açığa vurmak yerine susuyor ve Cécile'in yine gizli bir neşeyle büktüğü dudağını seyrederek eleştiri tiradının sürecini tamamlamasını bekliyor. Belki yanılıyor ama kızın Born'un ateşli görüşlerini komik bulduğunu düşünüyor. Birkaç dakika sonra ordövrler gelince Born'un nutku yarıda kesiliyor. Walker bu fırsattan istifa edip suskunluğunu bozarak Cécile'e Eski Yunanca öğrenimiyle ilgili sorular soruyor. Kendi gittiği lisede Yunanca dersi olmadığını, kızın o dili öğrenme fırsatı bulmasına gıpta ettiğini söylüyor. Üniversiteyi bitirmesine sadece iki yıl kaldığını, Yunanca'ya başlamak için artık çok geç olduğunu anlatıyor.

Kız, Çok geç sayılmaz, diyor. Bir kez alfabeyi öğrendin mi, gerisi göründüğü kadar zor değil.

Bir süre Yunan edebiyatından söz ediyorlar, az sonra Cécile ona yaz projesini – sinir ve pişmanlık dolu üç aya mal olan çılgın, hırslı planı anlatıyor. Bunu neden denemeye kalkıştığımı Tanrı bilir, diyor, meğer tasavvur edilebilecek en zor yazarın kitap uzunluğunda bir şiirini Fransızca'ya çevirmeyi kafasına koymuş. Walker o yazarın kim olduğunu sorunca, Cécile omuz silkerek Walker'ın onun adını duymuş olamayacağını, adamı kimsenin tanımadığını söylüyor. Gerçekten de şairin MÖ 300 dolaylarında yaşayan Lykophron olduğunu söyleyince, Walker

kıza hak veriyor. Cécile, Şiir Kassandra hakkında, diye sözünü sürdürüyor; Troya'nın son kralı Priamos'un kızı – Apollon tarafından sevilmek bahtsızlığına uğrayan zavallı Kassandra. Apollon kıza kehanet yeteneğini vermeyi önerir ama bir şartla: Kassandra bekâretini ona verecektir. Kız önce peki der, sonra hayır; onuru kırılan Apollon da ona bahşedeceği yeteneği Kassandra'nın kehanetlerinin doğru çıkmayacağı biçimde çarpıtarak ondan intikam alır. Lykophron'un şiiri Troya Savaşı sırasında geçer. Kassandra hapistedir, çoktan aklını kaybetmiştir, Agamemnon'la birlikte öldürülmek üzeredir ve gelecekle ilgili anlaşılamayacak derecede karmaşık eğretilemelerle, imalarla dolu kehanetlerde bulunmaktadır. Cécile, bu şiirin çığlıklar ve ulumalarla örüldüğünü, onu çok önemli bulduğunu, yabansı ve son derece modern bir şiir olarak gördüğünü ama kavrayamayacağı kadar anlaşılmaz ve zor olduğunu anlatıyor; saatlerce, günlerce çalıştıktan sonra ancak yüz elli dizeyi çevirebildiğini, dudağını yeniden alaylı bir biçimde bükerek çeviriye devam edecek olursa sadece on-on iki yılını alacağını söylüyor.

Kızın kendini küçümseyen tavrına rağmen, Walker kendisinin de okumayı çok arzu ettiği böylesine önemli bir şiirle uğraşmak cesaretini gösterdiği için kıza hayran oluyor ve şiirin İngilizce çevirisi olup olmadığını soruyor. Kız bilmediğini ama seve seve araştıracağını söylüyor. Walker teşekkür ettikten sonra (başka bir niyeti olmadan, sırf meraktan) Cécile'in Fransızca'ya çevirdiği giriş bölümünü okumak istediğini sözlerine ekliyor. Cécile itiraz ediyor. İlgini çekeceğini sanmam. İşe yaramaz, berbat bir çeviri. O anda Hélène kızın sırtını okşayarak kendine bu kadar katı davranmamasını söylüyor. Born da söze karışarak Cécile'e, Biliyor musun Adam da çevirmendir, diyor. Öncelikle şairdir ama aynı zamanda şiirler çevirir. Hem de Provence lehçesinden, daha aşağısı kurtarmaz. Bir keresinde bana adaşım Bertran de Born'un bir şiirini çevirmişti. Bazen aklı başından giden, ama iyi bir şairmiş. Adam da kusursuz bir çeviri yapmıştı.

Cécile, Walker'a bakarak, Ya? diyor. Hiç bilmiyordum.

Walker, Kusursuz olup olmadığını bilemem ama ben de biraz çeviri yaptım, diye karşılık veriyor.

Kız, Madem öyle, peki... diyor.

Böylece Walker'ın kurnazlık etmesine, numara yapmasına gerek kalmadan, çeviriyi görmek için ertesi gün dört buçukta kızla buluşmaya sözleşiyorlar. Belki küçük bir başarı ama bu akşam yapmayı amaçladığı her şeyi yaptı. Juin'lerle yeniden görüşecek ve Born ortalıkta olmayacaktı.

Ertesi sabah Walker, bacakları sallanan masasında oturmuş, elinde kalemi, yeni yazdığı bir şiiri gözden geçiriyor ve her okuyuşta daha az beğeniyor, üzerinde çalışmayı bırakıp daha sonra ele almak ya da şiiri doğruca çöpe atmak arasında kararsız kalıyor. Başını kaldırıp pencereden dışarı göz atıyor; hava kurşuni, kasvetli, batıda bulutlar küme küme yığılıyor, Paris'in her an değişiveren gökyüzü bir kez daha değişiyor. Walker, odanın kasvetli havasını dışarıdakine yeğliyor – bu bir bakıma sakinleştirici, insana arkadaşlık edebilen, saatlerce konuşabileceğiniz bir kasvet. Walker kalemini bırakıyor, başını kaşıyor, derin bir nefes veriyor. Birden, Ekklesiastikos'tan[20] çoktan unutulmuş bir ayet geliyor aklına. *Ve aklı ve deliliği ve aptallığı öğrenmek için ömrü verdim...* Walker bunu şiirin sağ kenar boşluğuna not ederken, bu sözlerin aylardır kendisi hakkında yazdığı en doğru şey olup olmadığını düşünüyor. Sözcükler onun ağzından çıkmış olmasa da onların kendisine ait olduğunu hissediyor.

Saat on buçuk, saat on bir. Masanın üstündeki şarap şişesinden bozma abajurun sarıya çalan ışığı. Damlayan musluk, soyulan duvar kâğıdı, kalemin cızırtısı. Walker merdivenlerde ayak sesi duyuyor. Döner merdivenden ağır ağır çıkan biri en üst kata, onun katına geliyor. Walker önce, incir çekirdeğini doldurmayan konularda anlatacak binlerce öyküsü olan, yarı sarhoş otel müdürü Maurice olduğunu tahmin ediyor, sabah postasından çıkan bir mektubu ya da telgrafı getiriyordur, diye düşünüyor; ama hayır, bu Maurice olamaz çünkü Walker yüksek topukların şıkırtısını

duyuyor, demek ki gelen bir kadın ve kadın olduğuna göre Margot’dan başka kim olabilir? Walker seviniyor, onu tekrar göreceği için sevinçten deliye dönüyor. Sandalyesinden fırlayıp kadının çalmasına fırsat kalmadan kapıyı açıyor.

Margot’nun elinde fırından yeni çıkmış kruvasanlarla dolu yağlı kâğıttan bir külah var. Normal koşullarda elinde armağanla gelen birinin neşeli bir havada olması gerekir, oysa Margot bugün çok keyifsiz, çok tatsız görünüyor ve Walker’ın dudaklarına âdet yeri bulsun gibilerden donuk bir öpücük kondururken zar zor gülümsüyor. Walker ona sarılınca, Margot kendini kurtarıp odaya giriyor, kesekâğıdını masaya atıp düzeltilmemiş yatağa oturuyor. Walker kapıyı kapatıyor, masanın başına kadar gidip duruyor.

Ne var, ne oldu? diye soruyor.

Margot, Bana bir şey olduğu yok, diyor. Ben sana ne olduğunu merak ediyorum.

Bana mı? Bana neden bir şey olsun ki? Sen neden söz ediyorsun?

Dün gece bir arkadaşımla Saint-Germaine Bulvarı’ndan geçiyordum. Sekiz buçuk-dokuz sularıydı. O lokantanın önünden geçtik, hangi lokantadan söz ettiğimi biliyorsun tabii, şu eski Vagenende’den, hiçbir neden yokken belki budalalığımdan, belki de küçükken annemlerle oraya gittiğim için, camdan içeriye baktım. Kimi görsem beğenirsin?

Walker, suratının ortasına bir şamar yemişçesine sarsılarak, Ha, diyor. Söylemene gerek yok. Sorunun cevabını biliyorum.

Senin niyetin ne Adam? Bu sefer ne gibi sapık bir oyunun içindesin?

Walker masanın arkasındaki koltuğa çöküyor. Ciğerlerinde bir nebze hava yok, kafası gövdesinden ayrılmak üzere. Gözlerini kendisine diken Margot’ya bakmıyor, kruvasanların durduğu kesekâğıdıyla oynamaya başlıyor.

Margot, Evet? diyor. Konuşmayacak mısın?

Walker sonunda, Konuşmak istiyorum, diyebiliyor. Sana her şeyi anlatmak istiyorum.

Öyleyse neden anlatmıyorsun?

Çünkü sana güvenip güvenemeyeceğimi bilmiyorum. Bu konuda hiç kimseye ağzından bir şey kaçırmaman gerek, anlıyor musun? Bana söz vermelisin.

Sen beni ne sanıyorsun?

Bilmem. Beni hayal kırıklığına uğratan biri. Çok sevdiğim biri. Dost olmak istediğim biri.

Ama sır saklayabileceğimi sanmıyorsun.

Saklayabilir misin?

Şimdiye kadar kimse böyle bir şey istemedi benden. Denemeden nasıl bilebilirim?

İyi, en azından dürüstçe söyledin.

Kendin karar ver. İstemediğin sürece konuşmaya zorlamam seni. Ama konuşmazsan, kalkıp giderim ve bir daha da beni göremezsin Adam.

Bu düpedüz şantaj.

Hayır, değil. Sadece yalın gerçek, o kadar.

Walker, yenilgisini vurgulayan bir of çektikten sonra kalkıyor, yatakta oturduğu yerden sesini çıkarmadan kendisini seyreden Margot'nun önünde bir aşağı, bir yukarı yürümeye başlıyor. On dakika geçiyor, bu süre içinde Walker son birkaç günde olanları anlatıyor: Born'la –artık rastlantı olmadığından kuşkulandığı– rastlaşması, Born'un Cedric Williams'ı öldürdüğünü sözüm ona yadsıması, Hélène ve Cécile'le tanıştırmak istemesi, Walker'ın az kalsın yırtacağı kartviziti vermesi, Born'un Hélène'le evlenmesini engelleyecek planı geliştirmesi, planı hayata geçirmek için Born'a telefon edişi, Vagenende'deki yemek, o gün saat dörtte Cécile'le olan randevusu. Margot onun anlattıklarını sonuna kadar dinledikten sonra, sol eliyle yatağa vurarak Walker'a yanına oturmasını söylüyor. Walker oturuyor, gövdesi şilteye değdiği anda Margot iki eliyle

onun omuzlarını kavrayarak onu kendisine çeviriyor, yüzünü neredeyse değecek kadar onun yüzüne yaklaştırıyor ve alçak sesle, kararlı bir tonda, Vazgeç bu işten, Adam, diyor. Hiç şansın yok. Born seni lime lime doğrar.

Walker, Artık çok geç, diye karşılık veriyor. Bir kere başlamış oldum ve sonuna kadar gitmeden de durmayacağım.

Güvenden söz edip duruyorsun. İyi de, Hélène Juin'e güvenebileceğini nereden çıkarıyorsun? Daha yeni tanıştınız.

Biliyorum. Ona güvenip güvenemeyeceğime karar vermem biraz zaman alacak. Ama ilk izlenimim olumlu. Bana sağlam, dürüst biri gibi geldi, ayrıca Born'u gerçekten sevdiğine de inanmıyorum. Born kendisine sevecen davrandığı için ona minnettar ama âşık değil.

New York'ta olanları ona anlattığın anda, koşa koşa Rudolf'a gidecektir. Seni temin ederim.

Olabilir. Ama öyle yapsa bile benim başıma ne gelebilir?

Her şey olabilir.

Born yumruğunu suratıma indirmeye kalkışabilir ama elinde bıçakla peşime düşmez.

Bıçaktan söz etmiyorum. Rudolf'un birtakım bağlantıları, güçlü kişilerle ilişkileri vardır, onun hayatını zehir etmeye kalkışmadan önce karşındakinin kim olduğunu bilmelisin. O, öyle sıradan biri değildir.

Ne tür bağlantılar?

Polisle, orduyla, hükümetle. Hiçbir şeyi kanıtlayamam ama her zaman onun sıradan bir üniversite profesöründen daha üst düzeyde biri olduğunu sezmişimdir.

Ne gibi?

Bilmiyorum. Haberalma örgütü. Casusluk, birtakım pis işler.

Peki, bundan niçin kuşkulanıyorsun?

Gecenin bir yarısı çalan telefonlar... gizemli, izahı olmayan biçimde ortadan kaybolmalar... tanıdığı insanlar. Bakanlar, generaller. Kaç tane genç

profesör, üst düzey devlet memurlarıyla yemeğe gidiyor? Rudolf, içeriden biri, o yüzden de senin için tehlikeli. Özellikle de burada, Paris'te.

Bu biraz inanması zor, biraz dayanaksız gibi geliyor bana.

Geçen bahar New York'taki evimizde yediğimiz yemeği anımsıyor musun?

Tabii. Nasıl unutabilirdim?

Seni karşıladığım sırada Rudolf telefondaydı. Sonra öfkeden burnundan soluyarak, hışımla geldi. *Onlara kaç yılımı feda ettim,* dedi. Bununla ne demek istedi? İlkeler! Savaş! Gemi batıyor! Paris'te bir sorun vardı; artık bunun akademik çalışmalarıyla ya da babasının mirasıyla ilgili olmadığını söyleyebilirim. Devlet işiydi, hangi servisle çalışıyorsa oradaki gizli yaşamıyla ilgiliydi. İşte o yüzden sen CIA hakkında konuşmaya başlayınca o kadar pirelendi. Hatırlamıyor musun? Ailen hakkında her şeyi anlattı, sen afalladın, bu kadar bilgiyi nereden, nasıl toplayabildiğine akıl erdiremedin. Bir tür ajan olduğunu söyledin. Haklıydın Adam. Onunla ilgili bir koku aldın, seninle dalga geçmeye, işi şakaya getirmeye çalıştı. O zaman kuşkularımda haklı olduğumu anladım.

Olabilir. Ama daha hâlâ tahminden öteye geçmiyor.

Öyleyse sorunun ne olduğunu neden bana söylemedi? Bir bahane bulmak zahmetine bile girmedi. Seni ilgilendirmez, fazla soru sorma, dedi. Paris'e uçtu, geri döndüğünde Hélène Juin'le nişanlanmıştı, beni de kapı dışarı etti.

On beş-yirmi dakika daha konuşuyorlar; Margot gizli operasyonlar, devlet komploları, ikili bir yaşam sürmenin psikolojik baskılarıyla ilgili kuşkularını gittikçe coşarak dile getirirken, Walker bir o kadar aldırmaz görünüyor. Margot onun kayıtsızlığına şaşırıyor. Bu umursamazlığı tuhaf, sağlıksız, mantıksız bulduğunu söylüyor ama Walker, Born'un faaliyetleriyle ilgilenmediği karşılığını veriyor. Onun için önemli olan tek şey Cedric Williams'ın öldürülmesi; Born'un Fransız Haberalma Örgütü'nün en tepesindeki adam olduğu bile ortaya çıksa, Walker hiç

ilgilenmiyor. Onu can kulağıyla sadece bir an dinliyor, o da Margot'nun Born'un geçmişi hakkındaki üstünkörü geçiştirdiği bir söz – Born'un çocukluğunu Paris dışında büyük bir evde geçirdiği ve Margot'nun üç yaşındayken onunla ilk kez o evde tanıştığı. Walker, Born'un kendisine Guatemala'da büyüdüğünü anlatmış olduğunu hatırlayarak, Peki ya Guatemala? diye soruyor.

Margot, Seni işletmiş, diyor. Guatemala'nın yakınına bile ayak basmadı.

Bana da öyle gelmişti. Ama Guatemala'yı nereden çıkardı?

Neden olmasın? Kendisi hakkında masallar uydurmaya bayılır. Küçük yalanlar söyleyerek insanları kandırmak, aptal yerine koymak, Rudolf'un baş eğlencesidir.

Bu (yeterince gerçeğin olmadığı, yeterinden fazla varsayıma dayanan) konuşmadan çok az somut veri çıksa da, Walker'ın Margot'yla ilişkisinde bir dönüm noktası oluyor. Margot onun için kaygılanıyor, onun için endişeleniyor, kadının gözlerinde gördüğü huzursuzluk ve kaygı, hem yüreğini rahatlatıyor (güven sorunu artık söz konusu değil) hem de biraz tedirgin ediyor. Margot ona yakınlaşıyor, sevgisi daha belirgin, daha içten bir nitelik alıyor ama bu endişede biraz anaçlık, gençliğin hatalarına kaş çatan bir bilgelik var; Walker onu tanıdığı şunca ay içinde ilk kez yaş farklarını, aralarında on yıllık bir açıklık olduğunu algılıyor. Bunun bir sorun yaratmamasını umuyor. Şu anda Margot'ya ihtiyacı var. Paris'teki tek müttefiki o ve onunla beraber olmak, Walker'ın Gwyn'i düşünmesini, Gwyn'i arzulamasını önleyen tek ilaç. Hayır, Margot'nun bir gece önce onu lokantada Born ve Juin'lerle yakaladığına üzülmüyor. Az önce içini ona döktüğü için de pişman değil. Kadının tepkisi, Walker'ın onun için bir anlam ifade ettiğini, koynuna girecek herhangi biri gözüyle bakmadığını kanıtlıyor; ama kadının dostluğunu zorlamaması gerektiğini de biliyor çünkü Margot tam anlamıyla orada değil Walker'a kendinden verebileceği ancak bu kadar. Çok fazlasını isteyecek olursa, itiraz edebilir, hatta kaçabilir.

El sürülmemiş kruvasanları masanın üstünde bırakıp yemek yiyecek bir yer bulmak için kasvetli, güneşsiz havaya çıkıyorlar. Konuşmadan yürürlerken Margot, Walker'ın elini tutuyor, on dakika sonra Des Beaux-Arts Restoranı'ndaki bir köşe masada karşı karşıya oturuyorlar. Margot ona üç kaplık gösterişli bir yemek ısmarlıyor (Walker'ın parayı ödemesini reddediyor, onun tatlıyı ve ikinci kahveleri ısmarlamasını söylüyor), sonra l'Université Sokağı'na gidiyorlar. Jouffroy'ların dairesi altı katlı bir binanın beşinci katında, yukarıya çıkmak için kuş kafesi gibi daracık asansöre sıkışınca Walker, Margot'yu kucaklıyor ve yüzünü minik öpücüklere boğuyor. Margot kahkahayı koparıyor; çantasından anahtarı çıkarıp kapıyı açarken hâlâ gülüyor. Ev tantanalı bir yer, Walker'ın hayal edebileceğinden çok daha görkemli döşenmiş, o güne kadar hiç görmediği ölçüde bir zenginliği göz önüne seren, son derece büyük ve rahat bir yer. Margot bir ara babasının bankacılık sektöründe çalıştığını söylemişti ama bir bankanın başkanı olduğundan söz etmemişti; şimdi Margot kalın Acem halıları, çerçeveleri yaldızlı aynalar, kristal avizeler ve antika mobilyalarla dolu evi gezdirirken, Walker kadının o donuk, kayıtsız, anlaşılmaz tavrını yeni bir açıdan algılamaya başladığını seziyor. İçine doğduğu çevreyle uyum sağlayamayan ama açıkça isyan da etmeyen (kendine ev ararken, burada ailesinin yanında oturabiliyor) biriydi; ama otuzuna geldiği halde hâlâ evlenmemiş olması ailesi için nasıl bir hayal kırıklığıydı kim bilir, ayrıca gönülsüzce de olsa ressam olmaya kalkışması da bu burjuva saygınlığı ortamına aykırıydı. Yemek pişirmeye ve sekse düşkün, kararsız Margot hâlâ kendine bir yer bulmaya çalışıyor, hâlâ tam anlamıyla özgür olamıyordu.

Ya da onun peşinden mutfağa yürüyen Walker öyle düşünüyor ama bir an sonra gerçeğin kafasında kurduğu resimden daha karmaşık olduğunu öğreniyor. Margot ailesiyle bu dairede yaşamıyor. Tavan arasında bir odası var, büyükannesinin yirmi birinci doğum günü armağanı olarak aldığı küçük bir hizmetçi odası; bugün buraya girmesinin tek nedeni bir paket sigara aramak (onu da mutfak musluğunun yanındaki bir çekmecede

buluyor). Evi gezdirmesinin, Walker onun nerede, nasıl yetiştiği hakkında bir fikir edinsin, diye sunulmuş bir ikramiye olduğunu söylüyor. Walker burada rahat rahat kalmak yerine neden ufacık bir *chambre de bonne*'da[21] kalmayı yeğlediğini sorunca Margot gülümseyerek cevap veriyor: Nedenini kendin bul.

Oteldeki odasının üçte biri büyüklüğünde çok sade bir oda burası. Ufak bir masa, bir sandalye, küçük bir musluk ve altında eşya koymak için çekmeceleri olan bir karyola. Tertemiz, yalın, hiçbir yerde süs yok – sanki bir rahibe adayının odasına girmişler gibi. Görünürde tek bir kitap var, yatağın yanında yerde duran, Paul Éluard' ın bir şiir seçkisi: *Capitale de la douleur*.[22] Masanın üzerinde birkaç resim defteri, kurşun ve mürekkepli kalemlerle dolu bir bardak, yerde arkaları dönük olarak duvara dayanmış tuvaller var. Walker onların yüzünü çevirmeyi, resim defterlerine bakmayı istiyor; ama Margot göstermeye kalkmıyor, Walker da onun izni olmadan hiçbir şeye elini sürmeye cesaret edemiyor. Odanın bu sadeliği Walker'ı ürkütüyor, Margot'nun iç dünyasını görmek onu irkiltiyor Acaba buraya kaç kişinin gelmesine izin verdi, diye düşünüyor.

Kendisinin ilk olduğunu düşünmek istiyor.

Margot'nun dar karyolasında iki saat geçiriyorlar. Walker oradan çıktığında Cécile Juin'le olan randevusuna çoktan gecikmiş. Bu tamamen kendi kabahati ama randevuyu unutuverdi işte. Margot'yu öpmeye başladığı anda saat dörtteki randevu aklından silinip gitti; çalar saate bakıp da *On beş dakika içinde bir yerde olman gerekmiyor muydu*, diyen Margot olmasa, Walker –apar topar yataktan kalkarak giyinip dışarı koşturmak yerine– hâlâ Margot'nun koynunda yatıyor olacaktı.

Walker, Margot'nun bu yardımına anlam veremiyor. Daha birkaç saat önce bu plana kesinlikle karşıydı, şimdiyse onun suç ortağı gibi davranıyordu. Walker, Margot kendi konumunu yeniden düşünüp ona göre

bir karar mı verdi, yoksa bana bir tür oyun oynayarak kendi kazdığım çukura düşecek kadar aptal olup olmadığımı mı sınıyor, diye düşünüyor. İkinci seçeneğin doğru olduğunu tahmin etse de, kadının randevuyu hatırlatmış olmasına seviniyor ve tam kapıyı açıp ufacık odadan çıkacağı sırada Margot'ya onu sevdiğini söylüyor.

Margot hayır gibilerden başını sallıyor, gülümseyerek, Hayır, sevmiyorsun, diyor. Ama öyle sandığına sevindim. Sen çılgın bir çocuksun Adam, seni her görüşümde bir öncekinden daha çılgın olarak çıkıyorsun karşıma. Çok geçmeden sen de benim kadar çılgın olacaksın.

Walker, La Palette'e dördü yirmi beş geçe, neredeyse yarım saat geç giriyor. Cécile, öfkeden gözü dönüp bir daha yoluna çıkarsa ona bin bela okuyacağına yeminler ederek kalkıp gitmiş olsa bile hiç şaşırmayacak. Ama hayır, kız hâlâ orada, arka salondaki bir masada sakin sakin oturmuş kitap okuyor; önünde yarısı içilmiş bir portakal suyu şişesi duruyor, bu sefer gözlük takmış, bereye benzer küçük bir lacivert şapka giymiş. Koşmaktan soluk soluğa kalmış olan Walker, üstü başı dağınık bir halde, bedeni hiç kuşkusuz seks kokuları yayarak ve *çılgın* sözcüğü hâlâ kafasının içinde çınlayarak, büyük bir mahcubiyetle masaya geliyor, o peş peşe özürler sıralarken Cécile başını kaldırıp gülümsüyor – hiç hak edilmemiş bir bağışlama tebessümü.

Walker kızın karşısındaki sandalyeye otururken bile özür dilemeyi sürdürüyor, New York'a telefon edebilmek için postanede bir saatten fazla kuyrukta beklediği gibi akla yakın olmayan mazeretler buluyor, Cécile omzunu silkip üzülmemesini, hiç sorun olmadığını, açıklama yapması gerekmediğini söylüyor. Sonra sol bileğini kaldırıp sağ elinin işaretparmağıyla saatine vurarak, Paris'te bir kuralımız vardır, diyor. İnsanlar randevulaştıklarında ilk gelen yarım saat bekler – soru da sormaz. Şimdi saat dördü yirmi beş geçiyor. Benim hesabıma göre beş dakika erken geldin sayılır.

Bu akıldışı mantık yapısından etkilenen Walker, İyi öyleyse, diyor, demek boşuna saçmalamışım, değil mi?

Deminden beri ben de bunu anlatmaya çalışıyorum.

Walker bir kahve söylüyor, o gün altıncı ya da yedinci kahvesi bu; Cécile her zamanki gibi dudağını biraz sarkıtıp bükerek, Walker geldiği sırada okuduğu kitabı işaret ediyor – üzerinde şömiz olmayan, yeşil ciltli bir kitap, sanki çöp tenekesinden kurtarılmış gibi eski, yıpranmış, örselenmiş bir nesne.

Kız, daha fazla kontrol edemediği ağzı geniş bir gülümseyişle yayılırken, İşte buldum, diyor. Lykophron'un İngilizce çevirisi. Harvard Üniversitesi Yayınları, Loeb Klasik Kitaplığı dizisi. Bin dokuz yüz yirmi bir. Çeviren –(Cécile kitabın ilk sayfasını açıyor)– A.W. Mair, Edinburgh Üniversitesi Yunanca Profesörü.

Walker, Ne kadar çabuk davrandın, diyor. Peki, bunu bulmayı nasıl becerdin?

Kusura bakma. Söyleyemem.

Ya? Nedenmiş o?

Orası sır. Belki kitabı bana iade ettiğin zaman söylerim ama ondan önce olmaz.

Yani kitabı alabileceğimi mi söylüyorsun?

Tabii. İstediğin kadar kalabilir sende.

Peki, çeviri nasıl? Bakabildin mi?

İngilizcem çok iyi değildir ama bana biraz ağdalı, biraz eski tarz geldi. İşin kötüsü, kelimesi kelimesine düzyazı biçiminde yapılmış bir çeviri. O yüzden şiirselliği kalmamış. Ama hiç değilse işin özü – ve beni neden o kadar uğraştırdığı hakkında bir fikir veriyor.

Cécile şiirin ikinci sayfasını açıyor ve Kassandra'nın monoloğunun başladığı otuz birinci dizeyi gösteriyor. Bana biraz yüksek sesle okur musun? diyor. O zaman kendin değerlendirebilirsin.

Walker kitabı alıp okumaya girişiyor:

> Heyhat! Bahtsız dadım üç gecede döllenen aslanın çam ağacından savaşçı gemileri gelmeden önce yakıldı, ki o aslanı da kocamış Triton'un sivri dişli köpeği yuttu. Canavarın karaciğerini parçalayan aslan, ateş yanmayan ocaktaki kazanın buharında pişerken, kafasındaki kılları yere saçtı; o ki öz çocuklarını öldüren, o ki vatanımı yok eden, o ki ikinci anasının göğsünde mızrakla iyileşmeyecek yara açan, o ki yarış pistinin ortasında fani Ischenus'un atları ürküten mezarının olduğu Kronos Dağı'nın dik uçurumunun kıyısında güreşçi babasının gövdesini de kollarına alan, o ki Ausonia Denizi'nin dar boğazında nöbet bekleyen korkunç köpeği de öldüren, mağarasının üstünden balık avlayan, boğa öldüren, kendi etini dağlayan, babasının yeniden diriltttiği dişi aslan, o ki yeraltı âleminin tanrıçası Leptynis'ten korkmayan...

Walker kitabı bırakıp gülümsüyor. Bu deli saçması, diyor. Hiçbir şey anlamadım.

Cécile, Evet, berbat bir çeviri, diye karşılık veriyor. Benim kulağıma bile öyle geliyor.

Sorun yalnızca çeviride değil. Neyi anlattığını anlamıyorum.

Lykophron çok dolaylı yazıyor da ondan. *Çapraşık Lykophron*. Ona bu adı boşuna takmamışlar.

Yine de...

Referansları bilmen gerek. Örneğin, dadı Ilios adında bir kadın, aslan da Herakles. Laomedon, Troya'nın surlarını inşa etmeleri için Poseidon'la Apollon'a para vereceğine söz verdi ama sözünü tutmayınca, bir deniz canavarı –yani Triton'un köpeği– ortaya çıkıp Laomedon'un kızı Hesione'yi yuttu. Herakles canavarın midesine girdi ve midesini kesip parçaladı. Laomedon, canavarı öldürdüğü için Herakles'e Tros atlarını armağan edeceğini söyledi ama yine sözünde durmayınca öfkelenen Herakles Troya kentini yakarak onu cezalandırdı. İlk dizelerin anlattığı olay bu. Bu referansları bilmezsen, hiçbir şey anlayamazsın.

Bu, *Finnegans Wake*'i[23] Çince'ye çevirmeye çalışmak gibi bir şey.

Biliyorum. O yüzden perişan oldum ya. Gelecek hafta yaz tatili bitiyor ama benim yaz projem çoktan yattı.

Vaz mı geçiyorsun?

Dün gece yemekten eve dönünce, yaptığım çeviriyi bir daha okudum ve çöpe attım. Berbattı, tam anlamıyla korkunçtu.

Atmamalıydın. Onu okumak istiyordum.

Rezalet bir şeydi.

Ama söz vermiştin. O yüzden şimdi buradayız – bana çevirini gösterecektin.

Önce öyle düşünmüştüm ama sonra planı değiştirdim.

Ne şekilde değiştirdin?

Bu kitabı getirmeye karar verdim. En azından bugün bir şeyler yapmış oldum.

Artık bunu istediğimi sanmıyorum. Kitap senin. Yaz uğraşının bir anısı olarak saklamalısın.

Ama ben de istemiyorum. Bakmak bile midemi bulandırıyor.

Öyleyse bunu ne yapacağız?

Bilmem. Birine verirsin.

Fransa'da olduğumuzu unuttun mu yoksa? Aklı başında hangi Fransız, anlaşılmaz bir Yunanca şiirin berbat İngilizce çevirisiyle ilgilenir?

İyi dedin. Öyleyse neden atıp kurtulmuyoruz?

O da çok insafsızlık olur. Kitaplara, midemizi bulandıran kitaplara bile saygılı davranmak gerekir.

Öyleyse bırakır gideriz. Bu sıranın üstüne bırakırız. Tanımadığımız bir yabancıya tanımadığı kişilerden bir armağan.

Harika. Hesabı ödeyip kafeden çıktığımız andan itibaren de Lykophron'un adını bir daha ağzımıza almayız.

Walker'ın Cécile Juin'le arkadaşlığı böyle başlıyor. Kızı pek çok yönden çekilmez buluyor. Boyuna kıpırdıyor, titriyor, tırnaklarını yiyor,

sigara ve içki içmiyor, koyu bir vejetaryen, kendinden kaldıramayacağı kadar çok şey bekliyor (örneğin yırtıp attığı çeviri), kimi zaman şaşırtacak derecede olgunlaşmamış tavırlar takınıyor (örneğin kitabı nerede bulduğunu söylemeyişi, *sırlar* konusundaki çocukça takıntıları). Öte yandan, Walker'ın tanıdığı en zeki insanlardan biri olduğu da kuşkusuz. Beyni, olağanüstü, harika bir mekanizma; akla gelebilecek herhangi bir konuda Walker'ın tozunu attırıyor, edebiyat ve sanat, müzik ve tarih, politika ve bilim alanlarındaki bilgisiyle onu şaşkına çeviriyor. Üstelik basit bir bellek makinesi de değil; yığınlarla filtre edilmemiş bilgiyi belleğine kazıyabilen o çalışkan öğrenci prototipine hiç uymuyor. Duygulu ve duyarlı, görüşleri hep özgün, utangaç ve gergin olmasına karşın tartışmalarda kendi savının sonuna kadar arkasında duruyor. Walker art arda altı gün öğle yemeklerinde Mazet Sokağı'ndaki öğrenci kafeteryasında onunla buluşuyor. Öğleden sonraki saatleri kitapçılara girip çıkarak, sinemalara giderek, sanat galerilerini gezerek, Seine kıyısındaki banklara oturarak geçiriyorlar. Walker, kızı fiziksel açıdan çekici bulmadığına, böylelikle de cinsellikle ilgili düşüncelerini (bu ara otelde onunla bir gece geçiren) Margot'ya ve hiçbir zaman uzakta oluşunu hissetmediği Gwyn'e ayırabildiğine seviniyor. Kısacası, Cécile' in insanı çıldırtan huylarına rağmen, Walker onunla olan zihinsel arkadaşlığından, kızın vücudunu aklına getirmeyecek kadar keyif alıyor ve ellerini memnuniyetle kendine saklıyor.

Çok dikkatli davranarak Cécile'e Born'la ilgili doğrudan bir soru sormuyor. Kızın Born hakkında ne düşündüğünü, annesinin bu *eski aile dostu* ile evliliğine nasıl baktığını öğrenmek istiyor ama önünde bol vakit var, nasıl olsa evlilik bahara kadar gerçekleşmeyecek ve Walker böyle mahrem sorulara girmeden önce arkadaşlıklarının perçinlenmesini beklemeyi yeğliyor. Yine de kızın suskunluğunun bir anlamı olduğuna inanıyor çünkü Born'dan hoşlanıyor ya da bu evliliği sevinçle karşılıyor olsa, ister istemez bu konuları açar, oysa Cécile tek söz etmiyor, o yüzden Walker da annesinin kararına pek olumlu bakmadığı sonucunu çıkarıyor.

Belki de bu evliliği babasına ihanet gözüyle gördüğünü düşünüyor. Ne var ki, bunlar kızla konuşamayacağı kadar hassas konular, Cécile konuyu kendisi açmadıkça Walker da hastanedeki adamla, bir daha gözlerini açmayacak olan, ölüden farksız babayla ilgili hiçbir şey bilmiyormuş gibi yapmayı sürdürecek.

Günlük gezintilerinin beşinci gününde, Cécile, annesinin ertesi akşam, yani lise sömestrinin başlamasından önceki son akşam Walker'ın yemeğe gelip gelemeyeceğini sorduğunu söylüyor. Walker, Born'un da yemekte olacağını tahmin ederek önce daveti reddetmeyi düşünüyor, oysa Born'un bir aile meselesi (aile meselesi ha?) nedeniyle Londra'da olduğu ve yemekte sadece üçünün, Hélène, Cécile ve kendisinin olacağı anlaşılıyor. Bunun üzerine, Tabii, diyor. Böyle az kişinin bulunduğu bir yemeğe katılmaktan sevinç duyacağını, kalabalık toplantıların onu huzursuz ettiğini, fakat anne-kız Juin' lerle geçirilecek sessiz sakin bir akşamın müthiş olacağını söylüyor. Walker *müthiş (formidable)* sözcüğünü söyleyince Cécile'in yüzü neşeyle parlıyor. O anda, Walker davetin Hélène'den değil, Cécile'den kaynaklandığını, annesine bu çağrıyı kızın yaptırdığını ve büyük olasılıkla kabul ettirinceye kadar da günlerce kadının başının etini yediğini seziyor. Şimdiye kadar Cécile onun yanındayken hayli ölçülü davranmış, anlık duygusal patlamaları açığa vurmaktan kaçınmıştı ama yüzüne yayılan şu sevinç kaygı uyandırıyordu. Çünkü Walker'ın isteyeceği en son şey, kızın kendisine âşık olmasıydı.

Juin'ler, yedinci bölgede, l'Université Sokağı'nın paralelindeki Verneuil Sokağı'nda oturuyorlar; ama Margot'nun ailesinin saray yavrusu evlerinin tersine Juin'lerinki, kuşkusuz kocasının kazasından sonra Hélène'in sıkışık ekonomik koşullarına bağlı olarak ufak, sade döşenmiş bir daire. Ancak, Walker evin son derece bakımlı olduğuna, evdeki düzen sanki dünyadaki kaosu ve bilinmezlikleri uzakta tutmak amacıyla özellikle gerçekleştirilmiş gibi her nesnenin olması gereken yerde durduğuna, üzerinde zerre toz bulunmayan cam sehpadan cilalı parkelere kadar her şeyin tertemiz ve

tertipli olduğuna dikkat ediyor. Bu fanatik titizliği ve özeni yüzünden kim Hélène'i suçlayabilir? diye düşünüyor Walker. Kadın kendini ayakta tutmaya çabalıyor. Kendini ve Cécile'i ayakta tutmaya çalışıyor; omuzlarındaki ağır yük düşünülecek olursa, kocasından boşanıp Born'la evlenmek istemesinin bu yüzden, omuzlarındaki yükten kurtulmak, battığı yerden çıkmak, yeniden soluk alabilmek için olup olmadığını kim bilebilir?

Walker, Born olmayınca Hélène'in birkaç gün önce restoranda tanıştığı kadından daha yumuşak, daha canayakın olduğunu görüyor. Hélène hâlâ ölçülü, hâlâ bir edep ve terbiye atmosferi içinde; yine de Walker'ı kapıda karşılayıp elini sıkarken, genç adam onun geldiğine gerçekten sevinmiş gibi sıcacık bakışlarını görünce şaşırıyor. Belki de Cécile'in onu davet ettirmek için numara çevirdiğini sanmakla hata ettiğini düşünüyor. Belki de bu fikir doğruca Hélène'in kafasından çıktı: Gezip dolaştığın şu tuhaf Amerikalı çocuktan ne haber? Onu daha iyi tanıyabilmem için neden yemeğe çağırmıyorsun?

Cécile bu akşam yine gözlük takmamış ama lokantadakinin aksine bu sefer gözlerini kısarak bakmıyor. Walker onun lens takmaya başladığını tahmin ediyor ama kızı mahcup etmemek için sormuyor. Cécile her zamankinden daha sessiz, daha ölçülü, kendini daha bir kontrol ediyor gibi görünüyor; Walker bunun belirli bir biçimde davranmak için bilinçli bir tavır mı, yoksa annesinin yanında Walker'a daha mesafeli durmak zorunluluğunu duyduğu için mi olduğunu kestiremiyor. Yemekler sırayla sofraya geliyor: başlangıç olarak kornişon ve kaz ciğeri ezmesi, ardından sebzeli sığır haşlaması, hindiba salatası, üç çeşit peynir, tatlı olarak da krem karamel. Walker her yemek için Hélène'i övgülüyor ama ağzına giren her lokmadan gerçekten tat almasına rağmen Hélène'in aşçılığının Margot'nun eline su dökemeyeceğini de biliyor. Havadan sudan sohbet ediyorlar: okul, iş, hava, Paris ve New York metro sistemleri arasındaki fark. Walker'la Cécile müzik konusuna girince konuşma epey canlanıyor, yemek bitince Walker, genç kızı (birçok kez reddedildikten sonra) kendisine ve annesine

bir şeyler çalmaya razı ediyor. Yemek odası ve oturma odasının bir arada olduğu salonda küçük bir konsol piyano var, Cécile masadan kalkıp piyanoya doğru giderken, Özel bir isteğin var mı? diye soruyor. Walker hiç duraksamadan, Bach, diyor. Bach'tan iki bölümlük küçük bir parça.

Cécile güzel çalıyor, parçanın bütün notalarına özenle basıyor, dinamizmini kaybetmiyor; eğer yorumu biraz mekanikse, usta bir profesyonelin akıcılığına ulaşamıyorsa, böyle diye kim suçlayabilir onu? O bir profesyonel değil. Kendi zevki için piyano çalan on sekiz yaşında bir lise öğrencisi; üstelik Bach'ı yetkinlikle, hünerle ve duyarak çalıyor. Walker çocukluğunda piyano öğrenmek için harcadığı çabayı ve hiç yeteneği olmadığını anlayınca nasıl hayal kırıklığına uğradığını anımsıyor. Bu yüzden Cécile'i coşkuyla alkışlıyor, çalışmasını övüyor, çalışını ne kadar iyi bulduğunu söylüyor. Kız o tedirgin edici alçakgönüllülüğüyle, Pek de iyi değil, diyor. Şöyle böyle. Ama o kendini yadsırken bile, Walker dudaklarını büküp sarkıttığını, gülümsemesini tutmaya çalıştığını görerek komplimanlarının kızın nasıl hoşuna gittiğini anlıyor.

Biraz sonra Cécile izin isteyerek kalkıyor, koridorda uzaklaşıyor (herhalde tuvalete gidiyor) ve Walker akşamdan beri ilk kez anneyle yalnız kalıyor. Hélène kızının hemen döneceğini bildiği için bir saniye bile kaybetmemek amacıyla lafı uzatmadan konuya giriyor.

Ona dikkatli davranın Mr. Walker, diyor. İçine kapanık, kırılgan biridir, erkeklerle de hiç tecrübesi olmadı.

Walker, Ben Cécile'i çok seviyorum ama sizin kastettiğiniz anlamda değil, diye karşılık veriyor. Onunla beraber olmak hoşuma gidiyor, hepsi bu. Sadece arkadaş olarak.

Evet. Onu sevdiğinizden eminim. Ama ona âşık değilsiniz; bütün mesele de onun size âşık olması.

Bunu size o mu söyledi?

Söylemesine gerek yok. Ona bakmam yeterli.

Bana âşık olamaz. Tanışalı daha bir hafta oldu.

Bir yıl, bir hafta, ne fark eder? Böyle şeyler olur, sadece ben onun incinmesini istemiyorum. Lütfen dikkatli olun. Size yalvarırım.

Korkulanlar gerçek oldu. Masumiyet suça dönüştü ve umut umutsuzlukla uyaklı bir sözcük oldu. Paris'in her yerinde insanlar kendilerini pencerelerden atıyorlar. Metro insan dışkısıyla dolup taştı. Ölüler mezarlarından dışarı tırmanıyorlar. II. Perde'nin sonu. Ve perde.

III. Perde. Walker, Juin'lerin evinden çıkıp eylül gecesinin serinliğine daldığı sırada, Hélène'in doğruyu söylediğinden hiç kuşkusu yok. Kendisi de bundan şüphelenmişti, artık şüpheleri doğrulandığına göre bundan sonra yeni bir strateji uygulamak zorunda olduğunu anlıyor. İlk iş, Cécile'le her günkü gezmelere son verilecek. Kızdan hoşlansa da dikkatli olmalı (evet, Hélène haklı), Cécile'i incitecek bir şey yapmamaya dikkat etmeli. Evet ama, dikkat etmek ne demeye geliyor? İlişkisini tamamen kesmek, Walker'a gereksiz bir gaddarlık gibi görünüyor, ne var ki onu görmeye devam ederse de kız onun ilgisinden cesaret almayacak mı? Bu sorunun basit çözümü yok. Çünkü Cécile'i görmesi gerekiyor, belki eskisi kadar sık değil; ama görmesi gerekiyor çünkü içini dökmeye karar verdiği kişi, Cedric Williams'ın öldürülüşünün anlatılacağı kişi Cécile. Kız onun anlatacaklarına inanacaktır. Oysa Walker olanları anneye anlatmaya kalkarsa, Hélène büyük olasılıkla inanmayacaktır. Ama Cécile inanırsa, Walker'ın Hélène'i inandırma şansı da artar çünkü Hélène kızının anlattıklarına daha çok inanacaktır.

Walker ertesi sabah Margot'yu arıyor, –tabii Margot'nun keyfi yerindeyse ve başka işi yoksa– onunla biraz zaman geçirerek bu belirsizlik karmaşasından biraz uzaklaşmayı umuyor.

Margot, Ne tuhaf, diyor. Ben de şimdi senin otele telefon etmek üzereydim.

Walker, Buna sevindim, diye karşılık veriyor. Demek kalp kalbe karşı, aynı anda birbirimizi düşünüyoruz. Telepati insanlar arasında güçlü bir bağ

olduğunun belirtisidir.

Sen de en olmadık şeyleri söylüyorsun...

Beni neden arayacağını söylemek ister misin, yoksa ben mi neden aradığımı anlatayım?

Önce sen anlat.

Çok basit. Seni görmeye can atıyorum.

Buluşmayı ben de çok isterdim ama imkânsız. O yüzden seninle konuşmak istemiştim.

Ters giden bir şey mi var?

Hayır, yok. Bir haftalık bir yolculuğa çıkıyorum, sana onu haber vermek istedim.

Uzağa mı?

Evet, Londra'ya.

Londra'ya mı?

Neden benim her söylediğimi tekrarlıyorsun?

Özür dilerim. Ama başka biri de Londra'da.

Oradaki yaklaşık on milyon kişiyle birlikte. Belirli birini mi kastediyorsun?

Belki haberin vardır, diye düşündüm.

Sen neden söz ediyorsun?

Born'dan. O da üç gün önce Londra'ya gitti.

Bundan bana ne?

Onu görmeyeceksin, değil mi?

Saçmalama.

Eğer göreceksen, bunu kaldırabileceğimi sanmıyorum.

Neyin var senin? Tabii ki görmeyeceğim.

Öyleyse neden gidiyorsun?

Böyle yapma Adam. Bana bu soruyu sormaya hakkın yok.

Ben olduğunu sanıyordum.

Ben kimseye hesap verme durumunda değilim – hele sana hiç.

Affedersin. Aptallık ediyorum, değil mi? Soruyu geri aldım.

Çok öğrenmek istiyorsan, kız kardeşimi görmeye gidiyorum. Bir İngiliz'le evli, Hampstead'de oturuyor. Küçük oğlu üç yaşına basacak, ben de doğum günü partisine davetliyim. Ayrıca –durumu tam belirtmek için söylüyorum– annem de benimle geliyor.

Gitmeden önce seni görebilir miyim?

Bir saat içinde havalalanına doğru yola çıkıyoruz.

Ne kötü. Seni özleyeceğim. Seni gerçekten özleyeceğim.

Sadece sekiz gün. Kendini topla küçük adam. Göz açıp kapayana kadar dönmüş olacağım.

Margot'yla yaptığı bu keyif kaçırıcı konuşmadan sonra Walker otel odasına dönüyor ve masasına oturup çalışacak, okumaya çalıştığı (Georges Perec'in *Les Choses: Une Histoire des années soixante*[24]*)* kitaba dikkatini verecek hali olmadığı için can sıkıntısı içinde birkaç saat geçiriyor; çok geçmeden yine Cécile'i düşünmeye başlıyor, okulun ilk günü olduğu aklına geliyor, kızın da kendisinin oturduğu yerin çok yakınındaki Fénelon Lisesi'ndeki sınıfında oturduğunu, bir yandan Molière'in yapıtlarındaki vezinleri anlatan öğretmenini dinlerken, bir yandan da yeni açılmış kalemlerle dolu kalem kutusuyla oynadığını hayal ediyor. Onu şimdilik görmeyeceğini; sekiz gün sonra (tam Margot'nun döneceği gün) kendi dersleri başlayınca seyrek görüşmek için geçerli bir mazereti olacağını, birlikte daha az zaman geçirince Cécile'in aşkının da giderek sona ereceğini düşünüyor.

Sonraki üç gün boyunca bu suskunluk kuralına kesinlikle uyuyor. Kimseyi görmüyor, kimseyle konuşmuyor; yalnızlığı içinde yavaş yavaş güçlenmeye başladığını hissediyor, sanki kendine getirdiği kısıtlamalar, baskılar onu arıtmış, yüceltmiş de bir zamanlar olmayı hayal ettiği kişiyle yeniden özdeşleştiriyormuş gibi oluyor. Gerçekten iyi sayılabilecek iki kısa şiir yazıyor (*hiçbir zaman hiçbir şeyin hayalinden başka hiçbir şey olmaz /*

hiçbir zaman her şeyin hayalinden başka herhangi bir şey olmaz); bütün bir öğleden sonrayı Dreyer'in filmindeki diriliş sahnesiyle ilgili düşüncelerini not etmekle geçiriyor; Gwyn'e odasının penceresinden görünen Paris göğünün kaprislerini anlatan uzun, şiirsel bir mektup yazıyor: *Burada yaşamak, bir bulut uzmanı, kaprisli bir havanın meteoroloji uzmanı olmak demek*. Dördüncü günün sabahı Walker uyandıktan hemen sonra, yatağının başucundaki elektrikli ocakta yaptığı kahvesinden ilk yudumları alırken kapı vuruluyor.

Hâlâ sıcak yataktan kalkmanın uyku sersemliğini sürdüren, saçı başı darmadağınık Walker ayağına bir pantolon geçirip çatlamış döşeme tahtalarından kıymık batmasın, diye çıplak ayaklarının ucuna basa basa kapıya gidiyor. Yine Maurice'in geldiğini tahmin ediyor, yine yanılıyor ama Maurice geldi sandığı için de kim o, diye sormuyor.

Karşısında Cécile duruyor. Heyecanlı, altdudağını ısırıyor, bütün bedeninden minik elektrik akımları geçiyormuş gibi, havaya yükselip uçuverecekmiş gibi titriyor.

Walker, Senin okulda olman gerekmiyor mu? diyor.

Walker'ın buyur etmesine fırsat kalmadan kız eşikten içeri adımını atarak, Okulu boş ver, diye karşılık veriyor. Bu okuldan daha önemli.

Peki, okuldan daha önemli olsun. Ne açıdan?

Yemeğe geldiğin geceden beri beni aramadın. Neyin var, ne oldu?

Hiçbir şey. İşlerim vardı, hepsi bu. Senin de meşgul olduğunu düşündüm. Okul daha bu hafta başladı, gırtlağına kadar ev ödevlerine batmış boğuluyor olmalısın. Biraz alışman için birkaç gün geçsin istedim.

Hayır, değil. Hiç doğru değil. Annem konuştu seninle, bütün sorun bu. Aptal annem konuşup gözünü korkutarak seni uzaklaştırdı. Şunu iyi bil ki, annem benim hakkımda hiçbir şey bilmiyor. Eksik olmayın, ben kendimi pekâlâ idare ederim.

Walker sağ kolunu kaldırıp avucunu açarak –trafik polisi pozunda– ona doğru uzatıyor, Ağır ol bakalım, diyor. Uyanalı daha üç dakika bile olmadı,

uyku sersemliğini atmaya çalışıyorum. Kahve içiyordum. Evet, öyle yapıyordum, kahve içiyordum. Sen de ister misin?

Ben kahve sevmem. Sen de biliyorsun.

Çay?

Hayır, teşekkür ederim.

Peki, kahve içmezsin, çay içmezsin. Bari otur şuraya. Beni sinirlendiriyorsun.

Masanın arkasındaki sandalyeyi çekip kıza yer gösteriyor; Cécile sandalyeye doğru giderken Walker da kahve fincanını alıp yatağa gidiyor. Kız gıcırdayan sandalyeye oturduğu anda, o da ortası U biçiminde çökmüş yatağa oturuyor. Nedendir bilinmez, bu hallerini komik buluyor. Artık soğumuş olan kahveden bir yudum içiyor; aynı anda oturmalarının kendisine olduğu kadar kıza da gülünç geldiğini umarak gülümsüyor; ama şu anda Cécile'e hiçbir şey komik görünmüyor, gülümsemiyor.

Walker, Annen, diye söze başlıyor. Evet, annen benimle konuştu. Sen piyano çaldıktan sonra odadan çıkınca oldu bu ve konuşma ancak on beş-yirmi saniye sürdü. O konuştu, ben dinledim ama hiç de gözümü korkutmadı.

Öyle mi?

Tabii öyle.

Emin misin?

Son derece eminim.

Peki öyleyse neden ortadan kayboldun?

Ortadan kaybolmadım. Seni cumartesi ya da pazar günü aramayı düşünüyordum.

Sahiden mi?

Tabii sahiden. Kes artık. Artık soru sormak yok, tamam mı? Artık kuşkulanmak yok. Ben senin arkadaşınım ve arkadaşın kalmak istiyorum.

Ben sadece–

Yeter. Senin arkadaşın olarak kalmak istiyorum Cécile, ama sen bana güvenmeye başlamazsan bunu yapamam.

Sana güvenmek mi? Neden söz ediyorsun? Tabii sana güveniyorum.

Doğru değil bu. Son zamanlarda birlikte o kadar vakit geçirdik, hemen her şeyden –kitaplar, düşünürler, sanat ve müzik, filmler, politika, hatta şapkalar ve ayakkabılardan bile– söz ettik ama sen hiçbir zaman bana yüreğini açmadın, kendinle ilgili hiçbir şey anlatmadın. Saklamana gerek yok. Sorunun ne olduğunu biliyorum. İşler ters gidince ailelerin ne hale geldiğini bilirim ben. Geçen gün sana kardeşim Andy'nin başına geleni anlatırken, belki seni de konuşturabilirim sandım ama sen tek söz etmedin. Babanın kazasını biliyorum Cécile. Annenle senin nasıl bir cehennemde yaşadığınızı biliyorum, boşanma işini biliyorum, annenin evlilik planlarını biliyorum. Neden bunları bana hiç anlatmıyorsun? Arkadaşlar böyle günler içindir. Birbirlerinin acısını paylaşmak, birbirlerini avutmak için.

Kız gözlerini indirip konuşurken ellerine bakarak, Öyle zor ki, diyor. İşte senin yanında bu yüzden o kadar mutlu oluyorum. Çünkü o zaman bunları düşünmek zorunda kalmıyorum, dünyanın ne kadar çürümüş ve korkunç olduğunu unutabiliyorum...

Cécile hâlâ konuşuyor ama Walker artık onu dinlemiyor, ne dediğine dikkat etmiyor çünkü birden aklına bir şey takıldı, Born'la Cedric Williams'ın hikâyesini, Cedric Williams'ın öldürülüşünü kıza anlatmanın acaba tam sırası mı, diye düşünüyor, tam sırası olabilir, çünkü az önce kıza verdiği güvenceler, arkadaş olduklarını pekiştirmesi, belki de anlatacaklarını Cécile'in daha sakin bir halde dinlemesini sağlayabilir; belki o zaman Cécile, annesinin deyimiyle *bu kırılgan insan*, bu ürkek, titreyen, tırnaklarını yiyen, kırılgan ama yine de yaz tatilini aşırı bir vahşeti, kâbus gibi bir dehşeti anlatan şiiri çevirmekle geçiren bu kız, Born'un o acımasız, o hunharca hareketini onarılması olanaksız bir travmaya girmeden algılayabilir; gerçi kızın çevirdiği şiirde Kassandra'nın dişi köpek

canavarları parçalamaktan, kentleri yakıp yıkmaktan, öz çocuklarını öldürmekten söz eden o ulumayı andıran monoloğu Walker’da bile şok etkisi yarattıysa da, bütün söylenenler efsaneler âleminde geçiyor, çok eskilerde olup bitmiş hayalî bir dehşeti anlatıyordu, oysa Born gerçekti, yaşayan, soluk alan, Cécile’in ömrü boyunca tanıdığı, şimdi de annesiyle evlenmek isteyen kişiydi ve Walker gözlerinin önünde işlenen cinayeti anlatıp da kız bu adamın neler yapabileceğini öğrenince annesinin evliliğine karşı olsun ya da olmasın kim bilir neler hissedecekti; Walker geçen bahar New York’ta olanları anlatmanın tam sırası, diye düşünürken bile duraksıyor, bunu yapmayı göze alamıyor, yapmaması gerekiyor, yapmayacak ve ne olursa olsun bu haberi annesine taşıması için Cécile’i aracı olarak kullanmayacak, kendisi doğrudan Hélène’e gidecek, en doğru, en dürüst çözüm bu ve kadını ikna edip kendi tarafına çekemese bile Cécile’i bu pis işe bulaştırmamalı ve bulaştırmayacak.

Bir şey mi oldu Adam?

Büyü sonunda bozuluyor. Walker kafasını kaldırıyor, başını sallayarak olumluyor, özür dileyen bir ifadeyle gülümsüyor. Çok affedersin, diyor. Bir şey düşünüyordum da.

Önemli bir şey mi?

Hayır, hiç önemli değil. Dün gece gördüğüm rüyayı anımsıyordum. Uyanınca nasıl olur, bilirsin. Gövden harekete geçer ama aklın hâlâ yataktadır.

Buraya geldim diye bana kızmadın, değil mi?

Kızar mıyım hiç. Sevindim geldiğine.

Beni biraz olsun seviyorsun, değil mi?

Bu ne biçim soru böyle?

Çirkin ya da itici mi buluyorsun beni?

Saçmalama.

Güzel olmadığımı biliyorum ama yüzüne bakılmayacak kadar da çirkin sayılmam, öyle değil mi?

Çok hoş bir yüzün var Cécile. Çok güzel, zeki bakışlı gözleri olan zarif bir yüz.

Öyleyse neden bana hiç dokunmuyorsun ya da öpmeye kalkmıyorsun?

Ne?

Ne dediğimi duydun.

Neden mi? Nedenini bilmiyorum. Senin zaafından yararlanmak istemedim herhalde.

Bakire olduğumu sanıyorsun, değil mi?

Doğrusunu istersen, bakire olup olmadığın aklımın ucundan geçmedi.

Değilim. Sen de bil. Artık bakire değilim ve bir daha da olmayacağım.

Tebrikler.

Geçen ay Bretanya'da oldu. Çocuğun adı Jean-Marc'tı, üç kez yaptık. Jean-Marc iyi biri ama ona âşık değilim. Ne demek istediğimi anlıyor musun?

Anladığımı sanıyorum.

Ve?

Bana zaman tanıman gerek.

Bu ne demek oluyor şimdi?

New York'taki birine deliler gibi âşığım demek oluyor. Tam Paris'e geleceğim sırada beni terk etti, ben de hâlâ acı çekiyorum, dengemi bulmaya çalışıyorum. Henüz yeni bir şeye hazır değilim.

Anladım.

Aferin. Anlamış olman, işleri çok daha kolaylaştırır.

Kolaylaştırmaz – daha da içinden çıkılmaz hale getirir. Ama sonuçta hiçbir şey değişmez.

Ya?

Beni daha iyi tanıdıkça, çok özel, beni herkesten farklı kılan bir yanım olduğunu göreceksin.

Neymiş o?

Sabır, Adam. Ben dünyanın en sabırlı insanıyım.

Walker, bir cumartesi günü olması gerek, diye karar veriyor. Hélène o gün çalışmıyor, Cécile de yarım gün okulda; onun için Hélène'i yalnız bulacağından emin olarak Juin'lerin evine gidebileceği tek gün cumartesi. Walker harekete geçmek, Born, Londra'dan dönmeden önce kadınla konuşmak istiyor, böylelikle konuşmanın tam ortasında Born'un çıkagelmesi tehlikesini de önlemiş olacak. Hélène'i klinikten arıyor. Cécile hakkında önemli bir şey görüşmek istediğini söylüyor. Hayır, korkulacak bir şey yok, aslında tam tersi, diyor. Ama kendisiyle konuşması gerektiğini ve Cécile'in olmadığı bir zaman buluşmalarının herkesin yararına olacağını söylüyor. Bunun üzerine cumartesi sabahı eve gelmesini söyleyen Hélène oluyor. O saatte Cécile okulda olacağı için saat dokuz sularında gelirseniz Cécile eve dönmeden rahatça konuşabiliriz, diyor. Ne istersiniz? diye soruyor. Çay mı, kahve mi? Kruvasan mı, çörek mi, yoksa tereyağlı kızarmış ekmek mi? Walker, Tereyağlı kızarmış ekmekle kahve, diyor. Ya yoğurt? Evet, yoğurt da iyi olur. Tamam o zaman. Walker, cumartesi günü kahvaltıya gelecek. Hélène'in telefondaki sesi öyle rahatlatıcı, öyle yumuşak, öyle neşeliydi ki, telefonu kapattıktan sonra Walker'a kadın hakkındaki fikrini tamamen değiştirmekten başka seçenek kalmadı. Kadın belki tanımadığı insanlara karşı mesafeli, çekimser; ama yakından tanımaya başlayınca çekimserliği çözülüyor, kişiliğinin gerçek renkleri ortaya çıkmaya başlıyor. Bu renkler, Walker'a giderek daha çekici geliyor. Hélène ondan gerçekten hoşlanıyor, doğrusu Walker da kadına yakınlık duyuyor. Bu, Born'u oradan olabildiğince çabuk uzaklaştırmak için haklı bir neden. Yapılabilirse tabii. Walker kadını kendine inandırmayı başarabilirse.

Cumartesi sabahı, Verneuil Sokağı. Ziyaretin ilk bir saati boyunca Walker konuşmayı Cécile'e odaklıyor, kızın kendisine olan duyguları konusunda Hélène'in içini rahatlatacak ve durumun sandığı kadar vahim olmadığını kanıtlayacak ne varsa sayıp döküyor. Cécile'le perşembe günü yaptığı konuşmayı (görüşmenin kızın okulda olması gereken sabah saatlerinde olduğunu söylemeden) anlatıyor, artık her şeyin açıklığa

kavuştuğunu söylüyor. Kıza New York'taki sevgilisinin kendisini terk ettiğini, bu ayrılığın ona büyük acı verdiğini ve başka biriyle yeni bir aşka başlayacak durumda olmadığını Cécile'e anlattığını, kızın da umudunu kesmesi gerektiğini anladığını söylüyor.

Hélène, Doğru mu bu? diye soruyor. Yoksa sadece Cécile'i korumak için mi uydurdunuz o hikâyeyi?

Walker, Uydurmadım, diyor.

Zavallı çocuk. Zor günler geçiriyor olmalısınız.

Evet. Ama bunu hak etmedim, diyemem.

Hélène bu imalı yorumu duymazdan gelerek Walker'ı sıkıştırmaya devam ediyor: Peki siz... şu durumunuzu anlatınca Cécile ne dedi?

Anladığını söyledi.

O kadar mı? Ağlayıp sızlamadı mı?

Hayır. Son derece sakindi.

Şaşırdım. Bu, pek onun tarzı değil.

Sinirlerinin bozuk olduğunu biliyorum Madam Juin, gergin olduğunu biliyorum ama olağanüstü özelliklere sahip biri olduğunu da biliyorum, bence o sandığınızdan çok daha güçlü.

Bu sizin görüşünüz tabii ama haklı çıkmanızı umalım.

Dahası, bakın bu sizi ilgilendirecek, Cécile'in erkeklerle hiç deneyimi olmadığını söylerken hata etmişsiniz.

Yok canım. Peki, bu deneyimi nerede edinmiş?

Ben yeteri kadar konuştum. Öğrenmek istiyorsanız, Cécile'e sorun. Ben casus değilim.

Ne kadar düşüncesiz davrandım. Çok haklısınız. O soruyu sorduğum için lütfen beni bağışlayın.

Sadece şunu söylemek istiyorum, Cécile büyüyor, belki onu özgür bırakmanın zamanı gelmiştir. Artık onun için daha fazla kaygılanmanıza gerek yok.

O kız için kaygılanmamak olanaksız. Benim işim bu, Adam. Ben Cécile için endişelenirim. Onun için hep kaygılandım, ömrü boyunca.

[*Ömrü boyunca* sözünden sonra Walker'ın yazısında bir ara var, konuşma birden sona eriyor. Notlar, buraya kadar tek aralıkla yazılmış sıkışık paragraflar halinde kesintisiz devam etti; oysa şimdi yaklaşık çeyrek sayfalık bir boşluk var ve bu beyaz dikdörtgenin altından yazı tekrar başladığında farklı bir tonda sürüyor. Söylenecek fazla bir şey kalmadı (şu anda 28. sayfadayız, yani geriye sadece üç sayfa kaldı) ama Walker buraya kadarki kılı kırk yaran, ayrıntılı, adım adım ilerleyen anlatım tarzını bırakıyor ve birden hikâyenin son olaylarını çarçabuk özetliyor. Tahmin edebildiğim tek şey, Walker'ın Hélène'le konuşmasının ortasında yazmayı bıraktığı ve ertesi sabah uyandığında (hiç uyuduysa tabii) sağlığının birden daha da bozulmuş olduğu. Unutmayın, bunlar ömrünün son günleriydi, herhalde eski temposunda çalışamayacak kadar mecalsiz, bitkin, güçsüzdü. Hatta daha önce, ilk yirmi sekiz sayfada da gücün azaldığını, ayrıntılardaki dikkatsizlikleri fark etmiştim ama artık ana hatlar dışında bir şey yazamayacak kadar güçten düşmüş olmalı. *Sonbahar* bölümüne Hôtel du Sud'ün epey ayrıntılı bir tanımıyla giriyor, kafedeki ilk karşılaşmalarında Born'un ne giydiğini anlatıyor ama giderek betimlemeleri fiziksel dünyadan çok, ruhsal durumlarla ilgili olmaya başlıyor. Giysilerden söz etmeyi bırakıyor (Margot, Cécile, Hélène – nasıl giyindikleri hakkında tek söz yok) ve ancak asıl söylemek istediği açısından önem taşıyorsa çevreyi tarif etmek zahmetine katlanıyor (Vagenende'in atmosferi hakkında birkaç cümle, Juin'lerin eviyle ilgili birkaç cümle), yazı çoğunlukla düşüncelere ve diyaloglara, insanların neler düşündüğüne ve neler söylediğine odaklanıp yoğunlaşıyor. Son üç sayfada Walker neredeyse tam bir çöküş halinde. Dünyadan kopuyor, canının gövdesinden ayrıldığını hissediyor, yine elinden geleni yapmaya çalışıyor, hikâyenin sonunu getirebilmek için son bir kez bilgisayarın başına geçiyor.]

H. ve W. mutfak masasında. Kahve, ekmek, tereyağı, bir kâse yoğurt. C. ile ilgili konuşacak fazla bir şey kalmamış. İş işten geçmeden W, H'yi yeni bir konuya yönlendirmeli, kocasından, Born'dan söz ettirmeli. Kendi söyleyeceklerine balıklama dalmadan önce verilerin doğru olup olmadığını anlamalı. Born, bu evlilikten geçen bahar söz etti. M. bunu doğrularken boşanmayla ilgili bilgileri de ekledi. C. de bunu yalanlamadı ama asıl H'nin bu konuyu ona açması gerek. W. nasıl bir yol izlemeli? *Rudolf*'tan söz ederek başlıyor, nisanda New York'ta tanıştıklarını anlatıyor, yakın dost olmaktan öte bir ilişkileri olup olmadığından tek söz etmiyor, sonra mayısta Born' un Paris'ten döndüğü zaman *H. ile evleneceğini* nasıl heyecanla, nasıl coşkuyla açıkladığını anlatıyor. Doğru mu bu? H. başını sallayarak doğruluyor. Evet, doğru. Sonra bunun ömrü boyunca verdiği en yürek burkucu karar olduğunu söylüyor. Gerisini bir solukta sayıp dökerek kocasını, Pirenelerdeki araba kazasını, U biçimindeki virajı, arabanın uçuruma yuvarlanışını, hastaneyi, son altı buçuk yılın acılarını, olayın C'yi nasıl harap ettiğini anlatıyor – sel gibi boşanan sözcükler, ardından sel gibi boşanan gözyaşları. Gözyaşları azalıyor. H. mahcup, özür dileyen bir tavrı var. Ona, kızından ancak birkaç yaş büyük olan New Yorklu bir çocuğa, neredeyse hiç tanımadığı birine içini dökmesinin ne kadar tuhaf olduğunu söylüyor. Ama Rudolf sizi yere göğe koyamıyor, ayrıca C'ye çok iyi davrandınız, belki bu yüzden açılmışımdır size.

W. her şeyden vazgeçmek üzere. Kendi kendine, Çeneni kapat, zavallı kadıncağızı rahat bırak, diyor. Ama yapamıyor. Öyle öfkeli ki, çenesini tutamıyor, kendini uçurumdan atarcasına konuya dalarak, Cedric Williams'ı, Riverside Yolu'nu anlatmaya başlıyor – ağzından çıkan her sözcüğe pişman oluyor, her sözcük için kendinden nefret ediyor ama bir türlü susamıyor. H. afallamış bir halde sesini çıkarmadan dinliyor. W'nin sözleri bilenmiş bir balta, bu baltayla H'nin başını uçuruyor, onu öldürüyor.

Kadının ona inandığı kesin. Doğru söylediğini H'nin anladığını onun bakışlarından okuyor. Ama sonuç değişmiyor. Çünkü W. kadının hayatını

mahvediyor ve H'nin kendini savunmaktan başka seçeneği yok. Böyle iğrenç bir suçlamaya nasıl cüret edersiniz – hiçbir kanıt olmadan, sözlerinizi destekleyecek hiçbir şey olmadan?

W. Ben oradaydım, diyor. Kanıt benim gözlerimde, gözlerimle gördüklerimde.

Ne var ki, kadın bunu kabul etmeyecek. Rudolf seçkin bir profesör, bir aydın, çok iyi bir aileden geliyor, vs. Üstelik onun dostu, onu yıllardır çektiği acılardan kurtardı, dünyada onun gibi bir erkek daha yok.

Kadının ifadesi sertleşiyor, donuklaşıyor. Artık ne gözyaşı var ne de kendine acıma. Kendini üstün gören, tepeden bakan bir öfkeyle dolu.

W. gitmek üzere ayağa kalkıyor. Söyleyecek başka bir şey kalmadı. Ama tam evden çıkarken şöyle diyor: Bunu size anlatmayı görev bildim. Bir an sakin kafayla düşünün, size yalan söylemem için bir neden olmadığını anlayacaksınız. Sizin ve Cécile'in mutlu olmanızı istiyorum – hepsi bu– ve korkunç bir yanlış yapmak üzere olduğunuzu düşünüyorum. Bana inanmıyorsanız, kendinize bir iyilik yapın ve Rudolf'a neden cebinde bir sustalı taşıdığını sorun.

Pazar sabahı. Kapı vuruluyor. Cumartesi gecesindeki âlemin bitkinliğini henüz atlatamamış, tıraş olmamış, mamur bakışlı Maurice kapıda. Size bir telefon var, *jeune homme*[25].

W. aşağıya, resepsiyona inip telefonu alıyor. Born konuşuyor: Hakkımda kötü şeyler söylediğin kulağıma geldi Walker. Anlaştığımızı sanıyordum, oysa şimdi döneklik edip beni sırtımdan bıçaklıyorsun. Tam Yahudilere yaraşır bir tavır. Düzmece Anglosakson adınla, bok akan ağzınla tam bir kokuşmuş Yahudi'sin. Bu senin yaptığına karşı yasalar var, biliyor musun. İftira, lekeleme, karalama, insanlar hakkında yalanlar yaymak. Neden memleketine gitmiyorsun? Pılını pırtını topla ve Paris' ten defolup git. Derslerini yarıda bırak ve git. Buralarda kalacak olursan, inan ki seni

pişman ederim Walker. Kıçın öyle bir yanar ki, ömür boyu üstüne oturamazsın.

Pazartesi öğleden sonra. Walker, Fénelon Lisesi'nin önünde dikilip durarak Cécile'in çıkmasını bekliyor. Sonunda kız başka öğrencilerin arasında dışarı çıkıyor ve Walker'ın gözlerinin içine bakıp başını çeviriyor. Saint-André des Art Sokağı'na doğru yürümeye başlıyor. W. ona yetişmek için koşuyor. Kızı dirseğinden yakalıyor ama kız silkinip kurtuluyor. W. onu tekrar yakalayıp durduruyor. Ne var? diyor. Neden benimle konuşmuyorsun?

Kız sinirli bir tonda bağırarak, Bunu nasıl yapabildin? diye karşılık veriyor. Anneme o *canavarca* şeyleri nasıl söylersin. Sen hastasın Adam. İyi biri değilsin. Senin dilini koparmak gerek.

W. onu yatıştırmaya, kendisini dinlemesini sağlamaya çalışıyor.

Seni bir daha görmek istemiyorum.

W. kızı ikna edebilmek için son bir hamle yapıyor.

Cécile ağlamaya başlıyor. Sonra Walker'ın suratına tükürüyor ve yürüyüp gidiyor.

Pazartesi gecesi. Saint-Denis Caddesi'ndeki iriyarı, çiklet çiğneyen fahişe. Walker'ın bir orospuyla ilk deneyimi. Oda böcek ilacı, ter ve kusmuk kokuyor.

Salı. Walker bütün günü Paris sokaklarında yürüyerek geçiriyor. Luxembourg Bahçeleri'nde öğrencilerle kriket oynayan bir papaz görüyor. Monge Sokağı'nda bir dilenciye on frank veriyor. Eylül sonu gökyüzü metalik maviden koyu çivit rengine dönüşerek kararıyor. Walker hiçbir şey düşünemiyor.

Salı gecesi. Sabaha karşı 3'te odasının önünde bir gümbürtü kopuyor. Walker bütün gün şehri arşınlamaktan yorgun düşmüş, dalgın uyuyor. Biri kapıya vuruyor. Hayır, biri değil, birileri. Bir yumruk ordusu kapısına iniyor.

Üniformalı iki polis, palaskalarında tabancaları, ellerinde coplarıyla genç Fransız jandarmaları. Takım elbiseli yaşlıca bir adam. Afallayan Maurice kapının köşesine sinmiş. Gelenler, adının Walker –*Valk-air*– olup olmadığını soruyorlar. Amerikan pasaportunu kastederek kâğıtlarını istiyorlar, Walker pasaportu jandarmalardan birine uzatıyor, pasaportu geri vermiyorlar. Yaşlıca olan adam öteki jandarmaya dolabı aramasını emrediyor. Alt çekmece açılıyor, alüminyum folyoya sarılı tuğla gibi koca bir paket çıkıyor. Genç adam paketi yaşlıca olana veriyor, o da folyoyu açmaya başlıyor. Esrar, diyor. Hem de iki buçuk kilo, belki de üç.

İşte Born'un intikamındaki ironi. Ömründe hiç uyuşturucu kullanmamış bir delikanlı uyuşturucu bulundurmakla suçlanıyor.

Onu götürüyorlar. Arabanın arka koltuğunda giderlerken W. yaşlı adama suçsuz olduğunu, kendisi dışarıdayken, sokaklarda yürürken birinin bu paketi gizlice odasına koyduğunu anlatmaya çalışıyor. Adam ona çenesini kapatmasını söylüyor.

Onu bir binaya götürüyorlar, bir odaya sokup kapıyı üstünden kilitliyorlar. W. nerede olduğunu bilmiyor. Bildiği tek şey, Paris'te bir yerlerde, ufak, bomboş bir odada oturduğu ve bileklerine kelepçe takılmış olduğu. Tutuklandı mı? Emin değil. Kimse bir şey demedi ama fotoğrafının çekilmemesi, parmak izinin alınmaması, bir hapishane hücresinde değil de bu ufak, boş odada oturuyor olması tuhafına gidiyor.

Orada yaklaşık yedi saat oturuyor. Saat on buçukta o binadan çıkarılıp Adalet Sarayı'na götürülüyor. Kelepçeler çözülüyor. Bir büroya alınıyor ve *juge d'instruction*[26] olduğunu söyleyen biriye konuşuyor. Adam gerçekten öyle olabilir ama W. inanmıyor. Rudolf Born'un yönettiği bir fars

sahnesinde olduğu, *aslında bütün erkeklerin ve kadınların birer oyuncu oldukları* inancı giderek ağır basmaya başlıyor.

Sözüm ona sorgu yargıcı, W'ye şanslı olduğunu söylüyor. Bu kadar çok miktarda yasadışı uyuşturucu bulundurmak Fransa'da ağır bir suç sayılırmış, bilmem-ne-kadar yıl hapisle cezalandırılırmış. Neyse ki W'nin şansı varmış da, hükümet çevrelerinde nüfuzu olan biri olaya müdahale edip sanığın hiç sabıkası olmadığı göz önüne alınarak hoşgörü gösterilmesini istemiş. Bu nedenle Adalet Bakanlığı, W. ile bir pazarlık yapmaya hazırmış. Sınırdışı edilmeyi kabul ederse şikâyet geri alınacakmış. Bir daha Fransa'ya girmesine izin verilmeyecekmiş ama kendi ülkesinde özgür olacakmış.

Juge d'instruction masasının üst çekmecesini açıyor, W'nin pasaportunu (sağ eline alarak) ve bir uçak bileti (sol eline alarak) çıkarıyor. Bu, tek seferlik bir öneri. Ya kabul edersin ya da etmezsin.

W. öneriyi kabul edecek.

Adam, Aferin, diyor. Akıllı bir karar. Uçak öğleden sonra üçte kalkıyor. Otele gidip eşyanı toplayacak kadar zamanın var. Tabii yanında bir memur da bulunacak ama uçak havalanıp Fransız topraklarından çıktıktan sonra dava da kapanmış olacak. Bunun seni son görüşümüz olmasını içtenlikle diliyoruz. İyi yolculuklar, Mr. Walker.

W'nin Galya'daki kısa konukluğu böylece sona eriyor – sınırdışı edilerek, aşağılanarak, ülkeye girişi ömür boyu yasaklanarak.

Bir daha oraya hiç dönmeyecek, onların hiçbirini bir daha hiç görmeyecek.

Hoşçakal Margot. Hoşçakal Cécile. Hoşçakal Hélène.

Kırk yıl sonra, hepsi de birer hayaletten daha gerçek değil.

Artık hepsi birer hayalet ve yakında W. de onların arasında yürüyor olacak.

15. Fransa’da gündelik yemekte içilen ucuz, kırmızı şarap. (Ç.N.)

16. (Fr.) Demek Fransızca konuşacağız? (Ç.N.)

17. Yaklaşık olarak “Bunun içeriğinde” ya da “...’yı içeren bu” gibi çevrilebilir. (Ç.N.)

18. Reid Hall, Columbia Üniversitesi’nin bir yıllık değişim programıyla Paris’e giden burslu öğrencileri için St. Germain des Prés’de açtığı akademik bir kuruluştur. (Ç.N.)

19. (Fr.) Hoşçakal. (Y.N.)

20. Şirak Kitabı ya da Ben Sirak’ın Bilgelik Kitabı olarak da bilinen, Kutsal Kitap’ın sonradan eklenmiş metinleri arasında sayılan iki bilgelik kitabından biri. (Y.N.)

21. (Fr.) Kelime anlamı hizmetçi odası olan terim, apartmanların tavan arasındaki oda olarak kullanılır. (Ç.N.)

22. (Fr.) Acının Başkenti. (Ç.N.)

23. James Joyce’un simgeler ve dil oyunlarıyla dolu olduğu için başka dillere çevrilmesi zor olan romanı (Ç.N .)

24. *Şeyler: Altmışlı Yılların Bir Hikâyesi*, Metis Yayınları, 1988. (Ç.N.)

25. (Fr.) Genç. (Y.N.)

26. (Fr.) Sorgu yargıcı. (Ç.N.)

IV

Uçakla San Francisco'dan New York'a dönerken, Walker'ı 1967 sonbaharında ilk ne zaman gördüğümü anımsamaya çalıştım. Bir yıllığına Paris'e okumaya gittiğini bilmiyordum ama sömestr başladıktan birkaç gün sonra, *Columbia Review*'un ilk yazı işleri toplantısını yaptığımızda (Walker da ben de yayın kurulundaydık) Walker'ın orada olmadığını fark ettim. Birine, Walker'a ne oldu? diye sordum, Avrupa'da olduğunu, Bir Yıllık Öğrenci Değişim Programı'na katıldığını o zaman öğrendim. Çok geçmeden (bir hafta mı, on gün mü?) Walker birden ortaya çıktı. Ben, Edward Tayler'ın, ilkbaharda bize Milton'u okutmuş olan Tayler'ın on altıncı-ve-on yedinci yüzyıllar şiiri (Wyatt, Surrey, Raleigh, Greville, Herbert, Donne) dersine giriyordum. O zaman Milton seminerine Walker'la birlikte katılmış ve Tayler'ın İngiliz edebiyatı bölümündeki en yetkin profesör olduğunda karar kılmıştık. Seminer sadece lisansüstü öğrencilere olduğu için, üçüncü sınıfta olduğum halde beni de aldıklarına seviniyor, kendimi şanslı sayıyordum ve o alaycı, ironik, ağzından kerpetenle laf alınan, parlak zekâlı Tayler' ın dersine deliler gibi çalışıyor; öğrencilerinden çok fazla şey bekleyen, herkesin hayran olduğu bu adamın saygısını kazanabilmek için elimden geleni yapıyordum. Seminer, haftada iki kez birer buçuk saat sürüyordu; üçüncü ya da dördüncü oturumda, kimse herhangi bir açıklama yapmadan, Walker çıkageldi, resmen on iki kişiyle sınırlandırılan sınıfın on üçüncü öğrencisi oluverdi.

Dersten sonra koridorda konuştuk ama Adam dalgın görünüyor, New York'a neden apar topar döndüğünü anlatmayı (nedendir bilemem) pek istemiyordu. Paris'teki programın onun için hayal kırıklığı olduğunu, girmesine izin verilen derslerin yeterince ilginç olmadığını (sadece gramermiş, edebiyat dersi yokmuş) ve Fransız eğitim bürokrasisinin ikinci bodrumunda bir yılını heba etmektense geri dönmeye karar verdiğini söyledi. Programı böyle birdenbire bırakması birtakım karışıklıklara yol

açmış ama Columbia her zamanki iyiliği ve zarafetiyle davranmıştı; Walker, Paris'ten ayrıldığında Amerika'daki derslerin çoktan başlamış olmasına karşın dekanlardan biriyle yaptığı uzun konuşma işleri yoluna koymuş ve yeniden tam-zamanlı öğrenci olarak kaydı yapılmıştı – bu da, en azından dört sömestr boyunca askere çağrılmak kaygısından kurtulması demekti. Tek sorun, sürekli kalacak bir yeri olmayışıydı. Eski dairesini temmuz ve ağustos aylarında ablasıyla paylaşmıştı ama o bir yıl kalmak niyetiyle Paris'e gidince kız da başka bir ev arkadaşı bulmuştu, Walker da sokakta kalmış durumdaydı. Şimdilik civardaki çeşitli arkadaşlarında kalıyor, bu arada ev arıyordu. Saatine bakarak, aslında yirmi dakika sonra 109. Cadde'de yeni boşalan bir stüdyo daireyi görmek için randevusu olduğunu ve gitmesi gerektiğini söyledi. Sonra görüşürüz, deyip merdivenlere koştu.

Adam'ın bir ablası olduğunu biliyordum ama kızın New York'ta olduğunu – hem de Morningside Tepesi'nde (daha aşağısı kurtarmaz) oturduğunu ve Columbia'da İngiliz edebiyatı üzerine yüksek lisans yaptığını ilk kez duyuyordum. İki hafta sonra kampüste onu gördüm. Felsefe Fakültesi'ne giden yolda Rodin'in *Düşünen Adam* heykelinin önünden geçiyordu, kardeşine şaşılacak, neredeyse irkiltecek kadar benzediği için karşımdan gelen kadının Walker'ın ablası olduğunu tahmin ettim. Onun ne kadar güzel olduğunu daha önce de söyledim ama güzel demek üzerimdeki sarsıcı etkisini anlatmaya yetmez. Gwyn, güzellikle alev alev parlıyordu, akkor gibi bir varlıktı, onu gören her erkeğin kalbinde fırtınalar yaratırdı; onu ilk kez görüşüm hayatımdaki en şaşırtıcı anlardan biriydi. Onu arzuluyordum –gördüğüm ilk andan itibaren onu istiyordum– kendini hayallere kaptıran bir sersemin tutkulu inadıyla peşinden gittim.

Hiçbir zaman hiçbir şey olmadı. Onu biraz tanıdım, birkaç kez birlikte kahve içtik, sinemaya davet ettim (reddetti), konsere davet ettim (reddetti), sonra bir akşam büyük bir Çin lokantasında rastlaştık, yarım saat Emily Dickinson'ın şiirlerinden söz ettik. Ondan kısa bir süre sonra Riverside Park'ta beraber yürüyüş yapmaya razı ettim, onu öpmeye çalıştım, beni itip

uzaklaştırdı. Hayır, olmaz, Jim, dedi, bir başkasıyla ilişkim var. Bunu yapamam.

O kadarla kaldı. Beyzbol sopasını birkaç defa sallamış, topu ıskalamıştım ve oyun bitmişti. Dünya yıkıldı, dünya yeniden toparlandı, ben de kör topal yoluma devam ettim. Talihim varmış, otuz yıla yakın bir süredir aynı kadınla beraberim. Onsuz bir hayatı tasavvur edemiyorum, yine de Gwyn ne zaman aklıma düşse, hâlâ içimin sızladığını itiraf ederim. O, imkânsız olandı, erişilmez olandı, hiçbir zaman orada olmayandı – Şayet Âlemi'nden, Keşke Âlemi'nden bir hayaldi.

Altımdaki karanlıkta görünmeyen bir Amerika uzanıyordu. San Francisco'dan New York'a giden jette oturmuş, 1967'nin eski günlerini yeniden ziyaret ederken, ertesi sabah ilk iş Gwyn'e başsağlığı mektubu yazmam gerektiğini fark ettim.

Meğer Gwyn benden önce davranmış. Brooklyn'deki evimin kapısından girerken karım beni sevecenlikle sımsıkı kucakladı (San Francisco'dan onu aramıştım, Adam'ın öldüğünü biliyordu), sonra o gün telesekretere Gwyn Tedesco diye birinin mesaj bırakmış oluğunu haber verdi.

Bu, tahmin ettiğim Gwyn mi? diye sordu.

Gwyn'i ertesi sabah onda aradım. Bir mektup yazıp duygularımı kâğıda dökmek, bu gibi durumlarda söylediğimiz beylik teselli sözlerinden daha fazla bir şey aktarmak istemiştim; ama bıraktığı mesajda bir telaş vardı, benimle önemli bir konuyu konuşması gerektiğini söylemişti, o yüzden ben de telefon ettim ve o mektubu hiç yazmadım.

Gwyn'in sesi değişmemişti, yıllar önce beni büyüleyen sesin aynısıydı. Cıvıltılı bir dolgunluk, her sözcüğün hakkını veren duru bir telaffuz, çocukluğundan kalma belli belirsiz bir Orta-Atlantik[27] şivesi. Ses aynı sesti ama Gwyn artık eski Gwyn değildi; konuşmamız sürerken onu farklı görüntülerle hayal ettim, geçen zaman içinde o güzel yüzünün bozulup bozulmadığını düşündüm. Şimdi altmış bir yaşındaydı; birden onu tekrar görmeyi hiç istemediğimi fark ettim. Onu görmek sadece hayal kırıklığına

neden olurdu; ben de geçmişin buğulu anılarının bugünün katı gerçekleriyle paramparça edilmesini istemiyordum.

Birbirimize alışılagelmiş teselli sözlerini söyledik, birkaç dakika Adam'dan ve ölümünden, Gwyn'in bu olayı kabullenmesinin ne kadar zor olduğundan, hayatın bize indirdiği sillelerden söz ettik. Sonra biraz da geçmişe dönüp evliliklerimizden, çocuklarımızdan, çalışmalarımızdan konuştuk – geçmişle bugün arasında kimseyi rahatsız etmeyen, ikimizin de dostça bir yaklaşımla değindiğimiz konular, hatta öyle dostça ki Riverside Park'ta onu öpmeye kalkıştığım günü anımsayıp anımsamadığını bile rahatça sordum. Gwyn ilk kez güldü, tabii hatırladığını ama o sıska üniversiteli Jim'in gün gelip James Freeman olacağını kestiremediğini söyledi. Ben hiç büyümedim, dedim. Hâlâ sadece Jim'im. Artık sıska değilim ama hâlâ sadece Jim.

Evet, dostane, tatlı bir sohbetti ve birbirimizin hayatından çıkalı onca yıl olmasına karşın Gwyn sanki aradan zaman geçmemiş, o yıllar bir-iki aydan fazla değilmiş gibi konuşuyordu. Sesindeki samimiyet, yakınlık beni bir tür rehavete sürükledi ve iyice gevşediğim için, Gwyn sonunda sadede gelip beni niçin aradığını söyleyince gafil avlandım. Yalan söylemem gerekirken doğruyu söyledim.

Gwyn, Adam şeyden birkaç gün önce... sondan sadece birkaç gün önce bana bir e-posta gönderdi, uzun bir mektup, dedi. Güzel bir mektuptu; şimdi anlıyorum, bir veda mektubuymuş meğer; mektubun sonuna yakın paragraflardan birinde bir şeyler karaladığını, bir tür kitap yazdığını ve eğer okumak istersem seni aramamı söylüyordu. Ama ancak ölümünden sonra. Bu noktada çok ısrarlıydı. Ancak ölümünden sonra okuyacaktım. Ayrıca beni uyarıyor, yazdıklarını çok sinir bozucu, çok sarsıcı bulabileceğimi de belirtiyordu. Bunun için de peşinen özür diliyor, kitap şu ya da bu şekilde beni incitecek olursa kendisini bağışlamamı istiyordu; ama sonra da hayır, okumak zahmetine girme, unut gitsin, diyordu. Aklım iyice karışmıştı. Bir sonraki cümlede tekrar fikrini değiştirip istersem okuyabileceğimi,

yazdıklarını görmeye hakkım olduğunu ve kitabı görmek istersem, tek kopyası sende olduğu için seni aramamı yazıyordu. Orasını anlayamadım. Kitabı bilgisayarda yazdıysa, sabit diskte kayıtlı olmaz mıydı?

Rebecca'ya silmesini söylemiş, dedim. Artık bilgisayarda yok, tek kopya çıktı alıp bana gönderdiği metin.

Yani kitap gerçekten var.

Öyle sayılır. Üç bölüm olarak yazmayı planlamıştı. İlk iki bölüm tamam gibi ama üçüncü bölümü bitiremedi. Sadece alelacele çiziktirilmiş bazı notlar var.

Kitabın yayımlanmasına yardımcı olmanı mı istedi?

Yayımlatmaktan hiç söz etmedi, en azından doğrudan bir şey söylemedi. Benden taslağı okumamı, sonra ne yapılacağına benim karar vermemi istedi.

Karar verdin mi?

Hayır. Doğrusunu istersen, bunu hiç düşünmedim. Sen şimdi yayımlatmaktan söz edinceye kadar, bu hiç aklıma gelmemişti.

Herhalde benim de bir görmem gerek, öyle değil mi?

Ondan pek emin değilim. Karar senin Gwyn, Görmek istersen bir kopyasını çıkarıp hemen bugün ekspres postayla gönderirim.

Çok sarsılır mıyım?

Muhtemelen.

Muhtemelen mi?

Tamamı değil ama bir-iki şey seni sarsabilir.

Bir-iki şey ha. Aman Tanrım.

Kaygılanma. Şu andan itibaren kararı sana bırakıyorum. Senin onayın olmadan Adam'ın kitabından tek sözcük bile yayımlanmayacak.

Gönder bana Jim. Bugün gönder. Artık büyüdüm, koca kız oldum ve ilacımı içmeyi öğrendim.

İzimi kaybedip kitabın varlığını yadsımak ya da Gwyn'e kitabı bir yerlerde kaybettiğimi veya Adam'ın göndermeye söz verdiği halde göndermediğini söylemek ne kolay olurdu. Konu boş bulunduğum bir anda açılmıştı ve bir yalan uyduracak kadar çabuk toparlayamamıştım kendimi. Daha da beteri, kitabın üç bölümü olduğunu da Gwyn'e söylemiştim. Onu incitebilecek olan sadece ikinci bölümdü (üçüncü bölümde de kolayca silip atabileceğim birkaç değinme vardı), eğer Adam'ın yalnızca iki bölümü, *İlkbahar* ve *Sonbahar*'ı yazdığını söylemiş olsaydım, Gwyn Batı 107. Cadde'deki apartmana dönmek ve o yaz olanları yeniden yaşamak zorunda kalmazdı. Oysa şimdi üç bölüm bekliyordu, eğer iki bölümü yollarsam hemen telefona sarılıp eksik sayfaları isteyecekti. O yüzden elimdekilerin hepsinin –*İlkbahar, Yaz* ve *Sonbahar*'ın notları– fotokopisini çektim, o gün öğleden sonra Gwyn'in Boston'daki adresine postaladım. Ona bunu yapmak ahlaksızlıktı ama başka seçeneğim kalmamıştı. Kardeşinin kitabını okumak istiyordu ve dünyadaki tek kopya da bendeydi.

Gwyn iki gün sonra aradı. Ondan nasıl bir tepki beklediğimi bilmiyorum ama tepkisinin –öfkeli gözyaşları, tehditler, sırrı açığa çıktığı için duyduğu utanç gibi– yoğun duygularla örüleceğine kesin gözüyle bakmıştım; oysa Gwyn hiç de normal sayılmayacak kadar sakindi, sanki kitap onu hayrete ve inanmazlığa sürüklemişti ve kendini hakarete uğramış gibi görmek yerine şaşkınlıktan donakalmıştı.

Bir türlü anlamıyorum, dedi. Yazdıklarının çoğu o kadar doğru, o kadar gerçekken birden uydurduğu bazı şeyler ortaya çıkıyor. Buna anlam veremiyorum.

Onun neden söz ettiğini çok iyi bildiğim halde, Nasıl şeyler? diye sordum.

Kardeşimi severdim Jim. Gençliğimde o bana herkesten daha yakındı. Ama onunla hiç yatmadım. Çocukluğumuzda da öyle büyük bir deneyim yapmadık. 1967 yazında ensest macerası yaşamadık. Evet, o dairede iki ay

beraber oturduk ama yatak odalarımız ayrıydı ve seks diye bir şey hiç söz konusu değildi. Adam'ın yazdıkları düpedüz uydurma.

Belki bunu sormak bana düşmez ama neden böyle bir şey yapsın? Hele hikâyenin geri kalan kısmı doğruysa.

Onların da doğru olup olmadığını bilmiyorum. En azından doğru olduklarını kanıtlayamam. Ama geri kalanların hepsi Adam'ın o zaman, kırk yıl önce anlattıklarıyla örtüşüyor. Ben ne Born'la tanıştım ne Margot'yla ne de Cécile ve Hélène'le. O ilkbahar New York'ta Adam'la beraber değildim. O sonbahar Paris'te de onun yanında değildim. Ama o insanları bana uzun uzun anlattı, onlar hakkında 1967'de söyledikleri, kitapta yazdıklarına tamamen uyuyor.

O zaman, senin hakkındaki uydurmaları daha da tuhaf.

Bana inanmadığını biliyorum. Kendimi korumaya çalıştığımı, aramızda o tür şeylerin yaşandığını itiraf etmek istemediğimi düşünüyorsun. Ama inan ki, öyle olmadı. Yirmi dört saattir bunu düşünüyorum; bulabildiğim tek yanıt, o sayfaların ölüm döşeğindeki birinin fantezisi, gerçekleşmesini arzuladığı ama hiç gerçekleşmeyen bir hayali olduğu.

Arzuladığı mı?

Evet, arzuladığı. O duyguların olduğunu inkâr etmiyorum ama onları gerçekleştirmeyi hiç düşünmedim. Adam bana aşırı bağlıydı, Jim. Sağlıksız bir düşkünlüktü, o yaz bir süre aynı evde oturduktan sonra benden başka kadınları gözünün görmediğini, sevebileceği tek kadının ben olduğumu, kardeş olmasak anında benimle evleneceğini söylemeye başladı. Bir tür şakaydı tabii ama hoşuma gitmedi. Doğrusunu istersen, o Paris'e gidince rahat bir soluk aldım.

İlginç.

Sonra, ikimizin de bildiği gibi, daha bir ay dolmadan geri döndü – o zaman bana anlattığına göre rezil olup kıçına tekmeyi yemişti. Ama o sırada ben başka bir ev arkadaşıyla oturuyordum, Adam da kendisine ayrı bir ev aramak zorunda kaldı. Hâlâ arkadaştık, hâlâ birbirimizin en iyi dostuyduk

ama ben aramıza biraz mesafe koymaya, onun iyiliği için ondan uzaklaşmaya başladım. Üniversitedeki son iki yılında onunla sık sık görüştün, peki beni onun yanında sık gördün mü?

Hatırlamaya çalışıyorum... Hayır, sık değil. Birkaç seferden fazla değil.

İşte, söylediğimin doğru olduğu belli.

Peki, şimdi kitap ne olacak? Bir çekmeceye kaldırıp orada unutacak mıyız?

Öyle yapmamız şart değil. Kitap bu haliyle yayımlanamaz. Doğru –en azından kısmen doğru– olmaması bir yana, bu gerçekdışı sayfalar dünyaya açılırsa sayısız insan için büyük acı ve felaket yaratır. Ben evli bir kadınım Jim. İki kızım, üç torunum, düzinelerle akrabalarım, yüzlerce arkadaşım, çok sevdiğim bir üvey yeğenim var ve kitabı bu haliyle yayımlamak cinayet olur. Anlaştık mı?

Evet, evet. Sana karşı çıkacak değilim.

Öte yandan, kitap beni çok duygulandırdı. Hiç beklemediğim bir biçimde, beni çok şaşırtan bir biçimde kardeşimi bana geri getirdi; bunu yayımlanacak bir şeye dönüştürebilirsek, o projeyi seve seve onaylarım.

Kafam karıştı. Yayımlanamaz bir kitap nasıl yayımlanabilir hale getirilir?

İşte o noktada sen devreye giriyorsun. Eğer yardım etmek istemezsen, bu işten şimdi vazgeçeriz, bir daha da sözünü etmeyiz. Ama yardım etmek istersen, şunu öneriyorum. Üçüncü bölümün notlarını elden geçirip bir hale yola koy. Bu senin için hiç de zor olmaz. Ben olsam yapamam ama sen yazarsın, nasıl yapacağını bilirsin. Sonra, en önemlisi, kitabı baştan sona tarayıp bütün adları değiştir. 1950'lerden kalma o eski TV şovunu hatırlıyor musun? *Masumları korumak için adlar değiştirildi*, diye yazardı. Kişilerin ve yerlerin adını değiştir; uygun gördüğün şeyleri ekle ya da çıkart ve sonra kitabı kendi imzanla bastır.

Ama o zaman Adam'ın kitabı olmaktan çıkar. Bu bana dürüst bir davranış gibi görünmüyor. Sanki çalıntı gibi... tuhaf bir intihal biçimi gibi.

Doğru bir konuma oturtursan çalıntı olmaz. Yazdığı bölümlerin Adam'a –onun için icat edeceğin sahte ad altındaki gerçek Adam'a– ait olduğunu belirtirsen, o zaman ondan çalmış olmazsın, tam tersine onu onurlandırırsın.

Ama onun Adam olduğunu kimse bilmeyecek ki.

Ne önemi var. Sen ve ben bileceğiz ve bence önemli olan da sadece ikimiziz.

Karımı unutuyorsun.

Ona güvenirsin, değil mi?

Tabii güvenirim.

O zaman üçümüz bileceğiz demektir.

Kararsızım, Gwyn. Düşünmem gerek. Bana biraz zaman tanı, tamam mı?

İstediğin kadar düşün. Hiç acelesi yok.

Gwyn'in hikâyesi inandırıcıydı, çok daha akla yakındı ve onun hatırı için anlattıklarına inanmak isterdim. Ama inanamadım, en azından tamamına inanamadım, en azından *Yaz* bölümünün ölüm döşeğindeki birinin şehvet dolu hayalleri olmayıp yaşanmış bir deneyimin öyküsü olduğuna dair ciddi kuşkularım vardı. Merakımı gidermek için yazmakta olduğum romanıma bir gün ara verip Columbia kampüsüne gittim; Dış İlişkiler Fakültesi'ndeki bir yöneticiden Rudolf Born'un 1966-67 ders yılında konuk profesör olarak çalıştığını öğrendim; sonra Butler Kütüphanesi'nin, yani Walker'ın yazın çalıştığı Esnemeler Şatosu'nun mikrofilm odasında bir inceleme yaparak, bir mayıs sabahı göğsünden ve gövdesinin üst bölümünden aldığı bir düzineden fazla bıçak darbesiyle ölen on sekiz yaşındaki Cedric Williams'ın cesedinin Riverside Park'ta bulunduğu haberini okudum. Gwyn'in deyimiyle bu *başka şeyler* Walker'ın kitabında harfi harfine yazılıydı ve eğer bu başka şeyler doğruysa, Walker doğru olmayan bir şeyi uydurmak, bir ensest ilişkisini kendini suçlayacak biçimde ayrıntılarıyla anlatmak zahmetine neden girecekti? O yazın iki

ayıyla ilgili olarak Gwyn'in anlattıkları doğru olabilirdi ama yalan söylemiş olması da mümkündü. Eğer yalan söylediyse, gerçeklerin açığa çıkmasını istemediği için onu kim suçlayabilirdi? Onun durumunda olan herhangi biri yalan söylerdi, herkes yalan söylerdi, yalan tek seçenek olurdu. Metroyla Brooklyn'e dönerken, bu konunun benim için önemli olmadığına karar verdim. Gwyn'i ilgilendirirdi ama beni değil.

Birkaç ay geçti, o süre içinde Gwyn'in önerisini hemen hiç düşünmedim. Kendi kitabıma yoğunlaşmıştım; yaşamımın birkaç yılını almış olan bir romanın son bölümlerini yazıyordum; Walker'la ablası kafamdan uzaklaşmaya, eriyip gitmeye, bilincin uzak ufkundaki belli belirsiz iki figüre dönüşmeye başladılar. Adam'ın kitabı ne zaman aklıma düşse, o işe hiç bulaşmak istemediğimden, o defterin kapandığından emindim. Sonra fikrimi değiştiren iki şey oldu. Kitabımın sonuna geldim, yani başka şeylerle uğraşacak zamanım vardı; bir de Walker'ın anlattıklarıyla ilgili yeni bilgiler edindim, bu bilgi bir çeşit sonuç bölümü gibiydi, projenin gözümde yeni bir anlam kazanmasını sağlayan küçük bir son bölümdü – ve o anlam, kitaba başlamam için bir neden oldu.

Walker'ın *Sonbahar* bölümüyle ilgili notlarını nasıl toparladığımı daha önce anlattım. İsimlere gelince, Gwyn'in talimatına uygun olarak onları değiştirdim, o yüzden okurlar Adam Walker'ın gerçekten Adam Walker olmadığından emin olabilirler. Gwyn Walker Tedesco da Gwyn Walker Tedesco değil. Margot Jouffroy, Margot Jouffroy değil. Hélène ve Cécile Juin de Hélène ve Cécile Juin değiller. Cedric Williams, Cedric Williams değil. Sandra Williams, Sandra Williams olmadığı gibi kızı Rebecca da Rebecca değil. Hatta Born bile Born değil. Onun adı Provence'lı bir başka şairin adına benziyordu; ben de Walker'ın çevirisi yerine o başka şairin şiirini kendim çevirdim; o nedenle bu kitabın birinci sayfasındaki Dante'nin *Inferno*'suyla ilgili sözler de Walker'ın kendi taslağında yoktu. Son olarak da, adımın Jim olmadığını belirtmeye gerek yok sanırım.

Westfield New Jersey, tabii ki Westfield New Jersey değil. Echo Gölü de Echo Gölü değil. Oakland California, Oakland California olmadığı gibi Boston da Boston değil. Gwyn her ne kadar yayıncılıkla uğraşıyorsa da bir üniversite yayınevinin yöneticisi değil. New York, New York değil; Columbia Üniversitesi, Columbia Üniversitesi değil ama Paris, Paris. Sadece Paris gerçek. Hôtel du Sud çoktan yok olduğu ve Walker-olmayan Walker'ın 1967'de orada kaldığını kanıtlayan kayıtlar da çoktan yitip gittiği için Paris'i gerçek adıyla kullanabildim.

Romanımı geçen yazın (2007) sonlarında bitirdim. Kısa bir süre sonra da karımla bir Paris gezisi planlamaya başladık (karımın kız kardeşinin kızı ekim ayında bir Fransız'la evlenecekti), Paris gündeme gelince Walker'ı yeniden düşünmeye başladım. Walker'ın kırk yıl önce Paris'te kurguladığı başarısız intikam oyunundaki bazı oyuncuların izini bulabilir miyim ve eğer bulabilirsem benimle konuşmaya razı olurlar mı, diye merak ettim. Özellikle de Born ilgimi çekiyordu; ama bulabildiğim diğerleriyle –Margot, Hélène ya da Cécile'le– de seve seve oturup konuşurdum. İlk üçünde şansım yaver gitmedi ama internette Google'a girip Cécile Juin'in adını yazınca, ekrana bir yığın bilgi düştü. Kızın on sekiz yaşındaki halini Walker'ın taslağında tanıdıktan sonra, onun edebiyat alanında akademisyen olduğunu öğrenmek beni şaşırtmadı. Lyon ve Paris üniversitelerinde ders vermiş, son on yıldır da on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıl Fransız yazarlarını inceleyen küçük bir grubun üyesi olarak BAUM'de (Bilimsel Araştırmalar Ulusal Merkezi'nde) çalışmıştı. Uzmanlık konusu Balzac'tı; Balzac hakkında iki kitap yayımlamış, ayrıca çok sayıda makale ve yazı yazmıştı, otuz yılı kapsayan bütün çalışmalarının kataloğu vardı. Aferin ona, diye düşündüm. Ve şimdi ona mektup yazabilecek durumda olduğum için bana da aferin.

Birbirimize iki kısa mektup yazdık. Ben mektubumda kendimi Walker'ın bir arkadaşı olarak tanıttım, Adam'ın kısa bir süre önce öldüğünü

haber verdim ve yakında Paris'e geldiğim zaman görüşmemiz mümkün olur mu, diye sordum. Kısa ve özlü bir mektuptu; ne annesinin Born'la evliliği hakkında soru sordum ne Walker'ın *Sonbahar* bölümüyle ilgili notlarından söz ettim, sadece ekim ayında kendisinden bir randevu rica ettim. Hemen cevap verdi. Fransızca'dan yaptığım çeviriyle mektupta şöyle diyordu:

Adam'ın ölümüne çok üzüldüm. Yıllar önce daha genç bir kızken Paris'te kısa bir süre görüşmüştük ama onu hiç unutamadım. O benim ilk aşkımdı; sonra çirkin bir biçimde ona sırt çevirdim, öylesine acımasız ve bağışlanmaz bir şey yaptım ki, o zamandan beri vicdanım sızlar. O New York'a dönünce bir mektup yazıp özür diledim ama mektup "Adresi bilinmiyor" damgasıyla geri geldi.

Evet, gelecek ay Paris'e geldiğinizde sizinle görüşmekten sevinç duyarım. Ama aklınızda olsun. Ben akılsız bir yaşlı kadınım. Adam'dan söz edersek (ki edeceğimizi sanıyorum), büyük olasılıkla kendimi tutamayıp ağlamaya başlarım. Bunu üzerinize alıp alınmayın lütfen.

Tabii şimdi elli sekiz yaşındaydı, ama Cécile Juin'in akılsız denilebilecek bir yanı olduğunu sanmıyordum. Anlaşıldığı kadarıyla kadının mizah duygusu hiç değişmemişti ve daracık akademik araştırmalar dünyasında ne kadar başarılı olursa olsun, kendine seçtiği yaşam biçiminin tuhaflığını, kütüphanelerin küçük odalarında, yeraltı mahzenlerinde, çoktan ölmüş yazarların yazılarıyla uğraşarak, tozlar içindeki sessiz bir dünyada geçirilen meslek hayatının beyhudeliğini anlamış olmalıydı. Mektubun altındaki notta, çalışmalarına nasıl da alaycı bir gözle baktığını ortaya koymuştu. Adımı bildiğini yazıyordu. Eğer ben onun tahmin ettiği James Freeman isem, acaba onun ve ekibinin çağdaş yazarların yazma yöntemleri konusunda yürüttükleri araştırmaya katılmak ister miydim, diye soruyordu. Bilgisayarla mı yazı makinesiyle mi çalışırsınız, kurşunkalem mi mürekkepli kalem mi kullanırsınız, deftere mi yazarsınız, yoksa kâğıtlara mı, kitabı bitirmeden önce kaç taslak yaparsınız? Evet, çok sıkıcı konular

olduğunu biliyorum, diye eklemişti. Ama BAUM'de bizim işimiz bu: Dünyayı elimizden geldiğince sıkıcı hale getirmeye çalışıyoruz.

Cécile'in mektubunda kendisiyle dalga geçen bir hava vardı ama yanı sıra müthiş bir keder de seziliyordu; Walker'ın anısını böylesine yaşatması beni şaşırttı. Walker'ı, genç kızlığının artık uzak geçmişte kalan günlerinde sadece birkaç hafta görmüştü; ama arkadaşlıkları, kızın kendisi hakkındaki fikrini tamamen değiştirecek bir kapı açmış, kendi yüreğinin derinlikleriyle ilk kez yüz yüze gelmesini sağlamış olmalıydı. *Onu hiç unutamadım. O benim ilk aşkımdı.* Bu kadar açık seçik bir itirafla karşılaşmayı hiç beklemiyordum. Walker'ın notlarında kızın kendisine tutulmaya başladığı ve bu sorunla baş etmeye çalıştığı yazılıydı ama anlaşılan genç kızın duyguları Walker'ın tahmin ettiğinden çok daha güçlüymüş. Sonra da Walker'ın suratına tükürmüştü. O zaman, öfkesinin haklılığına inanıyordu herhalde. Walker, Born'a iftira etmiş, annesinin kafasını karıştırmıştı ve Cécile kendisini ihanete uğramış gibi görüyordu. Ama çok geçmeden Walker'a özür dileyen bir mektup yazmıştı. Acaba yeni bir durum değerlendirmesi mi yapmıştı? Onu Walker'ın suçlamalarının doğruluğuna inandıran bir şey mi olmuştu? Cécile'e sormaya niyetlendiğim ilk soru buydu.

Karımla, Dauphine Caddesi'ndeki Hôtel d'Aubusson'da yer ayırttık. Orada daha önce de kalmıştık, gerçi yıllar içinde Paris'te çeşitli otellerde kaldık ama bu sefer Walker'ın 1967'de yaşadığı yerlere çok yakın olduğu için Dauphine Caddesi'deki oteli seçtim. Hôtel du Sud artık olmasa da, Walker'ın sık sık gittiği yerlerin çoğu duruyordu. Vagenende hâlâ yerindeydi. La Palette ve Café Conti de açıktı; hatta Mazet Sokağı'ndaki kafeterya bile aç öğrencilere ağza konmayacak yemekler yedirmeye devam ediyordu. Son kırk yılda pek çok şey değişmiş, bir zamanlar dökülen mahalle Paris'in en gözde alanlarından birine dönüşmüştü, yine de Walker'ın öyküsündeki nirengi noktalarının çoğu yerindeydi. Gittiğimiz ilk sabah otele kaydımızı yaptırdıktan sonra karımla çıkıp birkaç saat

sokaklarda dolaştık. Walker'ın sözünü ettiği yerleri bir bir gösterdikçe, karım elimi sıkıyor, alaycı bir tonda hmmm, diyordu. Sonunda, Sen akıllanmazsın, dedi. Hiç de değil, diye karşılık verdim. Ben sadece atmosferi algılamaya çalışıyorum, kendimi yarına hazırlıyorum.

Cécile Juin, ertesi gün saat dörtte, sol kolunun altına sıkıştırdığı küçük, deri bir evrak çantasıyla otelin barına girdi. Walker'ın *Sonbahar*'daki tariflerine kıyasla 1967' den bu yana gövdesi alabildiğine genişlemişti. On sekiz yaşındaki o dar omuzlu, incecik kız, şimdi elli sekiz yaşında, tombul, kestane rengi kısa saçlı (boyalı, elimi sıkıp karşıma otururken saç diplerindeki beyazları gördüm), yüzü hafifçe kırışmış, gıdısı hafiften sarkmış bir kadındı; gözleri ise Walker'ın ilk karşılaştığında dikkatini çeken aynı zekâ dolu ve dik bakışlı gözlerdi. Tavırları belki biraz utangaçtı ama geçmişte annesini tasalandıran o titreyen, tırnak yiyen, sinir küpü kız değildi artık. Tamamen kendine hâkim, ayaklarının üzerinde duran, Walker'ın tanıdığından bu yana geçen yıllarda uzun yolculuklar yapmış bir kadındı. Oturduktan birkaç saniye sonra sigara paketini çıkarmasına biraz şaşırdım, dakikalar ilerledikçe dolu dolu öksüren, tütünün neden olduğu boğuk, kontralto bir sesle konuşan ciddi bir tiryaki olduğunu öğrenince şaşkınlığım daha da arttı. Barmen masamıza gelip ne içeceğimizi sorunca Cécile viski istedi. Sek. Ben de barmene iki kadeh hazırlamasını söyledim.

Kendimi, titiz, disiplinli, tipik öğretmen tavırlı, eksantrik biriyle karşılaşmaya hazırlamıştım. Belki Cécile' in eksantrik yanları vardı; ama o gün tanıştığım kadın, ayağı yerde, neşeli, komik, beraberliği keyif veren biriydi. Sade ama zarif giyinmişti (bunun bir özgüven işareti, bir kendine saygı belirtisi olduğunu hissettim); ruj ya da oje sürmek zahmetine girmediği halde, gri yünlü giysisi – her iki bileğindeki gümüş bilezikleri ve boynundaki çok renkli fularıyla son derece dişi bir havası vardı. İki saat süren uzun konuşmamızda, on beş yılını (yirmi yaşından otuz beş yaşına kadar) psikanalizle geçirdiğini, evlenip boşandığını, sonra kendisinden yirmi yaş büyük biriyle evlendiğini (kocası 1999'da ölmüş) ve hiç çocuğu

olmadığını öğrendim. Çocuk konusunda şöyle dedi: Belki çocuğum olmadığı için biraz pişmanlık duydum ama işin doğrusu, herhalde berbat bir anne olurdum. Anlıyorsunuz ya, hiç yeteneğim yok.

İlk yirmi-otuz dakika daha çok Walker'dan söz ettik. Cécile, onun izini kaybettikten sonraki yaşamı hakkında bütün bildiklerimi anlatmamı istiyordu. Benim de onun izini kaybetmiş olduğumu, ancak ölümünden az önce yeniden haberleştiğimizi ve hakkında bildiklerimi sadece geçen bahar bana yazdığı mektuptan öğrendiğimi söyledim. Walker'ın sözünü ettiği önemli noktaları bir bir anlattım – üniversiteyi bitirdiği gece merdivenden düşüp bacağını kırması, askerlik kurasında büyük sayı çekme şansı, Londra'ya taşınması ve yıllarca yazarak, çeviriler yaparak yaşaması, ilk ve tek kitabının yayımlanması, şiirden vazgeçip hukuk öğrenimi yapması, Kuzey California'da aktivist olarak çalışması, Sandra Williams' la evlenmesi, Amerika'da farklı ırktan biriyle evlenmenin zorluğu, üvey kızı Rebecca ve onun iki çocuğu – bütün bunları anlattıktan sonra daha fazlasını öğrenmek isterse Walker'ın ablasıyla buluşabileceğini, onun en ufak ayrıntılara kadar her şeyi seve seve anlatabileceğini söyledim. Cécile, dediği gibi kendini tutamayıp ağladı. Ağlayacağını tahmin edecek kadar kendini iyi tanıması ama ağlayacağını bildiği halde kendini ağlamaya zorlamaması, bunu isteyerek yapmaması bana dokundu. Kendiliğinden, samimi gözyaşlarıydı bunlar ve ben de onun ağlayacağını beklediğim halde, kadına gerçekten acıdım.

Biliyorsunuz, dedi, Adam burada oturdu. Otuz saniye uzaklıktaki Mazarine Sokağı'nda. Şimdi size gelirken o binanın önünden geçtim – yıllardır o sokaktan ilk kez geçtim. Tuhaf, değil mi? Otelin, Adam'ın kaldığı o berbat, köhne binanın gitmiş olması tuhaf. Belleğimde öyle canlı ki, nasıl olur da yok olur? Oraya sadece bir kere gittim, bir kez ve sadece bir-iki saat; ama bir türlü unutamıyorum, hâlâ içim yanıyor. Oraya ona kızdığım için gittim. Sabah erkenden. Okulu asıp yürüyerek otele gittim. Gıcırdayan merdivenlerden çıktım, kapısını vurdum. Ona çok öfkelendiğim

için, onu çok sevdiğim için boğmak istiyordum. Anlarsınız ya, budala kızın tekiydim, geçimsiz, sevimsiz, burnumun üstünde gözlüğüm, gümbürdeyen yüreğimle ürkek, geri zekâlı bir kızdım ve Adam gibi birine âşık olmaya cüret etmiştim; Tanrı aşkına o kusursuz, o mükemmel Adam ne diye benimle iki çift laf edecekti ki? Beni içeri aldı. Yatıştırdı, sakinleştirdi. Bana çok iyi davrandı, hem de çok, hayatım onun ellerindeydi ve o bana çok iyi davranıyordu. Onun ne kadar iyi bir insan olduğunu o zaman anlamam gerekirdi. Anlattıklarının tek bir kelimesine bile inanmazlık etmemem gerekirdi. Adam. Onu öptüğümü hayal ediyordum. Tek istediğim buydu – Adam'ın beni öpmesini, kendimi Adam'a vermeyi istiyordum– ama zaman geçip gitti ve hiç öpüşmeden, birbirimize hiç dokunmadan onun buradan gittiğini öğreniverdim.

İşte Cécile o noktada daha fazla dayanamayıp ağlamaya başladı. Ancak iki-üç dakika sonra kendini toplayıp yeniden konuşmaya başladı ve söylediği ilk şey buluşmamızın ikinci aşamasına yol açtı. Affedersiniz, diye mırıldandı. Deli gibi saçma sapan konuşuyorum. Ne anlattığım hakkında en ufak bir fikriniz yok.

Ama var, dedim. Neden söz ettiğinizi çok iyi biliyorum.

Bilmeniz olanaksız.

İnanın ki biliyorum. Adam'a kızmıştınız çünkü birkaç gün sizi hiç aramamıştı. Okulunuzun açılmasından bir gece önce, Verneuil Sokağı'ndaki evinizde anneniz ve sizinle yemek yedi. Tatlı yendikten sonra siz ona piyano çaldınız –Bach'tan iki bölümlük bir parça– sonra siz bir ara odadan çıkınca anneniz Adam'la baş başa konuşma fırsatını buldu ve söyledikleri sizin deyiminizle Adam'ı *korkutup kaçırttı.*

Bunları Adam mı anlattı?

Hayır, anlatmadı. Ama bunları yazdı, ben de yazdığı sayfaları okudum.

Size mektup mu gönderdi?

Aslında kısa bir kitap gönderdi. Ya da bir kitap yazma girişimi diyelim. Ömrünün son aylarını 1967 ile ilgili anılarını yazmakla geçirdi. O yıl onun

için çok önemliydi.

Evet, çok önemli bir yıl. Galiba anlamaya başlıyorum.

Adam'ın kitap taslağı olmasaydı, adınızı hiç duymamış olacaktım.

Ve şimdi, neler olup bittiğini öğrenmek istiyorsunuz, öyle değil mi?

Adam'ın sizi neden o kadar zeki bulduğunu anlıyorum. Hemen kavrıyorsunuz, değil mi?

Cécile gülümsedi, bir sigara daha yaktı. Anlaşılan ben dezavantajlı bir durumdayım, dedi.

Ne bakımdan?

Siz benim hakkımda, benim sizin hakkınızda bildiğimden çok daha fazlasını biliyorsunuz.

Sadece sizin on sekiz yaşındaki halinizi biliyorum. Geri kalanlar hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Born'u araştırdım, Margot Jouffroy'u araştırdım, annenizi araştırdım ama sadece sizin izinizi bulabildim.

Çünkü ötekilerin hepsi öldü.

Ya. Ne yazık. Üzüldüm... özellikle annenizin ölümüne üzüldüm.

Annem altı yıl önce öldü. Ekim ayında – yarın tam tamına altı yıl dolacak. New York ve Washington'a yapılan saldırılardan bir ay kadar sonra. Bir süredir kalbinden rahatsızdı ve bir gün kalbi onu bırakıverdi. Yetmiş altı yaşındaydı. Yüz yaşına kadar yaşamasını isterdim ama bilirsiniz, istediklerimizle elde ettiklerimiz çok nadir örtüşür.

Ya Margot?

Onu çok az tanıdım. Kendini öldürdüğünü söylediler. Çok oldu – ta 1970'lerde.

Ya Born?

Geçen yıl. Galiba, tam emin değilim. Belki hâlâ bir yerlerde yaşıyordur.

Annenizin ölümüne kadar evlilikleri sürdü mü?

Evlilikleri mi? Hiç evlenmediler ki.

Hiç evlenmediler mi? Ben sanmıştım ki–

Bir ara evlilik sözü edildi ama hiç gerçekleşmedi.

Adam'ın yüzünden mi vazgeçildi?

Kısmen evet ama sadece onun yüzünden değil. Adam, annemle konuşup Rudolf'u suçlayınca annem ona inanmadı. Doğrusu, ben de inanmadım.

Çok öfkelendiniz ve onun yüzüne tükürdünüz, değil mi?

Evet, yüzüne tükürdüm. Hayatımda yaptığım tek kötü şey oydu, kendimi hâlâ affedemiyorum.

Adam'a yazıp özür dilemişsiniz. Bu, onun hikâyesi hakkındaki düşüncenizin değiştiği anlamına mı geliyor?

Hayır, o zaman değişmemişti. Mektubu yazdım, çünkü yaptığımdan utanmıştım ve ne kadar üzüldüğümü Adam'ın bilmesini istiyordum. Onunla yüz yüze konuşmak istiyordum ama cesaretimi toplayıp oteline telefon ettiğimde o çoktan gitmişti. Amerika'ya döndüğünü söylediler. Anlam veremedim. Neden böyle apar topar gitmişti? Bulabildiğim tek yanıt, ona yaptıklarımdan dolayı çok üzüldüğü ve Paris'te daha fazla kalmaya dayanamadığıydı. Olaylara bu bencil bakış açısına ne dersiniz? Rudolf'tan, Columbia programının başındaki adamla konuşup neler olduğunu öğrenmesini rica edince, Adam'ın aldığı derslerden hoşnut olmadığı için gittiğini söyledi. Bu bana çok eften püften bir bahane gibi göründü ve bir an bile inanmadım. Benim yüzümden gittiğine emindim.

Şimdi gerçeği biliyorsunuz, değil mi?

Evet, biliyorum. Ama gerçeği ancak yıllar sonra öğrendim.

Yıllar. Yani Adam'ın anlattıkları annenizin kararını hiç etkilemedi.

Öyle diyemem. Adam gittikten sonra, Rudolf boyuna onun hakkında verip veriştirdi. Ne de olsa cinayetle suçlanmıştı ve öfkeliydi, kendinden geçecek kadar öfkeliydi, haftalarca kızıp köpürdü. Adam yirmi yıl hapsedilmeliydi. En yakın elektrik direğinden sallandırılmalıydı. Şeytan Adası'na[28] sürülmeliydi. Öyle acımasızca atıp tutuyordu ki, sonunda annemin sinirine dokunmaya başladı. Annem Rudolf'u çok uzun zamandır, neredeyse babamı tanıdığı zamandan beri tanıyordu ve Rudolf bu yıllar içinde çoğunlukla ona çok nazik davranmıştı – kibar, düşünceli, zarif. Tabii

tepesinin attığı zamanlar olmuştu, özellikle politikadan söz ederken ama kişisel bir konuda değil. Oysa şimdi öfkeden deliye dönmüştü ve sanırım annemin kafasında bazı soru işaretleri başlamıştı. Ömrünün geri kalan bölümünü bu kadar sinirli biriyle geçirmeye hazır mıydı? Bir-iki ay sonra Rudolf yatışmaya başladı, Noel geldiğinde o çılgın öfke patlamaları sona ermişti. Kış sakin geçti ama çok iyi anımsıyorum, bahar gelince, 68 Mayısı'nda bütün ülke patladı. Benim için, hayatımın en büyük, en önemli dönemlerinden biriydi. Yürüyüşlere katıldım, mitinglere gittim, okulun işgalinde görev aldım, birden bir eylemciye, hükümeti devirmek için kışkırtıcılık yapan, gözünden alev saçan bir devrimciye dönüşmüştüm. Annem öğrencilere sempatiyle bakıyordu, oysa sağcı Rudolf onlara sadece öfkeleniyordu. O bahar Rudolf'la ben ciddi kavgalar ettik, hukuk ve adalet, Marx ve Mao, anarşi ve ayaklanma konularında bağrışa çağrışa tartıştık ve ilk kez politika sadece politika olmaktan çıktı, kişisel bir sorun haline geldi. Annem arada kalıyordu, bu da onu gittikçe daha mutsuz, gittikçe daha suskun ve içine kapanık bir duruma getiriyordu. Babamdan boşanması, haziran başında sonuçlanacaktı. Fransa'da boşanacak çiftler, yargıç kararı imzalamadan önce son kez onunla görüşmek zorundadırlar. Yargıç onlara kararlarını bir daha gözden geçirmelerini, bir daha düşünmelerini ve boşanmayı gerçekten isteyip istemediklerine karar vermelerini söyler. Babam hastanedeydi –sanırım o konuyu biliyorsunuz– o yüzden annem yargıçla görüşmeye tek başına gitti. Yargıç, kararını bir kez daha düşünüp düşünmediğini sorunca, annem fikrini değiştirdiğini, boşanmaktan vazgeçtiğini söylemiş. Anlıyorsunuz ya, Rudolf'a karşı kendini güvenceye alıyordu. Artık onunla evlenmek istemiyordu ve babamla evliliği devam ederken onunla evlenmesi *olanaksızdı*.

Born'un buna tepkisi ne oldu?

Müthiş yumuşak karşıladı. Annemin boşanmayı neden gerçekleştirmediğini anladığını, bu cesareti ve direnci için ona hayranlık duyduğunu, annemin olağanüstü ve soylu bir kadın olduğunu söyledi. Hiç

ondan beklenecek bir davranış değildi ama öyle yaptı. Çok güzel bir hareketti.

Babanız daha ne kadar yaşadı?

Bir buçuk yıl. 1970'in Ocak ayında öldü.

Born gelip yeniden evlenme teklif etti mi?

Hayır. O 68'de Paris'ten ayrıldı, Londra'da ders vermeye başladı. Onu babamın cenazesinde gördük; birkaç hafta sonra da anneme geçmişle ilgili içtenlikli, uzun bir mektup yazdı ve olay orada kapandı. Evlilik konusu bir daha gündeme gelmedi.

Peki ya anneniz? Başka birini buldu mu?

Yıllar içinde birtakım erkek arkadaşları oldu ama bir daha evlenmedi.

Born da Londra'ya taşındı. Onu tekrar gördünüz mü?

Bir kez, annemin ölümünden yaklaşık sekiz ay sonra.

Ve?

Kusura bakmayın. Bunu anlatabileceğimi sanmıyorum.

Neden?

Çünkü neler olduğunu size anlatmaya çalışırsam, bunun benim için ne kadar tuhaf ve huzur bozucu bir deneyim olduğunu anlatmaya gücüm yetmez.

Benimle dalga geçiyorsunuz, değil mi?

Biraz. Sizin deyiminizle, size hiçbir şey *anlatamam* ama eğer isterseniz olanları *okuyabilirsiniz.*

Ya, anlıyorum. Peki bu gizemli metniniz nerede?

Evimde. On iki yaşımdan beri günlük tuttum; Rudolf'un evine gittiğim zaman olanlarla ilgili de birkaç sayfa var. Olay yerinde, görgü tanığı olarak yazılmış şeyler. İlginizi çekeceğini sanıyorum. İsterseniz o sayfaların fotokopisini çekip yarın buraya getiririm. Siz olmasanız da resepsiyona bırakırım.

Teşekkür ederim. Çok naziksiniz. Yazdıklarınızı bir an önce okumak için sabırsızlanıyorum.

Cécile gülümseyerek deri çantasına uzanıp büyük, kırmızı bir defter çıkarırken, Ve şimdi, dedi, BAUM araştırmasıyla ilgili çalışmamızı yapabilir miyiz?

Ertesi gün öğleden sonra, karımın kız kardeşiyle uzun süren bir yemek yiyip otele döndüğümüzde, paket beni bekliyordu. Cécile günlüğünden kopyaladığı sayfaların yanı sıra bir de kısa mektup yazmıştı. Viskiler için, *gülünç* ve *bağışlanmaz* gözyaşlarına gösterdiğim hoşgörü için, onunla Adam'ı konuşmaya onca zaman ayırdığım için teşekkür ediyordu. Sonra okunaksız el yazısından ötürü özür diliyor ve sökemediğim yerler olursa yardım edeceğini söylüyordu. Oysa yazısını çok okunaklı buldum. Her sözcük rahatça okunuyordu, takıldığım ne bir harf oldu ne de bir noktalama işareti. Tabii günlük Fransızca yazılmıştı, bundan sonra okuyacağınız ve yazarının izniyle buraya eklediğim bölümü Fransızca'dan ben çevirdim.

Daha fazla söyleyecek bir şeyim kalmadı. Cécile Juin, Walker'ın hikâyesinde sözü edilenlerden hayatta kalan son kişi ve o sonuncu olduğu için son sözü de onun söylemesi uygun düşer.

Cécile Juin'in Günlüğü

4/27. Bugün Rudolf Born'dan mektup aldım. Olaydan altı ay sonra annemin ölümünü daha yeni öğrendiğini yazıyor. Onu son gördüğümden, ondan son haber aldığımdan bu yana ne kadar zaman geçti? Galiba yirmi yıl, belki de yirmi beş.

Rudolf bu haberle yıkılmış, perişan olmuş gibi görünüyor. Bunca yıl süren suskunluktan sonra, bu olay onun için neden bu kadar önem taşıyor? Annemin güçlü kişiliğini, vakur tavrını, yüreğinin sıcaklığını, başkalarının düşüncelerine uyum sağlayışını övüyor. Onu sevmekten hiç

vazgeçmediğini, annem dünyaya veda edince, kendisinden bir parçanın da onunla gitmiş gibi olduğunu söylüyor.

Emekli olmuş. 71 yaşındaymış, bekârmış, sağlığı yerindeymiş. Son altı yıldır ekvatorun hemen kuzeyinde, Atlas'la Karayip Denizi'nin birleştiği noktada, Trinidad' la Grenadine Adaları arasındaki Quillia adında küçük bir adada yaşıyormuş. Böyle bir yeri hiç duymamıştım. Unutmayayım da, araştırayım.

Mektubun son cümlesinde de, Senden ne haber, diye soruyor.

4/29. R.B'ye cevap yazdım. Niyetlendiğimden çok daha ayrıntılı oldu ama bir kez kendimden söz etmeye başlayınca duramadım. Mektup eline geçtiği zaman, ne iş yaptığımı, Stéphane'la evlendiğimi, Stéphane'ın dört yıl önce öldüğünü, şimdi kendimi ne kadar yalnız ve tükenmiş hissettiğimi öğrenecek. Galiba gereğinden fazlasını anlattım gibi geliyor.

Bu adamla ilgili duygularım nedir? Karmaşık duygular; sevecenlikle kayıtsızlığı, dostlukla kuşkuyu, hayranlıkla şaşkınlığı birleştiren ikilemli, belirsiz duygular. R.B' nin pek çok mükemmel özelliği vardır. Zekâsı, nezaketi, terbiyesi, hiç eksilmeyen neşesi, cömertliği. Babamın geçirdiği kazadan sonra, o devreye girdi ve bize moral destek oldu, yıllarca üzerinde tutunabildiğimiz sağlam bir kaya oldu. Anneme çok iyi davrandı, bir şövalye gibi arkadaşlık etti, yardımseverdi, özveriliydi, ne zaman başımız sıkışsa hemen yetişirdi. Dünyamız çöktüğünde daha on iki yaşında bile olmayan beni, övgüleri ve yüreklendirmesiyle, önemsiz başarılarımdan gurur duymasıyla, yeniyetmelik sorunlarıma anlayışlı yaklaşımıyla kim bilir kaç kez bunalımdan kurtardı. Öyle çok olumlu özelliği, şükran duymam için öyle çok neden varken, hâlâ ona karşı direniyorum. Acaba bu, 68 Mayısı'ndaki sert tartışmalarımızdan, birbirimize gerçekten savaş açtığımız mayıstaki o çılgın haftaların aramızda hiçbir zaman tam anlamıyla onarılamayan bir uçurum açmış olmasından mı kaynaklanıyor? Belki. Ama ben kendimi kin tutmayan, insanları bağışlayabilen biri olarak düşünürüm – ve içten içe R.B'nin de yıllar önce bağışlandığına inanıyorum. Bağışlanmış

olmalı çünkü o günleri düşününce artık gülüyorum ve öfke duymuyorum. Öfke yerine kuşku duyuyorum; bu kuşku o mayıstan birkaç ay önce, sonbaharda, Adam Walker'a âşık olduğum zaman başlamıştı. Anneme gelip R.B. ile ilgili o korkunç suçlamaları yapan sevgili Adam. Onun söylediklerine inanmak olanaksızdı; ama aradan bunca yıl geçip de Adam'ı bunları anlatmaya iten nedenleri uzun uzun düşünüp inceledikten sonra ne düşüneceğimi kestirmek zor. Hiç kuşkusuz Adam'la R.B. arasında bir husumet vardı, hiç kuşkusuz Adam annemin iyiliği için evlilikten vazgeçmesini istiyordu, o yüzden de onu korkutup kararından caydıracak bir hikâye uydurdu. Korkunç bir hikâye, doğru olamayacak kadar korkunç; işte bu Adam'ın hesaba katmadığı bir şeydi, oysa aslında iyi bir insandı ve eğer R.B'nin geçmişinde bir leke olduğuna inandıysa, belki de gerçekten böyle bir leke vardı. Kuşkum buradan kaynaklandı ve yıllar boyunca içime irin saldı. Ama bir insanı yalnızca kuşkudan hareketle mahkûm edemem. Kanıt gerekir ve kanıt olmadığı için de R.B'nin söylediklerine inanmak zorundayım.

5/11. R.B'den cevap geldi. Okyanusa bakan büyük bir taş evde yalnız başına yaşadığını yazıyor. Evin adı Ay Tepesi'ymiş, donanımı hayli ilkelmiş. Pencereler, geniş delikler halinde ve camsız olarak kayaya oyulmuş. Rüzgâr içeri giriyormuş, yağmur içeri giriyormuş, böcekler ve kuşlar içeri giriyormuş, evin içi ile dışarısı arasında pek fark yokmuş. Elektrik üretmek için özel bir jeneratörü varmış ama makine sık sık bozulduğu için çoğu zaman odaları gaz lambasıyla aydınlatıyorlarmış. Evde dört kişi varmış: Samuel adında uşaklıktan kâhyalığa kadar elinden her iş gelen bir hizmetkâr, Nancy adında yaşlı bir aşçı, bir de genç, temizlikçi kadın Melinda. Telefon ve radyo varmış ama televizyon, posta hizmetleri ve evin içinde su tesisatı yokmuş. Samuel (iki mil uzaktaki) kasabaya inip postaneden mektuplarını alıyormuş, su muslukların ve tuvaletlerin tepesindeki tahta tanklarda depolanıyormuş. Baş hizasından yukarıdaki bir çengelden sarkıtılan ve kullanılıp atılan plastik torba duş işlevi yapıyormuş.

Çevre hem yeşillikli hem de çıplakmış. Her yandan bitki fışkırıyormuş (palmiyeler, kauçuk ağaçları, yüz çeşit yaban çiçeği) ama volkanik alanlar kayalarla, kocaman taşlarla kaplıymış. Bahçesinde kum yengeçleri cirit atıyormuş (R.B. onları küçük, zırhlı tanklara, ayda yaşayan tarihöncesi yaratıklara benzetiyor); sık sık sivrisinek istilası ve tabii söylemeye bile gerek yok, sürekli tarantula tehlikesi olduğu için herkes beyaz cibinlikli yataklarda yatıyormuş. R.B. günlerini okuyarak (son iki aydır yeniden Montaigne'le cebelleşiyormuş) ve yakın bir gelecekte başlamayı umduğu anıları için notlar almakla geçiriyormuş. Her akşam oturma odasının penceresinin yanındaki hamağına yerleşip güneşin batışını videoya çekiyormuş. Bunun dünyanın en akıllara durgunluk veren, en görkemli manzarası olduğunu söylüyor.

Mektubumun sıla özlemini canlandırdığını ve hayatımdan çıkıp gittiği için pişman olduğunu yazıyor. Bir zamanlar öyle yakındık, öyle iyi dosttuk ama annemle yolları ayrıldıktan sonra beni aramaya da hakkı olmadığını düşünmüş. Artık buzlar çözüldüğüne göre, benimle mektuplaşmayı çok istiyormuş – benim de aynı duyguları paylaşacağımı umuyormuş. Kocamın ölümüne üzülmüş, son zamanlarda çektiğim sıkıntılara üzülmüş. Ama hâlâ gençsin, daha ellili yaşların başındasın, daha birçok beklentin olabilir, umudunu yitirmemelisin, diyor.

Bunlar belki önemsiz ve beylik sözler ama yine de iyi niyetle söylediğini seziyorum, hem ben kim oluyorum da iyi niyetle yapılan samimi davranışları hakir görüyorum? İşin doğrusu, R.B'nin yazdıkları beni duygulandırdı.

Birden aklıma bir şey geldi. Neden onu ziyaret etmeyeyim? R.B. Bayram yaklaşıyor, Batı Hint Adaları'na kısa bir gezi sana iyi gelir, diyor. Evinde konuklar için birkaç yatak odası varmış, o yüzden beni ağırlamak sorun olmazmış. Bunca yıldan sonra beni tekrar görmekten, birlikte vakit geçirmekten nasıl mutlu olacağını söylüyor ve ne olur ne olmaz, belki ilgilenirim diye telefon numarasını yazıyor.

İlgileniyor muyum? Bunu söylemek zor.

5/12. Quillia hakkında çok az bilgi var. İnterneti taradım ancak birkaç kısa, yüzeysel tarihçeyle birkaç parça da turistik veri buldum. Turistik bilgiler saçmalık derecesinde sıradan: *Olağanüstü güzellikteki güneş... görkemli kumsallar... cennetin bu yakasındaki mavilerin en mavisi sular.*

Kütüphanede oturuyorum; ama tamamı Quillia'yı anlatan hiçbir kitap yok – sadece bölge hakkındaki büyük çaplı kitapların içine gömülmüş kısa bilgiler var: Kolomb öncesi devirlerde adada Kiboniler yaşıyorlardı, sonra onlar gitti; yerlerine Aravaklar, onlardan sonra da Karipler geldiler. XVI. yüzyılda sömürgecilik başlayınca Hollandalılar, Fransızlar ve İngilizler bu yöreyle ilgilendiler. Yerlilerle çatışmalar oldu, Avrupalıların kendi aralarında çatışmalar oldu, Afrika'dan siyahi köleler gelmeye başlayınca daha çok kıyım yapıldı. XVIII. yüzyıla gelindiğinde ada, Fransız ve İngilizlerin eşit kullanımına açık tarafsız bölge ilan edildi; ama Yedi Yıl Savaşları'ndan ve Paris Antlaşması'ndan sonra Fransızlar gittiler ve Quillia İngiliz İmparatorluğu'nun egemenliğine girdi. 1979'da bağımsızlığını kazandı.

Uzunluğu beş mil. Geçim kaynakları tarım, balıkçılık, tekne yapımı ve yılda bir kez tek bir balinayı yakalamak için çıkılan avdır. Nüfus üç bin beş yüz kişi – çoğunluğu Afrika kökenli ama içlerinde Karip, İngiliz, İrlanda, Asya ve Portekiz kökenliler de var. Kitaplardan birinde, XVIII. yüzyılda İskoçyalı kalabalık bir grup denizciyi taşıyan teknenin Quillia'da karaya oturduğu yazıyor. Geri dönme olanağı bulamayan bu denizciler adaya yerleşmiş ve siyahilerle karışmışlar. İki yüzyıl sonra bu birleşmenin sonucunda kızıl saçlı Afrikalılar, mavi gözlü Afrikalılar ve albino Afrikalılar gibi tuhaf melezler ortaya çıkmış. Yazar şöyle bir not düşmüş: *Ada, insanla ilgili olasılıkların bir laboratuvarı. Irk konusunda şimdiye kadar edindiğimiz katı görüşleri yerle bir ediyor – hatta belki de ırk kavramının kendisini yok ediyor.*

Güzel bir söz bu. *İnsanla ilgili olasılıkların laboratuvarı.*

5/14. Zor bir gün. Bugün öğleden sonra, son âdetimden bu yana tam dört ay geçtiğini fark ettim. Sonunda oldu anlamına mı geliyor bu? O eski, tanıdık sancıların girmesini, gaz şişkinliklerini, asabileşmeyi, bedenimden kanın akmasını umutla bekliyorum. Bu, artık çocuk doğuramamakla ilgili bir sorun değil. Hiçbir zaman çocuğum olsun diye özel bir merakım olmadı. Alexandre neredeyse beni razı edecekti ama bir şey olmasına fırsat kalmadan ayrıldık. Stéphane'la ise çocuk diye bir derdimiz yoktu.

Hayır, bunun çocuklarla ilgisi yok. Gebe kalmak istesem bile, artık bunu yapamayacak kadar yaşlıyım. Bütün mesele bir kadın olarak konumumu kaybetmek, dişiliğin saflarından dışarı atılmak. Kırk yıl boyunca, âdet gördüğüm için gurur duydum. Yeryüzündeki bütün kadınlarla aynı deneyimi paylaştığımı bilmenin sevinciyle aybaşı olmaya katlandım. Oysa şimdi dışlandım, cinsiyetsizleştim. Bu, sonun başlangıcı gibi geliyor. Bugün menopoz sürecindeki bir kadınsın, yarın bir kocakarı, sonra da mezarda bulursun kendini. Ağlayamayacak kadar bitkinim.

Belki de bütün çekincelerime karşın Quillia'ya gitmeliyim. Dünyamı silkelemek, yeni bir hava solumak istiyorum.

5/17. Az önce R.B'yle konuştum. Bu kadar zaman sonra o sesi yeniden duymak tuhafıma gitti, sesi çok dinç, tam formundaymış gibi geliyordu. Davetini kabul etmeye karar verdiğimi söyleyince, Harika! Harika! Bu ne güzel haber, diye haykırmaya başladı.

Tam bir ay sonra (R.B. söylüyor bunları) Samuel'in hazırladığı romlu punçlarımızı içiyor, güneşin batışını sırayla videoya çekiyor ve hayatımızın tadını çıkarıyor olacağız.

Yarın biletleri ayırtırım. Haziran sonlarında beş gün. İki günü yola çıkar, Quillia'ya dolu dolu üç gün kalır. Hayatımın tadını çıkaracağım, istersem geziyi uzatabilirim de. Baktım ki dayanılacak bir yer değil, insan üç gün kolayca dişini sıkar.

6/23. Atlas üzerindeki uzun bir uçuştan sonra, Barbados Havalimanı'nın transit salonunda oturmuş, beni buradan (tam zamanında kalkarsa) iki buçuk saat sonra Quillia'ya götürecek olan tek pervaneli küçük uçağı bekliyorum.

Dayanılmaz bir sıcak, her yerde vücudumu saran yoğun bir sıcak çemberi var, tropiklerin sıcağı, insanın beynindeki düşünceleri eriten bir sıcak.

Ana terminalde bir düzine asker ellerinde makinelilerle devriye geziyor. Bir kötülük ve güvensizlik atmosferi, her bakışta husumet var. Neler oluyor? Bir düzine eli tüfekli siyahi ve tıkabasa doldurulmuş valizleri ve huysuz çocuklarıyla kan ter içinde bekleşen yolcu kalabalıkları.

Transit salonunda hemen herkes beyaz. Uzun saçlı, Amerikalı sörfçüler, bira içip yüksek sesle konuşan Avustralyalılar, hangi ülkeden oldukları belirsiz Avrupalılar, bir iki Asyalı suratı. Can sıkıntısı. Tepemizde vantilatörler dönüyor. Hoparlörle verilen müziğe benzemeyen bir müzik. Bir yere benzemeyen bir yer.

Dokuz saat sonra. Tek pervaneli uçak, hayatımda bindiğim en ufak uçan makineydi. Öne, pilotun yanına oturdum; öteki iki yolcu tam arkamızda oturuyordu; havalandığımız anda önümüze çıkacak her esintinin insafına kalmış olduğumuzu, çevremizdeki havada olabilecek en ufak sarsıntının bizi rotamızdan atacağını fark ettim. Sallanıyor, sarsılıyor, hava boşluklarına düşüyorduk; midem ağzıma geliyordu, yine de keyifliydim, bu tüy gibi hafif uçuş, ne yapacağı belli olmayan havayla böylesine yakın temas hoşuma gidiyordu.

Yukarıdan bakınca ada minik bir nokta gibi, okyanustan dışarı fırlayan gri-yeşil bir soğumuş lav beneği gibi görünüyordu. Ama çevresindeki sular maviydi – cennetin bu yakasındaki mavilerin en mavisi sular.

Quillia Havalimanı'na havalimanı demek abartma olur. Burası olsa olsa bir iniş pisti, yüksek bir dağ kütlesinin dibinden yumak gibi açılmış bir

asfalt şerit ve oyuncaktan biraz daha büyük uçaklara hizmet veremez. Valizlerimizi terminalde (briketten yapılmış küçük bir kulübe) aldıktan sonra gümrük ve pasaport kontrolü işlemlerinden geçtik. 11 Eylül sonrasında bile Avrupa'da eşyalarım böylesine sıkı kontrol edilmemişti. Bavulum açıldı, her bir giysi çıkarılıp kontrol edildi, her kitap sırtından tutulup sallanarak içinde bir şey olup olmadığına bakıldı, her ayakkabı ters çevrildi, içine bakıldı, bütün her şey, hiçbir koşulda acele yapılamayacak bir işlem gibi ağır ağır, metodik olarak arandı. Pasaport kontrol görevlisi, otoritenin ve resmiyetin bir nişanesi olarak iyice ütülü bir üniforma giymişti; o da geçmeme izin vermeden önce canının çektiği kadar oyalandı. Ne amaçla geldiğimi sordu, ben de bozuk şiveli İngilizcemle bir arkadaşımın yanında birkaç gün kalmaya geldiğimi söyledim. Hangi arkadaş? Rudolf Born, dedim. Bu ad onun kafasında bir çağrışım yaptı ve (hiç üzerine vazife değilken) Mr. Born'u ne kadar zamandır tanıdığımı sordu. Ömrüm boyunca, dedim. Ömrün boyunca mı? Cevabım adamı allak bullak etmişe benziyordu. Evet, ömrüm boyunca, diye yineledim. Annemle babamın yakın arkadaşıydı. Pasaport memuru, cevabımı yeterli bulduğunu gösteren bir şekilde başını sallayarak, Ya, demek annenle babanın arkadaşı, dedi. İşimizin bittiğini sandım ama adam pasaportumu açtı, tam üç dakika her bir sayfayı bir adli tıp uzmanının sabırlı bakışlarıyla inceledi, eski yolculuklarım hayatımın sırrını çözecek bir anahtarmış gibi, giriş çıkış damgalarına uzun uzun baktı. Sonunda, ensiz bir kâğıda basılmış bir form çıkardı, masasının kenarıyla dik açı yapacak biçimde yerleştirdi ve boş yerleri, küçük, düzgün el yazısıyla doldurdu. Formu pasaportuma zımbaladıktan sonra, lastik mührü mürekkebe batırıp formun yanındaki bir noktaya bastı ve beni sınırlarından içeri kabul etmiş ülkeler listesine Quillia'nın adını da özenle ekledi. Fransız bürokratları manyakça kılı kırk yarmalarıyla ve buz gibi yetkinlikleriyle ünlüdür. Bu adamın yanında hepsi amatör kalır.

Terminalden dışarıya, saat dördün kaynayan sıcağına adımımı attım, R.B'nin beni beklediğini sanıyordum ama yoktu. Beni eve götürmek için uşaklıktan kâhyalığa kadar her işe koşan, güçlü kuvvetli, iri yapılı, son derece yakışıklı, otuz yaşlarındaki Samuel gelmişti – kapkara teni, XVIII. yüzyılda buraya yerleşen İskoç denizcilerinin soyundan gelmediğini gösteriyordu. Havalimanı terminalindeki donuk ve mesafeli insanlardan sonra, birinin bana gülümsemesi içimi rahatlattı.

Ay Tepesi'ne kadar bana eşlik etme görevinin neden Samuel'e verildiğini çok geçmeden anladım. İlk on dakika arabayla gittik, eve kadar da böyle gideceğimizi sandım ama sonra Samuel arabayı durdurdu ve yolun geri kalan kısmını –yani bir buçuk saatten fazla süren asıl büyük bölümünü– yaya gittik. Zahmetli bir yoldu, beş dakikada bütün gücümü tüketip beni soluksuz bırakan, ağaç köklerinin yayıldığı, dik bir patikadan çıkılıyordu. Ben kütüphanelerde oturan, çok fazla sigara içen ve olması gerekenden on kilo daha şişman olan elli üç yaşında bir kadınım ve vücudum bu tür zorlamalara uygun değil. Beceriksizliğimden, her yanımdan fışkırıp giysilerimi sırılsıklam yapan terden, kafamın etrafında dönüp duran sivrisinek sürülerinden, ikide bir biraz durup dinlenelim demek zorunda kalmaktan, bir kere değil, iki kere değil, defalarca düşmeme neden olan sandaletlerimin kaygan tabanlarından utanıyordum, küçük düşmüşüm gibi geliyordu. Ama daha beteri, fiziksel sıkıntılarımdan da beter olan şey, önümden giden Samuel'i gördükçe duyduğum utançtı; Samuel'in bir yığın gereksiz kitapla dolu, aşırı ağır bavulumu *başının üstünde taşıdığını* görmekten ve beyaz bir kadının eşyasını *başının üzerinde* taşıyan siyah adam görüntüsünün hatırlattığı sömürgeci geçmişimizden, Kongo ve Fransız Afrikası'ndaki gaddarlıklardan, yüzlerce yıllık acı ve elemden utanıyordum.

Böyle yapmamalıyım. Kendimi helak ediyorum, eğer şu birkaç günü aklım başımda geçireceksem, kendime hâkim olmalıyım. Aslında Samuel yaptığı işten zerre kadar gocunmuyordu. Bu dağdan bin kez inip çıkmış, eve

gidecek erzak ve malzemeyi başının üzerinde taşımıştı ve burası kadar yoksul bir adada doğan birisi için R.B. gibi birinin evinde çalışmak, çok iyi bir işti. Samuel'e ne zaman durmasını rica etsem, hiç şikâyet etmeden durdu. Sorun değil, efendim. Rahatınıza bakın. Hiç acelemiz yok, ne kadar zamanda gidebilirsek o zaman varırız eve.

Dağın tepesine vardığımızda R.B. odasında uyuyordu. Bu davranışına anlam vermek zordu; ama onun uyuyor olması (tepede, en tepede, denize bakan) odama yerleşmek ve kendime çekidüzen vermek için bana zaman kazandırdı. Duş yaptım, temiz bir kıyafet giydim, saçımı başımı toparladım. Bunlar belki küçük değişikliklerdi ama en azından geldiğim zamanki perişan halimle ortaya çıkmanın mahcubiyetinden kurtardı beni. O dağa tırmanmak beni mahvetmişti.

Bütün bu çabalarıma karşın, bir saat sonra oturma odasına girdiğim anda R.B'nin gözündeki hayal kırıklığını fark ettim – onca yıl sonra ilk kez karşılaşmak ve yıllar önceki genç kızın orta yaşlı, menopoza girmiş, hiç de çekici olmayan, hırpani bir kadına dönüşmüş olduğunu görmenin hayal kırıklığı.

Ne yazık ki –hayır, iyi ki demek istiyorum– hayal kırıklığı karşılıklıydı. Eskiden onu baştan çıkarıcı bir tip olarak görürdüm; biraz sert hatlı, erkeksi özgüvenin ve güçlülüğün ideal görünümüne yakın bir yakışıklılığı vardı. R.B. hiçbir zaman ince yapılı değildi ama onu son görüşümden bu yana geçen yıllarda iyice şişmanlamış, bir kamyon dolusu kilo yüklenmişti; beni karşılamak için ayağa kalkınca (şort giymişti, üzerinde ne gömlek vardı ne de ayakkabı ve çorap) midesinin büyüklüğü beni şaşırttı. Midesi büyük bir egzersiz topuna[29] dönmüştü, başında da hemen hemen hiç saç kalmadığı için kafası da voleybol topuna benziyordu. Komik bir tanım olduğunu biliyorum ama ne yaparsınız insanın aklına böyle saçmalıklar geliveriyor; R.B. ayağa kalkıp bana doğru yürürken, karşımda iki küreden, bir egzersiz topuyla bir voleybol topundan oluşmuş birini görüyordum. Eskisinden çok daha iriydi ama balina gibi yağlı değildi, etleri de pörsüyüp sarkmamıştı –

sadece irileşmişti. Midesinin üzerini kaplayan deri gergindi, etleri hafifçe katmerleşmiş dizleriyle boynu dışında yaşına göre çok zinde ve dinç görünüyordu.

Benim fark etmemden bir saniye sonra gözlerindeki hayal kırıklığı kayboldu ve R.B. deneyimli bir diplomatın özgüveniyle gülümsedi, kollarını açarak beni kucaklayıp, Bu bir mucize, dedi.

O kucaklama gecenin en önemli, en olumlu olayı oldu. Samuel'in hazırladığı romlu punçları içtik (çok güzeldi), R.B'nin güneşin batışını videoya kaydedişini seyrettim (bana çok anlamsız geldi), sonra akşam yemeğine oturduk (yemek ağırdı, koyu soslu biftek bu iklime uygun değildi – kış ortasında Alsace için çok daha uygundu). Yaşlı aşçı Nancy, yaşlı değil –olsun olsun kırk, bilemediniz kırk beş– bu evde iki görevi olup olmadığını merak ediyorum: gündüz aşçı, gece R.B'nin yatak arkadaşı. Melinda yirmili yaşların başında, bu yüzden gece işi için fazla genç kalabilir. Güzel kız, Samuel ne kadar yakışıklıysa kız da o kadar güzel. İnce, uzun boylu, kayar gibi yürüyor, birbirlerine kaçamak bakışlarından birlikte olduklarını tahmin ettim. Nancy ve Melinda yemek servisini yaptılar, Samuel sofrayı toplayıp bulaşıkları yıkadı. Yemek yerken giderek huzursuz oldum. Hizmetkârların bana hizmet etmesini sevmem. Tedirgin olurum, özellikle de buradaki gibi üç kişinin sadece iki kişi için çalıştığı, üç siyahın iki beyaza hizmet ettiği bir durumda iyice içerlerim. Yine sömürgeci geçmişimizin tatsız yankıları. Bu utanç duygusundan nasıl kurtulmalı? Nancy, Melinda ve Samuel işlerini dingin bir vakar içinde yapıyorlardı; arada bir bana nezaketle gülümsemeleri dışında ölçülü, uzak ve kayıtsız görünüyorlardı. Bizim hakkımızda kim bilir ne düşünürler? Belki de arkamızdan alay ediyorlardır – haksız da sayılmazlar.

Evet, hizmetçiler yüzünden canım sıkıldı, ama R.B. daha çok kaçırdı keyfimi. O sıcak karşılamadan sonra, sanki benimle nasıl vakit geçireceğini bilmiyormuş gibi bir izlenim bıraktı. Boyuna, Yorgun olmalısın, yolculuk seni yormuştur, jet-lag denilen bu şey insan bünyesini harap etmek için

tasarlanmış modern bir icat, deyip duruyordu. Yorgun olduğumu, jet-lag yüzünden serseme döndüğümü, dağla yaptığım savaştan sonra bütün kaslarımın sızladığını inkâr edecek değilim; yine de oturup konuşmak, R.B'nin mektuplarından birinde dediği gibi *eski günleri yâd etmek* istiyordum ama o hiç oralı değildi. Yemekteki konuşmalarımız anlamsız ve sıkıcıydı. Bana Quillia'yı nasıl keşfettiğini, bu evi almayı nasıl becerdiğini, adadaki sosyal yaşamın bazı özelliklerini anlattı, sonra adanın hayvan ve bitki örtüsüyle ilgili bir söylev çekti. Anlaşılmaz ve şaşırtıcı bir durumdu.

Şimdi yataktayım. Bütün vücudum, zehirli, öldürücü kimyasal kokulu OFF diye bir sivrisineksavar ilaçla kaplı, karyolanın iki yanındaki yeşil renkli, sarmal biçimli sivrisinek tütsüleri ağır ağır yanıyor ve tuhaf kokulu dumanlar salıyorlar.

Burada ne işim var, diye düşünüyorum.

6/26. İki gün hiçbir şey yapamadım. Yazmak olanaksızdı, bir an olsun huzur bulmak olanaksızdı ama artık Ay Tepesi'nden ayrılıp Paris'e gitmek üzere yola çıktığım için hikâyeyi bıraktığım yerden sürdürerek acı sona kadar getirebilirim. Acı sözcüğünü burada özellikle kullanmak istiyorum. Olanlar bana acı verdi ve uzun bir süre daha bu acıyı duyacağımı biliyorum.

Olaylar ertesi sabah, eve varmamdan bir gün sonra, ayın 24'ü sabahında başladı. Yemek odasında kahvaltı ederken R.B. sakin bir tavırla kahve fincanını masaya koydu, gözlerimin içine baktı ve bana evlenme teklif etti. Bu öylesine aykırı, öylesine beklenmedik bir şeydi ki, kahkahayı koyuverdim.

— Ciddi olamazsın, dedim.

— Neden olmasın, diye karşılık verdi. Burada yapayalnızım. Senin de Paris'te kimin kimsen yok, Quillia'ya gelip benimle yaşarsan seni dünyanın en mutlu kadını yaparım. Birbirimiz için biçilmiş kaftanız Cécile.

— Sen bana göre çok yaşlısın, arkadaş.

— Benden yaşlı biriyle de evlenmişsin.

— İşte sorun bu. Stéphane öldü, değil mi? Ben de bir daha dul kalmak istemiyorum.

— İyi ama ben Stéphane değilim, tamam mı? Gücüm kuvvetim yerinde. Sağlıklıyım. Önümde daha uzun yıllar var.

— Lütfen Rudolf. Böyle bir şey söz konusu bile olamaz.

— Eskiden birbirimize nasıl taptığımızı unutuyorsun.

— Seni severdim. Hep sevdim ama hiçbir zaman tapmadım.

— Yıllar önce annenle evlenmek istedim. Ama bu yalnızca bir bahaneydi. Sana yakın olabilmek için onunla yaşamak istiyordum.

— Saçmalama. O zaman daha çocuktum – gelişmemiş, büyümemiş, ele avuca sığmayan bir çocuktum. Bana ilgi duyamazdın.

— Her şey yolundaydı. Gerçekleşmek üzereydi, olacaktı, biz üçümüz de olmasını istiyorduk, sonra o Amerikalı oğlan Paris'e geldi ve her şeyi berbat etti.

— Onun yüzünden olmadı. Sen de pekâlâ biliyorsun. Annem onun anlattıklarına inanmadı, ben de inanmadım.

— Ona inanmamakta haklıydınız. Bana cephe alan, yaşamımı mahvetmeye çalışan, yalancı, sapkın, öfkeli oğlanın tekiydi. Evet, hayatımda müthiş yanlışlar yaptım ama New York'ta o çocuğu öldürmek gibi bir yanlışım olmadı. Ona elimi bile sürmedim. Hepsini senin sevgilin uydurdu.

— Sevgilim mi? Bak, bu güzel işte. Adam Walker'ın başka işi yoktu da bana âşık olacaktı.

— Üstelik onu seninle ben tanıştırdım. Sana iyilik ettiğimi sandım. Ne olmayacak şey.

— Bana iyilik ettin. Ama ben ona sırt çevirdim, hakaret ettim. Ona deli dedim. Dilini koparmak gerektiğini söyledim.

— Bunları bana hiç anlatmadın. Aferin, iyi yapmışsın Cécile. Böyle yürekli davrandığın için seninle gurur duyuyorum. Sonunda hak ettiğini buldu.

— Hak ettiğini mi? Ne demek istiyorsun?

— Fransa'dan apar topar gidişinden söz ediyorum. Neden gittiğini biliyorsun, değil mi?

— Benim yüzümden gitti. Suratına tükürdüğüm için.

— Hayır, hiç de o kadar basit değil.

— Sen neden söz ediyorsun?

— Sınırdışı edildi. Polis onu üç kilo uyuşturucuyla yakaladı – marihuana, esrar, kokain, hangisi olduğunu şimdi anımsamıyorum. Kaldığı o kokuşmuş otelin müdürü ihbar etti. Polisler odasını aradılar ve Adam Walker'ın sonu geldi. Önünde iki seçenek vardı: Ya Fransa'da yargılanacaktı ya da ülkeyi terk edecekti.

— Adam uyuşturucuyla yakalandı ha? Böyle bir şey olamaz. Uyuşturuculara karşıydı, nefret ederdi.

— Polis öyle demedi ama.

— Peki sen bunu nereden biliyorsun?

— Sorgu yargıcı arkadaşımdı. Olayı o anlattı.

— Ne kadar hoş. Peki böyle bir şeyi ne diye sana anlatsın?

— Çünkü Walker'la tanıştığımı biliyordu.

— O işte senin parmağın yoktu, değil mi?

— Tabii ki yoktu. Saçmalama.

— Bal gibi vardı. Hadi itiraf et, Rudolf. Adam'ı ülkeden attıran sendin.

— Yanılıyorsun sevgilim. Onun gidişine üzüldüm diyemem ama sorumlusu ben değildim.

— Aradan bunca zaman geçti. Artık yalan söylemenin ne anlamı var?

— Annenin mezarı üzerine yemin ederim Cécile. Benim o işle hiç ilgim yok.

Ne düşüneceğimi bilmiyordum. Belki doğru söylüyordu, belki de söylemiyordu; ama annemin mezarından dem vurmaya başladığı anda artık o odada, onun yanında olmak istemediğimi fark ettim. Çok sarsılmıştım,

dokunsalar ağlayacak durumdaydım, konuşmaya devam edemeyecek kadar aklım başımdan gitmişti. Önce o çılgın evlenme teklifi, ardından Adam'la ilgili o korkunç haber, o masada bir saniye daha oturamazdım. Sandalyemden kalktım, kendimi iyi hissetmediğimi söyleyip hemen odama kapandım.

Yarım saat sonra R.B. kapıyı vurdu, içeri gelmek için izin istedi. Bir an duraksadım, onunla tekrar karşılaşmaya dayanacak gücüm olup olmadığını düşündüm. Ben daha karar veremeden, kapı yeniden ve bu sefer ilkinden daha kuvvetle, daha ısrarla vuruldu, sonra R.B. kapıyı açıp girdi.

— Kusura bakma, deyip yarı çıplak, iri gövdesiyle hantal hantal yürüyerek odanın dibindeki koltuğa gitti. Seni sinirlendirmek istemedim. Galiba konuya yaklaşımım yanlıştı.

— Yaklaşım mı? Neye yaklaşım?

R.B. koltuğa otururken ben de pencerenin önündeki ufak, ahşap banka oturdum. Aramızda olsa olsa bir metre vardı. Yemek odasından birdenbire kalkıp çıkmamdan sonra keşke hemen arkamdan gelmeseydi ama pişman olmuş gibiydi ve bu durumda belki konuşmayı sürdürebilirdik.

— Neye yaklaşım, diye yineledim.

— Birtakım... nasıl desem?... gelecekle ilgili birtakım... gelecekle ilgili birtakım ailevi düzenlemeler konusuna yaklaşımım.

— Seni hayal kırıklığına uğrattığım için özür dilerim Rudolf ama evlilik konusu beni ilgilendirmiyor.

— Evet, biliyorum. Bugün böyle düşünüyorsun ama yarın başka gözle bakabilirsin.

— Hiç sanmıyorum.

— Düşüncelerimi seninle paylaşmamakla hata ettim. Geçen ay mektubunu aldığım andan beri bunu düşünüyorum, o kadar uzun süre düşünüp taşındıktan sonra da olay gerçek gibi gelmeye başladı, hani sanki yapmam gereken tek şey bunu söylemekmiş, söyler söylemez oluverecekmiş gibi. Belki de şu son altı yıldır çok fazla yalnız yaşadım. O

yüzden bazen dünyayla ilgili düşüncelerimle dünyanın kendisini karıştırır oldum. Seni kırdığım için özür dilerim.

— Kırılmadım. Şaşırdım demek daha doğru olur.

— Sen konuya böyle baktığına göre –en azından şimdilik öyle olduğuna göre– bir deneme yapmamızı önermek istiyorum. Bu deneme iş teklifiyle ilgili. Mektuplarımdan birinde bir kitaptan söz etmiştim, hatırladın mı?

— Yazmak istediğin anı kitabıyla ilgili notlar aldığını söylemiştin.

— Evet. Neredeyse başlamaya hazırım, senin de bana yardım etmeni istiyorum. Kitabı birlikte yazmamızı istiyorum.

— Benim Paris'te bir işim olduğunu unutuyorsun. Çok önem verdiğim bir iş.

— BAUM'de verdikleri maaşın iki katını veririm.

— Sorun para değil.

— İşini bırak demiyorum. Dönem izni iste. Kitabı yazmamız bir yıl sürer, bittikten sonra burada benimle kalmak istemezsen Paris'e dönersin. Bu arada da şimdi kazandığının iki misli para alırsın –yatak, yemek de cabası– ve belki de bu süre içinde benimle evlenmek istediğini de fark edersin. İş teklifi niteliğinde bir deneme. Ne demek istediğimi anlıyor musun?

— Evet, anlıyorum. Peki ama başka birinin kitabını yazmak beni neden ilgilendirsin? Kendi işim var.

— Kitabın ne hakkında olduğunu öğrenince ilgileneceksin.

— Senin hayatınla ilgili bir kitap.

— Evet ama sen benim hayatım hakkında herhangi bir şey biliyor musun Cécile?

— Emekli bir devlet politikaları ve uluslararası ilişkiler profesörüsün.

— Daha başka şeylerin yanı sıra, evet öyleyim. Ama ben yalnızca devlet konusunda ders vermedim, devlet için çalıştım da.

— Fransız devleti mi?

— Tabii. Fransızım, öyle değil mi?

— Peki ne tür bir görev yaptın?

— Gizli görev.

— Gizli görev... Sen casusluktan mı söz ediyorsun?

— Akla gelebilecek her türlü alengirli işten söz ediyorum canım.

— Ya, hiç bilmiyordum.

— Ta Cezayir'deyken başladı. Genç girdim bu işlere ve Soğuk Savaş'ın sonuna kadar da onlar için çalışmaya devam ettim.

— Demek, anlatacağın ilginç hikâyeler var.

— İlginçten de öte. Kanını donduracak hikâyeler.

— Bunları yayımlamana izin veriyorlar mı? Devlet görevlilerinin devlet sırlarını açığa vurmalarını yasaklayan yasalar olduğunu sanıyordum.

— Bazı zorluklarla karşılaşırsak, metni baştan yazıp roman olarak yayımlarız – senin imzanla.

— Benim imzamla mı?

— Evet, senin imzanla. Ben işin dışında kalırım, şanı şerefi senin olur.

R.B'nin söylediklerinin tek kelimesine inanmıyordum artık. O odadan çıkarken tamamen delirdiğine, aklını kaybedip zırdeli olduğuna inanmıştım. Quillia'da fazlasıyla uzun zaman kalmıştı ve tropiklerin güneşi beyninin tellerini kavurup onu aklın sınırından aşağı yuvarlamış olmalıydı. Casusluk. Evlilik. Kendilerini romana dönüştüren anı kitapları. Çocuk gibiydi, ayak üstünde yalan uyduran, aklına geleni söyleyip sonra o yalanı belirli bir zamanda belirli bir amaca hizmet edecek kurmaca hikâyeye dönüştüren umutsuz, çaresiz bir çocuktu – bu sefer de benimle evlenmek gibi saçma, akıl almaz bir düşünceye kapılmıştı. Benimle evlenmek istemiyordu. Benimle evlenmeyi isteyemezdi. Ama eğer istiyorsa, isteyebileceğini düşünüyorsa, o zaman aklını oynatmış demekti.

Onun suyuna gidiyormuş numarası yaptım, *iş teklifi niteliğindeki denemeyi* ciddiye almış gibi davrandım. Ona karşı çıkmayı göze alamayacak kadar korkuyor muydum, yoksa sadece bir tatsızlık çıkmasın,

diye mi öyle yaptım? Galiba biraz öyle, biraz böyle. Onu öfkelendirecek bir şey söylemek istemiyordum, bir yandan da o konuşma dayanılmayacak kadar sıkıcı geldiği için R.B'yi bir an önce başımdan savmaya çalışıyordum. Demek bir daha düşüneceksin, değil mi? diye sordu. Evet, bir daha düşüneceğime söz veriyorum, dedim. Ama kararımı vermeden önce, kitap konusunda daha fazla bilgi vermelisin. Tabii, bunu söylemene bile gerek yok, dedi. Şimdi Samuel'le yapmam gereken bazı işler var ama öğle yemeğinde bunu konuşuruz. Sonra yanağımı okşayıp, Geldiğine sevindim. Dünya hiç bu kadar güzel görünmemişti gözüme, dedi.

Öğle yemeğine gitmedim. Kendimi pek iyi hissetmediğimi söyledim, üstelik bu tamamen uydurma bir bahane de değildi. Kendimi zorlasam, gerçekten gitmek istesem gidebilirdim ama kendimi zorlayacak havada değildim ve yemeğe gitmeyi de istemiyordum. Biraz R.B'den uzak kalmaya ihtiyacım vardı, ayrıca yol yorgunluğu iyice üzerime çökmüştü. Yorgundum, jet-lag etkisini göstermişti, bitkindim. Giysilerimi bile çıkartmadan yatağa uzandım ve tam üç saat deliksiz uyudum. Kan ter içinde uyandım, vücudumdaki her gözenekten ter fışkırıyordu, ağzım kurumuş, dilim damağıma yapışmıştı, başım zonkluyordu. Soyunup banyoya girdim, su dolu plastik torbalardan birini duş kancasına taktım, torbanın ağzını açıp suyu başımdan aşağı boşalttım. Öğle sıcağında ılık duş. Banyo evin dışındaydı, yamacın tepesinde, kayaya oyulmuş küçük bir yerdi, aşağıda kocaman, pırıl pırıl okyanustan başka bir şey yoktu. *Dünya hiç bu kadar güzel görünmemişti gözüme.* Kendi kendime, Evet, burası kuşkusuz çok güzel bir yer, dedim ama sert bir güzellik, dostça olmayan, cana yakın olmayan bir güzellik ve buradan gitmeyi şimdiden dört gözle bekliyorum.

Günlüğüme yazmayı düşündüm ama uzun boylu oturamayacak kadar gergindim. Sonra burada kaldığım sürece yazmamam gerektiğini düşündüm. R.B. gizlice odaya girip günlüğü bulur ve onun hakkında söylediklerimi görürse neler olurdu? Ortalık cehenneme dönerdi. Hatta tehlikede bile olabilirdim.

Okumaya çalıştım ama bir türlü kendimi toplayıp dikkatimi okuduğum şeye veremiyordum. Güneşli bir tatil için en uygunsuz kitapları almışım yanıma. Bernhard ve Vila-Matas'ın romanları, Dupin ve du Bouchet' nin şiirleri, Sacks ve Diderot'nun denemeleri – hepsi de değerli kitaplar ama geldiğim yerde işime yaramazlar.

Pencerenin önündeki koltuğa oturdum. Odada gezindim. Tekrar koltuğa oturdum.

Ya R.B. delirmemişse? diye sordum kendime. Ya benimle oynuyorsa ya bana takılıp alay etmek için evlenme teklif ettiyse ya beni gülünç duruma düşürüp halime gülüyorsa? O da bir olasılıktı. Her şey olabilirdi.

R.B. o akşam yemekte çok içti. Sofraya oturmadan önce iki büyük bardak romlu punç içti, yemekte de şarapları birbiri ardına devirdi. Önce içki hiç etkilemiyormuş gibi görünüyordu. Büyük bir nezaketle kendimi daha iyi hissedip hissetmediğimi sordu, uykunun iyi geldiğini söyledim; sonra havadan sudan, önemsiz şeylerden konuştuk, ne evlilik lafı geçti ne Adam Walker'dan ne de gizli casusluk çalışmaları hakkında, gerekirse romana dönüşebilecek kitaptan söz edildi. Her ne kadar Fransızca konuşsak da, belki bu tür şeyleri hizmetkârların önünde konuşmak istemediğini düşündüm. Acaba bunamaya başladı, Alzheimer'ın ya da bunaklığın ilk devrelerinde de sabah konuştuklarımızı unuttu mu, diye merak ettim. Belki de düşünceler, kelebekler ya da sivrisinekler gibi kafasından geçiyor, onlar kadar kısa ömürlü oldukları için de artık aklında tutamıyordu.

Ama yemeğe başladıktan on-on beş dakika sonra politikadan dem vurmaya başladı. Kişisel konulara girmeden, kendi deneyimleriyle ilgili hikâyeler anlatmadan, soyut, kuramsal bir biçimde, tıpkı profesör olarak ders verdiği yıllardaki tavrıyla konuşuyordu. Lafa Berlin Duvarı'yla başladı. Duvar yıkılınca Batı'daki herkes çok sevindi, dedi. Herkes bir barış ve kardeşlik çağı açıldığını sandı, oysa duvarın yıkılması yakın zamanların en ürkütücü olayıydı. Soğuk Savaş, her ne kadar tatsız olsa da, dünyayı tam kırk dört yıl ayakta tutmuştu; ama bizler ve onlar diye ikiye ayrılan o basit,

siyah-beyazdan ibaret iki cepheli dünya gidince, Birinci Dünya Savaşı'ndan önceki yıllara benzeyen bir istikrarsızlık ve kargaşa dönemine girdik. Karşılıklı Yok Etmenin Güvencesi. Bu korkutucu bir kavramdı ama insanlığın yarısı öteki yarısını yok edebilecek konumdaysa ve insanlığın öteki yarısı da ilk yarısını yok edebilecek durumdaysa, iki taraf da tetiği çekmez. Sürekli durağanlık hali. İnsanlık tarihinde askerî saldırıya verilmiş en zarif cevap.

Onun sözünü kesmedim. Tanımlaması kaba saba da olsa R.B. ilk kez mantıklı konuşuyordu. Ona Cezayir ve Hindiçini, Kore ve Vietnam, ABD'nin Latin Amerika'ya müdahalesi, Lumumba ile Allende'ye yapılan suikastlar, Sovyet tanklarının Budapeşte ve Prag'a girişi, Afganistan'daki uzun savaş hakkında neler düşündüğünü sormak istiyordum. Bu soruları sormanın anlamı yoktu. Daha genç kızken, R.B. ile tartışmaya değmeyeceğini öğrenecek kadar çok dinlemiştim bu tür nutuklarını. Kendi kendime, Bırak zırvalasın, dedim. Bırak, bu basit fikirlerini sayıp döksün, çok geçmeden söyleyecek lafı kalmaz, akşam da orada biter. Tıpkı eski R.B. idi, evine adım attığımdan beri ilk kez tanıdık bir ortamdaydım.

Ama R.B'nin lafı bitmek bilmedi ve akşam tahminimden uzun sürdü. Meğer Soğuk Savaş hakkındaki yorumları yalnızca ısınma hareketiymiş, öksürerek gırtlağını temizledikten sonra tam iki saat boyunca o güne kadar ondan hiç duymadığım sertlikte bir tirada girişti. Arap terörizmi, 11 Eylül, ağır ağır ilerleyen Irak Savaşı, petrol fiyatları, küresel ısınma, yiyecek kıtlığı, açlıktan kitlesel ölümler, dünya çapında ekonomik bunalım, kirli bombalar, şarbon saldırıları, İsrail'in yok edilmesi – sözünü etmediği ne kaldı; suratıma çarpmadığı hangi uğursuz, hangi ölüm habercisi kehanet kaldı? Söylediklerinin bir kısmı öylesine hain ve çirkindi, beyaz Avrupalı olmayan herkese ve sonuçta Rudolf Born olmayan herkese beslenen öylesine kötücül bir nefreti yansıtıyordu ki, bir an geldi, onu daha fazla dinlemeye tahammülüm kalmadı. Kes artık, dedim. Tek kelime daha duymak istemiyorum. Yatmaya gidiyorum.

Ben sandalyemden kalkıp odadan çıkarken, o hâlâ konuşuyor, benim artık masada olmadığımı bile fark edemeden sarhoş peltekliğiyle bana vaaz vermeyi sürdürüyordu. Kutuplardaki buzlar eriyor, dedi. On beş yıl sonra, bilemedin yirmi yıl sonra seller gelecek. Şehirler sular altında kalacak, kıtalar yeryüzünden silinecek, her şeyin sonu gelecek. Sen hâlâ hayatta olacaksın Cécile. Bunların olduğunu görecek, sonra da boğulacaksın. Herkesle birlikte, milyarlarca insanla birlikte boğulacaksın ve her şey bitecek. Sana nasıl da gıpta ediyorum Cécile. Her şeyin sonunu görebileceksin.

R.B. ertesi sabah (dün) kahvaltıya gelmedi. Nancy'ye onun iyi olup olmadığını sorunca, kadın gırtlağından bastırılmış, içedönük kahkahaya benzer bir ses çıkararak, Mr. Born'un hâlâ düşler âleminde olduğunu söyledi. Ben yemek odasından çıktıktan sonra onun daha ne kadar içtiğini merak ettim.

R.B. dört saat sonra, öğle yemeğinde arzı endam etti; keyfi yerindeydi, gözleri parlıyor, bakışları kaymıyordu, harekete geçmeye hazır bir hali vardı. Oraya gittiğimden beri ilk kez sırtına gömlek geçirmek zahmetine katlanmıştı.

— Dün geceki sert yorumlarım için bağışla beni, diye başladı. Söylediklerimin yarısında aslında öyle demek istememiştim – hatta yarıdan fazlasında, doğrusunu istersen tamamında.

— Demek istemediğin bir şeyi neden söylüyorsun? diye sordum. Akşam söylediklerini böyle geri alması beni şaşırtmıştı. Davranışlarını tartmak, sert olsun olmasın söylediklerinden ya da yaptıklarından geri adım atmak hiç âdeti değildi.

— Önümüzdeki çalışma için bakış açımı saptamak amacıyla birtakım fikirleri sınıyordum.

— Hangi çalışma?

— Kitap. Beraber yazacağımız kitap. Dün sabahki konuşmamızdan sonra, senin haklı olduğun kanısına vardım Cécile. Gerçek hikâye hiçbir zaman yayımlanamaz. Açıklanamayacak kadar çok sır, ortaya dökülemeyecek kadar çok kirli iş, hesabı verilemeyecek kadar çok ölüm var. Bunları anlatmaya kalksam Fransızlar beni tutuklar.

— Projeden vazgeçmeye niyetlendiğini mi söylemek istiyorsun?

— Kesinlikle hayır. Ama gerçekleri anlatabilmek için bunu kurgusal bir yapıda yazmak gerek.

— Bunu dün de söyledin.

— Biliyorum. Dün konuşurken o anda aklıma gelmişti ama üzerinde uzun boylu düşününce bunun tek çözüm olduğuna inandım.

— Yani bir roman.

— Evet, roman. Roman olarak tasarlamaya başlayınca önümüzde sınırsız olanaklar olduğunu görüyorum. Evet, gerçekleri anlatabiliriz ama gerçek olmayan şeyleri de kurgulamakta özgür oluruz.

— Neden böyle yapmak isteyesin?

— Hikâyeyi daha ilginçleştirmek için. Tabii olay örgüsünün temeli benim hayatım olacak ama kitapta benim rolü üstlenen kahramana başka bir ad vermek gerekecek. Ona Rudolf Born diyemeyiz, değil mi? Başka biri olmalı – örneğin Mr. X. Ben Mr. X olunca, artık ben olmaktan çıkacağım ve ben olmaktan çıkınca da istediğimiz kadar yeni ayrıntı ekleyebiliriz.

— Örneğin?

— Örneğin... belki de Mr. X göründüğü kişi olmayabilir. Onu ikili yaşantısı olan biri olarak gösterebiliriz. Dünya onu sıradan bir enstitü ya da üniversitede devlet politikası ve uluslararası ilişkiler hocalığı yapan sıradan bir profesör olarak tanır, oysa aslında Sovyet komünistlerine karşı savaşan özel bir gizli ajandır.

— Bunu zaten biliyoruz. Kitabın temel çerçevesi bu.

— Evet öyle – ama bekle, daha bitmedi. Ya ikili yaşantısı ikili değil de üçlü bir yaşamsa?

— Anlayamadım.

— Fransızlar hesabına çalışıyor gibi görünüyor ama aslında Ruslar hesabına çalışıyor. Mr. X bir köstebek.

— Gerilim romanı gibi olmaya başladı–

— Gerilim. İnsan bu sözcüğe bayılıyor, öyle, değil mi? *Gerilim.*

— Peki ama Mr. X ülkesine neden ihanet etsin?

— Pek çok nedeni olabilir. Yıllarca sahada çalıştıktan sonra Batı'da hayal ettiklerini bulamaz ve komünist olur. Ya da hiçbir şeye inanmayan biridir ve Ruslar iyi para verdikleri, Fransızlardan daha çok verdikleri için onlar hesabına da çalışır, böylelikle tek taraf için çalıştığı zaman kazanacağının iki katını kazanır.

— Pek sempatik biri gibi görünmüyor.

— Sempatik olması gerekmez. İlginç ve anlaşılmaz biri olsun yeter. 68 Mayısı'nı düşün Cécile. O zamanki şiddetli tartışmalarımızı anımsıyor musun?

— Hiç unutamam.

— Peki, ya düşmanla aynı safta olan ikili ajan Mr. X, genç Cécile Juin karakteriyle çok iyi anlaşırsa? Fransa'da anarşinin patlak vermesine, Fransa'nın bölünmesinden ve hükümetin düşmesinden büyük sevinç duyarsa ne olur? Ama kendini ele vermemek için bu duygularını gizleyerek inandığı fikirlerin tam tersini savunur. Bu kurguya hoş bir hareket kazandırır, sana da öyle gelmiyor mu?

— Fena değil.

— Bir başka sahne tasarladım. Bunun içinden çıkmak biraz zor olacak ama Mr. X'i köstebek yapma tasarısına bağlı kalırsak, bu sahne hayati önem taşıyacak – kitabın en karanlık, en kırıcı, en can alıcı yerlerinden biri olacak. Mr. X'in Mr. Y adında bir Fransız meslektaşı vardır. Yıllardır çok yakın dost olmuşlar, çok tehlikeli birtakım operasyonlarda birlikte görev yapmışlardır. Ama şimdi Mr. Y, Mr. X'in Sovyetler hesabına çalıştığından kuşkulanır. Mr. X'in karşısına çıkar ve gizli servisten hemen istifa etmediği

takdirde onu tutuklatacağını söyler. Unutma, bu olaylar altmışların başlarında geçiyor. O zaman idam cezası hâlâ uygulanıyor ve Mr. X için tutuklanmak demek giyotine gitmek anlamına geliyor. Ne yapabilir? Mr. Y'yi öldürmekten başka seçeneği yoktur. Tabii kurşunla değil. Kafasına bir şey indirerek ya da karnına bıçak saplayarak da olmaz, fark edilmeyecek bir yol bulması gerekir. Mevsim yazdır. Mr. Y ile ailesi Fransa'nın güneyinde dağlarda tatile giderler. Mr. X. de peşlerinden gider, gece yarısı kaldıkları yere gizlice girer ve Mr. Y'nin arabasının fren bağlantılarını keser. Ertesi sabah köy fırınından ekmek almaya giden Mr. Y. direksiyon hâkimiyetini kaybeder ve bir dağın yamacından aşağı yuvarlanır. Görev başarıyla tamamlanmıştır.

— Sen neler söylüyorsun Rudolf?

— Hiçbir şey. Sana bir öykü anlatıyorum, hepsi bu. Mr. X'in Mr. Y'yi nasıl öldürdüğünü tasvir ediyorum.

— Sen babamdan söz ediyorsun, öyle değil mi?

— Tabii ki değil. Bunu da nereden çıkardın?

— Babamı nasıl öldürmeye çalıştığını anlatıyorsun bana.

— Saçmalama. Baban hiçbir zaman gizli serviste çalışmadı. Sen de pekâlâ biliyorsun. O Kültür Bakanlığı'nda çalışıyordu.

— Sen öyle diyorsun. Gerçekte ne yaptığını kim bilebilir?

— Kes artık Cécile. Şurada biraz eğleniyoruz işte.

— Bu hiç de eğlenceli değil. Hiç de gülünç değil. Midemi bulandırıyorsun.

— Sakin ol, sevgili yavrum. Aptallık ediyorsun.

— Buradan hemen gidiyorum Rudolf. Yanında bir dakika daha kalmaya dayanamam.

— Hemen şimdi, yemeğin ortasında mı? Öylece çıkıp gidecek misin?

— Evet, öylece çıkıp gideceğim.

— Ben sanmıştım ki–

— Senin ne sandığın umurumda değil.

— Peki, gitmek istiyorsan git. Buraya geldiğinden beri sana sadece şefkat ve sevecenlik gösterdim ama sen bana böyle sırt çeviriyorsun. Sen gülünç, histerik bir kadınsın Cécile. Seni evime davet ettiğime pişmanım.

— Ben de geldiğime pişmanım.

Bunu söylerken çoktan ayağa kalkmış, gözlerim yaş içinde kapıya yürüyordum. Koridora çıkmadan önce döndüm, annemin neredeyse evleneceği adama, bana evlenme teklif eden adama son bir kez baktım; arkası bana dönük oturuyor, tabağına eğilip hapur hupur yemek yiyordu. Hiç oralı değildi. Ben daha evden çıkmadan beni çoktan belleğinden silmişti.

Eşyaları toplamak için yatak odama gittim. Bu kez bana eşlik edecek bir Samuel olmayacaktı ve elimde bavulla dağdan inemeyeceğime göre valizim burada kalacaktı. El çantama temiz çamaşır koydum, sandaletlerimi çıkarıp spor ayakkabı giydim, pasaportumla biletin yerinde olup olmadığını kontrol ettim. Giysilerimi ve kitaplarımı bırakıp gittiğime üzülüyordum ama bu duygu birkaç saniyede uçup gitti. Planım Saint Margaret kasabasına yürüyüp Barbados'a kalkacak ilk uçağa bilet almaktı. Kasabayla evin arası on iki mildi. O kadar yolu yürüyebilirdim. Düz yol olduğu sürece sonsuza kadar yürürdüm.

Dağdan inmek çıkmaktan daha kolay oldu. Tabii yine kan ter içinde kaldım, yine tatarcıkların ve sivrisineklerin saldırısına uğradım ama bu sefer bir kez bile düşmedim. Ortalama bir hızla yürüyordum, ne ağır aksak ne de koşturmaca; arada bir durup soluklanıyor, yol kenarındaki kır çiçeklerini inceliyordum – adlarını bilmediğim, rengârenk, güzel çiçekler. Alev alev yanan kırmızılar. Alev alev sarılar. Alev alev maviler.

Dağın eteğine yaklaşırken, ne olduğunu kestiremediğim bir ses ya da sesler duymaya başladım. Önce öğle sonrası sıcağında, metalik sesleri durmak bilmeyen cırcırböcekleri ya da ağustosböcekleri sandım. Ama o saatteki sıcakta böceklerin bile birbirine seslenecek hali olmazdı, biraz daha

yaklaşınca gelen seslerin herhangi bir canlının çıkaramayacağı kadar yüksek, ritimlerinin çok karmaşık, çok sert ve çok girift olduğunu fark ettim. Ağaçlardan oluşan bir bariyer ileriyi görmemi engelliyordu. Yürümeye devam ettim ama ağaçların görüşü engellemesi dağın eteğine kadar sürdü. Düzlüğe inince durdum, sağıma baktım ve sonunda seslerin nereden geldiğini gördüm, sonunda kulaklarımın haber verdiği şeyi gördüm.

Önümde boş bir alan uzanıyordu, çeşitli biçim ve büyüklükte gri taşlarla kaplı, çıplak, tozlu bir alan; taşların arasında ellerinde birer keskiyle çekiç olan elli-altmış kadar kadın ve erkek vardı, büyük taşları ikiye bölene kadar, sonra böldükleri taşları ikiye ayırana kadar ve en küçük taşları çakıl taşı haline getirene kadar keskiyi dayayıp çekiçle vuruyorlardı. O kıraç alanda ellerinde keski ve çekiçlerle çömelen, sığınacak en ufak bir gölgenin olmadığı o sıcakta yüzleri terden parlayarak taşları döven elli-altmış siyahi erkek ve kadın. Uzun süre durup onları seyrettim. Seyrettim ve dinledim ve ömrümde buna benzer bir şeyi hiç gördüm mü, diye düşündüm. Bu, genellikle mahkûmlarla, prangalı insanlarla özdeşleştirilen bir işti, oysa bu insanlar prangalı değildi. Bunlar çalışıyorlar, para kazanıyorlar, kendilerini geçindiriyorlardı. Taşların müziği çok görkemli, çok akıl almaz biçimdeydi; her birinin kendine özgü hızı, kendine has kadansı olan elli ya da altmış çekicin vuruşu; hepsi bir araya gelince gümbürdeyen, azametli bir armoni oluşturuyor, iliklerime işleyen ve oradan ayrıldıktan sonra da uzun süre içimde kalan bir tını ortaya çıkıyordu. Şu anda okyanusun üzerinden geçen uçakta otururken bile o çekiçlerin vuruşunu beynimde duyabiliyorum. O ses beni hiç terk etmeyecek. Ömrümün sonuna kadar, nerede olursam olayım, ne yaparsam yapayım, o sesler hep benimle olacak.

27. Orta-Atlantik, Amerikan kültürünün gelişiminde önemli rol oynayan ve New England’ın güneyindeki Delaware, Maryland, New Jersey, New York, Pennsylvania, Washington D.C’yi içine

alan bölge. Virginia ile Batı Virginia'nın da bu bölgede olduğunu kabul edenler de vardır. (Ç.N.)

28. Fransız Guyanası'ndaki korkunç hapishane. *Kelebek* romanında konu edilen yer. (Ç.N.)

29. Egzersiz yaparken kullanılan ve çapı en az iki omuz arasındaki genişlik kadar olan top.(Ç.N.)